Tárgy- és Számmutató

az

Akadémiai Értesítő

1990. évi XXXIX. évfolyamához

BETŰRENDES TÁRGYMUTATÓ

A

Az alapkutatás, a fejlesztő kutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolat javításának állami feladatairól 2 (1)
Az akadémiai Almanach megjelentetéséről 146 (9)
Az 1990. évi Akadémiai Aranyérem odaítéléséről (6)
Az 1990. évi Akadémiai Díjak odaítéléséről 87 (6)
Az 1990. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítéléséről 88 (6)
Az Akadémia 1990. évi közgyűlése szervezeti rendjének véglegesítéséről 89 (6)
Az akadémiai folyóiratok 1990. évi veszteségeinek csökkentéséről 67 (5)
Az Akadémiai Közlöny tartalmi és formai módosításáról 17 (2)
Az Akadémiai Kutatóintézetek gazdasági és működési feltételeiről 144 (9)
Az Akadémiai Nagylexikon szerkesztőbizottsága társelnökének kinevezéséről 150 (9)
Az anyagtudományi kutatások helyzetéről és perspektiváiról 66 (5)

Á

Az állami személyzeti munkáról szóló 22/1190. (II. 2.) MT rendelettel módosított 1001/1987. (II. 15.) MT határozat végrehajtásáról 69 (5)

D

Debreceni Akadémiai Bizottság elnöki tisztének betöltéséről 69 (5)
Doktori fokozatok odaítéléséről 154 (9)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 35 (3)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 134 (8)

E

Egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolásáról 15 (2)
Egyes statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségek megszűnéséről 140 (8)
Egyes tudósok akadémikussá választásával kapcsolatos politikai beavatkozás illegitimmé nyilvánításáról 147 (9)
Egyes tiszteleti tagok kizárását érvénytelenítő 39/1989. sz. elnökségi határozat nyilvánosságra hozataláról 148 (9)
Elnökségi alkalmi bizottság társelnöki tisztének módosításáról 151 (9)
Elnökségi bizottságok megalakításáról 149 (9)
Elnökség beszámolójáról az 1990. évi közgyűlésre 82 (6)
Elnökség egyéb határozatai 9 (1)
24/1989. sz. elnökségi határozat határidőinek módosításáról és alkalmi bizottság kiküldéséről 5 (1)
Elnökség 1990. I. félévi munkatervéről 18 (2)
Elnökség 1990. II. félévi munkatervéről 122 (7)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 20 (2)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 69 (5)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 90 (6)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 126 (7)

É

1990. évi közgyűlés jellegéről és szervezeti rendjéről 6 (1)

G

Garay András levelező tagságát felfüggesztő elnökségi határozat hatályon kívül helyezéséről 90 (6)

I

Ideiglenes testületi ügyrend tervezetének vitájáról 126 (7)
Ideiglenes testületi ügyrend kiadásáról 145 (9)
Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA-F. (A. K. 20.) utasítás módosításáról 34 (3)
Interdiszciplináris előkészítő eljárás után megválasztott belső tagok osztályba sorolásáról 122 (7)

K

Kandidátusi fokozatok odaítéléséről 27 (2)
Külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A. K. 4.) MTA együttes utasítás módosításáról 35 (3)

M

MTA-Cziffra-Alapítvány alapító okiratának aláírásáról 69 (5)
MTA-Cziffra Alapítvány terselnökének személyéről 125 (7)
Magyar Tudományos Akadémia alapszabályainak jóváhagyásáról 53 (4)
Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és főtitkárhelyettesének kinevezéséről 82 (6)
MTA elnökének Wolf Lepenies professzorral folytatott megbeszéléséről 14 (2)
Magyar Tudományos Akadémia elnökének megerősítéséről 82 (6)
MTA 1990. évi közgyűlése határozatának szerkezetére és néhány megállapítására vonatkozó javaslatról 83 (6)
MTA 1990. évi közgyűlése határozatának végleges szövegéről 113 (7)
MTA 1990. évi Almanachjának kiadásáról 120 (7)
MTA tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények programjáról 16 (2)
Magyar Tudomány című folyóirat szerkesztőbizottságának összetételéről 121 (7)
MTA propaganda tevékenységéről 6 (1)
MTA vezetőinek fizetéséről 125 (7)
Mosonyi Emil levelező tagsági jogait felfüggesztő elnökségi határozat hatályon kívül helyezéséről 151 (9)

N

Nagy Erzsébet kártalanításáról 151 (9)

O

OTKA új pályázatáról és az ezzel összefüggő feladatokról 14 (2)

Ö

Ösztöndíjasok feladatairól 94 (6)

P

Pályázati felhívások 9 (1)
Pályázati felhívások 43 (3)
Pályázati felhívások 78 (5)
Pályázati felhívások 129 (7)
Pályázati felhívások 140 (8)
Pályázati felhívások 155 (9)
Petőfi Sándorral kapcsolatos vizsgálatokban való akadémiai részvételről 4 (1)
Petőfi Sándor feltételezett földi maradványaival kapcsolatos kutatásokkal összefüggő egyes problémákról 18 (2)
Petőfi Sándornak vélt barguzini lelet vizsgálatáról 112 (7)

R

Rendes és levelező tagok 1990. évi választásával kapcsolatos osztályszavazások eredményéről 68 (5)
Rendes és levelező tagok 1990. évi közgyűlési jelöléséről 83 (6)

S

Saját személygépkocsi hivatalos célú használatáért átalánytérítésben részesíthető munkakörökről szóló 5/1985. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás hatályon kívül helyezéséről 35 (3)
Sasakawa Alapítványról 90 (6)

Sz

Szakbizottságok által odaítélt doktori és kandidátusi fokozatokról 70 (5)
Szakbizottságok által odaítélt kandidátusi fokozatokról 107 (6)
Szakbizottságok által odaítélt kandidátusi fokozatokról 126 (7)
Személyi hírek, kitüntetések 46 (3)
Személyi hírek, kitüntetések 80 (5)
Széptudományok (Művészetek) Osztálya létrehozására vonatkozó javaslatról 88 (6)
Szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról szóló 3/1989. (A. K. 5.) MTA utasítás módosításáról 34 (3)

T

Társadalomtudományi Intézet nevének megváltoztatásáról 70 (5)
TMB egyes tagjainak felmentéséről és kinevezéséről 16 (2)
Tudományos Minősítő Bizottság egyes tagjainak felmentéséről, illetve kinevezéséről 34 (3)
TMB szabályzatainak módosításáról 16 (2)
Tudományos Minősítő Bizottság tagjainak felmentéséről, illetőleg kinevezéséről 144 (9)
Tudományos Minősítő Bizottság titkára felmentéséről 82 (6)
Tudományos Minősítő Bizottság titkárának kinevezésére vonatkozó javaslatról 120 (7)
Tudományos minősítési eljárásról 98 (6)
Tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló 1983. évi 24. sz. tvr. végrehajtásáról rendelkező 38/1989. (XI. 3.) MT rendelet módosítására vonatkozó javaslatról 16 (2)
Tudományos kutatók, az oktatók, a pedagógusok és a művészetek alkotóinak rehabilitásáról 12 (2)
Tudományos továbbképzést 1990—1995. években végző kutatóhelyekről 15 (2)
Tudományos továbbképzésre felvételről 91 (6)
Tudománypolitikai Bizottság és Tudománypolitikai Tanács létesítéséről 134 (8)
Tudósklub további működéséről, valamint a Klub Tanács tagjainak és titkárának megbízásáról 145 (9)

Ű

Űrkutatás magyarországi helyzetéről 13 (2)

V

Vallástudományi szakbizottság létesítéséről 120 (7)

SZÁMMUTATÓ*

Törvények, törvényerejű rendeletek, kormányrendeletek és határozatok, miniszteri rendeletek és utasítások, az MTA elnökének és főtitkárának utasításai, egyéb hivatalos közlemények.

1/1990. (A. K. 3.) MTA utasítás 34 (3)
2/1990. (A. K. 3.) MTA utasítás 34 (3)
3/1990. (A. K. 3.) MTA utasítás 35 (3)
4/1990. (A. K. 3.) MTA utasítás 35 (3)
5/1990. A. K. 5.) MTA utasítás 69 (5)
6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 152 (9)

43/1989. sz. Eln. határozat 2 (1)
44/1989. sz. Eln. határozat 4 (1)
45/1989. sz. Eln. határozat 5 (1)
46/1989. sz. Eln. határozat 6 (1)
48/1989. sz. Eln. határozat 9 (1)
49/1989. sz. Eln. határozat 12 (2)
50/1989. sz. Eln. határozat 13 (2)
51/1989. sz. Eln. határozat 14 (2)
52/1989. sz. Eln. határozat 14 (2)
53/1989. sz. Eln. határozat 15 (2)
54/1989. sz. Eln. határozat 15 (2)
55/1989. sz. Eln. határozat 16 (2)
56/1989. sz. Eln. határozat 16 (2)
57/1989. sz. Eln. határozat 16 (2)
58/1989. sz. Eln. határozat 16 (2)
59/1989. sz. Eln. határozat 17 (2)
60/1989. sz. Eln. határozat 18 (2)
61/1989. sz. Eln. határozat 18 (2)
62/1989. sz. Eln. határozat 20 (2)

7/1990. sz. Eln. határozat 66 (5)
8/1990. sz. Eln. határozat 67 (5)
9/1990. sz. Eln. határozat 67 (5)
10/1990. sz. Eln. határozat 68 (5)
11/1990. sz. Eln. határozat 68 (5)
12/1990. sz. Eln. határozat 69 (5)
13/1990. sz. Eln. határozat 69 (5)
14/1990. sz. Eln. határozat 82 (6)
15/1990. sz. Eln. határozat 83 (6)
16/1990. sz. Eln. határozat 83 (6)
17/1990. sz. Eln. határozat 85 (6)
18/1990. sz. Eln. határozat 86 (6)
19/1990. sz. Eln. határozat 87 (6)
20/1990. sz. Eln. határozat 88 (6)
20/1990. sz. Eln. határozat 88 (6)
21/1990. sz. Eln. határozat 88 (6)
22/1990. sz. Eln. határozat 89 (6)
23/1990. sz. Eln. határozat 90 (6)
24/1990. sz. Eln. határozat 90 (6)
25/1990. sz. Eln. határozat 112 (7)
26/1990. sz. Eln. határozat 113 (7)
27/1990. sz. Eln. határozat 119 (7)
28/1990. sz. Eln. határozat 120 (7)
29/1990. sz. Eln. határozat 120 (7)
30/1990. sz. Eln. határozat 120 (7)
31/1990. sz. Eln. határozat 121 (7)
32/1990. sz. Eln. határozat 121 (7)
33/1990. sz. Eln. határozat 122 (7)
34/1990. sz. Eln. határozat 122 (7)
35/1990. sz. Eln. határozat 124 (7)
36/1990. sz. Eln. határozat 125 (7)
37/1990. sz. Eln. határozat 125 (7)
38/1990. sz. Eln. határozat 126 (7)
39/1990. sz. Eln. határozat 144 (9)
40/1990. sz. Eln. határozat 145 (9)
41/1990. sz. Eln. határozat 145 (9)
42/1990. sz. Eln. határozat 146 (9)
43/1990. sz. Eln. határozat 147 (9)
44/1990. sz. Eln. határozat 148 (9)
45/1990. sz. Eln. határozat 149 (9)
46/1990. sz. Eln. határozat 150 (9)
47/1990. sz. Eln. határozat 151 (9)
48/1990. sz. Eln. határozat 151 (9)
49/1990. sz. Eln. határozat 151 (9)
50/1990. sz. Eln. határozat 151 (9)

1/1984. TMB szabályzat 91 (6)
2/1984. TMB szabályzat 94 (6)
3/1984. TMB szabályzat 98 (6)
1008/1990. VII. 18./Korm. határozat 112 (7)
1017/1990. (II. 2.) Mt. határozat 12 (2)
1020/1990. (VIII. 17.) Korm. határozat 134 (6)
1043/1990. (X. 24.) Korm. határozat 144 (9)
1044/1990. (III. 21.) Mt. határozat 53 (4)
1051/1990. (III. 23.) Mt. határozat 34 (3)
112/1990. (VI. 18.) KE határozat 82 (6)
1105/1990. (VI. 13.) Mt. határozat 82 (6)
1106/1990. (VI. 13) Mt. határozat 82 (6)
8001/1990. sz. Közlemény 20 (2)

* A jogszabály (elnökségi határozat) számát követő szám az oldalszámot, a zárójelben lévő szám a közlöny számát jelzi.

19985 Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest – Felelős vezető: Zöld Ferenc igazgató

XXXIX. (1990) ÉVFOLYAM 1. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. FEBRUÁR 2.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének határozatai az 1989. október 31-i ülésről

43/1989. sz. hat. az alapkutatás, a fejlesztő kutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolat javításának állami feladatairól 2

44/1989. sz. hat. a Petőfi Sándorral kapcsolatos vizsgálatokban való akadémiai részvételről 4

45/1989. sz. hat. a 24/1989. sz. elnökségi határozat határidőinek módosításáról és alkalmi bizottság kiküldéséről 5

46/1989. sz. hat. az 1990. évi közgyűlés jellegéről és szervezeti rendjéről .. 6

48/1989. sz. hat. az MTA propaganda tevékenységéről 8

az Elnökség egyéb határozatai 9

Közlemények

Pályázati felhívások 9

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 9

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. október 31-i ülésén (43—48. számú határozatok)

ELŐTERJESZTÉS

a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének ülésére

Az alapkutatás, a fejlesztő kutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolatok javításának állami feladatai

Az Elnökség munkatervének megfelelően tűzte napirendre a címben szereplő — az OMFB általános elnökhelyettese által benyújtott — előterjesztést és annak mellékleteként „Az alapkutatás, a fejlesztő kutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolatok javításának tudományszervezési, gazdaságirányítási, érdekeltségi, finanszírozási kérdései" c. elemző tanulmányt.

Az előterjesztés célja, hogy innovációhoz kapcsolódó területeken folyó alapkutatás, a fejlesztőkutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolatok gyakorlati tapasztalatait áttekintse, s gondolatokat ébresszen az innovációs rendszer javítása céljából, továbbá, hogy megfogalmazza az állami teendőket, illetve javaslatokat a hatékonyabb és eredményesebb tevékenység érdekében.

Az előterjesztés első fejezete az innovációs folyamat és az állami szerepvállalás rövid általános jellemzését adja, második fejezete az innovációs folyamat hazai helyzetét mutatja be, harmadik fejezete az innovációs folyamat támogatásának állami feladatait tartalmazza, míg negyedik fejezete a kutatás-fejlesztés-innováció egyes szervezeti-finanszírozási kérdéseit tárgyalja.

Az elemző tanulmány foglalkozik a kutatás-fejlesztés-innováció fogalmi meghatározásaival; az innovációs folyamat sajátos hazai problémáival, ezen belül külön-külön tárgyalva a vállalatoknál, az intézeteknél és a felsőoktatási kutatóhelyeknél jelentkező sajátosságokat. Áttekinti az innovációs folyamat elősegítése érdekében tett fontosabb intézkedéseket, ezen belül tárgyalva az OTKA és az alapkutatások finanszírozási rendszerét, az OKKFT, az alkalmazott kutatás, valamint az innovációs folyamat KMÜFA forrásából történő támogatását, továbbá a K+F-tevékenységet és az innovációt támogató központi intézkedéseket, szabályozó — módosításokat. Elemzi a kutatás-fejlesztés-innováció szervezetét és finanszírozását, ezen belül külön tárgyalva a szervezet és finanszírozás általános kérdéseit, illetve a kutatóhelyek gazdálkodásának egyes kérdéseit.

A vitában felszólalók véleménye szerint az előterjesztés a legfontosabb kérdéseket felveti, alapgondolatával, elvi mondanivalójával egyetértettek. Néhányan azonban több konkrétumot, összehasonlító elemzést, a piac, illetve az érdekeltség működésének, a vállalatok és kutatóintézetek (mind az alap, mind az alkalmazott kutatással foglalkozók) feladatának, helyzetének, kapcsolatának, az oktatók és kutatók cseréjének, az információ hasznosítás helyzetének részletesebb bemutatását, értékelését, a „terápiás" javaslatok konkrétabb kidolgozását várták.

Egyetértettek a felszólalók azzal, hogy az alap- és alkalmazott kutatás, valamint a kísérleti fejlesztés egymástól elválaszthatatlan, nincs közöttük merev határ, de — mondták — nem is moshatók össze és nem is állíthatók egymással szembe. Szorosan összefüggenek egymással, a termeléssel, s végső soron az értékesítéssel, ezért harmonizált együttműködésük feltétlenül szükséges.

Ezt az innovációs folyamatot azonban nem lehet „felülről" vezényelni.

Az innováció jó működése elsősorban nem természet-, illetve műszaki tudományi probléma, hanem közgazdasági-jogi szabályozás kérdése, melynek kellő érdekeltséget kell teremtenie mind a vállalatok és intézmények, mind a kutatók számára.

Minden felszólaló egyetértett azzal, hogy az innováció alapvető életben tartója a piaci igényekhez alkalmazkodó vállalat, a vállalkozó kell hogy legyen. Fontosnak tartották, hogy az érdekeltségüket megteremtő szabályozók ne csak szimulálják a piacot, hanem teremtsék is meg azt.

A vállalatok azonban — mutattak rá a felszólalók — jelenleg inkább ellenérdekeltek a kutatást és fejlesztést illetően pedig annál a vállalatnál megy jól, ahol van kutatóhely (ezért létrehozásuk adópolitikával is támogatandó) és a kutatás-fejlesztés és termelés között szimbiózis van.

Az alapkutatást azonban nem szabad piaci körülményekbe kényszeríteni. Ezért is nagyon lényeges a mobilitást illetően a pontos fogalmazás és — többek között — annak tisztázása, hogy mit kell érteni a kutatók vállalkozás típusú tevékenységén, melyek ezeknek modern formái stb. Nem lehet ui. azt kívánni a kutatóhelyektől és a kutatóktól — főleg az intézeti és egyetemi kutatóhelyektől és kutatóktól —, hogy az innováció minden láncszemével foglalkozzanak; pl.: piackutatással, technológiai kutatási eredmények bevezetésével, termeléssel (amire egyes intézeteket jelenleg pénzügyi helyzetük is rákényszeríti stb.).

Fontosnak tartották a felszólalók az egyetemi és intézeti kutatások megfelelő arányának fenntartását, szembeállításuk elkerülését.

A felszólalásokban — a vállalati érdektelenség aláhúzásával a piaci érdekeltség szabályozó szerepének hangsúlyozása mellett — jelentkezett az a gondolat is, hogy a piac nem old meg mindent, egyes szférák nem a piaci működéstől, hanem más állami tevékenységtől javulhatnak. E kettősség

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

nem üti, hanem kiegészíti egymást. A tudomány bonyolult változó szövevény, melyben valódi értékek megőrzésére kell törekedni. Értékrendjét nem lehet leegyszerűsíteni és recepteket alkalmazni, intézményrendszerét nem szabad szétzúzni, irányítási rendszerének gyökeres megváltoztatására pedig csak később kerülhet sor.

Több felszólaló kiemelte a — jelenleg legkorszerűbbnek tartott — pályázati típusú finanszírozási rendszernek a jelentőségét, javasolva, hogy ennek összege és részaránya növekedjék.

Egy felszólaló felhívta a figyelmet arra, menynyire szükséges, hogy a kutatókat vonják be a licencvásárlásba.

Egy felszólaló rámutatott arra is, hogy a környezetszennyeződés egyik oka, hogy a vállalatok számára olcsóbb a büntetés kifizetése, mint a korszerű környezetkímélő technikák bevezetése.

(Az előterjesztés vitájáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.)

Az MTA elnökének vitazáró felszólalásában előterjesztett határozati javaslatot elfogadva, az Elnökség a következő határozatot hozta.

Az Elnökség 43/1989. számú határozata

Az Elnökség:

1. Köszönetét fejezi ki az előterjesztés és az elemző-tanulmány készítőinek a nagyon értékes és jó vitát is indukáló anyagok elkészítéséért, melynek legfontosabb funkciója most az, hogy tudatformáló szerepe legyen a magyar közéletben és az egész további reformfolyamatot és megoldási útkeresést segítse.

2. Az elhangzott vita alapján az állásfoglalástervezet alábbiak szerinti átdolgozását tartja szükségesnek.

2.1. Az 1. pontot ketté kell választani. Az egyik pontban nagyobb hangsúllyal kell a piaci átalakulásnak a várható előzményeit, a vállalati érdekeltséget, mint az egyetlen megoldást hangsúlyozni.

A másik pontban világosan meg kell mondani, hogy az alapkutatást nem szabad piaci körülmények közé kényszeríteni, itt stabil támogatás és stabil intézményi keretek szükségesek.

2.2. A 2. pont változatlanul elfogadható.

2.3. A 3. pont hangsúlyozottan kiegészítendő a kutatók személyes érdekeltségével, annak modern formáival, illetve megteremtésének szükségességével.

2.4. A 4. pontban erőteljesen kiemelendő, hogy az infrastruktúrában drámai lemaradás következett be és folytatódik.

Külön kell szólni arról is, hogy jelentősen növelendő a jelenleg legkorszerűbbnek tartott pályázati típusú finanszírozás, mind összegében, mind részarányában.

2.5. Az 5. pontban egyértelműbben kell megfogalmazni, hogy mit kell érteni a kutatók vállalkozás típusú tevékenységén és a modern formákat már az állásfoglalásban is hangsúlyozni kell.

3. Az átdolgozott állásfoglalás-tervezet a határozat melléklete.

Melléklet

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének

állásfoglalása

Az alapkutatás, a fejlesztő kutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolatok javításának állami feladatairól

1. Az egész innovációs lánc alapvető életben tartója, mozgatója a piaci igényekhez, kereslethez alkalmazkodni akaró vállalat, vállalkozó, amelynek érdekeltségét a technikai, technológiai újdonságok által a piacon elérhető extraprofit, vagy egyszerűen a piac megtartásának kényszere jelenti. Hazánkban az innovációs folyamatot — a piacgazdaság hiánya mellett — rendkívül nagy mértékben fékezi a népgazdaság általános állapota. Ezért az innovációs folyamat intenzifikálása hatékony és átgondolt intézkedésrendszert igényel: még a versenyszférában is csak fokozatosan — a „kiérett", hosszabb távon gondolkodó aktorokkal működő piacgazdaság kialakulásával párhuzamosan — bízható nagyobb részben piaci mechanizmusokra.
2. Az alapkutatás — amely egyoldalról fontos része az innovációs láncnak, de elsősorban hosszú távú társadalmi-gazdasági érdekeket szolgál — stabil, értéktartó, piactól független állami támogatást és stabil intézményi kereteket kíván, amelyet hosszabb távon is csupán kiegészítenek a (majdan valószínűleg) kialakuló mecenatúrák.

Az alap- és alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés egymástól elválaszthatatlan, összefüggő folyamatot képez, de elválaszthatatlan személyileg, a KF-infrastruktúra optimális kihasználása, az elmélet és a gyakorlat nélkülözhetetlen és szükségszerű kölcsönhatása szempontjából is. „Tiszta profilú" szervezetek nem léteznek, nem lehetnek működőképesek, ilyen irányú egyes külföldi kísérletek (pl. Svédországban) kudarcot vallottak. Kétoldalú, lényegi kapcsolat áll fenn a kutatás és a felsőoktatás között.

3. A versenyszférában — a fejlett országokhoz hasonlóan — elsősorban indirekt eszközökkel kell segíteni az „innováció-barát" környezet kialakulását. A kedvezményrendszer biztosítsa az ország kutató-fejlesztő kapacitásának szintentartását, ismerje el értéknek a korszerű ismeretek felhalmozását és közvetítését, teremtse meg a kutatói érdekeltség modern formáit. A vállalatoknál és vállalkozóknál adókedvezmények fedezzék a gyártmány- és technológiafejlesztésre ténylegesen ráfordított KF-költségek és KF-infrastruktúra jelentős részét, valamint ösztönözzék a korszerű gyártókapacitások létesítését. Növekedjen a kedvezményes hitelkonstrukciók szerepe a műszaki fejlesztés és innováció finanszírozásában.

Javasoljuk a vállalatok által kutatás-fejlesztésre fordított átlagos költségek adóleírási kulcsának növelését, a költség terhére elszámolható kutatási-fejlesztési eszközök körének bővítését. Legyenek költség terhére elszámolhatók a KF-célokat szolgáló félüzemi berendezések, a korszerű tervezés és gyár-

tás eszközei, így a CAD, CAM, CIM, technológiai folyamatirányító rendszerek, az ügyvitel automatizálásának eszközei.

4. A műszaki fejlesztés állami támogatását országos célkitűzések, elsősorban a széles értelemben vett infrastruktúra — melyben drámai lemaradás következett be és megy tovább — és a releváns technológiák fejlesztése terén tartjuk szükségesnek. A támogatási rendszer áttekinthetőbb, demokratikusabb pályázati rendszert igényel, amely széles teret biztosít a támogatások pályázati úton történő odaítéléséhez, miközben néhány területen a közvetlen állami megrendelést is fenn kell tartani. Jelentősen növelni kell a pályázati típusú finanszírozást mind összegében, mind részarányaiban. Központi pénzforrások felhasználásával és kedvező szabályozással meg kell teremteni a kockázati tőkefinanszírozás kereteit, amely az innováció támogatásának hatékony eszköze lehet.
5. A kutatóhelyek számára — az alapkutatás feltételeinek központi finanszírozása mellett — biztosítani kell, hogy az alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés, kutatási eredmények értékesítése terén versenysemleges módon vállalkozás típusú tevékenységet is folytassanak. Az érdekeltségi rendszer ösztönözzön a kutatási eredmények alkalmazására, a vállalkozásra, a vállalkozói szférával való együttműködésre. Lehetővé kell tenni az adózás előtti nyereség felhasználását saját kezdeményezésű kutatás, posztgraduális képzés és az ehhez szükséges infrastruktúra költségeinek fedezetére.

A központi forrásokból történő kutatás-finanszírozásnak non-profit módon kell történnie, a költségek között azonban a szükséges fedezetet biztosítani kell állóeszközbeszerzésre, elfogadható mértékű személyi ösztönzésre, a tudományos kapcsolatok ápolására és továbbfejlesztésére, azokra a szociális-kulturális juttatásokra, amelyek vállalkozás típusú tevékenység esetén költség, illetve eredmény terhére számolhatók el.

ELŐTERJESZTÉS

a Petőfi Sándorral kapcsolatos vizsgálatokban való akadémiai részvételről

Az MTA Elnöksége 40/1989-es számú határozatával felkérte az MTA Régészeti Intézete igazgatóját, az MTA Antropológiai Bizottság elnökét, a POTE Igazságügyi Orvostani Intézet vezetőjét, valamint az MTA Irodalomtudományi Intézete és Történettudományi Intézete igazgatóját, hogy 1989. október 24-ig Petőfi Sándor sírhelyének és földi maradványainak a Szovjetunióban és hazánkban folyó vizsgálatokban való akadémiai részvétel elősegítése érdekében a saját tudományterületükről adjanak az Elnökség részére a megindítandó vizsgálatokhoz résztvevő személyekre személyi javaslatot, határozzák meg az ehhez szükséges időt és a hozzávetőleges költségeket.

A fentiek alapján az Elnökséghez benyújtott előterjesztés lényege a következőkben foglalható össze.

A válaszok a természettudományok részéről mintegy 20 szakértőre tettek javaslatot, a költségeket néhány százezer Ft-ra becsülik, a vizsgálatok várható elvégzésére 4—5 hónapot elegendőnek tartanak.

A társadalomtudományok részéről 6 szakértőre érkezett javaslat; költségekre és időtartamra nem érkezett válasz.

Az igazságügyi orvosi-antropológiai gyakorlat alapján ahhoz, hogy egy feltételezetten 1856-ban meghalt és jeltelen sírból előkerült ismeretlen személy *azonosítása*, vagy az *azonosság lehetőségének kizárása* hitelesen megtörténhessen, a feltételek biztosítása esetén néhány hónap elegendő. Erre alapozva a következő feladat-terv javasolható:

Az ajánlások alapján a feladat tisztázására, az idővel és szellemi energiával, továbbá költségekkel való ésszerű gazdálkodás végett, nem kevésbé az ügy normális mederbe terelése érdekében célszerű, hogy a vizsgálatok kétütemben folyjanak tovább. Kapjon prioritást az igazságügyi orvosszakértői-antropológiai vizsgálat. Ha ennek eredménye az azonosság lehetőségének kizárását adja, ezt deklarálni kell, és a Petőfi kutatás a továbbiakban társadalomtudományi módszerekkel folyjék tovább.

Ha az azonosítás lehetőségének vélelme fennáll, tovább kell folytatni az ez irányú diszciplináris-interdiszciplináris munkát, együttműködést. Ennek az ütemezésnek előnye, mindenekelőtt jelentős anyagi, idő és szellemi energiamegtakarítás. Továbbá több idő jut a célraorientáltabb, megfontoltabb cselekvési program előkészítésére, ugyanakkor bizonyos részeredményt tudunk felmutatni a kérdés tisztázásában.

Jelentős pénz, idő és szellemi energia megtakarítást jelentene, ha a biológiai vizsgálatok végzésére nem kellene a Szovjetunió távoli vidékeire (Moszkva, Barguzin) utazni, ha a szovjet partner lehetővé tenné a lelet makroszkópos vizsgálatát és mikrovizsgálati anyag mintavételt a magyar határ közelében a Hungarológiai Intézetben vagy az Ungvári Egyetemen.

A feladat hazai koordinálására a továbbiakban Tigyi József alelnök és Ujfalussy József alelnök kapjon megbízást az Elnökségtől. Munkájukat egy-egy szakterületi szervezőtitkár segítse.

A két alelnök létesítsen hivatalos kapcsolatot a SZUTA megfelelő partnereivel. Kezdeményezzenek együttműködést a feladat ügyében az államközi és tudományetikai követelményeknek megfelelően.

A vitában felszólalók az előterjesztéssel egyetértettek. Javasolták a szakértő bizottság feladatának pontosabb meghatározását, a lelet esetleges hazahozatalát és a vizsgálatok Magyarországon való elvégzését.

Az Elnökség 44/1989-es sz. határozata

Az Elnökség:

1. Az interdiszciplináris vizsgálatok két ütemben történő elvégzését tartja indokoltnak.
   Az *első ütemben* az igazságügyi orvostani-antropológiai vizsgálatokat kell elvégezni. Ha ennek eredménye az azonosság lehetőségének kizárását adja, ezt deklarálni kell.

A *második ütemre* akkor kerül sor, ha a vizsgálat eredményeként az azonosítás lehetőségének vélelme fennáll. Ebben az esetben tovább kell folytatni az ez irányú diszciplináris, interdiszciplináris kutatásokat mind igazságügyi orvosszakértői-antropológiai, mind pedig irodalomtudományi, történettudományi vonalon.

2. Az 1. pont szerinti vizsgálatok további koordinálásával Tigyi József és Ujfalussy József alelnököket bízza meg és felkéri őket, hogy létesítsenek hivatalos kapcsolatot a SZUTA megfelelő partnereivel együttműködést kezdeményezve az államközi és tudományetikai követelményeknek megfelelően.
Az alelnökök munkáját egy-egy szakterületi szervező titkár segítse.

3. Az *első ütem* szerinti igazságügyi orvostani-antropológiai vizsgálatok elvégzésére az alábbi szakértő testületet kéri fel:

Vezető: Harsányi László orvostud. kand., a POTE Igazságügyi Orvostani Intézet professzora

Tagok: Farkas Gyula biol. tud. dr., a JATE Embertani Tanszék professzora
Kralovánszkyné Dr. Éry Kinga múzeológus, antropológus
Szabó Árpád főorvos, a Budapesti Igazságügyi Orvosszakértői Intézet vezetője

Feladata annak tisztázása, hogy az eddigi Petőfire vonatkozó testi és biológiai ismereteink alapján a lelet azonosításának lehetősége fennáll vagy kizárható.

3.1. Ezen szűkebb szakértő testület a szükséges szélesebb körű interdiszciplináris, továbbá ellenőrző párhuzamos vizsgálatokba vonja be szakértőként az Elnökség 40/1989. sz. határozatában felkért javaslattevők ajánlásaiban szereplő kutatókat és kutató helyeket. A szakértő testület — szükség szerint — további szakértőket és kutató helyeket is bevonhat a munkába.

3.2. A szakértő testület jelentését a vizsgálatok megkezdésétől számított négy hónapon belül készítse el.

3.3. A jelentést az MTA Antropológiai Bizottság — nagy tudományos reputációjú orvosszakértőkkel kibővített ülésen — vitassa meg és állásfoglalását terjessze az Elnökség elé.

4. A *második ütem* szerinti vizsgálatok társadalomtudományi oldalról történő vizsgálatának elvégzésére az alábbi szakértő testületet kéri fel:

Fekete Sándor irodalomtörténész
Gergely András a tört. tud. kandidátusa
Kiss József irod. tud. kandidátus
Kosáry Domokos az MTA rendes tagja
Spira György a tört. tud. doktora
Váradi Sternberg János az Ungvári Hungarológiai Központ professzora

5. Felkéri az MTA Elnökségét, keresse meg az igazságügy minisztert azirán t, hogy vizsgáltassa meg és tárja fel a Megamorv-Petőfi Bizottság eddigi tevékenységének nemzetközi jogi feltételeit, valamint a továbbiakban tervezett kutatás várhatóan jogi problémát okozó vonatkozásait, továbbá ezekkel összefüggésben a jogi megoldások lehetőségeit s jelölje ki jogi szakértőjét a kutatást végző akadémiai bizottság munkájának támogatására.

JAVASLAT

a 24/1989. sz. elnökségi határozat határidőinek módosítására és az 1990. évi tagválasztásra vonatkozó közgyűlési előterjesztést az Elnökség számára előkészítő bizottság küldésére

Az Elnökség 24/1989. sz. határozatában — többek között — az 1990. évi tagválasztás „menetrendjét" is kidolgozta. Az 1989. október 3-ai elnökségi ülésen azonban olyan határozat született, amely szükségessé teszi az említett menetrendben megállapított határidők módosítását. A módosításra tett írásbeli javaslatot az MTA elnöke. A módosítás indoklásában utalt az előterjesztő az októberi ülésen elfogadott elvekre, amelyek között kiemelkedő jelentősége van annak, hogy az 1990. évi tagválasztás rehabilitációs jellegű. Amint az az előterjesztésből kiderül, a rehabilitáció tárgyi feltételeinek megteremtéséhez van szükség elsősorban az időpontok módosítására.

Az előterjesztés vitája során felmerült az októberi ülésen elhangzott neveken kívül mások rehabilitálásának szükségessége is, de az elnökség úgy foglalt állást, hogy az 1989. évi rendes közgyűlés határozatának végrehajtása az elsőrendű feladata, az e határozatban felsoroltak rehabilitálásának elősegítése.

Egyetértett ugyanakkor azzal is az elnökség, hogy fel kell hívni az osztályok figyelmét arra, hogy — az átlagosnál várhatóan magasabb számú tagfelvételeknél — a rehabilitációs elemet igyekezzenek érvényesíteni.

Elhangzott olyan javaslat is, hogy az 1989-es közgyűlés által rehabilitált levelező tagokat az 1990. évi közgyűlés külön előzetes eljárás nélkül nyilvánítsa rendes taggá.

Az Elnökség 45/1989. számú határozata

1. Az Elnökség a 24/1989. számú határozata II. pontjában szereplő és — az időmúlás miatt még — aktualitását nem vesztett határidőket a következők szerint módosítja:

a) a diszciplináris ajánlások beérkezési határideje október 15-ről november 15-re,

b) a tagajánlásoknak a Magyar Tudomány számára történő leadási határideje december 15-ről 1990. január 15-re,

c) az osztályülési szavazások 1990. január 1. és 31. közötti időpontja február 1. és 28. közötti időpontra változik.

2. Indokoltnak tartja az Elnökség, hogy azoknál a tagjelölteknél, akik a 75. (vagy ha a korhatárt 70-re szállítja le a közgyűlés, akkor a 70.) életévüket már betöltöttek, de eddig szakmai-politi-

kai diszkriminációs okokból nem lehettek az akadémia tagjai, bár ez egyébként indokolt lett volna, a tudományos osztályok a választásoknál adjanak számukra „zöld utat".

3. Az Elnökség az 1990. évi tagválasztásra vonatkozó közgyűlési előterjesztés előkészítésére a következő összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

az Alkalmi Bizottság elnöke:

Újfalussy József, az MTA alelnöke,

az Alkalmi Bizottság tagjai:

Márta Ferenc, az MTA alelnöke,
Tigyi József, az MTA alelnöke,

az Alkalmi Bizottság titkára:

Baksay Zoltán, a Személyzeti Főosztály vezetője.

Az Alkalmi Bizottság terjessze javaslatát az Elnökség márciusi ülése elé.

JAVASLAT

az Akadémia 1990. évi közgyűlésének jellegére és szervezeti rendjére

Az Akadémia elnöke által előterjesztett és a tudományos osztályok észrevételeinek ismeretében összeállított javaslattal az Elnökség egyetértett.

Az Elnökség 46/1989. számú határozata

I.

Az Akadémia 1990. évi közgyűlésének jellegét mindenekelőtt az alábbiak határozzák meg:

1. Az 1985. évi tisztújító közgyűlés elsősorban az Akadémia elkövetkező évekre szóló tevékenységének elvi alapjait, munkájának fő irányait határozta meg, majd a konkrét feladatokat is kijelölve szükségesnek vélte, hogy az Elnökség a közgyűlési határozat végrehajtását folyamatosan kísérje figyelemmel és 1987 második felében összefoglalóan tekintse át a végrehajtás helyzetét. Az öt év munkáját elemző, értékelő beszámolót az Elnökségnek az 1990. évi, ciklust záró közgyűlésen kell beterjesztenie.
Ennek alapján
   - az Akadémia tagsága az 1988. évi közgyűlésen tájékoztatást kapott a határozatok végrehajtásának ciklusközi helyzetéről, és a tájékoztatást a közgyűlés elfogadta;
   - az 1985. évi határozat, továbbá a ciklus közötti évek munkaközgyűlésein hozott határozatok szem előtt tartásával, illetve munkáját jellemző állásfoglalások figyelembevételével az öt év tevékenységét átfogó, értékelő beszámolót kell az Elnökségnek készítenie és azt a közgyűlés elé terjesztenie.

1.1 1990-ben az Elnökség — hagyományos módon — Fehérkönyvbe foglalva, írásban terjeszti részletes beszámolóját a közgyűlés elé. A Fehérkönyv tematikai vázlatát — tájékoztatásul — a Melléklet tartalmazza.

1.2 A ciklus közötti években mind a testületi munka főbb jellemzőiről, mind az igazgatási munka fontosabb adatairól összefoglalás készült a közgyűlés számára, elsősorban a tények ismertetésére szorítkozva, az értékelés igénye nélkül. Minthogy a Fehérkönyv öt év tevékenységének értékelését adja, szükséges, hogy a ciklus utolsó évéről a tagság — a Fehérkönyv mellett — 1990-ben is kapjon külön áttekintést az Akadémia éves munkájáról.

2. Az 1985. évi közgyűlés az Akadémia tisztségviselőit öt évre választotta. Az 1989. évi közgyűlés az 1990-ben megválasztandó tisztségviselők jelölésére Bizottságot küldött ki, s az 1990. évi közgyűlés tisztújítással együtt tartandó meg.

3. Az MTA tudományos testületei ügyrendjének 2.1 pontja szerint „Az Elnökség öt évenként két alkalommal tesz előterjesztést a közgyűlésnek új levelező és új rendes tagok választására".
Az 1985—90-es ciklusban eddig egy alkalommal (1987-ben) került sor hazai tagok választására, s így az Elnökség az 1990. évi közgyűlésre új hazai tagok választását készíti elő.

4. A ciklust záró közgyűlések számotadó, továbbá egy hosszabb időszak feladatait meghatározó alkalmak. Annak érdekében, hogy a beszámolók érdemi vitája, a jövő tennivalóinak átgondolt kijelölése nagyobb lehetőséget kapjon, 1990-ben is célszerű eltekinteni egy külön központi tudományos előadás és annak vitája programba iktatásától. Mindenképpen szükségesnek látszik azonban a közgyűlés tartalmi egységét meghatározó, a magyar tudományos életet érintő témakör középpontba állítása, mely mind az elnöki és főtitkári bevezető előadásokban (s ennek következtében a közgyűlés vitájában), mind a tudományos osztályok együttes tudományos ülésein kiemelt hangsúlyt kapna. Különösen aktuálisnak ítélhető a magyar tudomány és az európai integráció kérdésköre, figyelemmel a kultúrával, a gazdasággal összefüggő aspektusokra.

4.1 A hagyományok szerint az ötéves beszámolókat a ciklust záró közgyűlések nyitó ülésein az Akadémia elnöke és főtitkára terjeszti a nyilvánosság elé; a beszámolók vitájára a közgyűlés zárt ülésén kerül sor.

Mindezek alapján az 1990. évi közgyűlés új levelező és új rendes tagok választásával egybekötött tisztújító közgyűlésként kerülne megrendezésre, amelynek előterében az elmúlt öt év tevékenységének megvitatása, a következő ciklus feladatainak kijelölése, továbbá a mai társadalmi, gazdasági, tudományos életünket érintő aktuális kérdés komplex, tudományos feldolgozása áll.

II.

Az I. részben foglaltak alapján az 1990. évi közgyűlés jellegére, beszámolási és szervezeti rendjére az alábbi javaslatot fogadta el az Elnökség:

1. A közgyűlés új levelező és új rendes tagok választásával egybekötött, tisztújító közgyűlésként kerüljön megrendezésre. Az öt évet átfogó időszak akadémiai tevékenységét összegző és értékelő beszámolók, továbbá azok vitája, a jövő tennivalóinak kijelölése mellett az Elnökség tűzze napirendre a magyar tudomány és az európai integráció kérdéskörének komplex vizsgálatát; legyen e témakör a közgyűlés olyan kiemelt gondolata, amely mind az elnöki és főtitkári bevezető előadásokban, mind a tudományos osztályok nyilvános, együttes ülésein súlyt kapjon.

2. A közgyűlés *időpontja:*

1990. május vége vagy június eleje (hétfőtől péntekig)

A közgyűlés *helye:*

az MTA vári kongresszusi terme.

Az osztályülésekre a közgyűlés keretében kerül sor. Annak figyelembevételével, hogy az egy hetes időtartam és az MTA székház felújítása nem ad lehetőséget az osztálybeszámolók és a központi téma sokoldalú vitájára, az Elnökség ajánlja az osztályelnöki beszámolóknak a közgyűlést megelőző időszakban való megtartását, továbbá a központi témakörnek osztálycsoportok szerinti közös vitáját a közgyűlés hetében hétfő délutántól szerda estig oly módon, hogy az osztálycsoportok ülései ne fedjék egymást.

3. A közgyűlés nagyobb részben nyilvános ülésként, a tudományos szakemberek minél szélesebb körének bevonásával ülésezzen. A zártülés javasolt időtartama: másfél nap (csütörtök egész nap és péntek délelőtt).

4. A közgyűlés javasolt *tárgysorozata:*

A közgyűlés nyilvános nyitó ülése: hétfő délelőtt

— az Elnökség beszámolójának beterjesztése,
— a főtitkár beszámolójának beterjesztése,
— az Akadémiai Aranyérem, az Akadémiai díjak és az Akadémiai újságírói díjak átadása.

A közgyűlés zárt ülése: csütörtök

Csütörtök délelőtt

— az Akadémia elnökének kiegészítő expozéja
— az Akadémia főtitkárának kiegészítő expozéja
— a beszámolók — és benne a kiemelt téma — vitája

Csütörtök délután

— a vita folytatása
— új levelező és új rendes tagok választása

Péntek délelőtt

— az Akadémia elnökének válasza a felszólalásokra
— az Akadémia főtitkárának válasza a felszólalásokra
— új tisztségviselők (elnök, alelnökök, főtitkár, főtitkárhelyettesek és elnökségi tagok) megválasztása, indítványok, javaslatok
— az új tisztségviselőkre leadott szavazatok ismertetése
— határozathozatal.

5. A közgyűlés keretében valamennyi tudományos osztály ülést tart.

5.1 Az osztályelnöki beszámolók beterjesztésére és nyilvános vitájára — a 2. pontban foglaltak szerint — a közgyűlést megelőző héten kerül sor.

5.2 A közgyűlés hetében (hétfő délutántól szerda estig) a kiemelt témakörnek osztályközi rendezvényeken való megvitatása tűzendő napirendre együttes nyilvános ülés keretében úgy, hogy az ülések időben ne fedjék egymást.

5.3 Az 5.1 és 5.2 pontban megfogalmazottak szem előtt tartásával a tudományos osztályok más tudományos témakör megvitatását is programba iktathatják saját elgondolás szerint nyilvános, ill. zártülés keretében.

6. A közgyűlés írásos mellékletei:

— Fehérkönyv,
— Összefoglalás az elmúlt közgyűlés óta végzett testületi munkáról,
— A Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi hivatali tevékenységével kapcsolatos fontosabb adatok,
— Javaslat az új levelező és új rendes tagok választására,
— Az új tisztségviselők megválasztásának előkészítésére kiküldött Jelölő Bizottság előterjesztése.

III.

A minél teljesebb körű közgyűlési részvétel érdekében az Elnökség tárgyra vonatkozó határozatát az Akadémia elnöke külön levéllel küldje meg az Akadémia tagjainak azzal, hogy a közgyűlés idejére külön feladatot, külföldi utat ne vállaljanak.

Melléklet

Az 1990. évi közgyűlés elé terjesztendő Fehérkönyv tematikai vázlata (1985. I. 1—1989. XII. 31)

1. fejezet

Az Elnökség beszámolója
A főtitkár beszámolója
(Az Elnökség beszámolójának koncepciójáról az Elnökség külön határoz.)

2. fejezet

A tudományos osztályok és bizottságok, illetve társaságok tevékenysége

I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya
IV. Agrártudományok Osztálya
V. Orvosi Tudományok Osztálya
VI. Műszaki Tudományok Osztálya
VII. Kémiai Tudományok Osztálya
VIII. Biológiai Tudományok Osztálya
IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya
(Az egyes osztályok ötéves tevékenységének bemutatása:

— számadatok az Osztály rendes, levelező, tiszteleti és tanácskozási jogú tagjairól; a területéhez tartozó tudományágak tudományos doktorairól, kandidátusairól; az általa működtetett tudományos bizottságokról tudományos társaságokról, szerkesztőbizottságokról;
— az Osztály tevékenységének összefogott értékelése;
— a bizottságok működésének értékelése;
— a társaságok tevékenységének jellemzése;
— az osztály nemzetközi kapcsolatai;
— rendezvények;
— a könyv- és folyóiratkiadás (táblázatba foglalva a legfontosabb adatokat);
— az 1985. évi közgyűlés határozatainak az Osztály által történt végrehajtása;
— a jövő tennivalói)

Az elnökségi bizottságok munkája
Az Akadémia 1985—1989 között elhunyt rendes, levelező és tiszteleti tagjai.

3. fejezet

A Tudományos Minősítő Bizottság
(— a TMB szervezeti helyzete, kapcsolatai,
— a TMB tevékenységének tartalmi kérdései,
— a tudományos minősítés számszerű adatai a hagyományos, az 1985. évi beszámolónak megfelelő táblázatok szerint.)

4. fejezet

Az Akadémia intézeteiről

5. fejezet

Központi intézmények
— az MTA Könyvtára
— az akadémiai vállalatok tevékenysége
— szociális, jóléti tevékenység

6. fejezet

Az MTA 1985—1989. évi tevékenységének fontosabb adatai:

— Állami Díjban részesültek (csak az MTA tagjai közül, évszám megjelölésével)
— Az Akadémiai Aranyéremmel kitüntetettek 1985—1989. között
— Akadémiai díjban részesültek névsora (évenkénti felsorolásban),
— Akadémiai újságírói díjban részesültek névsora (évenkénti felsorolásban),
— a nemzetközi kapcsolatok adatai;
— a személyzeti munka adatai;
— a gazdálkodási tevékenység adatai;
— az Akadémiai Kiadónál megjelent művek (osztályonként és évenként; külön csoportosítva az általános jellegű kiadványokat és a különböző szótárakat)

Javaslat: a 2. fejezet utolsó részeként ismertetni kellene a rehabilitált akadémiai rendes, levelező és tiszteleti tagok névsorát.

ELŐTERJESZTÉS

az MTA propaganda tevékenységéről

Az MTA elnöke írásbeli előterjesztése szerint az Akadémia a mai hazai tájékoztatásban nem tölti be azt a szerepet, amelyet a hazai tudomány művelésében és — különösen az utóbbi évek során — a kormányzati döntések előkészítésének és a társadalom helyzetének vizsgálata során kifejtett tevékenysége alapján reálisan megérdemelne. Az MTA eddigi sajtótevékenységét az előterjesztés passzívnak ítélte és feladatul tűzte ki kialakítani egy új magyar tudományképet és ezzel szoros összefüggésben az Akadémia „image"-át. Az Akadémia eredményeit bemutató információs offenzívára van tehát szükség, amelynek során lehetőséget kell teremteni a tudományos álláspont nyilvános megfogalmazására, de oly módon, hogy az MTA ne bocsátkozzon méltatlan és kicsinyes vitákba, hanem csakis a maga színvonalán válaszoljon e felmerülő kérdésekre.

Mindezen új feladatok ellátására szükségesnek tartotta az MTA elnöke egy új Sajtótitkárság létrehozását, amely 2 főállású és egy félállású munkatárssal dolgozna.

Az előterjesztésben foglaltakról élénk vita alakult ki. A leírtakkal egyetértett minden felszólaló, bár megfogalmazódtak olyan kételyek is, hogy sikerült-e elérni a kitűzött célt, hiszen ilyen próbálkozások már voltak az Akadémián. Ezek közé tartozik például az intézeti sajtófelelősi rendszer, amely nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Fontosnak tartották, hogy a Sajtótitkárságot olyan felkészült munkatárs vezesse, akinek a személye garancia arra, hogy az előterjesztésben megfogalmazott célkitűzések megvalósulnak. Elhangzott az a javaslat, hogy az Akadémiáról kialakított tudományos image erősítése érdekében rendszeresen tartson tudományos üléseket az MTA olyan előadókkal, akiknek „nevük" és tudományos hitelük van.

Az Elnökség egyetértett ezzel a javaslattal és úgy ítélte meg, hogy a tudományos előadások megfelelő propagálásával közelebb lehet kerülni az előterjesztésben megfogalmazott cél eléréséhez.

Vitazárójában az elnök egyetértett azzal, hogy az új Sajtótitkárság munkája során az intézetekre összpontosítson, az intézetekkel építsen ki jó kapcsolatot.

Úgy vélte, hogy az általa javasolt új vezető, Odze György megfelel az Elnökség által megfogalmazott elvárásoknak.

Az Elnökség 48/1989. sz. határozata

Az Elnökség egyetért az MTA megújuló propaganda tevékenységéről szóló előterjesztésben foglaltakkal és felkéri elnökét, hogy

— kezdeményezze a Sajtótitkárság olyan szervezeti átalakítását, amely elősegíti egy új magyar tudománykép kialakítását,
— kérjen javaslatot a tudományos osztályoktól olyan tudományos előadásokra, amelyek erősíthetik az Akadémiáról kialakított képet.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

— elfogadta az október 3-ai ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót,
— jóváhagyólag tudomásul vette a Magyar—Szovjet Társadalomtudományi Együttműködési Bizottság VIII. ülésszakáról készített tájékoztatót,
— örömmel vette tudomásul Németh Miklós miniszterelnöknek, az MTA elnökének írt levelében foglaltakat, amely szerint „A költségvetés súlyos egyensúlyi gondjai mellett 1990-ben az oktatás, az egészségügy mellett — az Akadémia kezdeményezésének is helyt adva — a tudományos kutatás is kiemelést kap".
— tudomásul vette azt is, hogy az MTA elnökének kérelmével — hogy a kormány előzetesen járuljon hozzá az Alapszabályok, anyagi következményekkel is járó, módosítási javaslatához az aktív korhatár 75 évről 70 évre módosítására — a Miniszterelnök egyetértett.

Budapest, 1989. december 28.

Berend T. Iván s. k.
elnök

Közlemények

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) pályázatot hirdet az Akadémia személyzeti, szociális és a Hivatal munkaügyi feladatait ellátó főosztályán főosztályvezetői munkakör betöltésére.

A munkakör betöltésének feltétele egyetemi vagy főiskolai végzettség, az Akadémia és kutatóhálózata ismerete, legalább háromévi vezetői gyakorlat.

A pályázatot részletes önéletrajzzal a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala hivatalvezetőjéhez (Budapest, V. Arany János u. I. IV. em. 412.) kell benyújtani 1990. február 28-ig.

MTA Központi Hivatal
Hivatalvezető

A Magyar Tudományos Akadémia Kutatás-Fejlesztési Tanszéki Kutatócsoportja pályázatot hirdet tudományos kutatói munkakör betöltésére a kutatásszervezés, a tudomány- és műszaki politika, kutatásmenedzsment témakörben végzendő kutatómunkára.

Besorolás és bérezés az akadémiai kutatókra megállapított követelményrendszernek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

— a pályázó eddigi szakmai munkájának, kapcsolatainak ismertetését;
— jelenlegi munkahelyének, besorolásának, fizetésének megjelölését;
— tudományos munkájára vonatkozó további elképzeléseit.

A pályázatot a Kutatócsoport vezetőjének nevére címezve (1051 Budapest, V. Münnich F. u. 7. III. em.) a felhívás megjelenésétől számított 30 napon belül kell benyújtani.

Csöndes Mária s. k.
a Kutatócsoport vezetője

A Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézet (IIASA, Laxenburg, Ausztria) 1991-ben is szervez fiatal tudósoknak Nyári Szemináriumot. A 3 hónapos program során az Intézet kutatási területein folyó munkákba lehet bekapcsolódni.

A fő témák: Környezetvédelem
Népességkutatás
Rendszer- és Döntéstudomány
Technika, Gazdaság, Társadalom

A programokról részletes tájékoztatást az OMFB MAREB Titkársága* tud adni.

Az Intézet munkanyelve angol.

Jelentkezni az OÖTT-n keresztül lehet, az OMFB MAREB Titkárság előzetes értesítését követően.

A jelentkezési határidő 1990. április 30. (a pályázati anyagnak ekkorra már az OÖTT-nél kell lennie).

OMTB
MAREB TITKÁRSÁG

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

JOGI ÉS IGAZGATÁSI FŐOSZTÁLY

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

JOGI ÉS IGAZGATÁSI FŐOSZTÁLY

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1173-929 hívószámú telefonon.

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG TITKÁRSÁG

---

* OMFB Magyar Alkalmazott Rendszerelemzési Bizottság Titkársága, Zámori Zsófia, Tel.: 1187-213

HELYESBÍTÉS

Az Akadémiai Közlöny 1989. 9. számában megjelent 7/1989. (A. K. 9.) MTA—F utasítás helyesen a következő:

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 7/1989. (A. K. 9.) MTA—F

utasítása

az Igazgatói Tanácsokról szóló 11/1971. MTA—F (A. K. 20.) utasítás módosításáról

Az Igazgatói Tanácsokról szóló 11/1971. MTA—F (A. K. 20.) utasítás 3. pont harmadik mondatában foglalt rendelkezés 1990. január 1-től nem alkalmazható.

Láng István s. k.

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A Nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György – Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19089
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 1,30 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460—5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10/A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díja egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

314149

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

XXXIX (1990.) ÉVFOLYAM 2. SZÁM

1.

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. MÁRCIUS 28.

Minisztertanács határozatai

1017/1990. (II. 2.) Mt. határozat — a tudományos kutatók, az oktatók, a pedagógusok és a művészetek alkotóinak rehabilitásáról 12

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1989. december 5-i ülésen

49/1989. sz. hat. — az akadémiai tudományos könyv- és folyóiratkiadás helyzetéről 12
50/1989. sz. hat. — az űrkutatás magyarországi helyzetéről 13
51/1989. sz. hat. — az MTA elnökének Wolf Lepenies professzorral folytatott megbeszéléséről 14
52/1989. sz. hat. — az OTKA új pályázatáról és az ezzel összefüggő feladatokról 14
53/1989. sz. hat. — a tudományos továbbképzést 1990—1995. években végző kutatóhelyekről 15
54/1989. sz. hat. — az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolásáról 15
55/1989. sz. hat. — a TMB szabályzatainak módosításáról 16
56/1989. sz. hat. — a tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló 1983. évi 24. sz. tvr végrehajtásáról rendelkező 38/1989 (XI. 3.) MT rendelet módosítására vonatkozó javaslatról 16
57/1989. sz. hat. — a TMB egyes tagjainak felmentéséről és kinevezéséről .. 16
58/1989. sz. hat. — az MTA tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények programjáról 16
59/1989. sz. hat. — az Akadémiai Közlöny tartalmi és formai módosításáról 17
60/1989. sz. hat. — az ESF közgyűléséről 18
61/1989. sz. hat. — Petőfi Sándor feltételezett földi maradványaival kapcsolatos kutatásokkal összefüggő egyes problémákról 18
62/1989. sz. hat. — az Elnökség 1990. I. félévi munkatervéről 18
az Elnökség egyéb állásfoglalásai 20

Közlemények

8001/1990. sz. közlemény — a Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi statisztikai beszámolórendszeréről 20

tájékoztató — kandidátusi fokozatok odaítéléséről 27
Pályázati felhívások 31
Személyi hírek, kitüntetések 31
a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 31

Minisztertanács határozatai

A Minisztertanács
1017/1990. (II. 2.) MT
h a t á r o z a t a

a tudományos kutatók, a pedagógusok és a a művészetek alkotóinak rehabilitálásáról

1. A Minisztertanács a politikai, világnézeti és vallási meggyőződésük vagy tevékenységük miatt büntetőjogi, munkajogi vagy megtorló államigazgatási intézkedés folytán sérelmet szenvedett tudományos kutatók, oktatók, pedagógusok és a művészeti élet területén alkotók rehabilitációjára Rehabilitációs Bizottságot hoz létre. A Rehabilitációs Bizottság vezetője a művelődési miniszter, tagjai az általa felkért személyek.

2. A rehabilitációra kérelem alapján kerül sor. A kérelmek áttekintése után

a) javaslatot kell tenni az arra érdemesek Kossuth-díjjal — ideértve a posztumusz adományozást is — való kitüntetésére, tobbá

b) előterjesztést kell tenni a rehabilitáció érdekében szükséges kormányzati intézkedések meghozatalára.

Felelős: művelődési miniszter
Magyar Tudományos Akadémia főtitkára

Határidő: 1990. május 30.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. december 5-i ülésén (49—62. számú határozatok)

JELENTÉS
az Akadémiai tudományos könyv- és folyóiratkiadás helyzetéről

Az Elnökség a februári ülésén — amelyen megtárgyalta az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás helyzetét — 8/1989. számú határozatával felkérte Király Tibor mb. főtitkárhelyettest, hogy a Kiadói Tanács elnöke és az Akadémiai Kiadó és Nyomda főigazgatója, valamint az Akadémián kívüli szakértők bevonásával alakítson bizottságot, vizsgálja meg a kiadói munka radikális megváltoztatásának lehetőségeit és erről javaslatot terjesszen elő az Elnökségnek.

Az alkalmi bizottság e feladatának eleget tett a jelentés Elnökség elé való benyújtásával.

Az alkalmi bizottság vezetője a szóbeli kiegészítésében kiemelte, hogy á bizottságnak nem volt feladata a kiadói politikára javaslatot tenni, valamint felülvizsgálni a kiadóra vonatkozó, érvényben lévő elnökségi határozatokat. A szóbeli kiegészítés röviden tartalmazta a bizottság javaslatát, hogy a Kiadó alakuljon át olyan részvénytársasággá, amely profitra orientált és a dolgozók is részvényesekké válhatnak.

A Kiadói Tanács elnöke tájékoztatta az Elnökséget a Tanács november 29-i ülésén elhangzottakról. Úgy ítélte meg, hogy nemcsak a Kiadó, hanem az egész akadémiai könyv- és folyóiratkiadás is válságban van. Szükségesnek tartotta az állami támogatás fenntartását abban az esetben is, ha a Kiadó átalakul.

A jelentés visszapillantást tartalmaz a Magyar Tudományos Akadémia könyv- és folyóiratkiadásáról, elemzi az MTA és az AKNYV viszonyát, a vállalat belső struktúráját. Áttekintést ad az AKNYV jelenlegi tevékenységéről. Mindezekből következtetést von le és javaslatokat fogalmaz meg. A jelentés mellékletei adatokat tartalmaznak az AKNYV dolgozóiról, tevékenységéről, gazdálkodásáról.

Az előterjesztéshez az MTA elnöke mellékelte a Pergamon Press tulajdonosával, Robert Maxwell úrral októberben Londonban folytatott tárgyalásáról készült tájékoztatóját. A megbeszéléseken Maxwell úr hajlandónak mutatkozott a Pergamon Press és az Akadémiai Kiadó közös vállalatának létrehozására.

Az írásban előterjesztett jelentésről élénk vita alakult ki. A hozzászólók egyetértettek azzal a megállapítással, hogy az Akadémiai Kiadó mindig is a magyar szellemi élet része volt, és erről ma sem szabad lemondani.

A javasolt részvénytársasággá alakulással tulajdonképpen egyetértett az Elnökség, de megfogalmazódtak olyan aggodalmak, hogy lesz-e lehetőség a tudomány érdekeit előbbre helyezni a profit érdekeinél. Többen is úgy vélték, hogy továbbra is fenn kell tartani az állami támogatás rendszerét, mert ez jelenthet biztosítékot a tudományos szempontból jelentős, de — esetleg — üzleti sikert nem ígérő művek megjelentetésére. A tudományos könyvkiadás globális üzlet — hangzott el —, amelynek során az egyes kiadványok nyereségéből fedezni (vagy legalábbis bizonyos mértékig pótolni) kell a veszteségeket.

A vita során egyetértés született abban is, hogy a válságot nem szabad tovább hurcolni, valóban elérkezett a radikális változtatás ideje. Az Elnökségnek tisztáznia kell az Akadémia és a Kiadó viszonyát, újra kell gondolnia és ki kell alakítania egy új könyv- és folyóiratkiadási politikát. A folyóiratkiadás radikális megváltoztatásakor azonban a köz-

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

vetlen üzleti megfontolásokon túlmenően figyelemmel kell lenni a kiadványok cserepéldányként való felhasználási lehetőségére. Volt olyan felszólalás, amely érintette az Akadémiai Nagylexikon sorsát, javasolva annak vizonylagos önállóvá válásának szükségességét.

A többek által is égetően szükségesnek tartott radikális változtatásokról elhangzott, hogy azokat 1990 végéig kell megvalósítani az MTA főtitkárának felelőssége mellett. A nyomdatechnika fejlődését figyelembe vevő, a gazdasági szempontokat szem előtt tartó változtatások ezek, amelyeknek az új vállalati forma adna keretet.

Az MTA elnöke vitaösszefoglalójában megköszönte az előterjesztőknek az értékes munkájukat. Úgy ítélte meg, hogy az Elnökség a vita során egyetértett azzal, hogy a vállalat radikális átalakítására szükség van, és azt javasolta, hogy ez az átalakítási munka azonnal, tehát már 1990 januárjától kezdődjön meg, az MTA főtitkárának felelőssége mellett. E munka során valóban megszűnik a régi vállalati mechanizmus. Ugyanakkor ügyelni kell arra, hogy az új vállalati formán belül az Akadémia (részvényesi) többségét meg kell őrizni. Szükségesnek tartotta az új kiadói politika mielőbbi kialakítását. Ennek részét kell hogy képezze az — a vitában megfogalmazott — többségi álláspont, amely szerint ritka kivétel legyen a „nem nemzeti" tudományágakhoz tartozó művek további kiadása. A kiadandó folyóiratok struktúráját — centralizált döntés alapján — teljesen át kell alakítani. A megmaradó folyóiratokat intézeti bázisra kell áttelepíteni. Ennek az elgondolásnak a megvalósítása érdekében az érintett intézeteket el kell látni új technikával.

Az Elnökség 48/1989. számú határozata

1. Az Akadémia Elnökség egyetért azzal a javaslattal, hogy az Akadémiai Kiadó és Nyomda alakuljon át — esetleg külföldi érdekeltséggel is rendelkező — részvénytársasággá. Az átalakítást úgy kell megvalósítani, hogy az Akadémia legyen a részvények többségének a tulajdonosa.

2. A részvénytársaság megalakulása után az Akadémia továbbra is az általa meghatározott összeg erejéig az Akadémiai Kiadó és Nyomdánál megrendelőként jelenjen meg.

3. Szükségesnek tartja az Elnökség, hogy a Kiadó az átalakulás után is kapjon állami támogatást, amely biztosítékul szolgál a nemzeti tudományos szempontból kiemelkedő jelentőségű — de üzletileg esetleg nem sikeres — művek megjelentetéséhez.

4. Szükségesnek tartja az Elnökség, hogy még az Akadémia 1990. évi rendes közgyűlése előtt meghatározza új kiadói politikáját.

5. Az Elnökség — korábbi, a folyóiratkiadással kapcsolatos határozataival összhangban — a tudományos folyóiratkiadás új alapokra helyezését tartja szükségesnek. A folyóiratokról, a folyóiratkiadásról centralizált döntést kell hozni. A megmaradó folyóiratok kiadását az akadémiai intézetekre kell bízni, biztosítva ezeknél az intézeteknél a kiadáshoz szükséges technikai feltételeket.

6. Abból a korábbi elhatározásból kiindulva, hogy az Akadémiai Nagylexikon pénzügyeinek az Akadémiai Kiadó és Nyomda pénzügyi rendszerétől függetlenül kell rendeződnie, felül kell vizsgálni a vállalkozás működésének perspektivikus anyagi feltételeit.

7. Meg kell vizsgálni, milyen lehetőségek vannak a szótár- és lexikonkiadási program, valamint az export-import tevékenység további kiszélesítésére.

8. A fentiek végrehajtása érdekében felkéri és felhatalmazza az Elnökség az MTA főtitkárát, hogy a Kiadó radikális átalakítása érdekében már 1990 januárjától kezdődően tegye meg a szükséges intézkedéseket; dolgozzon ki intézkedési tervet a vállalat pénzügyi gondjainak rendezésére, határozza meg a racionális gazdálkodáshoz szükséges átmeneti intézkedéseket, szükség esetén a könyv- és folyóiratprogram csökkentését, a belső strukturális átalakítást.

9. Felkéri az Elnökség az MTA főtitkárát, hogy az e határozatban rögzített feladatok végrehajtásáról 1990 végéig tájékoztassa az Elnökséget.

ELŐTERJESZTÉS
az űrkutatás magyarországi helyzetéről

Az MTA Interkozmosz Tanácsának elnöke által benyújtott előterjesztés átfogó képet adott az Elnökségnek az űrkutatás hazánkbeli fejlődéséről, az 1958-as kezdetektől az első magyar űrhajós tudományos programjának kidolgozásán át a VEGA-program végrehajtásáig, a magyar űrkutatás „felnőtté válásáig". A magyar űrkutatás a szovjetunióbeli intézeteken kívül jó kapcsolatokat épített ki a nyugat-európai és amerikai intézetekkel is. Megkezdődött az eredmények gyakorlati hasznosítása, főképp az OMFB—MÉM együttműködés keretében. Segítette a munkát, hogy az MTA és az OMFB tárcaközi programot indított az űrtechnika fejlesztésére, az OMFB, az MTA és a MÉM a távérzékelés eredményeinek alkalmazására, valamint az, hogy az OTKA-tól, ha csekély mértékben is, de az űrkutatás is kapott támogatást. Gondot jelent azonban, hogy az Interkozmosz Tanács koordináló szerepe a pénzeszközök korlátozott — reálértékben egyre csökkenő — volta miatt egyre kisebb lesz.

Tartalmazza az előterjesztés a magyar űrkutatás legkiemelkedőbb eredményeinek a felsorolását, bemutatja az űrkutatás perspektíváit és tájékoztatást ad a megoldandó feladatokról. Alapvetőnek tartja az előterjesztés annak eldöntését, mi célszerűbb: hagyni az űrkutatási tevékenységet diszciplínák, intézmények szerint szétforgácsolódni, avagy inkább valamilyen formában továbbra is megőrizni az átgondolt koordinálást. Meggondolandónak tartja továbbá az előterjesztés azt is, hogy tudományos és műszaki jelentősége alapján — a jelenlegi helyzetünket is figyelembe véve — elégséges-e a terület támogatottsága.

Az előterjesztés mellékletei összefoglalást adnak az Interkozmosz Tanács Erőforráskutatási Szakbizottsága 1980—1988. évi eredményeiről, az űrtechnika fejlesztésének MTA—OMFB tárcaközi programjáról és közli azon intézeteknek a listáját, amelyek űrkutatási munkáját az MTA Interkozmosz Tanácsa koordinálja.

Az Elnökség az előterjesztést alaposnak, jónak, az ismertetett eredményeket igen értékesnek ítélte. Megállapította, hogy az űrkutatás a tudomány olyan területe, amelyben jellegzetesen csak nemzetközi összefogással lehet eredményt elérni.

Az Elnökség 50/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. köszönetet mond az előterjesztőknek a beszámolóért, és megállapítja, hogy az űrkutatásban dolgozó kutatók, szakemberek kiemelkedő munkát végeztek;
2. célszerűnek látja, hogy a magyar űrkutatást továbbra is az MTA Interkozmosz Tanácsa irányítsa, koordinálja; fontosnak tartja a további együttműködést a COSPAR (Committee for Space Research) és az IAF (International Astronautical Federation) szervezettel;
3. kiemelten fejlesztendőnek ítéli az űrkutatást;
4. javasolja meghosszabbítani a következő időszakra is az MTA—OMFB közös tárcaprogramot az űrtechnika fejlesztésére;
5. egyetért azzal, hogy az űrkutatás nemzetközi kapcsolatai — szerződéses módon is — erősödjenek.

TÁJÉKOZTATÓ

az elnökség részére az MTA elnökének Wolf Lepenies professzorral folytatott megbeszéléséről

Az MTA elnöke írásban tájékoztatta az Elnökséget Wolf Lepenies professzorral folytatott megbeszéléseiről. Lepenies professzornak, a Wissenschaftskolleg Berlin (Institute of Advanced Studies Berlin) rektorának javasolta az MTA elnöke, hogy a berlini Wissenschaftskolleg és a mögötte álló Ernst Reuter alapítvány az MTA-val együtt hozzon létre egy leányintézetet; Közép- és Kelet-Európa első „Institute of Advanced Studies" jellegű nemzetközi kutatási központját. A javaslat alapján Lepenies professzor eljuttatta az MTA elnökének azt a memorandumot, amelyet a tájékoztató mellékleteként az Elnökség tagjai is megkaptak. A memorandum szerint az ideiglenesen javasolt nevén: Collegium Budapest a világon működő néhány Institute of Advanced Studies jellegű intézmény hálózatába az MTA égisze alatt működő első ilyen jellegű közép-kelet-európai intézményt is bekapcsolná. Az intézet egyfajta közép- és kelet-európai tudományos központtá válva közvetlen kapcsolatot biztosítana a nyugati tudományos élettel. Az előterjesztő kérte az Elnökséget, adjon elvi jóváhagyást a megállapodás megkötéséhez.

Az MTA elnöke szóbeli kiegészítésében tájékoztatta az Elnökséget arról is, hogy komoly tárgyalások kezdődnek a dél-koreaiak bevonására a létesítendő budapesti posztgraduális központ munkájába, a központ anyagi támogatásába. Tájékoztatta az elnök az Elnökséget a Cziffra Alapítvány szándékáról is, amely szerint Magyarországon Soros Alapítvány jellegű, de más célú alapítványt kívánnak létrehozni az Akadémia bevonásával. A szóban említett nagy jelentőségű tárgyalásokhoz illetve szerződések megkötéséhez is kérte az MTA elnöke az Elnökség elvi egyetértését.

Az Elnökség a nemzetközi tárgyalásokat igen fontosnak ítélte. A vita során úgy vélték, hogy kell áldozni arra, hogy minél jobban belekerüljön a magyar tudomány a világ tudományos vérkeringésébe. Ennek személyi, tárgyi és infrastrukturális feltételeit meg kell teremteni. Többen külön is kiemelték további akadémiai (intézeti) vendégházak létesítésének fontosságát.

Az Elnökség 51/1989. számú határozata

1. Az Elnökség elvi egyetértését adja ahhoz, hogy az Akadémia vezetői megállapodásokat kössenek a magyar tudomány fejlesztése érdekében külföldi tőke bevonására.
2. Az elvi hozzájáruláson kívül külön is egyetért az Elnökség azzal, hogy az MTA elnöke megállapodást kössön

a) Wolf Lepenies rektorral,
b) a Cziffra György Alapítvánnyal.

TÁJÉKOZTATÓ

az Országos Tudományos Kutatási Alap új pályázatáról és az ezzel összefüggő feladatokról

Az OTKA Bizottság, írásbeli előterjesztésében, rövid áttekintést adott az OTKA 1986. január 1-jei létrehozásától eltelt időszak alatt végzett munkáról. Tartalmazza a tájékoztató a Kormány Kabinetjének döntését is, amellyel — összegszerűségében meg nem határozottan — garanciát vállalt az új pályázatok pénzügyi fedezetére.

Két fő feladatról szól a tájékoztató részletesen: az OTKA új témapályázatáról és az OTKA státusának, működésének néhány eleméről.

Az előterjesztő szóbeli kiegészítésében külön is felhívta a figyelmet arra, hogy az OTKA Bizottság a jövőben nem hoz egyedi döntéseket; ezt a jogkörét decentralizálni kívánja és négy szakbizottságra (kuratóriumra) bízza.

Az elnökségi vita során felhívták a figyelmet arra, hogy új helyzet lesz, mert a pályázatok számában ugrásszerű növekedés várható. Megfogalmazódott az az igény, hogy az OTKA biztosítsa az alapkutatások támogatásának kontinuitását. A tárcáknál lévő kutatásra szánt összegek nagysága, sorsa nem ismert, ezért jelenleg nem lehet ezekkel számolni. Szükséges, hogy a pályázók pontos, részletes információkat kapjanak pályázatuk sorsáról — hangzott el. Volt olyan felszólaló, aki szerint nem lenne jó, ha — ahogyan a tájékoztatóban szerepel — az osztályelnökök kérnék fel az opponenseket. A vitában résztvevők többségükben egyetértettek azzal, hogy az OTKÁ-t ki kell venni az Akadémia „védőszárnyai" alól, az legyen egyenlő távolságra az Akadémiától és az egyetemektől. Ugyanakkor többen javasolták a Tájékoztatóban

vázolt eljárási rend újbóli végiggondolását. Volt, aki hiányolta, hogy a pályázati űrlap tervezetét nem véleményezhették előzetesen az osztályok.

Az előterjesztő — megköszönve a vitában fölvetett javaslatokat — tájékoztatta az Elnökséget, hogy a tájékoztatóban leírt koncepción még van idő és lehetőség változtatni. Kifejtette, hogy a pályázatok elbírálása során csupán két prioritást érvényesítenek: a fiatalok segítése és a tudományos előélet. Megítélése szerint rendkívül fontos, alapvető kérdés, hogy munkája során az OTKA a továbbiakban is az Akadémia bizottsági hálózatára támaszkodjon, függetlenül attól, hogy nemzeti intézménnyé válik-e vagy sem. Lényeges, hogy az OTKA elnöke ne az MTA főtitkára legyen.

Az Elnökség 52/1989. számú határozata

1. Az Elnökség egyetért az OTKA/3 témapályázat meghirdetésével. Felhívja a tudományos osztályok figyelmét, hogy a témapályázat elbírálása és a pályázathoz kapcsolódó részértékelési munkálatokra készüljenek fel.

2. Az Elnökség felkéri az OTKA Bizottságot, hogy az OTKA jövőjére vonatkozó elképzeléseit terjessze elő véleményeztetésre az MTA Elnökségének 1990. első negyedévében.

ELŐTERJESZTÉS

a tudományos továbbképzést az 1990—1995. években végző kutatóhelyekről

Az MTA Elnöksége, a Minisztertanács felhívása alapján az 1985—1989. közötti időszakra meghatározta azokat a kutatóhelyeket, ahol ösztöndíjasok tudományos továbbképzése folyhat. Ez időszak leteltével újabb döntés szükséges, ezért készített írásbeli előterjesztést a TMB elnöke.

Az előterjesztés szerint az eltelt öt év tapasztalatai alapján az 1990—1995. közötti időszakra a tudományos továbbképzést végző kutatóhelyek jegyzékét — mint informatív jellegű, az áttekintést elősegítő összeállítást — a korábbi jegyzék tartalmával egyezően célszerű fenntartani. Határozottan kifejezésre kell juttatni azt, hogy e jegyzéknek adminisztratív jelentősége nem lehet. Minden egyes esetben két szempontot kell lényegesnek tekinteni: egyfelől a pályázatban megjelölt témában a tudományos képzést végző kutatóhely fogadókészségét, másfelől a pályázó személyét illetően a tudományos vezető fogadókészségét. Ha ez a két szempont dönti el a pályázó sorsát, akkor valójában a kutatóhelyek jegyzéke kizárólag informatív jellegű; arról tájékoztat, hogy elvileg melyik kutatóhelyen milyen tudományos témakörben lehetséges képzés.

Rövid, beható vita alakult ki az Elnökség tagjai között elsősorban annak eldöntésére, szükség van-e egyáltalán a kutatóhelyek felsorolására. Az Elnökség a vita eredményeként úgy döntött, elfogadja az előterjesztésben javasolt megoldást.

Az Elnökség 53/1989. számú határozata

1. Az Elnökség az 1990—1995. közötti időszakra érvényben tartja az 1985—1989. közötti időszakra szóló, a tudományos továbbképzést végző kutatóhelyek kijelölését.

E kutatóhelyek felsorolása informatív jellegű, nem kötelező. Ha a jegyzékben szereplő kutatóhely a pályázatban megjelölt téma kutatására, illetőleg a tudományos vezető a pályázó vezetésére fogadási készséget nem nyilvánít, ott a pályázó tudományos továbbképzésére nem kerülhet sor.

2. Nem akadálya a tudományos továbbképzésnek az, ha a kutatóhely a jegyzékben ugyan nincs feltüntetve, azonban a tervezett kutatás feltételeit biztosítani képes, ott megfelelő tudományos vezető dolgozik és fogadókészségüket kinyilvánították.

ELŐTERJESZTÉS

az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolására

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége a 20/1989. számú határozatával előírta, hogy a TMB elnöke készítsen előterjesztést az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolásáról. E határozat rendelkezésének tett eleget a TMB elnöke az írásban benyújtott előterjesztéssel.

Az előterjesztés megállapításai szerint jelenleg néhány egyházi személy rendelkezik hazai tudományos fokozattal, továbbá, hogy vannak olyan nem egyházi személyek is, akik egyházi tárgyú tudományos kutatómunkát végeznek.

Mindezek alapján a hagyományos — és az utóbbi évtizedekben államilag el nem ismert — egyházi és vallástudományi kutatások elismerésének, a kutatói személyi állomány áttekintésének, az egységes állami tudományos minősítés rendszerébe integrálásának az alapjai ma is megvannak: a szükséges tudás nem enyészett el a magyar társadalomból. Felhívja az előterjesztő az Elnökség figyelmét arra, hogy az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolása csak úgy valósulhat meg, hogy az ne politikai gesztus legyen, hanem a valóságos tudást kell pozícióba juttatni. Célszerűnek tartja ezért az előterjesztő önálló testület létrehozását, amely a tudományos minősítés szervezeti egységébe integrálódik, mint az egyházi és vallási tudományok szakértői szerve.

Az Elnökség az előterjesztést rövid vita után, kisebb módosítási javaslattal, lényegében elfogadta.

Az Elnökség 54/1989. számú határozata

1. Az Elnökség egyetértően tudomásul veszi a TMB elnökének az egyházi tudományoknak az egységes tudományos minősítésbe és tudományos továbbképzésbe való bekapcsolásáról szóló beszámolóját.

2. A TMB elnöke tegye meg a tervezett szükséges intézkedéseket a külföldön szerzett egyházi tudományos fokozattal rendelkezők okiratának honosítása érdekében, továbbá egységes egyháztudományi szakbizottság létrehozatala céljából. E munkálatok eredményéről a TMB elnöke 1990. első félévében számoljon be az MTA Elnökségének.

ELŐTERJESZTÉS

a Tudományos Minősítő Bizottság szabályzatainak módosításáról

Az Elnökség 42/1989. számú határozatának megfelelően a TMB annak érdekében, hogy a tudományos minősítés során kizárólag a szakmai-tudományos, illetőleg a kutatói szabadság elismerését biztosító követelmények érvényesüljenek, felülvizsgálta a szabályzatait, amelyek tervezett módosító szövegét a TMB teljes ülése elfogadta.

A tervezetről, amelynek melléklete tartalmazza a TMB-szabályzat módosítani javasolt szövegét, élénk vita alakult ki. Többen vitatták a Szabályzat 3. pontjában lévő szöveget, amely a kandidátusi vizsga tárgyaira tett javaslatot. E szöveg megvitatása során merült fel annak a kérdése, hogy mennyiben feladata egy kandidátusi vizsgának a jelölt általános műveltségének a felmérése. Többen is felszólaltak a Szabályzat 37. pontjában megfogalmazott szöveg ellen, amely szerint a TMB szakbizottsága indítványozhatja egy munka zártkörű megvédését. Elhangzott olyan vélemény is, hogy egy zártkörű védésen még nem született kiemelkedő tudományos eredmény.

Az Elnökség 55/1989. számú határozata

1. Az elnökség

a) javasolja, hogy kandidátusi vizsgát a jelöltek csak két szakmai tárgyból tegyenek, általános alaptárgy ne legyen;

b) ellenzi a munkák védésének zártkörűvé nyilvánítását.

2. Az Elnökség az 1. pontban megfogalmazottak figyelembevételével jóváhagyja az 1/1984., 2/1984. TMB-szabályzatok módosítását és elrendeli azoknak az Akadémiai Közlönyben — egységes keretben — történő közzétételét.

ELŐTERJESZTÉS

a tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló 1983. évi 24. sz. törvényerejű rendelet végrehajtásáról rendelkező 38/1983. (XI. 3.) MT-rendelet módosító javaslatáról

A Tudományos Minősítő Bizottság elnöke, írásbeli előterjesztésében két fő kérdésben kérte az Elnökség jóváhagyását a 38/1983. (XI. 3.) MT-rendelet módosítási javaslatához. Elsőként azt említi az előterjesztés, hogy kezdeményezik megszüntetni azt a megkülönböztetést, amely szerint jelenleg nem jár illetménykiegészítés annak a magyar tudományos fokozattal rendelkező, külföldön élő magyar állampolgárnak, akinek nincs Magyarországon az állandó lakhelye. A második — módosítani javasolt — kérdéskör a régi ideológiai vizsgák helyett kialakítandó új rendszerre tesz javaslatot.

Az előterjesztés szerint az MTA 1989. évi közgyűlése rehabilitációs határozatának megfelelően a TMB mindazokban az ügyekben, amelyek kandidátusok vagy tudomány doktorai rehabilitálásával kapcsolatosak — tudomásszerzés esetén —, hivatalból intézkedik.

Az Elnökség — fenntartva a TMB szabályzatainak során kialakított véleményét — az előterjesztéssel egyetértett.

Az Elnökség 56/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. az előterjesztéssel egyetért;

2. javasolja, hogy a kandidátusi fokozat megszerzéséhez szükséges vizsga két szakmai tárgyból álljon;

3. felkéri az Akadémia elnökét és a TMB elnökét, hogy a fentiek figyelembevételével nyújtson be előterjesztést a kormányhoz a 38/1983. (XI. 3.) MT-rendeletnek a módosítására.

ELŐTERJESZTÉS

A Tudományos Minősítő Bizottság egyes tagjainak felmentéséről és kinevezéséről

A Minisztertanács az 1055/1988. (VII. 12.) Mt. sz. határozatával rendelkezett a Tudományos Minősítő Bizottság személyi összetételéről. Az e határozattal kinevezett tagok közül időközben az Ipari Minisztérium képviselője, dr. Vörös Árpád miniszterhelyettes, a Művelődési Minisztérium képviselője, Pusztai Ferenc miniszterhelyettes a hivatali feladatkörük változása folytán nem láthatják el a tagsággal járó kötelezettségeiket.

Az említett minisztériumok vezetői nevezettek helyére dr. Szabó Imre államtitkárt és dr. Manherz Károly miniszterhelyettest javasolják kinevezni.

A TMB elnöke kérte írásbeli előterjesztésében az Elnökséget, hogy a javaslatot fogadja el. Az Elnökség az előterjesztésben foglalt javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 57/1989. számú határozata

Az Elnökség a javaslatot elfogadja, és a minisztertanácsi előterjesztés elkészítését elrendeli.

JAVASLAT

az Akadémia tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1990. évi programjára

Az Akadémia elnöke írásbeli előterjesztése tartalmazza a felolvasó ülések részletes programját, az elnökségi klubdélutánok programjára tett javaslatot, az elnökségi ankétok, illetve kerekasztal-konferenciák programját. Az 1989. október 31-ei elnökségi ülés határozatot hozott, amely szerint (havonta egy előadás tartásával) tudományos előadássorozatot indít, azzal a céllal, hogy a közvélemény figyelmét az eddigieknél jobban ráirányítsa az MTA tudományos tevékenységére. Az előterjesztés ismerteti az osztályoktól beérkezett javaslatokat is.

Az előterjesztés feletti rövid vitában elhangzott az a javaslat, hogy az Elnökség minden egyes ülése után tartson sajtóértekezletet, amelyen szerét ejtheti, hogy az elnökségi ülések témáin kívül más, éppen aktuális témákban is kinyilvánítsa véleményét. Ezzel a javaslattal bizonyos mértékig szemben álltak azok, akik — elismerve azt, hogy szükség van az Akadémiáról olyan image kialakítására, amely egyre inkább az Akadémia tudományos jellegét hangsúlyozza — úgy vélték, elég ezeket a sajtótájékoztatókat a megfelelő alkalmakra szervezni, semmiképpen sem havonkénti rendszerességgel. Elhangzott még olyan felszólalás is, amely jelen helyzetben a „rejtőzködés politikáját" látta megvalósíthatónak. A vita eredményeképpen az Elnökség elfogadta azt az álláspontot, amely szerint az újjászervezett sajtótitkárság megtalálja a módját a tudományos rendezvények megfelelő „hírverésének". Elfogadta az Elnökség azt a javaslatot is, hogy a tudományos előadások számának növelése érdekében kérjenek be további javaslatokat a tudományos osztályoktól.

Az Elnökség 58/1989. számú határozata

Az Elnökség az Akadémia tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1989—1990. évi programjára tett javaslatot a vitában elhangzottak figyelembevételével az alábbiak szerint elfogadja:

1. *Központi felolvasó ülések*

1.1 Ádám György r. tag és Kroó Norbert lev. tag:
„A legújabb természettudományos felfedezések és hatásaik"

1.2 Huszár Tibor lev. tag:
„Oktatási rendszerünk jelene és átfogó korszerűsítésének szükségessége"

1.3 Márta Ferenc r. tag:
„Kémia és társadalom"

1.4 Vida Gábor lev. tag:
„A genetikai diverzitás jelentősége a bioszférában"

címmel tartanak előadást.

2. *Elnökségi klubdélutánok*

Továbbra is legyen napirenden a vezető politikusokkal, közéleti személyiségekkel való kötetlen beszélgetések szervezése, részben az elnökségi klubdélutánok hagyományos körének bevonásával, részben a Tudósklub akadémikus tagságával közös eszmecserék formájában.

Konkrét témaként szerepeljen a programban az „Ökológia és társadalom" c. kérdéskör Fekete Gábor lev. tag bevezetőjével.

3. *Ankétok, kerekasztal-konferenciák*

A téma fontosságára tekintettel továbbra is maradjon napirenden „Az egyetemi, főiskolai felvételi rend új koncepciója" c. dokumentum megvitatása a művelődési miniszterhelyettes előadásában, valamint mindazon dokumentumok vitája, amelyek a 2000. éven túlnyúló időhorizontú hosszú távú tervezés munkálatai során oly igénnyel készülnek, hogy végső összegzésükben e munkafórumok véleményét is tükrözik.

Új témaként vétessék programba a „Tanulás—információ továbbítás—memória. (Az immun-modellen szerzett ismeretek alkalmazhatóságai" c. elaborátum vitája Gergely János lev. tag előkészítésében, ill. bevezetőjével.)

4. Az Elnökség a tudományos előadásokra eddig tett javaslatokon kívül további javaslatok megtételére kéri fel a tudományos osztályokat.

5. Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a jelen javaslatban szereplő rendezvények programját kiegészítse, illetve módosítsa.

ELŐTERJESZTÉS

az Akadémiai Közlöny tartalmi és formai módosításáról

Az Elnökség az 50/1988. számú határozatában foglalt állást a Magyar Tudomány c. folyóirat tartalmi korszerűsítéséről. A határozat alapjául szolgáló előterjesztés szerint a nem kifejezetten tudományos tartalmú publikációk, híranyagok kerüljenek át az Akadémiai Közlönybe, biztosítva ezzel a Magyar Tudomány elsődleges tudományos jellegét, egyben felfrissítve az Akadémiai Közlöny hírközlő funkcióját. Az Akadémia főtitkára írásbeli előterjesztésében a fentiek alapján, valamint az Akadémia országos státusában várhatóan jelentkező módosulások alapján javasolta, hogy az Akadémiai Közlöny tartalmában és megjelenési formájában az új alapszabályok elfogadását követően igazodjék a Magyar Tudomány c. folyóirat módosulásához. Ennek megfelelően tartalmazzon olyan tudományos — de nem primer tudományos publikációknak szánt — híranyagot, amely a Magyar Tudomány c. folyóiratból — annak elsődleges tudományos kiadvány jellegét fokozandó — elmarad. Ilyen elsősorban a tudományos testületi élet megnyilvánulásainak ismertetése (osztályülések döntései), intézeti események, tagajánlások stb. Az előterjesztés javasolja a „Közlöny" elnevezést „Értesítő" elnevezésre változtatni, a címlapon az ország címere helyett az MTA székházának lenyomatát szerepeltetni. Az Értesítő hivatalos jellege megmaradna. Az előterjesztéssel a Magyar Tudomány szerkesztősége előzetesen egyetértett.

Az Akadémia Elnöksége az előterjesztésben foglaltakkal egyetértett.

Az Elnökség 59/1989. számú határozata

1. Az Elnökség egyetért az Akadémiai Közlöny előterjesztés szerinti tartalmi és formai változtatásával. Ezek szerint az Akadémiai Értesítő szerkezete tartalmazza a következő főbb csoportokat:

— jogszabályok, határozatok
— személyi kérdések
— tudományos rész
— pályázatok
— hirdetések

2. Az Akadémiai Közlöny módosított megjelentetésére az MTA 1990. évi rendes közgyűlését követően kerüljön sor.

3. Az Elnökség

a) felkéri az MTA főtitkárát, hogy az Akadémiai Értesítő költségvetési fedezetét az MTA központi költségvetéséből biztosítsa;

b) az Akadémiai Értesítő főszerkesztői feladatainak ellátásával az eddigi szerkesztőt, Egri Pált, az MTA Központi Hivatala Jogi és Igazgatási Főosztályának helyettes vezetőjét bízza meg, azzal, hogy az Értesítő szerkesztése során a tudományos osztályokkal és a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztőjével szoros együttműködésben végezze munkáját.

TÁJÉKOZTATÓ

az European Science Foundation (ESF) 1989 novemberében Strasbourgban megtartott közgyűléséről

Az Európa Tanácshoz közelálló European Science Foundation 15. rendes évi közgyűlésén, az ESF meghívására részt vett Berend T. Iván elnök és Csurgay Árpád főtitkárhelyettes. A meghívottak írásban tájékoztatták tapasztalataikról az Elnökséget.

A tájékoztató röviden ismertette az ESF történetét, szervezeti felépítését, feladatkörét, az 1990-ben induló programokat és a Magyar Tudományos Akadémiának az ESF munkájába való bekapcsolódási lehetőségeit. Az előterjesztés szerint az ESF részéről várják az MTA aktívabb bekapcsolódását a programokba, és arról biztosították a közgyűlésén jelenlévő akadémiai képviselőket, hogy a keleteurópai akadémiák közül elsőként az MTA-t veszik fel, különösen a jogi autonómiájának visszanyerése esetén.

Az Elnökség 60/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. tudomásul veszi Berend T. Iván és Csurgay Árpád beszámolóját az European Science Foundation 1989. évi közgyűléséről;

2. kívánatosnak látja, hogy 1990-ben az MTA tagjai, kutatói és intézményei aktívan kapcsolódjanak be az ESF tevékenységébe;

3. felhatalmazza az elnököt és a főtitkárt, hogy támogassák a bekapcsolódást és készítsék elő az MTA felvételi kérelmét az ESF-be.

ELŐTERJESZTÉS

a Petőfi Sándor feltételezett földi maradványaival kapcsolatos kutatásokkal összefüggő egyes problémákról

Az MTA elnöke szóban terjesztette elő javaslatát. Kérte, járuljon hozzá az Elnökség, hogy Petőfi Sándor feltételezett maradványainak vizsgálatára a 44/1989. sz. elnökségi határozattal kiküldött alkalmi bizottság tagjainak sorába válassza be Bökönyi Sándor lev. tagot is. Indoklásul elmondta az előterjesztő, hogy a közeljövőben indul a Szovjetunióba a bizottság által kijelölt küldöttség, és — a szovjet fél által kiküldött bizottság személyi összetételére figyelemmel — szükségesnek látszik, hogy a magyar küldöttség vezetője akadémikus legyen.

A javaslattal az Elnökség egyetértett.

Az Elnökség 61/1989. számú határozata

Az Elnökség felkéri Bökönyi Sándort, az MTA levelező tagját, hogy a 44/1989. sz. határozatával igazságügyi orvostani-antropológiai vizsgálatok elvégzésére kiküldött szakértő testület munkájában vegyen részt.

JAVASLAT

az Elnökség 1990/I. félévi munkatervére

Az MTA elnöke által benyújtott munkaterv tervezetének alapjául az Alapszabályokban és a Testületi Ügyrendben az Elnökség korábbi határozataival előírt feladatok, az Elnökség tagjai által tett javaslatok, illetve a saját kezdeményezésű feladatok szolgáltak.

Az Elnökség a benyújtott terveket kis módosítással elfogadta.

Az Elnökség 62/1989. számú határozata

Az Elnökség 1990/I. félévi munkaterve

I.

JANUÁR

1. A rendkívüli közgyűlés elé terjeszten dőakadémiai Alapszabály tervezete

Előadó: Kovács István r. tag, az alkalmi bizottság elnöke

2. Különfélék

2.1 Előterjesztés az MTA 1985—1990. évi ciklusát záró 1990. évi rendes közgyűlése elnöki beszámolójának koncepciójára

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

2.2 Alkalmi bizottság kiküldése

— Javaslat az 1990—1995. évi ciklusra vonatkozó 1990. évi közgyűlési határozati javaslat tervezetét kidolgozó elnökségi alkalmi bizottság összetételére
— Javaslat az 1990. évi Akadémiai Aranyérem odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére
— Javaslat az 1990. évi Akadémiai Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére
— Javaslat az 1990. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

3. Tájékoztatók

FEBRUÁR

1. Az anyagtudományi kutatások helyzete és perspektívái (kiegészítve a népgazdaság szempontjából fontosabb új és tökéletesített tulajdonságú anyagok előállításának, felhasználásának, és ipari elterjesztésének helyzetével)

   Előadók: Kroó Norbert lev. tag, a Szilárdtestkutatási Komplex Bizottság elnöke, Tarján Imre r. tag, osztályelnök, Vajda György r. tag, osztályelnök

2. Különfélék

   2.1 Előterjesztés az MTA 1990. évi Almanachjának kiadásáról

   Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

   2.2 Elképzelések az OTKA jövőjéről

   Előadó: Láng István r. tag, az OTKA Bizottság elnöke

3. Tájékoztatók

MÁRCIUS

1. A felsőoktatás fejlesztési koncepciójának megvitatása

2. Javaslat a felsőfokú továbbképzés átfogó rendszerére

   Előadó: Manherz Károly művelődési miniszterhelyettes

3. Az egyetemi oktatási rendszer megújítása és összehangolása az európai integráció oktatási rendszerével

   Előadó: Horn Péter lev. tag, Petrasovits Imre, a mezőgazd. tud. doktora

4. Az 1985—1990. évi ciklust záró közgyűlés elnökségi beszámolójának tervezete

   Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

5. Különfélék

   5.1 Javaslat az 1990. évi tagválasztásra vonatkozó közgyűlési előterjesztésre

   Előadó: Ujfalussy József, az MTA alelnöke, az alkalmi biz. elnöke

   5.2 Javaslat az 1990. évi Akadémiai Aranyérem odaítélésére

   Előadó: Ujfalussy József, az MTA alelnöke, az alkalmi biz. elnöke

   5.3 Javaslat az 1990. évi Akadémiai Díjak odaítélésére

   Előadó: Ujfalussy József, az MTA alelnöke, az alkalmi biz. elnöke

   5.4 Javaslat az 1990. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítélésére

   Előadó: Ujfalussy József, az MTA alelnöke, az alkalmi biz. elnöke

6. Tájékoztatók

ÁPRILIS

1. Beszámoló az 1990. évet követő időszakra történő felkészülés akadémiai programjáról

   Előadók: Berend T. Iván, az MTA elnöke, Láng István, az MTA főtitkára

2. Akadémiai kutatási programok indítása 1991-től

   Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

3. Különfélék

   3.1 Javaslat a testületi bizottságok újraválasztásának irányelveire

   Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

   3.2 Javaslat az 1990—1995. évi ciklusra vonatkozó 1990. évi rendes közgyűlése határozatának tervezetére

   Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

4. Tájékoztatók

MÁJUS

1. A biotechnológia jelentősége a növénynemesítésben és az állatnemesítésben

   Előadó: Tamássy István r. tag, osztályelnök

2. Az ökológiai közművelődés helyzete

   Előadó: Juhász-Nagy Pál, a bioltud. dr., az Ökológiai Biz. elnöke

3. Előterjesztés az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolására

   Előadó: Szabó János r. tag, a TMB elnöke

4. Különfélék

   4.1 Jelentés a Petőfi vélt földi maradványaival kapcsolatos orvosi igazságügyi-antropológiai vizsgálatokról

   Előadó: Harsányi László, az alkalmi bizottság elnöke

5. Tájékoztatók

JÚNIUS

1. Előterjesztés a műszerközpontok és a kutatási infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó OTKA-pályázat kiírására

   Előadó: Láng István r. tag, az OTKA Bizottság elnöke

2. Előterjesztés tudományos parkok kialakításának és működtetésének feltételeiről

   Előadók: Stefanovits Pál r. tag, Papócsi László mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes

3. Különfélék

   3.1 Az MTA 1990. évi közgyűlési határozata végleges szövegének megállapítása

   Előadó: a határozatszövegező bizottság elnöke

   3.2 Javaslat az alelnökök tevékenységi körének megállapítására

   Előadó: az MTA elnöke

3.3 Előterjesztés a területi akadémiai bizottságok, más elnökségi bizottságok, valamint tárcákkal közös elnökségi bizottságok megalakítására

Előadó: az MTA elnöke

3.4 Előterjesztés az Elnökséghez közvetlenül tartozó nem kormányzati nemzetközi tudományos szervezeti tagságokról

Előadó: a nemzetközi ügyekkel foglalkozó alelnök

3.5 Javaslat a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztőbizottságának összetételére

Előadó: az MTA elnöke

3.6 Előterjesztés a Tudósklub Tanácsa tagjainak és titkárának megválasztására

Előadó: az MTA elnöke

3.7 Javaslat az Elnökség 1990/II. félévi munkatervére

Előadó: az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

II.

Előrejelzések 1990. II. félévére

— Áttekintés az akadémiai intézetek gazdasági és működési feltételeiről

Előadó: az MTA főtitkára

— A tudománymetria alkalmazása a kutatási eredmények objektívebb értékelésére

Előadó: Braun Tibor, az MTA Könyvtárának igazgatóhelyettese

— A tudományos közlés kutatás- és közlésetikai kérdései

Előadó: Beck Mihály r. tag

— A hazai tudományos eredmények közlésének stratégiája
— Az Akadémia és a társadalom változása
— Az Akadémia és a magyar kontinuitás
— A tudományos minősítés reformja és kontinuitása, Ph. D.
— Demokrácia és arisztokrácia a tudományban
— Interdiszciplinaritás és a tudomány strukturális fejlődése

III.

Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a munkaterven — szükség szerint — változtatásokat hajtson végre.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

— elfogadta az MTA főtitkárának tájékoztató jelentését a szocialista országok tudományos akadémiái képviselőinek XVI. értekezletéről;
— tudomásul vette elnöke tájékoztatóját dr. Boldizsár Tibornak az Elnökséghez írt leveléről;
— elfogadta az 1989. október 31-ei ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót;
— tudomásul vette a határidőre beérkezett levelező és rendes tagságra ajánlásokról készített tájékoztatót;
— tudomásul vette az MTA főtitkára által készített tájékoztatót ausztráliai látogatásáról;
— tudomásul vette az MTA külügyi titkárának tájékoztatóját a Francia Országos Tudományos Kutatási Központ (CNRS) delegációjával folytatott tárgyalásokról;
— tudomásul vette az MTA alelnökének tájékoztatóját az MTA—SZUTA Természet- és Műszaki Tudományos Bizottsága IV. üléséről.

Budapest, 1989 december

Berend T. Iván s. k.

Közlemények

8001/90. sz. közlemény

a Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi statisztikai beszámolórendszeréről

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala, a felügyelete alá tartozó gazdálkodó szervezetek, valamint a támogatott kutatóhelyek és ezek központi gazdálkodó szervezetei részére az állami statisztika egységes rendszerének körében elrendelt 1990. évi statisztikai beszámolórendszert a Melléklet tartalmazza.

A Melléklet a KSH elrendelésű központi, valamint a miniszterek és az országos hatáskörű szervek vezetői — köztük az MTA főtitkára — által elrendelt igazgatási-statisztikai adatgyűjtéseket foglalja magában, kivéve néhány — szűkebb adatszolgáltatói körre vonatkozó — ágazati és egyéb statisztikai adatgyűjtést. Ezekről az érdekeltek külön kaptak, illetve kapnak tájékoztatást.

A Melléklet alapvetően az 1990. évre eső tárgyidőszakokról teljesítendő statisztikai beszámolókat tartalmazza, függetlenül az adatszolgáltatás időpontjától.

A gazdaságirányítási rendszer és a kapcsolódó területek folyamatos korszerűsítésének 1990. évi statisztika vonzatai nem minden tekintetben véglegesek, ezért várhatóan néhány a — későbbiekben elrendelésre kerülő — adatgyűjtést a Melléklet szintén nem tartalmaz. Ezekben az esetekben az adatszolgáltatást a később megjelenő rendelkezések szerint kell elvégezni.

Az 1990. évi statisztikai beszámolórendszerben a központi elrendelésű adatgyűjtések részletessége és gyakorisága az adatszolgáltatók által foglalkoztatott létszám nagysága szerint továbbra is differenciált, így a kisebb intézmények terhei mérsékeltebbek.

A statisztikáról szóló 1973. évi V. törvény értelmében az állami statisztika egységes rendszerében elrendelt adatszolgáltatások kötelezőek. Az adatszolgáltatást a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 4/1987. (A. K. 5.) MTA-F. számú utasítása figyelembevételével a statisztikai jelentések kitöltési útmutatóiban foglaltak szerint az előírt határidőre a Mellékletben megnevezett szervek részére kérjük teljesíteni.

MTA Központi Hivatala
Kutatástervezési Főosztály

Melléklet

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Beszámoló jelentés a kutató-fejlesztő intézet 1989. évi fontosabb statisztikai adatairól	évenként	kutatóintézetek, kutatócsoportok	a felügyeletet ellátó akadémiai tudományági főosztálynak	tárgyévet követő március 5.	270661/89
			tudományági főosztályok	MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgyévet követő március 12.	
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	KSH Tudományos kutatási és Fejlesztési Statisztikai Önálló Csoportjának	tárgyévet követő március 20.	
2.	Beszámoló jelentés a vállalati, ill. az egyéb kutató-fejlesztő helyek 1989. évi fontosabb kutatási-fejlesztési statisztikai adatairól	évenként	MTA Kutatás- és Szervezetelemző Intézete és MTA Könyvtára	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgyévet követő március 5.	270663/89
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	KSH Tudományos Kutatási és Fejlesztési Statisztikai Önálló Csoportjának	tárgyévet követő március 20.	
3.	Bejelentőlap a hazai kutatási és fejlesztési tevékenységről	esetenként	kutatóintézetek, kutatócsoportok és egyéb kutatóhelyek	az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtárnak	a kutatási témák megkezdését és befejezését követő egy hónapon belül, a témák módosítását a tárgyévet követő március 15.	271368/82
4.	Aspiránsok (ösztöndíjasok) és tudományos fokozattal rendelkezők adatai az 1989. évben	évenként	MTA Tudományos Minősítő Bizottság	A KSH Tudományos Kutatási és Fejlesztési Statisztikai Önálló Csoportjának	tárgyévet követő február 28.	270658/83
5.	Beszámoló jelentés a decentralizált pénzalapok féléves, éves bevételeiről és kiadásairól	félévenként	MTA Központi Hivatala decentralizált pénzalapokat kezelő szervezeti egységei	a KSH Pénzügystatisztikai Osztályának, a PM Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalának	a tárgyidőszakot követő július 31. március 31.	270869/76
6.	Jelentés a tanfolyami szakoktatásról, szakmai vizsgáztatásról	évenként	tanfolyamot szervező intézmények	az MTA Személyzeti Főosztályának	1990. október 25.	270656/89
			MTA Személyzeti Főosztálya	a KSH Kulturális Statisztikai Osztályának	1990. november 15.	
7.	Az 1989. évi éves összevont beruházásstatisztikai beszámolójelentés	évenként	valamennyi saját lebonyolítású és megbízásos beruházási tevékenységet végző 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, vállalat, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	tárgyévet követő február 25.	270573/89
8.	Az 1989. évi éves összevont beruházásstatisztikai jelentés	évenként	valamennyi 50 főt és kevesebbet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv	a KSH területi igazgatóságának	tárgyidőszakot követő március 1.	271526/89
9.	I. számú évközi összevont jelentés a beruházások pénzügyi teljesítéséről és az üzembe helyezett beruházások értékéről 19... év január 1-től a .... n. év végéig	negyedévenként	valamennyi saját lebonyolítású és megbízásos beruházási tevékenységet végző — 50 főnél többet foglalkoztató — akadémiai költségvetési szerv, vállalat, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	tárgynegyedévet követő hó 20.	270575/89

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
10.	II. számú jelentés az egyedileg megfigyelt beruházásokról	a befejezett beruházásokról esetenként, ill. évenként	a 25 MFt feletti, illetve — ha az építési hányad az 1 MFt-ot eléri — az 5—25 MFt közötti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a befejezett beruházásokról a befejezést követő hó 30., az éves jelentést a tárgyévet követő január 20.	270582/89
11.	III. számú évközi beszámoló jelentés az 19... év... negyedévben üzembe helyezett létesítményekről	negyedévenként (az első negyedév kivételével)	azon intézmények, amelyek a kitöltési utasítás mellékletében meghatározott létesítményeket helyeztek üzembe	a KSH területi igazgatóságának	a tárgynegyedévet követő hó 15.	270574/89
12.	Negyedéves jelentés a beruházások teljesítéséről és az üzembe helyezett beruházások értékéről 1988. I. 1-től a... negyedév végéig	negyedévenként	50 főnél nem többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szervek és 21—50 főt foglalkoztató gazdálkodó szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a tárgynegyedévet követő hó 12.	271499/88
13.	Jelentőlap az egyedileg megfigyelt beruházások megkezdéséről	esetenként	a 25 MFt feletti, illetve — ha az építési hányad az 1 MFt-ot eléri — az 5—25 MFt közötti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a beruházások megkezdését — nagyberuházások esetében a fejlesztési cél jóváhagyását — követő 15 napon belül	271431/89
14.	Zárójelentés a 100 MFt feletti beruházások tényleges adatairól (az 1988. évben befejezett beruházásokról kell kitölteni)	egyszeri	a 100 MFt feletti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a beruházás teljes befejezését (üzembe helyezését) követő második év április 30.	271302/89
15.	Munkaerő-forgalom az 1990. évben	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	A KSH területi igazgatóságának	1991. január 14.	271161/89
16.	Létszámadatok 1990. december 21-én	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	1991. január 21.	271162/89
17.	A foglalkoztatottak létszáma, munkabére és keresete 1990. évben	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	1991. február 18.	271165/89
18.	A teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszámának megoszlása az évet jellemző szeptemberi keresetük nagyságcsoportjai szerint 1990.	éve ként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági igazgatóságának	a KSH területi igazgatóságának	1990. november 14.	271187/89

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
19.	Éves munkaügyi jelentés 1990.	évenként	50 főnél nem többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	tárgyidőszakot követő február 18.	271503/89
20.	Összefoglaló beszámoló jelentés a számítástechnika alkalmazásáról 1990.	évenként	számítógépet üzemeltető, számítástechnika alkalmazási terméket, szolgáltatást biztosító, számítástechnikai munkaerőt foglalkoztató, számítógépet beruházó, TAF hálózatot alkalmazó szervezetek	a KSH Számítástechnika-alkalmazási Főosztályának	tárgyévet követő február 10.	271498/88
21.	Beszámoló jelentés a KGST Komplex Program végrehajtásáról	negyedévenként	az MTA kijelölt kutatóintézetei és gazdálkodó szervezetei	Villamosenergiaipari Kutató Intézet	tárgyidőszakot követő hó 15.	271504/89
22.	Jelentés a sajátkezelésű munkahelyi konyhákról és büfékről 1990.	I. II. és III. negyedév	saját kezelésű munkahelyi konyhát és/vagy büfét fenntartó 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	tárgynegyedévet követő hó 14.	270320/89
			saját kezelésű munkahelyi konyhát és/vagy büfét fenntartó akadémiai szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	tárgyévet követő hó 14.	
23.	Újítási-találmányi statisztikai jelentés 1989.	évenként	az MTA felügyelete alá tartozó valamennyi szervezet	az Országos Találmányi Hivatalnak	tárgyévet követő január 31.	271009/89
24.	Statisztikai adatfelvételi lap az országhatárt átlépő magyar teherszállító gépjárművek forgalmáról	esetenként, illetve havonként	a nemzetközi áruszállításban részt vevő teherszállító gépjárművet üzemeltető akadémiai szervezetek	az illetékes közúti vámhivatalnak	határátlépéskor	271309/80
25.	A közúti járművek szállítási és fuvarozási teljesítményei 1990.	évenként	a közúti járműveket üzemeltető kijelölt gazdasági szervezetek	a Közlekedési Főfelügyeletnek	tárgyévet követő január 15.	270085/89
26.	Önkéntes adatszolgáltatáson alapuló statisztikai adatgyűjtések 1990.	évenként	MTA Kutatástervezési Főosztálya	KSH Statisztikai Rendszerfejlesztő és Koordináló Főosztályának	tárgyévet követő január 16.	271000/80
27.	Tájékoztató adatok az alakuló gazdálkodó szervezetekről	esetenként	valamennyi akadémiai költségvetési szervből vagy közösen alakuló gazdálkodó szervezet	KSH Statisztikai Rendszerfejlesztő és Koordináló Főosztályának	külön szabályozás szerint	271500/88
28.	Társadalombiztosítási statisztikai jelentés 19... év.. hóról	havonta	a társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező akadémiai szervezetek	a Társadalombiztosítási Igazgatóságoknak (kirendeltségeknek)	tárgyhónapot követő hó 11.	69001/88
29.	Családi pótlékban részesülők gyermekszám szerinti részletezése 19... júliusi állapot szerint	évenként	a társadalombiztosítási kifizető hellyel rendelkező akadémiai szervezetek	a Társadalombiztosítási Igazgatóságoknak (kirendeltségeknek)	1990. augusztus 15.	69002/88

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
30.	Jelentés az 19... év .... hóban befejeződött keresőképtelenséggel járó betegségi, baleseti esetekről	havonként	a Szociális és Egészségügyi Minisztérium által kijelölt gazdasági szervezetek orvosai	Budapest az OTF Statisztikai Osztályának, fővárosi vezető főorvosnak vidék a társadalombiztosítási igazgatóságnak (kirendeltségnek), megyei főorvosnak	tárgyhónapot követő hó 15.	69003/84
31.	Adatok az első ízben munkába lépő fiatalok számára felajánlható munkahelyekről	évenként	minden akadémiai gazdasági szervezet	a telephely szerinti tanács munkaügyi szakigazgatási szervének	1990. március 5.	25052/89
32.	Betétlap az első ízben munkába lépők munkakönyvéhez	folyamatos	budapesti munkáltatók, amelyek az elsőízben munkába lépőt foglalkoztatják vidéki munkáltatók, amelyek az elsőízben munkába lépőt foglalkoztatják	az Országos Munkaerőpiaci Központnak a területileg illetékes megyei tanács munkaügyi szakigazgatási szerveknek	a hónap 25. napja	25053/88
33.	Adatlap a magasabb vezető állású dolgozó és helyettesei alapbérének alakulásáról	évenként	az 1–8 népgazdasági ág vállalati rend szerint működő gazdálkodó szervezetei (az egyszerűsített adatszolgáltatásra kötelezettek is)	az Országos Munkaerőpiaci Központnak	1990. április 10.	25061/89
34.	Munkaerő-igény bejelentőlap	folyamatos	minden akadémiai gazdasági szervezet	a telephely szerinti tanács munkaügyi szakigazgatási szervének	a felmerüléskor	25066/88
35.	Értesítés a gyakornoki foglalkozás megszűnéséről	folyamatos	gyakornokot foglalkoztató akadémiai gazdasági szervezetek	területileg illetékes megyei Munkaügyi Irodák	folyamatosan	25070/89
36.	199... évi (I. félévi) költségvetési beszámoló	félévenként	az MTA önálló költségvetési szervei MTA Pénzügyi Főosztálya	az MTA Pénzügyi Főosztályának a Pénzügyi Számítástechnikai Intézetnek	utasítás szerint (a tárgyfélévet követő második hó eleje).	350800/81
37.	Jelentés az óvodai intézmények helyzetéről (1990. október 15-i állapot)	évenként	valamennyi óvodai intézmény	a városi, kerületi művelődésügyi osztálynak	1990. október 17.	50001/84
38.	Jelentés a szakkönyvtárak éves tevékenységéről	évenként	az MTA felügyelete alá tartozó intézmények könyvtárai MTA Könyvtára Fejlesztési és Hálózati Szolgálata (Hálózati Központ)	az MTA Könyvtára Fejlesztési és Hálózati Szolgálatának az MM Tudományszervezési és Inf. Intézete Közgazdasági Főosztályának	tárgyévet követő január 15. tárgyévet követő január 30.	50045/88
39.	Jelentés a KISKERESKEDELMI KÖNYVFORGALOM-ról és könyvkészletről	évenként	könyvterjesztést végző szervek	az MM Kiadói Főigazgatóságának	tárgyévet követő január 28.	50046/85

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
40.	Jelentés a film/video stúdió .... évi tevékenységéről	évenként	a tevékenységhez szükséges engedélylyel rendelkező filmstúdiók	az MM Filmfőigazgatóságának	tárgyévet követő január 31.	500053/87
41.	Adatszolgáltatás az általános és szaklevéltárak ... évi beszámoló jelentéséhez	évenként	az MTA intézményeinek általános és szaklevéltárai	az MM Levéltári Osztályának	tárgyévet követő január 29.	50075/87
42.	Éves energiamérleg	évenként	az energiamérleg készítésére kijelölt akadémiai szervezetek	az MTA Pénzügyi Főosztályának és az Állami Energetikai és Energiabiztonságtechnikai Felügyeletnek	tárgyévet követő március 1.	51030/81
43.	Villamosteljesítménymérő lap	havonként	A 36/1967. NIM. sz. utasítás szerint villamosterhelés mérésére kötelezett akadémiai szervezetek	ÁEEF-nek és a területileg illetékes áramszolgáltató vállalatoknak	tárgyhó 25.	51045/81
44.	Bejelentés a kazánok és egyéb nyomástartó berendezések sérüléséről, robbanásáról	esetenként	az ÁEEF Kazánfelügyeletéhez tartozó valamennyi adatszolgáltató	ÁEEF-nek	az eseményt követő 24 órán belül	51051/81
45.	Adatszolgáltatás a személyi számítógépekkel való hazai ellátásra az 198... évre vonatkozóan	évenként	mikroszámítástechnikai eszközöket fejlesztő, gyártó, forgalmazó és ezekkel kapcsolatos szolgáltatást végző kijelölt gazdasági szervezetek	Ipari Minisztérium kiadott utasítása szerint	kérdőív szerint	51177/86
46.	Külkereskedelmi törvény hatálya alá tartozó tevékenységi körben működő külföldi gazdasági vállalkozásra vonatkozó adatszolgáltatás	évenként	külföldi érdekeltséggel rendelkező akadémiai szervezetek	a Kereskedelmi Minisztérium Vegyesvállalati Önálló Osztályának	tárgyévet követő május 31.	63196/88
47.	A népgazdaság külkereskedelmi forgalmának statisztikai megfigyelése	folyamatos	külkereskedelmi tevékenységre jogosult akadémiai szervezetek	a Kereskedelmi Minisztérium Információs és Statisztikai Önálló Főosztályának	folyamatosan az utasításban előírtak szerint	63200/88
48.	Műszaki adatlap földalatti tárolóterek bejelentésére	évenként	A földalatti tárolóterek gazdálkodásáról szóló 31/1968. (IX. 10.) Korm. sz. rendelet és a végrehajtására kiadott 1/1968. (IX. 10.) HM. sz. rendeletben meghatározott, 300 m²-nél nagyobb alapterületű földalatti tárolótérrel (terekkel) rendelkezők	a Tartalékgazdálkodási Igazgatóságnak	október 1.	63213/88
49.	Információ az építőipari versenytárgyalási felhívás közzétételéről	esetenként	versenytárgyalást kiíró szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	a meghirdetést követő 10. munkanap	75159/87
50.	Információ az építőipari versenytárgyalás eredményéről	esetenként	versenytárgyalást kiíró szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	az eredményhirdetést követő 10. munkanap	75160/87

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
51.	Információ a versenytárgyalás útján kötött építés-szerelési szerződések teljesítéséről	esetenként	a versenytárgyalás útján kötött szerződés alapján építhető szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	műszaki átadás, ill. használatba vételi engedély kiadását követő 10. munkanap	75161/87
52.	Adatlap a közúti járművek műszaki vizsgálatáról	esetenként	műszaki vizsgán részt vevő járműveket üzembentartó gazdasági szervezetek	vizsgáztató munkahelyeknek	utasítás szerint	75117/87
53.	Levegőtisztaságvédelmi alapbejelentőlap	esetenként	A 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendelkezés 7. §-ában megnevezett légszennyezők	a területileg illetékes elsőfokú levegőtisztaság-védelmi hatóság	a keletkezést és a változást követő 30 napon belül. Azokról az anyagokról, amelyekre június 30-ig mérési szabvány lép hatályba, a tárgyév végén, míg a december 31-ig szabványosított mérésű anyagokról a tárgyévet követő év végéig kell bejelentést tenni	77001/86
54.	A légszennyezés mértéke	évenként	A 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendelkezés 9. §-ában megnevezett légszennyezők	a területileg illetékes levegőtisztaság-védelmi hatóságnak	tárgyévet követő március 31.	77002/86
55.	Veszélyes hulladék bejelentőlap	esetenként, illetve évenként	az 56/1981. (XI. 18.) MT. sz. rendelet értelmében adatszolgáltatásra kötelezett gazdálkodó szervezetek és egészségügyi intézmények	a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnak	a változást követő 8 napon belül, illetve a változás évét követő március 31.	77003/89
56.	Adatszolgáltató lap az Orvosi Törzslapon szereplő adatokhoz és a változásokhoz	esetenként	valamennyi orvost és és vizsgázott fogászt alkalmazó akadémiai gazdálkodó szervezet	a Fővárosi, megyei Tanács VB Egészségügyi Osztályának	a változást követően	87228/84
57.	Jelentés a készpénzbevételek közvetlen felhasználásáról	havonként	készpénzbevételeik közvetlen felhasználására jogosult MTA szervezetek	az illetékes számlavezető banknak	tárgyhót követő hó 6.	91001/88
58.	Adatszolgáltatás a házipénztári készpénzállományról	negyedévenként	előzetes jogcím megjelöléssel, illetve ellátmánnyal gazdálkodó költségvetési szervezetek és vállalatok	az illetékes számlavezető banknak	negyedévet követő hó 6.	91003/79
59.	Jelentés a nagy értékű műszerek állományában bekövetkezett változásokról	félévenként	mindazon költségvetési szervezetek, vállalatok, szövetkezetek, amelyek 100 eFt bruttó értéket meghaladó műszereket és méréstechnikai berendezéseket beszereznek, átadnak vagy selejteznek	az MTA Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálatának	félévet követő augusztus 15., február 15.	21001/76

Sorszám	A beszámoló jelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámoló jelentést mely szerveknek tartoznak megküldeni	a beszámoló jelentést milyen határidőre tartoznak megküldeni	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
60.	Jelentés a nagy értékű műszerek, segédberendezések és tartozékok belföldi forgalmazásáról	negyedévenként	műszerek, segédberendezések hazai forgalmazásával foglalkozó kül- és belkereskedelmi vállalatok, valamint az ilyen tevékenységre feljogosított egyéb szervezetek az általuk forgalmazott 100 eFt bruttó értéket meghaladó berendezésekről	az MTA Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálatának	negyedévet követő hó 15.	21002/76
61.	Jelentés az állományi létszám összetételéről	évenként	MTA kutatóintézetei és támogatott kutatóhelyei	az MTA Személyzeti Főosztályának	tárgyévet követő január 5.	21003/82
62.	Jelentés a szolgálati találmányok éves adatairól	évenként	minden MTA felügyelete alá tartozó szervezet	az MTA Találmányi Csoportjának	tárgyévet követő február 1.	21004/76
63.	A kutatóintézetek gazdálkodását szabályozó 15/1982. (A.K.5.) MTA-F. sz. utasítás 1. és 2. számú mellékletének megfelelő adatok, az eredmény- és a maradványérdekeltségű tevékenység pénzügyi elszámolásáról	évenként	az utasítás hatálya alá tartozó akadémiai gazdálkodó szervezetek	az MTA Pénzügyi Főosztályának	a tárgyévet követő február 15.	21005/84
64.	Tájékoztató jelentés a beruházások alakulásáról	félévenként	mindazon akadémiai beruházók, amelyeknek ÁFB jelzőszámos beruházásuk van	az MTA Pénzügyi Főosztályának (Beruházási Osztálynak)	félévet követő hó 20.	21006/77

TÁJÉKOZTATÓ

a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Irodalomtudományi szakbizottság

MONOSTORI IMRE
(ÚJ Forrás Szerkesztőség, Tatabánya)
„Németh László Tanú korszakának korabeli fogadtatása" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa,

VANDA ANDRÁS
(ELTE)
„A modern költészet retorikája" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa,

MEDVE ZOLTÁN
(JPTE)
„Petőfi Ukrán földön. A galíciai és kárpátaljai Petőfi-fordítások és művelődéstörténeti háttérük" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa,

JANKOVICS JÓZSEF
(MTA Irodalomtud. Intézet)
„Bethlen Miklós levelei" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa,

ÖRDÖGH ÉVA
(Pzza Cavalieri 6. Pisa, Olaszország)
„Az irodalom mint kritikai kérdés Giovanni Gentile gondolkodásában" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Zene-Néprajz-Folklór szakbizottság

GRABÓCZ MÁRTA
(MTA Zenetud. Intézet)
„Morphologie des oeuvres pour piano de Liszt" c. értekezése alapján a zenetudomány kandidátusa,

Filozófiai szakbizottság

RÉDEI MIKLÓS
(ELTE TTK)
„A rejtett paraméterek problémája a kvantummechanikában" c. értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa,

SZABÓ PÉTER
(MSZMP Politikai Főiskola)
„Mai katolikus antropológia" c. SZU-ban megvédett értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa,

SZÉKELY PÉTER
(Szolnok MSZMP MB Okt. Ig.)
„A biológiai forradalom és hatása a társadalmi tudatra" c. SZU-ban megvédett értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa,

GARADNAI JÁNOS
(NME)
„A szociális igazságosság elmélete a katolikus szociális doktrínában" c. SZU-ban megvédett értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa,

KUTKOVSZKY EDE
(MSZMP Hajdú-Bihar megyei Biz.)
„A matematika megalapozásának filozófiai problémái" c. SZU-ban megvédett értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa,

ERHARD JAKOB VON DER BANK
(NSZK)
„Erkenntnisphilosophische Betrachtungen zur pedagogischen Reformdiskussion in der Bundesrepublik Deutschland in den siebziger Jahren" c. értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa,

ANTONID INFRANCA
(Olaszország)
„Lukács György munka-kategóriája" c. értekezése alapján a filozófia tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

ABDUL-RAZZAK HUSSAIN AHMAD
(Irak)
„The manacerial emphasize in cost accounting" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa,

FÜLE ISTVÁN
(MSZMP Szolnok megyei Biz.)
„A kelet—nyugati gazdasági kapcsolatok modern formái" c. SZU-ban megvédett értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Állam- és jogtudomány szakbizottság

SZABÓ MIKLÓS
(NME)
„Az organikus jogszemlélet lehetősége a marxista jogelméletben" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

NÉMETH ANDRÁS
(Tanítóképző Főiskola, Zsámbék)
„Weszely Ödön pedagógiai munkássága, rendszerének elméleti forrásai" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa,

FÁYNÉ DOMBI ALICE
(Juhász Gy. Tanárképző Főisk., Szeged)
„Tanári minták szerepe a pedagógussá válás folyamatában" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa,

NANSZÁKNÉ CSERFALVI ILONA
(Tanítóképző Főiskola, Debrecen)
„A munkára nevelés lehetőségei és eredményei 10—14 éves korban" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Földrajzi és meteorológiai szakbizottság

PHOULUANG KANORATH
(Laosz)
„Az audiovizuális eszközök alkalmazásának lehetőségei és hatékonysága a földrajzkutatásban" c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa,

JUHÁSZ ÁGOSTON
(MTA Földrajztud. Kut. Int.)
„A Bakony-vidék domborzatminősítése és tájtípusai" c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa,

SZÖRÉNYINÉ KUKORELLI IRÉN
(MTA Regionális Kut. Közp., Győr)
„Az elérhetőség szerepe a települések kapcsolatrendszerében" c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa,

KAPOVITSNÉ RÓTH RENÁTA
(Orsz. Meteor. Szolg.)
„Az összfelhőzet klimatológiai vizsgálata Európa felett műholdfelvételek alapján" c. értekezése alapján a föld-meteorológiatudomány kandidátusa.

Fizika-Csillagászati szakbizottság

GRÁNÁSY LÁSZLÓ
(MTA KFKI)
„Amort ötvözetek előállításának és terroikus stabilitásának vizsgálata" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

THAO NHOTH PHACHOMPHONH
(Laosz)
„Néhány talajtípus N-szolgáltató képességének meghatározása és az eredmények felhasználása a trágyázási szaktanácsadásban" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa,

POCSAI EMIL
(Velence)
„A gabonafélék vírusbetegségei Magyarországon és diagnosztikájuk" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

SZŐKE SÁNDOR
(COOPVIN MG, Kiskőrös)
„A szőlő- és borgazdaság helyzete, fejlesztési lehetőségek" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

KAPOCSI JUDIT
(SOTE)
„A Vaszkularis preszinaptikus alfa-adrenoceptorok szerepe az érfaltónus szabályozásában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti-kohászati szakbizottság

KOVÁCS PÁL
(Ipari Min.)
„A PVC fóliával borított faforgácslapok technológiája" c. SZU-ban megvédett értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa,

SÉRA ISTVÁN GYULA
(Tüzeléstech. Kut. Fejl. V./Miskolc-Egyetemváros)
„Komplex rendszerek meghibásodásának vizsgálata matematikai módszerekkel" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Energetikai szakbizottság

ADNAN IBRAHIM ABDULLATIF
(Irak)
„Villamos hálózatok központi vezérléssel irányított teljesítménygazdálkodás" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa,

IBRAHIM MOHAMED SHAIBEK
(Líbia)
„Effect of non-correct data on power stability investigations" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektrotechnika, számítástechnikai szakbizottság

KERESZTES PÉTER
(Kandó K. Villamosipari Főiskola)
„Kétfázisú dinamikus MOS-LSI áramkörök tervezése vezérlési szekvencia leírása alapján" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa,

FÖLDVÁRINÉ OROSZ JULIANNA
(TÁKI)
„Nemreciprok és polifázisú szűrők aproximációja interpolációs eljárásokkal" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa,

KACSUK PÉTER
(SZKI)
„Prológ végrehajtási modellek párhuzamos működésű számítógépekre" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa,

LEVENDOVSZKY JÁNOS
(TÁKI)
„Nagy sebességű digitális mikrohullámú összeköttetések rádió csatornájának adaptív kiegyenlítése" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

GERENCSÉR MIKLÓS
(EFE Földmérési Kar)
„Eljárás légi és űrfelvételek minőségi vizsgálatára közvetlen interaktív éranalízissel" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa,

SOMOS LÁSZLÓ
(Magyar Állami Földtani Intézet)
„Potenciális energiafázisok gazdaságföldtani vizsgálata magyarországi szénlelőhelyeken" c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa,

SZABÓ IMRE
(NME)
„Kis szilárdságú kőzetek nyíróvizsgálatának kritikai elemzése" c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa,

DRAHOS DEZSŐ
(ELTE TTK)
„Laterológ ellenállásmérések kiértékelésének statisztikus modellje" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai I. tudomány szakbizottsága

PÓLIK ANDRÁS
(Győr és környéki Vízmű)
„Az ivóvíz nitrátmentesítése" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológia I. tudomány szakbizottsága

GERLEI RÓBERT
(ELTE TTK)
„A kínai paradicsomhal (Marcopodus opercularia) idegen környezeti helyzetekben mutatott viselkedésének kvantitatív genetikai analízise" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

G. TÓTH LÁSZLÓ
(MTA Limnológiai KTI)
„Táplálkozás-ökológiai kapcsolatok a planktonikus rákok és a szuszpendált anyagok között a Balatonban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

MARÁZ ANNA
(KEÉ)
„A protoplaszt fúzió alkalmazása nukleáris és mitokondrális genetikai információ átvitelére élesztőgombáknál" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

PACSUTÁNÉ Dr. BIRÓ BORBÁLA
(TAKI)
„Coronilla Rhizobiumok és Pseudomonas rizobaktériumok közötti kölcsönhatások" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

KISS ÁKOS
(DOTE)
„MIO-INOZITOL-1-FOSZFÁT SZINTÁZ termelődése neurospora carassa-ban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

MAYRA HEYDRICH PEREZ
(Cuba)
„Az aktinomiceták ökológiája cubai cukornád ökoszisztémák különböző biotópjaiban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

VÖRÖSNÉ Dr. BALOGH KATALIN
(MTA Balatoni Limn. KI)
„Balatoni állatok nehézfémakkumulációja" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Biológia II. tudomány szakbizottsága

PAPP SÁNDOR
(DOTE)
„Fehérje dinamika vizes oldatban és szarkoplazmatikus retikulum membránban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

BÁLINT ZSUZSANNA
(Orsz. Onkológiai Int.)
„Ehrlich aszcitesaz tumor és a gazdaszervezet lipidanyagcseréjének összefüggései" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

MÜLLNER NÁNDOR
(SOTE I.)
„Detergene szolubilizált szarkoplazmatikus retikulum Ce^2 + ATPáz stabilizálása és háromdimenziós kristályosítása" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

MARIÁN MIKLÓS
(Országos Találmányi Hivatal)
„Redox karakterű vegyületek alkalmazása speciális biológia hatások kiváltására" című értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

KLEBOVICH IMRE
(Gyógyszerárugyár)
„Flumecional (ZIXORYN^R) farmakokinetikája és metabolizmusa" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

VONDERVISZT FERENC
(MTA SZBK)
„Multidomén fehérjék szerkezetének szerveződése" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

OROSZ FERENC
(MTA SZBK)
„Fehérjék dinamikus kölcsönhatásainak vizsgálata modellrendszerekben" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

RIDEG ÉVA
(MTA SZBK)
„A második fotókémiai rendszer töltésrekombinációs és -stabilizációs folyamatainak vizsgálata szekundumos késleltetett lumineszcenciával" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

POSVAI GYÖRGY
(MTA SZBK)
„GGOC-Specifikus DNS-modifikációs metilázok strukturális és funkcionális vizsgálata" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa,

ARADI JÁNOS
(DOTE)
„Tiolált pirimidin tartalmú polinukleotidok enzimatikus szintézise és gátló hatásuk a DNS polimerázokon" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Pszichológiai szakbizottság

HELEMBAI KORNÉLIA
(JATE)
„A szociális pályára készülő középiskolai tanulók identifikációs folyamatának elemzése" c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem pályázatot hirdet a

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR

Fizikus Tanszékcsoportjánál

két másodállású egyetemi tanári állásra

Az egyik másodállású egyetemi tanár feladata lesz a kihelyezett Fizika Oktatási Laboratórium (KFKI) Szilárdtestfizikai-Kvantumelektronikai Csoportjának irányítása az 1990—1992. közötti időszakban.

Pályázhat a KFKI minden, legalább a tudomány doktora címet elnyert kutatója, aki a szilárdtestfizika vagy a kvantumelektronika területén nemzetközileg kiemelkedő eredményeket ért el.

A másik másodállású egyetemi tanár feladata lesz a kihelyezett Fizika Oktatási Laboratórium (KFKI) Kozmikus Fizikai Csoportjának irányítása az 1990—1992. közötti időszakban.

Pályázhat a KFKI minden, legalább a tudomány doktora címet elnyert kutatója, aki a kozmikus fizika (asztrofizika, kozmológia, űrkutatás) területén nemzetközileg kiemelkedő eredményeket ért el.

A személyi alapbért a 13/1987. (X. 25.) ÁBMH számú rendelkezéssel módosított 16/1983. (XII. 17.) ÁBMH számú elnöki rendelkezés alapján állapítják meg.

A pályázatokat a *TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR* Dékáni Hivatalába (Budapest, VIII. Rákóczi út 5.) kell a megjelenéstől számított 15 napon belül benyújtani.

A pályázóknak meg kell felelniük az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatói követelményrendszerében foglalt feltételeknek.

Dr. Fülöp József s. k.
rektor

A GEDEON TIHAMÉR Alapítvány

díjat tűz ki

bauxit-geológia vagy timföld-kémia

tárgykörben kiemelkedő eredményeket elért, a pályázat benyújtásakor 35. életévét még be nem töltött fiatal szakemberek részére.

1990-ben pályázni lehet 1985. január 1. óta hazai vagy külföldi folyóiratokban megjelent közleménnyel, könyvvel, könyvrészlettel, megadott szabadalommal, megvédett egyetemi doktori, illetve kandidátusi értekezéssel.

A pályamunka a bauxit-feldolgozás, timföldgyártás során melléktermékként keletkező anyagokra (pl. ritkafémek kinyerése, hulladékhasznosítás), a timföld különleges felhasználására, környezetvédelmi problémák megoldására, a számítástechnika alkalmazására az adott területen is vonatkozhat.

A pályázatot elnyerő 15 000,— Ft-os díjban részesül és ezzel együtt részére kisplasztikát adnak át.

A díjra többszerzős munkával is lehet pályázni, de ebben az esetben a társszerzőktől nyilatkozatot kell kérni, hogy a munka milyen hányada a pályázó teljesítménye.

A pályázatokat 1990. május 30-i lehet beadni a Budapesti Műszaki Egyetem Tudományos Osztályára (1521 Bp., Műegyetem rkp. 3. K. ép. I. em. 8/a.). A megjelent munkák különlenyomatait vagy másolatait 6 példányban kell csatolni.

A pályázatokat bírálóbizottság értékeli, melynek elnöke a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, tagjai a Veszprémi Vegyipari Egyetem, a Nehézipari Műszaki Egyetem (Miskolc), a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Magyar Tudományos Akadémia képviselői.

A bírálóbizottság 1990. augusztus 31-ig dönt a díj adományozásáról és a díj átadására 1990. szeptemberben kerül sor.

Dr. Fodor Lajos s. k.
kuratórium elnöke

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke a Magyar Tudományos Akadémia Főtitkára előterjesztésére

PESCHKA VILMOS akadémikusnak, az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete kutató professzorának, eredményes munkássága elismeréseként, 60. születésnapja alkalmából,

FORRÓ TIBORNAK, az MTA Balatoni Limnológiai Kutató Intézete gazdasági igazgatójának,

SVISZT PÁLNAK, a fizikai tudomány kandidátusának, az MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézete osztályvezetőjének,

eredményes munkájuk elismeréseként, nyugállományba vonulásuk alkalmából a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG CSILLAGRENDJE

kitüntetést adományozta.

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1173—929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19176
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460—5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10/A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díja egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

XXXIX (1990.) ÉVFOLYAM 3. SZÁM

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. MÁJUS 9.

Jogszabályok

1051/1990. (III. 23.) Mt. határozat — a Tudományos Minősítő Bizottság egyes tagjainak felmentéséről, illetve kinevezéséről 34

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának utasításai

1/1990. (A.K.3.) MTA ut. — az Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA-F (AK. 20.) utasítás módosításáról 34

2/1990. (A.K.3.) MTA ut. — a szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról szóló 3/1989. (A.K.5.) MTA utasítás módosításáról 34

3/1990. (A.K.3.) MTA ut. — a külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes utasítás módosításáról 35

4/1990. (A.K.3.) MTA ut. — a saját személygépkocsi hivatalos célú használatáért átalánytérítésben részesíthető munkakörökről szóló 5/1985. (A.K.11.) MTA-F. utasítás hatályon kívül helyezéséről 35

Közlemények

TMB tájékoztató — doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 35

Pályázati felhívások 43

Személyi hírek, kitüntetések 46

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 47

Jogszabályok

A Minisztertanács
1051/1990. (III. 23.) MT
határozata

a Tudományos Minősítő Bizottság egyes tagjainak felmentéséről, illetőleg kinevezéséről

1. A Minisztertanács a Tudományos Minősítő Bizottság tagjai közül *dr. Vörös Árpád* miniszterhelyettest és *Pusztai Ferenc* államtitkárt — eredményes munkájuk elismerése mellett — felmenti.
2. A Minisztertanács a Tudományos Minősítő Bizottság tagjaivá

az Ipari Minisztérium képviselőjét

dr. Szabó Imre államtitkárt,

a Művelődési Minisztérium képviselőjeként

dr. Manherz Károly miniszterhelyettest kinevezi.

3. Az 1055/1988. (VII. 12.) MT határozat a jelen határozat rendelkezéseinek megfelelően módosul.
4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának utasításai

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának
1/1990. (A.K.3.) MTA
utasítása

az Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA-F (A.K. 20.) utasítás módosításáról

1. Az Igazgató Tanácsokról szóló 7/1989. (A.K.9.) MTA utasítással módosított 11/1971. MTA-F (A.K. 20.) utasítás 3. pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„3. A Tanács vezetője az igazgató, tagjai az intézet ügyvezető igazgatója, igazgatóhelyettese(i) (gazdasági vezető), az az igazgató által felkért intézeti dolgozók és *az intézetben működő szakszervezetek egy-egy képviselője*. A Tanács titkára az igazgató által felkért intézeti munkatárs."

2. Ezen utasítás rendelkezését 1990. március 1-jétől kell alkalmazni, ugyanakkor a 7/1989. (A.K.9.) MTA utasítás hatályát veszti.

Láng István s. k.

TERVEZET

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának
2/1990. (A.K.3.) MTA
utasítása

a szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról szóló 3/1989. (A.K.5.) MTA utasítás módosításáról

1. Az 1989. évi XXVIII. tv. 5. § (2) bekezdésére és a 13/1989 (XII. 29.) BM rendelet 16. §-ára figyelemmel a szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról szóló 3/1988. (A.K.5.) MTA utasítás (a továbbiakban: Ut.) (2. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A szolgálati célból második magánútlevéllel történő kiutazást (a továbbiakban: szolgálati célú kiutazás) az intézmény vezetője, illetve magasabb vezető állású dolgozó tekintetében a munkáltatói jogkört gyakorló rendeli el."

2. Az Ut. 4. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„4. § A második magánútlevél iránti kérelmet a szolgálati célú kiutazást elrendelő munkáltató nyújtja be az illetékes rendőrhatóságnak."

3. Az Ut. 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. § A szolgálati célú kiutazásokhoz szükséges vízumokat a kiutazást elrendelő munkáltató szerzi be."

4. Az Ut. 6. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép.

„(3) Az intézmények látják el a második magánútlevél őrzését, nyilvántartását és biztosítják rendeltetésszerű felhasználását."

5. Ezt az utasítást 1990. . . . . .-jétől kell alkalmazni, egyidejűleg az Ut. bevezetése és 8. §-a nem alkalmazható.

Láng István s. k.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 3/1990. (A.K.3.) MTA

utasítása

a külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes utasítás módosításáról

1. A külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes utasítás 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. § (1) A szolgálati célú magánútlevéllel utaztatott szakember hazaérkezését követő 15 napon belül írásos útijelentésben számol be külföldi útjáról, abban az esetben, ha az útijelentés készítését a szolgálati célú kiutazás elrendelésekor számára előírták.

(2) Az útijelentést az utazást elrendelő minősíti és a tudományos szempontból hasznos útijelentést véleményével ellátva a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályának megküldi."

2. Ezen utasítás rendelkezését 1990. április 1-től kell alkalmazni.

Láng István s. k.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 4/1990. (A.K.3.) MTA

utasítása

a saját személygépkocsi hivatalos célú használatáért átalánytérítésben részesíthető munkakörökről szóló 5/1985. (A.K.11.) MTA-F utasítás hatályon kívül helyezéséről

1. A Munka Törvénykönyvének végrehajtásáról szóló 48/1979. (XII. 1.) MT rendeletet módosító 142/1989. (XII. 22.) MT rendelet 3. §-ára tekintettel a saját személygépkocsi hivatalos célú használatáért átalánytérítésben részesíthető munkakörökről szóló 5/1985. (A.K.11.) MTA-F utasítás hatályát veszti.
2. Ezt az utasítást a 142/1989. (XII. 22.) MT rendelet hatályba lépésének időpontjától, 1990. január 1-jétől kell alkalmazni azzal, hogy a magasabb vezető állású dolgozók részére is a saját gépjármű hivatalos célú használatáért a költségátalány fizetését az intézmény kollektív szerződésében (munkaügyi szabályzatában) lehet előírni.

Láng István s. k.

Közlemények

Tájékoztató

a TMB szakbizottságai által odaítélt doktori fokozatokról

Építési, építészeti szakbizottság

SZABÓ DEZSŐ
(nyugdíjas)

„A városi tömegközlekedés technológiájának és eszközeinek fejlődése" c. értekezése alapján a közlekedéstudomány doktora.

Matematika és számítástudományi szakbizottság

BALOGH ZOLTÁN
(KLTE Mat. Int. Debrecen)

„Eredmények kompakt és lokálisan kompakt Hausdorff-terek szerkezetének vizsgálatában" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora,

KÉRCHY LÁSZLÓ
(JATE Szeged)

„Milbert térbeli kontrakciók vizsgálata aszimototikus izometriákkal" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora,

PETZ DÉNES
(MTA MKI Bp.)

„Operátor algebrák sztochasztikus vonatkozásai" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Történelemtudományi szakbizottság

LADÁNYI ANDOR
(Oktatáskut. Int. Bp.)

„Mennyiségi fejlődés és strukturális változások a felsőoktatás útja a felszabadulás után" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora,

PÉTER KATALIN
(Tört. tud. Int. Bp.)

„Egy fejezet a 10 kötetes „Magyarország történet"-éből: A reformáció és a művelődés a 16. században" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Nyelvtudományi szakbizottság

KISS JENŐ
(ELTE)

„Állapot és változás: kommunikatív dialektológiai vizsgálatok Mihályi nyelvében" c. értekezése alapján a nyelvtudományok doktora.

Irodalomtudományi szakbizottság

BARÓTI DEZSŐ
(nyugdíjas)
„Kutatások három évszázad magyar irodalmából" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora,

BORSA GEDEON
(nyugdíjas)
„Magyarország és a régi nyomtatványok" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora,

SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY
(ELTE)
„Kemény Zsigmond regényeinek poétikai vizsgálata" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Művészettörténet és régészeti szakbizottság

KALICZ NÁNDOR
(MTA Régészeti Int.)
„A termelő gazdálkodás kezdetei a Dunántúlon — Neolitikum" c. értekezése alapján a történelem (régészet) tudomány doktora,

LUU TRAN TIEU
(Vietnam)
„A kavicsiparok szerepe az emberiség kőkori kultúráiban" c. értekezése alapján a történelem (régészet) tudomány doktora.

Fizikai csillagászati szakbizottság

PÁLINKÁS JÓZSEF
(MTA ATOMKI)
„A végállapotbeli elektron-eloszlás a szimmetriája ion-atom ütközési folyamatokban" c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

FEKETE ANDRÁS
(Műszaki Int. Gödöllő)
„Traktoros gépcsoport és kombájn terhelésszabályozása" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora,

SZUNICS LÁSZLÓ
(Mg. Kut. Int.)
A búzalisztharmat fiziológiai specializációja: rezisztencia nemesítés" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

LÉNÁRD LÁSZLÓ
(POTE Élettani Int.)
„Táplálkozási magatartás, katecholamin pályarendszerek és glukóz-recepció" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

KOMÁNDI GYÖRGY
(ATE Gépészmérnöki Kar)
„A kerék és a talaj adhéziós kapcsolatának elemzése traktor gumiabroncsokon" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora,

SCHIPPERT LÁSZLÓ
(ALUTERV FKI)
„Az előresietés a semleges szög és a súrlódási tényező változása fémszalagok nagysebességű hideghengerlésénél" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora,

TÓTH TIBOR
(NME)
„Automatizált műszaki tervezés a gépgyártástechnológiában" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémia II. tudomány szakbizottság

DÁVID ÁGOSTON
(nyugdíjas)
„Új eredmények az ipari gyógyszerkészítményformulálás és -gyártás területén" c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány doktora,

FÖLDES PÉTERNÉ Berezsnich Tamara
(MTA KKKI)
„A gyökös homo- és kopolimerizáció elemi folyamatainak kinetikája és mechanizmusa" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

IRING DEZSŐNÉ Knopfler Margit
(MTA KKKI)
„A polietilén és a polipropilén termikus oxidációja" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

RÁCZ ISTVÁN
(SOTE)
„Savközömbösítő gyógyszerek formulálása" c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány doktora,

SOMOGYI LÁSZLÓ
(MTA Antibiotikum Kém. Tanszék)
„Mono- és 1,2-biszhidrazonok szerkezete és átalakulásai acilezési körülmények között" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

RÓZSA ZSUZSA
(1988. III. 1-én elhunyt)
„Új természetes eredetű vegyületek izolálása és szerkezetvizsgálata" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora (posztumusz).

Kémia I. tudomány szakbizottság

BEREI KLÁRA
(MTA KFKI)
„Magátalakulással képződő hetelogénatomok beépülése szerves molekulákba" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

MÓRICZ PÉTER
(MTA SZTAKI)
„Vizsgálatok a fluidumok állapotegyenletének tárgykörében" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

DÉKÁNY IMRE
(JATE)
„Folyadékszorpció és immerziós nedvesedés módosított felületű rétegszilikátokon" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

FOGARASI GÉZA
(ELTE)
„Elméleti molekulaszerkezeti kutatás: Néhány alapvető molekulatípus rezgési színképeinek és geometriájának vizsgálata kvantumkémiai számítások alapján" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Biológia I. tudomány szakbizottság

DEÁK TIBOR
(KEÉ)
„Élelmiszerek mikrobiális ökológiájának vizsgálati módszerei és alkalmazásai" c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Biológia II. tudomány szakbizottság

BATKE JÓZSEF
(MTA SZBK)
„Oldható enzimek kölcsönhatásainak random jellege és evolúciója" c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora,

ERDEI LÁSZLÓ
(MTA SZBK)
„'K' transzport növényekben" c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Nyelvtudományi szakbizottság

FÁBIÁN PÁL
(ELTE)
„Nyelvhasználatunk alakulásáról és alakításáért" c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora,

NYIRI ANTAL
(nyugdíjas)
„Komplexitás és magyar nyelvtörténet" c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora,

VÉRTES O. ANDRÁS
(nyugdíjas)
„A nyelv (nyelvhasználat) és az érzelmi világ történeti változásának kölcsönhatása" c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

EHRLICH ÉVA
(MTA Világgazd. Kut. Int.)
„Gazdasági fejlettségi szintek, arányok, szerkezetek, iparosodási utak, 1937—1986." c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora,

LŐRINCNÉ ISTVÁNFFY HAJNA
(MKKE)
„A nemzetközi valutáris rendszer 'igazodása' a világgazdasági követelményekhez. A valutáris szféra ok-okozati összefüggései az eladósodási folyamat tükrében" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora,

PARÁNYI GYÖRGY
(MTA Ipar. és Vállalatgazd. K. I.)
„Minőség és gazdaságtan. A termékminőség, mint a fejlesztés gazdasági, vezetési-szervezési kategóriája" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Történelemtudományi szakbizottság

HERBERT STEINER
(Wien)
„A munkásmozgalom 1848-ban a forradalom és a restauráció között különös tekintettel Marx Károly bécsi tartózkodására" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora,

LITVÁN GYÖRGY
(Tört. Tud. Int.)
„A szocializmus moralistája: Szabó Ervin pályája (1877—1918)" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora,

VADÁSZ SÁNDOR
(ELTE)
„Emberek és eszmék a francia forradalomban (1789—1799)" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora,

VASS HENRIK
(nyugdíjas)
„A közelmúlt pártdokumentumainak publikálásáról (1957—1985)" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Művészettörténet és régészeti tudomány szakbizottság

GALAVICS GÉZA
(MTA Műv. tört. Kut. Csop.)
„Kössünk kardot a pogány ellen" c. értekezése alapján a művészettörténettudomány doktora.

Állam- és Jogtudomány szakbizottság

MOLNÁR JÓZSEF
(ELTE)
„Életkor és bűnözés" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora,

PRUGBERGER TAMÁS
(Szövetkezeti Kut. Int.)

„Belső vagyoni és vállalkozási viszonyok önkormányzati jellegű vállalatoknál" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora.

Matematika és számítástudomány szakbizottság

MAJOR PÉTER
(MTA Mat. Kut. Int.)

„A vektor-értékű Dyson modell renormalizációja alacsony hőmérsékleten. A nem-Causs eset" c. értekezése alapján a matematika tudomány doktora.

Állattenyésztési és állatorvosi szakbizottság

ÁDÁM TAMÁS
(ÁTK)

„Terhelő környezeti hatások (klíma, levegőgázok, zaj) vizsgálata a szarvasmarhatartásban" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

ÁDÁM VERONIKA
(SOTE)

„A depolarizáció, a kalciumfelvétel és az intracelluláris kalcium mobilizálás szerepe az acetilkolin felszabadulásában" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora,

CZÉH GÁBOR
(POTE)

„Kálium, calcium, hypoxis" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora,

CZIRÓK ÉVA
(OKI)

„Az ascherichia coli virulencia faktorai és kapcsolatuk az extraintestinalis megbetegedésekkel" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora,

SZOLLÁR LAJOS
(SOTE)

„A hipertrigliceridémia pathomechanizmusának kinetikai, farmakológiai, experimentális és analitikai vizsgálata" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinika I. orvostudományi szakbizottság

GACHÁLYI BÉLA
(OTE)

„A máj gyógyszermetabolizáló képességének befolyásolása, a környezeti és a genetikai tényezők szerepe" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora,

KOSZTOLÁNYI GYÖRGY
(POTE)

„Cytogenetikai módszerek a klinikumban" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora,

PINTÉR ANDRÁS
(POTE)

„Az urogenitális traktus újszülött- és csecsemőkorban felismert veleszületett rendellenességeinek sebészi kezelése" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

FETYISZOV VLAGYIMIR ANDREEVICS
(SzU)

„A rugalmas rendszerek működési stabilitásának növelése a tartalékolás alapján" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Építési, építészeti és közlekedéstud. szakbizottság

CSÁSZÁR LÁSZLÓ
(OMF)

„A vázas építésmód változatai és formai jellegzetességei a történeti magyar építészetben" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

JÁMBOR ÁRON
(Magyar Állami Földtani Int.)

„A magyarországi pannónia (s.l.) képződmények geológiája" c. értekezése alapján a földtudomány doktora.

Kémia II. tudomány szakbizottság

BALÁSPIRI LAJOS
(SZOTE)

„Nem fehérjeeredetű aminosavakat tartalmazó biológiailag aktív peptidek és analógjaik előállítása" c. értekezése alapján a kémia tudomány doktora,

HALÁSZ ANNA
(KÉKI)

„Az élesztő biomassza élelmiszeripari hasznosításának biokémiai és biotechnológiai alapjai" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Kémia I. tudomány szakbizottság

KISS ÁRPÁD ISTVÁN
(BME)

„Közepes méretű molekulák geometriájának, konformációs izomériájának és elektronszerkezetének spektroszkópiai és kvantumkémiai vizsgálata" c. értekezése alapján a kémia tudomány doktora,

NOSZTICZIUS ZOLTÁN
(BME)

„Nemlineáris dinamika a kémiai kinetikában és a Belouszov-Zsabotyinszkij reakció" c. értekezése alapján a kémia tudomány doktora,

PAULIK FERENC
(BME)

„Új termoanalitikai módszerek" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora,

PAULIK JENŐ
(1988. április 17-én elhunyt)

„Új termoanalitikai módszerek" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora (posztumusz).

Hadtudományi szakbizottság

KOVÁTS ZOLTÁN
(nyugdíjas)

„A gáznyomásmérés gyakorlati problémái kézi lőfegyverekben" c. értekezése alapján a hadtudomány doktora,

PICK RÓBERT
(MN)

„Az automatizált rádiófelderítő rendszer elmélete, tervezése és gyakorlati megvalósítása" c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.

Zenetudományi, néprajzi és folklór szakbizottság

KÖRTVÉLYES GÉZA
(nyugdíjas)

„Balettművészetünk az Operaházban (1919—1984)" c. értekezése alapján a zenetudomány doktora.

VIKÁR LÁSZLÓ
(MTA Zenetud. Int.)

„A Volga—Kámai népek zenéje. Fejezetek a finnugor és török dalhagyományról" c. értekezése alapján a zenetudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

ERDEI PÉTER
(Gabonatermesztési Kut. Intézet)

„Búzatermesztés és nemesítés" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

MESTERHÁZY ÁKOS

„Gabonafélék rezisztenciára nemesítésének kórtani és módszertani alapjai fuzáriózissal szemben" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

PAPP JÁNOS

„A gyümölcstermesztés tápanyaggazdálkodásának fejlesztése" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Állattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

SCHMIDT JÁNOS

„A szarvasmarhák fehérje és aminosav-ellátásának javítása" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

GERLÓCZY FERENC

„Tokoferol (E vitamin)" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

CSATA SÁNDOR

„Vírusok jelentősége urogenitális daganatokban, férfi meddőségben, abortusban" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

KULCSÁR GIZELLA

„Vírusok jelentősége urogenitális daganatokban, férfi meddőségben, abortusban" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

PERNER FERENC

„A veseátültetés eredményét befolyásoló tényezők" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

ARTINGER ISTVÁN

„Az anyagtudomány szerepe a szerszámok élettartamának növelésében" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

SZUGLOBOV VLAGYIMIR

„A kohászati gépek aeroszolos kenőrendszere tervezésének elméleti alapjai" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai szakbizottság II.

FÜLÖP FERENC

„Két- és többgyűrűs 1,3-heterociklusok szintézise és sztereokémiája" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

PENKE BOTOND

„A gasztrin-kolecisztokinin családba tartozó peptidek szintézise" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

SZABÓ JÁNOS

„Kén- és nitrogéntartalmú heterociklusok szintézise" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Biológiai szakbizottság I.

EIBEN OTTÓ

„Szekuláris növekedésváltozások Magyarországon" c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Biológiai szakbizottság II.

ANDÓ ISTVÁN

„Immunválasz és differenciálódás az immunrendszer klónozott sejtvonalaiban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

POKOL BÉLA

„A komplex társadalom" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány doktora.

Tájékoztató

a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Zenetudományi, néprajzi és folklór szakbizottság

TAKÁCS BÉLA
(Református Koll. és Egyházmův. Múzeum, Debrecen)

„Bibliai jelképek a magyar református egyházművészetben" c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa,

Közgazdaságtudományi szakbizottság

JUHÁSZ JÁNOS
(Kertészeti és Élelmiszerip. Egyetem Társtud. Tsz. Bp.)

„A marxi és engelsi szocializmuskép és az átmeneti társadalom" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

NEVRIKEL EMÍLIA
(Posta Kísérleti Intézet, Bp.)

„Monopólium és verseny a távközlésben" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa,

LAJTNER TAMÁS
(Orsz. Keresk. és Hitelbenk Rt. Budapest)

„Hatékonyságon innen és túl" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ROMETNÉ OROSZ JÚLIA
(KÖTUKI, Bp.)

„A társadalmi-gazdasági tervezési rendszer különös tekintettel a közlekedés tervezésére" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

DOBAY PÉTER
(JPTE Közgazdaságtud. Kar Módszertani Int. Pécs)

„Szervezési és informatikai módszerek felhasználása speciális szállítási problémákban" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KIEFER MÁRTA
(MTA Ipar- és Vállalatgazdaságkut. Int. Bp.)

„Értékesítési csatornák a feldolgozó iparban" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SESSLER ISTVÁN
(CHEMOKOMPLEX Külkereskedelmi Vállalat, Budapest)

„Ellenügyletek a nemzetközi piacon és hazánkban" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

OLÁH JÁNOS
(Juhász Gyula Tanárképző Főisk. Neveléstud. Tsz. Szeged)

„A szegedi tankerület működésének legfőbb jellemzői 1919-től 1950-ig" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

MÁTRAI ZSUZSA
(Orsz. Pedagógiai Intézet, Budapest)

„Az amerikai társadalomtudományi nevelés története — Értékek, eszmék, reformok, tantervek —" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

PAPPNÉ KOVÁCS KATALIN
(ELTE TTK Algebra és Számelmélet Tsz. Budapest)

„Additív és multiplikatív számelméleti függvények karakterizációjáról" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SZTRIK JÁNOS
(KLTE Matematikai Intézet, Debrecen)

„Véges forrású tömegkiszolgálási rendszerek vizsgálata" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai és csillagászati szakbizottság

GYIMESI FERENC
(BME)

„Különbségi holografikus interferometria (KHI)" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

KÜRTI JENŐ
(ELTE Atomfizika Tsz., Budapest)

„A rendezetlenség szerepe konjugált szénláncú polimerekben az effektív konjugációs hossz" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

NAGY GÉZA
(DATE)

„A kötött talajú természetes gyepek intenzifikálása altalajlazításos felülvezetéssel" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

MUCSI ILONA
(SZOTE Mikrobiológiai Int., Szeged)

„A flavonoidok antivirális hatása" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

SOMOGYI ANIKÓ
(SOTE II. Belklinika, Budapest)

„Szabad gyökös reakciók szerepe kísérletes hiperlipémiában és arterioszklerózisban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZÉKELY GYÖRGY
(János Kórház IV. Belgyógyászat, Budapest)

„Statikus, dinamikus és dippler (duplex) ultraszonográfia a májbetegségek differenciáldiagnosztikájában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BLÁZOVICS ANNA
(SOTE)

„Szabad gyökös reakciók szerepe kísérletes hiperlipémiában és arterioszklerózisban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZTRIHA LÁSZLÓ
(SZOTE Gyermekklinika, Szeged)

„Anyagcsereváltozások jelentősége epilepsziás gyermekekben és a vér-agy gát permeabilitási zavarával járó kísérletes görcsökben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HORVÁTH ÁKOS
(Országos Onkológiai Int., Budapest)

„Új sugárminőségek és besugárzási módszerek kidolgozása és bevezetése a nem-kissejtes tüdőrák teleterápiájában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RUPPERT FERENC
(Városi Tanács Kórháza, Dombóvár)

„Perinatális hypophysis-pajzsmirigy funkció és pathológia" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HŐGYE MÁRTA
(SZOTE II. Belgyógyászati KL., Szeged)

„Az immunmyocarditisek diagnosztikája és kezelése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VEZENDI KLÁRA
(SZOTE II. Belklinika, Szeged)

„A megakariocitopoézis kísérletes vizsgálata" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

ZADRAVECZ GYÖRGY
(POTE I. sz. Sebészeti Klinika, Pécs)

„A sarokcsonttörés és kezelése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

RUBIN GYÖRGY
(MTA KFKI, Budapest)

„Új módszerek az impulzus neutronforrások mellett működő neutronspektrométerek automatizálására" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TAR JÓZSEF
(TUNGSRAM Rt. Robottech. Tud. és Term. Közp., Bp.)

„Az adaptív, minimális érzékelőt igénylő robotvezérlési stratégiák meghatározása" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

DOMOKOS GÁBOR
(BME Szilárdságtan Tsz., Budapest)

„Kikötött árbocok nagy elmozdulásai" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

SZUNYOGH GÁBOR
(Közp. Bányászati Fejl. Intézet, Budapest)

„A gépesített biztosítószerkezetek alkalmazkodó képességének elméleti és kísérleti értékelése és irányítása (a dudar-balinkai szénelőfordulás példáján)" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

GRÁF ZOLTÁNNÉ HORVÁTH ETELKA
(BME Ált. és Anal. Kémiai Tsz., Budapest)

„Csapadék alapú ionszelektív elektródok alsó mérési tartományát befolyásoló elektród-felületi folyamatok" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SISAK ATTILA
(MTA Petrolkémiai Tsz-i KCs., Veszprém)

„Bázisok szerepe kobalt-karbonilok homogénkatalitikus reakcióiban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BICZÓK LÁSZLÓ
(MTA KKKI, Budapest)

„Excimer, illetve excipler képződés a szingulett gerjesztett kteonok és 1-naftil-származékok fotokémiai rendszereiben" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KOLOSSVÁRY ISTVÁN
(BME)

„Az alakfelismerés mértéktenzor modellje" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

AHMED ABDORUBO ABDULLA

„Monoamine oxidase (MAO) inhibitors and the ‚CHEESE EFFECT' with special regard to (—) deprenyl" c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.

MONDVAI IMRE

„Polimerizációkinetikai vizsgálatok nagy átalakulási fokokon" c. értekezése alapján a kémia tudomány kandidátusa.

PÉLINKÓ ISTVÁN

„Cikropropánhomológok átalakulási fémkatalizátorokon" c. értekezése alapján a kémia tudomány kandidátusa.

MOLNÁR PÉTER

„Mono- és di-cisz-karotinoidok konfigurációjának meghatározása, új karotinoidok izolálása, a *Z-E*-izomerizáció kinetikája" c. értekezése alapján a kémia tudomány kandidátusa.

BALOGHNÉ KARDOS ZSUZSANNA

„Indolo (2,3-*a*) kinolizidin-karbonsav származékok intramolekuláris acilezési reakciói" c. értekezése alapján a kémia tudomány kandidátusa.

BAKÓ PÉTER

„Cukoralapú koronavegyületek" c. értekezése alapján a kémia tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

KARDOS LÁSZLÓ

„A katonai nyomozó-szervek együttműködése a bűncselekmények felderítése és nyomozása során" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

SZERGEJ IVANOV DECSEV

„Az európai KGST-országok gazdasági érdekrendszerének, érdekviszonyainak alakulása a 80-as években és az integrációs közösség gyökeres átalakulásának lehetőségei" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

LE HOANG ANH

„A népgazdasági tervezés és a gazdasági szabályozás fejlődése Magyarországon" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

TON TICH QUY

„Az ágazati kapcsolatok mérlege és összeállításának technológiai folyamata, valamint gyakorlati hasznosítása Vietnamban" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SZIRÁCZKI GYÖRGY

„The labour market in a socialist economy" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SALEH ABDULREDA RASHID

„An innovative approach to coordinate strategic and operational decisions" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Állam- és Jogtudományi szakbizottság

TATTAY LEVENTE

„Az árujelzők jogi szabályozásának egységesítési problémái a KGST országokban" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

VALÉRIA NOVITZKÁ

„Az ANNA formális szemantikájáról" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

NGUYEN NGOC CU

„Adalékok a megállított végtelen bolyongás elméletéhez" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

LOURDES GONZÁLEZ

„A diszkrimináló információ szerepe a modellalkotásban" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai és csillagászati szakbizottság

LE HUONG QUYNH

„A részecskék keltette karakterisztikus röntgensugárzás (PIXE) néhány analitikai alkalmazása" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

KISS SÁNDOR

„Szerkezeti hibák és szerkezetváltozás okozta belsősúrlódás néhány Al-ötvözetben" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

KRASZNAHORKAY ATTILA

„Egy új effektus a belső konverzióban és az ^{108}In, ^{110}In atommagok szerkezete" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

RÁCZ ISTVÁN

„Szingularitások az általános relativitáselméletben és a téridő kauzális határa" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

SZABADOS LÁSZLÓ

„Az általános relativitáselmélet téridőszingularitásainak topológiai és geometriai jellemzése" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

KURTÁN SÁNDOR

„Hőnyereség zárt növényházakból a vízgőzkondenzáció és hőtárolás figyelembevételével" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

SHAWKY EL KORDI M. NASR SHAHIN

„Az állategészségügy társadalmi-ökológiai vonatkozásai a Magyar Népköztársaság és az Egyiptomi Arab Köztársaság példái alapján" c. értekezése alapján az állatorvos tudomány kandidátusa.

NAHED EL SAYED SOLIMAN

„Some factors affecting coagulability of milk and composition of provolone cheese made with different milk clotting enzymes and italase" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

SURÁNYI PÉTER

„Systemas lupus erythematosus immunológiájának áramlási citometriás analízise" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

POLGÁR PÉTER

„Terápiás his köteg ablatio elektródkatéterekkel és DC shockkal" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KOVÁCS ÉVA

„Specifikus és scavenger LDL receptorok működésének celluláris szabályozása humán molekuláris fagocita sejtekben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

FEKETE KÁROLY

„A mozgáskorlátozott, sérült könyök műtéti és utókezelésének újabb lehetőségei" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

GÖNCZI JUDIT

„Az ultrahangvizsgálat szerepe a pajzsmirigy és mellékpajzsmirigy megbetegedéseinek diagnosztikájában és differenciáldiagnosztikájában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

DO THANH HIEN

„Szilárd illeszkedésű kötések jóságának fokozása" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

SALEH AIDH SALMIN BIN THABET

„Evaluation of digital low-bit rate speech coding" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

BÉRCZI ISTVÁN

„Szénhidrogénteleptani problémák szedimentológiai megközelítése Kelet-Magyarországi esettörténetek alapján" c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

MOHAMED KASSIM MUSTAFA

„SCP előállítás: a szénforrás koncentráció és levegőztetés hatása a különböző nemzetségbe tartozó élesztő törzsek proteáz és RN-áz aktivitására" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

PAPP IVÁN

„A front hadműveleti manővercsoport személyi állománya körében folyó pártpolitikai munka (Az 1980—1988 között levezetett gyakorlatok tapasztalatai alapján)" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

SZAKÁCS GÁBOR

„A tehetséggondozás és a kutatóváválás helyzete, fejlesztésének lehetőségei a VCsÉK Rendőrtiszti Főiskolán" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

TURÁK JÁNOS

„A katonai gazdaságtan főbb tudományelméleti kérdései" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

SZÜCS LÁSZLÓ

„A katonai közlekedés feltételrendszere, átfogó korszerűsítésének irányai a védelmi doktrína követelményei alapján" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

SZABÓ GYÖNGYVÉR

„A nemzeti kérdés az angolszász országok (Nagy-Britannia, USA, Kanada) kommunista pártjai politikájában az 1970-es években" c. értekezése alapján a politika tudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

Pályázati felhívások

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS FOGARTY ÖSZTÖNDÍJRA

A Szociális- és Egészségügyi Minisztérium Tudományos Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdet egy-, ill. kétéves Amerikai Egyesült Államokbeli kutatási ösztöndíjakra. A kutatási

tanulmányutakat a Fogarty International Center, National Institutes of Health és a magyar felek közötti tudományos együttműködési megállapodás teszi lehetővé.

Pályázni lehet
anatómia, biológia, kémia, genetika, mikrobiológia-immunológia, gyógyszertan, fizikai-műszaki tudományok, fiziológia, szociális és viselkedés tudományok, statisztika, epidemiológia, computer tudományok, toxikológia kutatási tárgykörökből.

A tanulmányutakra pályázhat minden olyan tudományos kutató, aki egyetemi tanulmányait 1981-ben ill. 1981 után fejezte be és 1991-ben 35. életévét még nem töltötte be, akinek a tudományos kutatásban már tapasztalata van, képes önálló elméleti vagy klinikai kutatásokra, de kutatási karrierje még kialakulóban van. A tanulmányút lehetőséget ad a szakmai tudás fejlesztésére, az Egyesült Államokban végzett, egészséghez kapcsolódó kollaboratív kutatásra.

A tanulmányútra pályázhatnak orvostudományi egyetemet végzettek, valamint más diplomával rendelkezők is, akiknek egyetemi doktorátusuk van.

A pályázónak angol felső, ill. középfokú nyelvvizsgával kell rendelkeznie.

A pályázat két fordulóban történik. Az első fordulóban a pályázatnak tartalmaznia kell a következőket:

- önéletrajz, (születési dátum, egyetem, továbbképzés, tudományos fokozat, munkahelyek, munkahely telefonszáma, beosztása, egyesületi tagság stb.)
- az eddig végzett kutatások összegezése
- tudományos közlemények jegyzéke
- kutatási terv a tanulmányút alatt, bontva egy, ill. két évre
  - a javasolt kutatás címe
  - összefoglalás
  - a javasolt kutatás célja (hipotézis)
  - előzetes munkái a témában (háttér)
  - miért javasolja a vizsgálatot, mi újat ad a jelenlegi ismeretekhez (jelentőség)
  - módszer (javasolt módszerek, azok korlátai stb.)
- kutatási alany (ember, állat stb.)
- adatok analízise, hogyan interpretálja az eredményeket, milyen statisztikai módszereket használ az értékeléshez
- irodalom a javasolt kutatási területről (naprakész, teljes, interpretált)
- javasolt kutatási téma egy ill. két év alatt befejezhető-e, melyik része fejezhető be egy év alatt
- Magyarországra való visszatérése után miként hasznosítja a tanulmányút alatt szerzett ismereteit.

Fontos annak megjelölése, hogy az USA mely kutató intézetében, egyetemén szeretné végezni a kutatásokat, kinek a felügyeletével, annak beosztása, kutatási tapasztalatai. Mellékelje a levele másolatát, melyben a javasolt kutatásvezető biztosítja a fogadókészséget a javasolt témában, ha a Fogarty-ösztöndíjat elnyeri.

Nevezzen meg több magyar, és ha van külföldi kutatót, akik referenciát adnak tudományos felkészültségéről.

Az első fordulóban a Fogarty ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága bírálja a beküldött pályázatokat, a beküldött pályázatok közül 6 pályázó vehet részt a második fordulóban.

A második fordulóban a munkatervet egyeztetni kell a fogadó féllel, a Fogarty International Center által adott nyomtatvány szerint. A nyomtatványt csak azok kaphatják meg, akik erre a magyar Jelölő Bizottság szerint a FIC követelményeinek megfelelnek.

A Fogarty International Center szintén bíráltatja a pályázatokat, a pályázók felkészültségük, munkatervük stb. szerint pontszámot kapnak és az elért pontszámok alapján nyerhetik el az ösztöndíjat.

Az ösztöndíj jóváhagyása kb. 14 hónapot vesz igénybe, az ösztöndíj 1992-ben valósulhat meg.

Az ösztöndíj összege — a kutatási tapasztalattól függően — évi kb. 18—22 ezer US dollár.

A pályázatot a Szociális- és Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa, Fogarty ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága címére (1361, Budapest, Pf. 1.) kell küldeni.

A pályázat határideje: *1990. november 15.*

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MATEMATIKAI KUTATÓ INTÉZETÉNEK PÁLYÁZATA

középiskolai matematikatanárok részére

A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Kutató Intézete a középiskolai matematikaoktatás színvonalának emelése érdekében ösztöndíjas pályázatot hirdet középiskolai matematikatanároknak. A pályázat által elnyerhető kutatási megbízás egy évre szól (1990. szeptember 1—1991. augusztus 31.) és a következő feladatokat tartalmazza:

1. A tudományos kutatómunka a szakirodalmi dokumentáció módszereinek tanulmányozása és esetleges alkalmazásuk a matematika didaktikájának területén.
2. A matematika egy választott fejezetének tanulmányozása és kutatása.

A megbízó Intézet a megbízottaknak havonta utólag 1400— Ft díjazást folyósít. A szerződés lejártával — a végzett munka minősége alapján megállapított — díjazásra van lehetőség. A pályázók nyújtsanak be szakmai önéletrajzot, (kitérve a nyelvtudásra és eddigi irodalmi tevékenységükre) és előzetes munkatervet; mellékeljék a munkahelyi vezető támogató nyilatkozatát.

A pályázatoknak 1990. május 31-ig kell beérkezniük a következő címre: MTA Matematikai Kutató Intézetének igazgatója, 1053 Budapest, Reáltanoda u. 13—15.

Hajnal András s. k.
akadémikus
igazgató

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MATEMATIKAI KUTATÓ INTÉZETÉNEK PÁLYÁZATA

Az MTA Matematikai Kutató Intézete pályázatot hirdet egyéves vendégkutatói állásra, amelynek kezdete: 1990. szeptember 1. A pályázat célja, hogy lehetőséget adjon az Intézetben folyó kutatómunkába való bekapcsolódásra.

A vendégkutató munkáját az Intézet valamely osztályán végzi, kijelölt témavezető irányítása mellett. Az állások elnyerésére pályázatot nyújthat be minden diplomával és legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkező matematikus, akit állandó munkahelye a Matematikai Kutató Intézetben való munkavégzésre fizetés nélkül szabadságol.

A pályázathoz mellékelni kell a tudományos önéletrajzot, továbbá munkatervet a kívánt kutatási téma megjelölésével.

A pályázóknak a pályázat végleges elbírálása előtt az Intézet illetékes osztályának szemináriumán előadás keretében ismertetniük kell eddigi kutatómunkájuk eredményeit.

A fizetés a pályázó jelenlegi fizetésétől és az Intézet anyagi lehetőségeitől függően megegyezés szerint történik.

A pályázatokról az MTA Matematikai Kutató Intézete igazgatója dönt.

A pályázat beérkezésének határideje: 1990. május 31.

Az Intézet címe: 1053 Budapest, Reáltanoda u. 13—15.

Választható kutatási témák: matematikai logika, halmazelmélet, kombinatorika, számelmélet, gráfelmélet, algebra (ezen belül: hálóelmélet, univerzális algebrák, gyűrűelmélet, radikálelmélet, lineáris algebra, kategóriaelmélet, csoportelmélet), komplex függvénytan, differenciálegyenletek, approximációelmélet, funkcionálanalízis, diszkrét geometria, általános topológia, valószínűségszámítás, matematikai statisztika, számítástudomány matematikai alapjai, információelmélet, operációkutatás.

Hajnal András s. k.
akadémikus
igazgató

A MEZŐGAZDASÁGI BIOTECHNOLÓGIAI KUTATÓKÖZPONT Gödöllő pályázatot hirdet

ügyvezető igazgatóhelyettesi

munkakör betöltésére.

A megbízás 3 éves meghatározott időre szól, mely meghosszabbítható.

A munkakör 1990. július 1-től tölthető be.

Feladatköre:

1. az MBK rövid- és középtávú gazdasági terveinek és azok lebontásának előkészítése és végrehajtása,
2. a felügyeleti szerv által az MBK részére rendelkezésre bocsátott pénzügyi és egyéb eszközök felosztására vonatkozó javaslatok előkészítése,
3. az MBK szervezeti keretein belül működő kutatóegységek és intézetek munkájához szükséges feltételek biztosítása,
4. az MBK igazgatási, gazdasági, ügyviteli és üzemfenntartási munkáinak irányítása.

Pályázati feltételek:

- közgazdasági, jogi vagy pénzügyi és számviteli felsőfokú végzettség,
- legalább 5 éves szakmai és vezetői gyakorlat,
- vezetési irányítási készség, határozott vezetői magatartás,
- előnyben részesülnek angol v. német nyelvtudással rendelkezők.

A pályázat tartalmazza a pályázó:

- részletes önéletrajzát, jelenlegi munkájának, beosztásának és eddigi szakmai tevékenységének ismertetésével,
- kitöltött személyi adatlapot,
- iskolai végzettséget igazoló okleveleinek másolatát,
- 3 hónapnál nem régebbi keltezésű erkölcsi bizonyítványt.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást ad: Göndör Ibolya személyzeti oszt. vez. a 28-30600, 28-30800-as telefonon vagy személyesen.

A pályázatot 1990. május 31-ig lehet benyújtani a Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont személyzeti osztályvezetőjéhez.

Cím: 2101 Gödöllő Pf. 170
Szent-Györgyi A. u. 4.

A pályázatok elbírálásának határideje: 1990. június 30.

A pályázatokat bizalmasan kezeljük, az értékelés eredményéről írásban adunk értesítést.

PÁLYÁZAT

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem pályázatot hirdet a

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR

Állatrendszertani és Ökológiai Tanszékére

tanszékvezetői teendők ellátására

A tanszékvezető feladata lesz a tanszék oktató- és kutatómunkájának irányítása, szervezése, feltételeinek biztosítása. Feladata továbbá állatrendszertani és ökológiai előadások, speciális kollégiumok tartása, ökológiai és rendszertani kutatások végzése, a tanszék hagyományainak megfelelően a talajzoológia, illetve hidrobiológia művelése, fejlesztése, utánpótlás nevelése.

A pályázónak meg kell felelnie az Eötvös Loránd Tudományegyetem munkaköri követelményeiben az egyetemi docensi vagy egyetemi tanári állás betöltéséhez előírt feltételeknek. Pályázhat minden olyan szakember, aki a biológiai tudományok kandidátusa vagy doktora tudományos fokozattal rendelkezik, az állatrendszertan és ökológia egyetemi oktatásban (elméleti előadások tartása, gyakorlatvezetés) többéves tapasztalata van, e tudomány-

ágakban jelentős — rendszeres publikációs tevékenységben is kifejeződő — kutatási eredményeket ért el, az oktatás és kutatás szervezésében gyakorlata van, képes a tanszéket és tudományágat hazai és nemzetközi szakmai fórumokon képviselni.

A tanszékvezetői teendőket a pályázó, tudományos fokozatától függően egyetemi docensi vagy egyetemi tanári besorolással fogja ellátni.

A tanszékvezetői pótlékot a 13/1987. (X. 25.) ÁBMH számú rendelkezés 5. sz. mellékletének 6. pontja alapján, a személyi alapbért a 13/1987. (X. 25.) ÁBMH számú rendelkezéssel módosított 16/1983. (XII. 17.) ÁBMH számú elnöki rendelkezés alapján állapítják meg.

A pályázatokat a *TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR* Dékáni Hivatalába (Budapest, VIII., Rákóczi út 5.) kell a megjelenéstől számított 15 napon belül benyújtani.

Dr. Fülöp József s. k.
rektor

Személyi hírek, kitüntetések

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára 1990. évben Ifjúsági Díjban részesítette az alábbi munkatársakat:

1. Balog Antal
a Matematikai Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a prim k-as sejtés „átlagosan" igaz. (The prime K-tuplets conjecture on average) című pályamunkájáért
15 000 Ft

2. Bencsura Ákos
a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a Peroxidgyökök kölcsönhatásának kemiluminiszcenciás vizsgálata című pályamunkájáért
15 000 Ft

3. Gulyás László
az Atommagkutató Intézet tudományos munkatársa,
a könnyű lövedékionok folytonos energiájú állapotaiba történő elektronbefogás és elektronvesztés című pályamunkájáért
15 000 Ft

4. Györgypál Zoltán
Szegedi Biológiai Központ tudományos segédmunkatársa,
a Rhizobium szimbiotikus szabályozó gének (Nod D) funkcionális vizsgálata című pályamunkájáért
15 000 Ft

5. Horváth Zsolt
a Történettudományi Intézet tudományos segédmunkatársa,
a „. . . megvalósítjuk végre '48 hagyatékát . . .". A forradalom és szabadságharc centenáriumi ünnepségei Vas megyében című pályamunkájáért
15 000 Ft

6. Jakus Judit
a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a kalcium antagonista vegyületek hatása a foszfoinozitid metabolizmusára izolált patkánymáj és méhizom sejtekben című pályamunkájáért
15 000 Ft

7. Megosztott díjban:
Kőrösi Gábor,
a Közgazdaságtudományi Intézet tudományos munkatársa,
Mátyás László
az MKKE Vállalatgazdaságtani Tanszéke tudományos főmunkatársa,
a gyakorlati ökonometria című pályamunkájáért (Székely István a 3. társszerző pénzjutalomban nem részesülhet, mivel nem az Akadémia státusában van)
15 000 Ft (egyenlő arányban)

8. Mikétáné Fenyvesi Györgyi
a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a Metil-metakrilát és sztirol oldószeres polimerizációjának kinetikai vizsgálata című pályamunkájáért
15 000 Ft

9. Mizsei Kálmán
a Világgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a Lengyelország: Válságok, reformpótlékok, reformok című pályamunkájáért
15 000 Ft

10. Pál Károly
az Atommagkutató Intézet tudományos munkatársa,
a forgás hatása magállapotok belső szerkezetére című pályamunkájáért
15 000 Ft

11. Szarvas Zsuzsanna
a Néprajzi Kutató Csoport tudományos ügyintézője,
a Tárgyak és életmód. Összefüggések a háztartások eszközkészletének alakulása és az életmódváltozás között. Alsópáhok-Felsőpáhok című pályamunkájáért
15 000 Ft

12. Simányi Nándor
a Matematikai Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a tóruszon egymással rugalmasan ütköző golyókból álló dinamikai rendszerek ergodikus vizsgálata (Three billiard balls on the V-dimensional torus is a K-flow) című pályamunkájáért
15 000 Ft

13. Schauer Gyula
az Ipar- és Vállalatgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a pénzintézetek és a gazdálkodók kapcsolatrendszerének néhány összefüggése. A banki tőkeallokáció minősítése című pályamunkájáért
15 000 Ft

14. Megosztott díjban:

Szili Kovács Tibor
a Talajtani Kutató Intézet tudományos munkatársa,
a talajban végbemenő denitrifikáció vizsgálata című pályamunkájáért
7 500 Ft

Csathó Péter
a Talajtani Kutató Intézet tudományos munkatársa,
foszfor—cink kölcsönhatás vizsgálatok kukorica monokultúrában című pályamunkájáért
7 500 Ft

15. Vida Tivadar
a Régészeti Intézet tudományos munkatársa, az Egy kora avarkori kerámiacsoport és keleti kapcsolatai című pályamunkájáért
15 000 Ft

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára Alkotó Ifjúsági Díjban a következő munkatársakat részesítette:

16. Megosztott díj:

Ditrói Ferenc
az Atommagkutató Intézet tudományos munkatársa,

Takács Sándor
az Atommagkutató Intézet tudományos munkatársa,
a PIXE és ICP módszerek alkalmazhatósága a növények mikroelem felvételének vizsgálatára. Üvegminták hibáinak vizsgálatára kidolgozott nukleáris analitikai módszerek. Nagytisztaságú gallium fém térfogati oxigén koncentrációjának meghatározására alkalmas módszer kidolgozása című pályamunkájáért
15 000 Ft (egyenlő arányban)

17. Horváth Viktor
a Műszaki Fizikai Kutató Intézet TMB ösztöndíjasa,
az egyensúlytól távoli rendszerekben lejátszódó növekedési folyamatok kísérleti vizsgálata című pályamunkájáért
15 000 Ft

18. Krómer István
az Izotópkutató Intézet tudományos munkatársa,
a nagy fajlagos aktivitású 35 S-jelzett aminósavak előállítása című pályamunkájáért
15 000 Ft

19. Tóth József
az Atommagkutató Intézet tudományos munkatársa,
a légköri aerosolok felületi összetételének és felületi kémiai állapotának vizsgálata XPS, AES, SAM és SEM módszerekkel. Elektron spektrométer okozta vonal kiszélesedés kísérleti vizsgálata röntgen-fotoelektron spektroszkópiai (XPS) módszerrel Ph fém mintákon című pályamunkájáért
15 000 Ft

A Magyar Tudományos Akadémia Ifjúsági Bizottsága 1990. évben Ifjúsági Konferencia Díjban részesítette a következőket:

HORVÁTH NÁNDOR-t (MTA SZTAKI)	20 000 Ft
KISS ALEX-t (MTA SOTE)	20 000 Ft
SZIPŐCS RÓBERT-et (KFKI)	19 000 Ft
HIDAS PÁL-t (KFKI)	20 000 Ft
SPERLÁGH BEÁTÁ-t (KOKI)	20 000 Ft
TÖRŐCSIK ANDRÁS-t (KOKI)	20 000 Ft
HAJDU CSABÁ-t (KFKI)	20 000 Ft
PEIMLI ERVIN-t (MÜKI)	20 000 Ft
KOVÁCS ZOLTÁN-t (FKI)	18 000 Ft
HUSZ TAMÁS-t (SZBK)	20 000 Ft

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart. A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György – Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19270
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 4 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460—5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10/A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díja egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

XXXIX. (1990) ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. MÁJUS 18.

A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlésének nyilatkozata 50

A Minisztertanács határozatai

1044/1990. (III. 21.) Mt. határozat a Magyar Tudományos Akadémia alapszabályainak jóváhagyásáról 53

A Magyar Tudományos Akadémia alapszabályai az 1990. év február 27-i rendkívüli közgyűlés után 53

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 63

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖZGYŰLÉSÉNEK NYILATKOZATA

A Magyar Tudományos Akadémia február 27-i rendkívüli közgyűlése az alábbi nyilatkozatot fogadta el:

I.

A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése nemzeti történelmünk sorsdöntő időszakában ült össze. A demokratikus társadalmi-politikai rend alkotmányos biztosítása, a közelgő szabad parlamenti választások és a vegyes tulajdonra alapozott piaci gazdaság bevezetése jogos reményeket ébreszt. Az Akadémia közgyűlése elismeréssel üdvözli e történelmi fordulatot, melynek kezdeményezésében és előkészítésében tagjai és munkatársai, a magyar tudomány művelőit tömörítő bizottságai révén maga is aktív szerepet vállalt.

Az Akadémia közgyűlése kötelességének tartja, hogy a magyar tudomány sorsáért érzett aggodalmának is hangot adjon.

Nemzetünk legjobbjai sohasem feledkeztek meg a magyar tudomány fontosságáról. Eötvös József fejtette ki, hogy a haladást biztosító jog és piac „csak ott teremtheti várt gyümölcseit, hol a tudomány érdekei nem hanyagoltatnak el". „Széchenyi István, a nemzet regenerációját tűzvén ki feladatául, reformátori művét éppen az Akadémia megalapításával kezdé meg", mert világosan látta, ahhoz hogy nemzetünk életében „borúra derű" következzék, a tudományok virágzása nélkülözhetetlen. Ehhez pedig a tehetségeket és a kutatást felkaroló, a kutatás szabadságát óvó Akadémiára van szükség.

A magyar tudomány története bizonyítja, hogy a tudományosság ügyét és annak szolgálatát nem lehet elválasztani az Akadémiától. A Magyar Tudományos Akadémia létrehozásáért és fenntartásáért a reformkorban a magyar szellemi élet legjobb erői fogtak össze; megszületését közlelkesültség és nemes áldozatkészség kísérte. Története alapítása óta összefonódott a magyar és az európai tudomány történetével. Nagy korszakai mindig azok voltak, amikor a tudományos közösség szabad és autonóm, külső erők által nem befolyásolt köztestületként szolgálhatta a hazai tudományosság és egyúttal a nemzeti „csinosodás" ügyét. De létének és működésének társadalmi-politikai feltételei soha sem maradtak hatástalanul működésére. Különösképpen megszenvedte a magyar kutatóközösség, és így az Akadémia is, történelmünk politikai önkénnyel megterhelt korszakait. Az intézményt és tagjait támogatva, esetenként meghurcolva, a magyar tudománynak okoztak súlyos károkat. A hatalom beavatkozása több esetben a tudománytól idegen személyi kontraszelekciót és a magyar tudomány intézményrendszerének torzulásait eredményezte.

Az Akadémia azonban a kritikus években is sok tehetségnek biztosíthatott védelmet. Különösen sokat tett a magyar kutatóközösségért a nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítésével, az egyetemes tudományhoz fűződő kapcsolatok biztosításával.

Szabad és autonóm Akadémia csakis szabad, demokratikus, az egyéni és közösségi jogokat tiszteletben tartó társadalomban létezhet. Napjainkban esély kínálkozik arra, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ismét zavartalanul folytathassa szolgálatát. A Magyar Tudományos Akadémia rendkívüli közgyűlése ezért ítélte szükségesnek, hogy nyilatkozatban foglalja össze, miképpen látja ma a magyar tudomány művelésének, valamint önmaga folyamatos és körültekintő megújításának legfontosabb irányait és tennivalóit.

II.

1. A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése az új parlament megválasztása és az új kormányzat létrejötte küszöbén kötelességének tartja, hogy felhívja a figyelmet a tudományos kutatásnak a nemzet előrehaladásában betöltött szerepére. A tehetségek felkarolása és a tudományos kutatás feltételeinek megfelelő biztosítása a felzárkózást célul kitűző Magyar Köztársaság számára létkérdés.

A világ fejlett és gyorsan fejlődő országaiban a tudományok művelése központi szerepet játszik. A felzárkózásra törekvő kis országok számára pedig különösen fontos a világ élenjáró tudományának követése, hiszen a kutatás új eredményeinek megértése és felhasználása nélkül a felzárkózás, de a dialógusra képes új nemzedékek nevelése is lehetetlen. Éppen ezért a kutatást felesleges luxusnak tekintő, és szűk látókörű pénzügyi korlátozását hirdető demagógia, amely az ipari forradalom korának luddizmusára, a géprombolás időszakára emlékeztet, a legtehetségesebbek elvesztésére vezető, öngyilkos politikát eredményezhet.

2. A tudományos alapkutatás bürokratikus államigazgatási tervezési—irányítási módszerekkel nem irányítható. A múltban kipróbált minden ilyen kísérlet kudarcba fulladt. A kutatásnak az új alkotmányban is kinyilvánított szabadsága feltételezi a tudományos közösségek, így a kutatóintézetek, az egyetemek és a Tudományos társaságok autonómiáját.

3. A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése kinyilvánítja, hogy magát — az 1949 előtt érvényes és ezt követően is csak részben megnyírbált státusában — az autonóm köztestületnek tekinti. Felkéri az újonnan megválasztandó Országgyűlést, hogy az általa megszabott munkarendben, megfelelő időben tűzze napirendre a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló új törvény megalkotását, amely — a nemzeti felemelkedés igényei szerint, a magyar hagyományokra építve — ismét kimondja, hogy az Akadémia a magyar tudomány valamennyi művelőjének önkormányzattal felruházott köztestülete. Felelősségét és feladatait, illetve autonómiáját és a működési feltételeivel való rendelkezési jogokat a törvény rögzítse.

4. Addig is, amíg az új akadémiai törvény megszületik, a Magyar Tudományos Akadémia — az érvényben levő törvényerejű rendelet keretei között — megújította Alapszabályait, és javasolja a kormánynak, hogy ezeket hagyja jóvá.

Az új Alapszabály kibővíti az Akadémia belső demokratizmusát. Ennek keretében az Akadémia az egész magyar tudományos közösség képviseletét megtestesíteni hivatott akadémiai tudományos bizottsági hálózatot választás és delegálás elvei alapján újjáalakítja. Az egyetemek, kutatóintézetek és

vállalati laboratóriumok kutatóiból választás útján delegált szakmai testületi hálózat — kompetenciája és a tudomány valamennyi művelőjére kiterjedő képviseleti jellege következtében — joggal ajánlható szakértői testületként a kutatási pályázatok elbírálásához, a tudományos minősítéshez, az eredmények értékeléséhez, alkalmanként a szakmai jellegű tudománypolitikai állásfoglalásokhoz is.

5. Az Akadémia közgyűlése ismételten szót emel az egyetemeken folyó alapkutatások megerősítése érdekében. Az Akadémia — lehetőségeinek megfelelően — fokozottan kívánja támogatni az egyetemi kutatásokat, és szorgalmazza az egyetemek oktató—kutató tevékenységének felkarolását.

6. Az Akadémia közgyűlése ösztönözni kívánja és támogatásáról biztosítja a versenyszférában alakuló és vállalkozásszerűen működő laboratóriumok kiváló képességű és jeles tudományos teljesítményt nyújtó kutatóit is.

7. Korunkban a kutatás az egyetemi és vállalati kereteken túl, önálló kutatóintézetek működését is igényli. Az alkalmazás szempontjait is szem előtt tartó alapkutatások területén, minden fejlett tudománnyal és gazdasággal rendelkező országban működnek ilyen intézetek. A sikeres, feltörő országok rohamléptekkel építették és építik ki kutatóhálózataikat. Ma nálunk sokan kétségbe vonják a kutatóintézetek létjogosultságát. E korszerűtlen nézetet a nemzetközi tapasztalatok ismeretében el kell utasítanunk. Ez az álláspont nem határozza meg szükségképpen a kutatóintézetek szervezeti hovatartozását. Erre sokféle megoldás lehetséges és létezik is a világban.

A közgyűlés szerint — az előnyöket és hátrányokat mérlegelve — a magyar tudomány érdeke ma azt kívánja, hogy a jelentős nemzeti értéket képviselő intézeteket ne károsítsák felesleges átszervezésekkel, bürokratikus kormányzati irányítás alárendelhelyezéssel, hanem az autonóm tudományos közösség keretében biztosítsák számukra a nélkülözhetetlen önállóságot. Ennek feltételeit a közgyűlés az Akadémia Alapszabályainak megfelelő módosításával megteremtette. Ugyanakkor sürgetőnek ítéli az akadémiai intézetek és az egyetemek közötti kutatási és oktatási kapcsolatok jelentős bővítését, kutatóintézeteknek a felsőfokú képzésbe való bekapcsolását.

8. A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése kimondja, hogy amint már korábban is kezdeményezte, s 1988. évi közgyűlésén határozatba foglalta — elérkezett az idő a tudományos minősítés rendszerének gyökeres átalakítására. Ennek keretében vissza kell térni saját hagyományainkhoz. A tudományos fokozati hierarchiát egyszerűsítve, a megújuló egyetemek tudományos minősítő szerepét helyreállítva, a tudományos követelmények színvonalának fenntartását szem előtt tartó átalakítást kell végrehajtani.

9. A Magyar Tudományos Akadémia rendkívüli közgyűlése az Akadémia eddig 75 éves korhatár alatti létszámának 200 főben megállapított keretét a jövőben a 70 éves korhatárhoz kívánja kapcsolni. Ezzel egyszerre igyekszik elősegíteni a tagság szükséges, és a követelményekből nem engedő fiatalítását, valamint az esetleges politikai akadályok vagy egyéb okok miatt eddig kimaradt, arra érdemes kutatók beválasztását. A Magyar Tudományos Akadémia 1989 májusi közgyűlése igazságot szolgáltatott az 1949-es átszervezés során kizárt volt tagjainak és az 1973-ban eltávolított intézeti kutatóinak. Az 1990. évi közgyűlésén új tagfelvételekkel kívánja kiteljesíteni a rehabilitációkat.

10. Akadémiánk az elmúlt időszakban sokat tett a hazai tudomány korábbi elzártságának és elszigeteltségének felszámolásáért, kiépítette és intézményesítette a nemzetközi tudományos kapcsolatokat. A magyar kutatók jelentős nemzetközi megbecsülést szereztek hazánknak. A magyar tudomány rangja jelentős és a közép-kelet-európai térségben — nemzetközi értékelések szerint — kiemelkedő. A magyar kutatók ma már a nemzetközi tudományos szervezetek többségében vezető tisztséget töltenek be. Mindennek elismerését is jelenti, hogy a Magyar Tudományos Akadémia még ez évben az európai közösség országainak tudományos integrációját szervező Európai Tudományos Alap tagjává válhat.

11. A nyolcvanas évek eleje óta a magyar tudomány művelői egyre nehezebb körülmények között, elemi létfeltételeiért küzdenek. A Magyar Tudományos Akadémia a tehetségek vergődését, a kutatóhelyek és a tudományos kutatás infrastruktúrájának fokozatos leromlását látva — 1989 májusi közgyűlésén elfogadott programjának megfelelően — küzdelmet folytat *(i)* a tudományos kutatások elemi feltételeit biztosító intézmények működőképességének fenntartásáért, *(ii)* a nemzetközi kapcsolattartás anyagi feltételeinek biztosításáért, beleértve a folyóirat és könyvellátás folyamatosságát, *(iii)* kutatóinak anyagi megbecsüléséért, beleértve a minősített kutatók illetménykiegészítésének megőrzését, *(iv)* a kutatás feltételeit javító infrastruktúra építéséért és *(v)* a támogatott egyetemi kutatóhelyek fennmaradásáért. A küzdelem új elemét jelentik azok a kísérletek, amelyek nem utolsósorban külföldi erőforrásoknak a hazai kutatások finanszírozásába történő bekapcsolására irányulnak. Nem engedhető meg, hogy az anyagiak hiánya, vagy felelőtlen zaklatások miatt újabb tehetséghullám hagyja el Magyarországot.

12. A Magyar Tudományos Akadémia a hazai alapkutatások állami támogatásában továbbra is nagy jelentőséget tulajdonít az Akadémia kezdeményezése nyomán hazánkban 1986-tól bevezetett versenypályázati rendszernek, az Országos Tudományos Kutatási Alapnak (OTKA). A közgyűlés javasolja, hogy a kutatóhelyek alapellátásán túlmenő költségvetési támogatás eddigieknél nagyobb hányadát az OTKA-n keresztül, versenypályázatok útján ítéljék oda. Ajánlható, hogy a kutatási projektumok kiegészítő finanszírozása is az OTKA keretében történjen.

A kormányzat az OTKA-t létrehozásakor az Akadémia főtitkára elnökletével működő tárcaközi jellegű bizottságra, adminisztrációját pedig az MTA Központi Hivatala gondozására bízta. A közgyűlés javasolja, hogy a jövőben az OTKA kiszélesítése esetén, a Bizottság és adminisztrációja intézményi önállóságot kapjon. Az elbírálás és értékelés világos és egyértelmű legyen, és a kutatók széles körének bevonásával, teljes nyilvánosságot élvezzen. A szakmai értékelésre az Akadémia az új Alapszabálya szerint megújuló bizottságait ajánlja.

III.

Évezredünk utolsó, most következő évtizedét több országban az agy, az emberi gondolat és szellemiség évtizedének nyilvánították. A Magyar Tudományos Akadémia csatlakozni kíván ehhez a világmozgalomhoz. Felkéri a kormányt és felhív minden progresszív erőt, járuljon hozzá ahhoz, hogy a kilencvenes évek hazánk történelmi átalakulásának, s benne a magyar tudomány új fellendülésének időszakává váljanak. Az Akadémia határozott belső reformokkal kíván felkészülni az új feladatok végrehajtásában reá háruló szerepre.

A Minisztertanács 1044/1990. (III. 21.) MT

h a t á r o z a t a

a Magyar Tudományos Akadémia Alapszabályainak jóváhagyásáról

A Minisztertanács a Magyar Tudományos Akadémia 1990. február 27-i rendkívüli közgyűlése által elfogadott alapszabályait az 1986. évi 5. törvényerejű rendelettel módosított 1979. évi 6. törvényerejű rendelet 10. § (2) bekezdése alapján jóváhagyta.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI*

A Magyar Tudományos Akadémiára vonatkozó alapvető rendelkezések megállapítása az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Addig is, amíg az országgyűlési munka rendes menetében sor kerül az új akadémiai törvény megalkotására, a Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése szükségesnek tartja, hogy a jelenleg hatályos törvényerejű rendelet adta keretek között új alapszabályokat alkosson, amelyek figyelembe veszik az utóbbi évek alkotmányosan is elismert társadalmi változásait, előtérbe állítják és erősítik az Akadémia érdekképviseleti, önkormányzati és köztestületi jellegét, felépítésének és működésének demokratizmusát.

ELSŐ RÉSZ

ALAPELVEK

1. §

(1) A Magyar Tudományos Akadémiát (a továbbiakban: Akadémia) a magyar nemzet áldozatkészsége, önkéntes adományai hozták létre, azzal a rendeltetéssel, hogy tagjainak munkájával és az intézményeiben folytatott kutatásokkal művelje a tudományt, szolgálja a hazai és az egyetemes tudomány fejlődését. Tevékenységével az Akadémia — alapítóinak szándéka szerint és nemes hagyományainak folytatójaként — arra törekszik, hogy segítse és előmozdítsa a magyar nép, a haza, az egész emberiség haladását, békéjét.

(2) Az Akadémia síkraszáll a tudományos élet alkotmányos szabadságának érvényesítéséért, a tudományos közélet tisztaságáért és demokratizmusáért, a szellemi munka és alkotás, valamint a tudomány értékeinek elismeréséért, a kutatók, a tudósok megbecsüléséért; védelmezi a tudományos kutatások érdekeit.

(3) Az Akadémia, anyagi és szellemi lehetőségeivel összhangban, arra törekszik, hogy tevékenysége kifejezze a tudomány egyetemességét, különös gondot fordítva az alapkutatásokra, továbbá a magyar nemzeti tudományokra. Fontos tudományterületek fejlesztésére pályadíjakat tűz ki és alapítványok létesítését szorgalmazza. Az Akadémia támogatja a tudomány itthoni és külhoni eredményeinek széles körű közreadását és terjesztését.

(4) Az Akadémia közreműködik a tudomány művelőinek nevelésében, a kutatói utánpótlás érdekében felkarolja a fiatal kutatók és a kiemelkedő egyetemi hallgatók tudományos tevékenységét.

(5) Az Akadémia a törvény által ráruházott feladatkörben részt vesz a tudományos kutatások országos szervezésében, igazgatásában.

2. §

(1) Az Akadémia — létrejötte óta — önkormányzattal rendelkező köztestületként működik; munkájában az akadémikusok mellett nagy számmal vesznek részt a tudomány más művelői is.

(2) Az Akadémia alapszabályai biztosítják, hogy a tudomány minden hazai és külföldön élő elismert magyar művelője közvetlenül vagy közvetve részt vehessen a tudományos kérdések megvitatásában, valamint a tudományos kutatások feltételeit, szervezését és igazgatását meghatározó döntések előkészítésében és kialakításában.

3. §

(1) Az Akadémia — a törvénnyel összhangban — maga állapítja meg alapszabályait, szervezetét és működési elveit; maga választja meg tagjait és tisztségviselőit; önállóan határozza meg feladatait és végrehajtásuk módját; védelmezi önállóságát és önkormányzati jogait.

(2) Az Akadémia alapszabályait a Minisztertanács hagyja jóvá (1979. évi 6. sz. tvr. 10. §). Az Akadémia működésével kapcsolatos kiadások fedezetéről az állami költségvetésben külön fejezetben kell gondoskodni (1979. évi 6. sz. tvr. 6. §). Az Akadémia működését pénzügyi-gazdasági szempontból az Állami Számvevőszék ellenőrzi (1989. évi XXXVIII. törvény 2. §-ának (5) bekezdése).

4. §

(1) Az Akadémia együttműködik az egyetemekkel és a tudomány művelésére hivatott más önálló intézményekkel.

(2) Azokban az esetekben, amelyekben az Akadémia — jogszabály vagy eseti felkérés alapján — a tudományos kutatások országos szervezése, igazgatása körébe eső feladatot lát el, intézményesen biztosítja az érdekelt szervezetek részvételét a döntések előkészítésében és meghozatalában.

5. §

(1) Az Akadémia jogi személy; székhelye Budapest.

(2) Az Akadémia kutatóintézetei és más intézményei — eltérő külön rendelkezés hiányában — jogi személyek.

(3) Az Akadémia és az akadémiai intézmények képviseletének részletes szabályait az Alapszabályok, az ezek alapján kiadott testületi ügyrend, hivatali és intézményi szabályzatok állapítják meg.

---

* Elfogadtatott a Magyar Tudományos Akadémia közgyűlésének 1990. évi február 6. és 27. napján tartott rendkívüli ülésén.

MÁSODIK RÉSZ

AZ AKADÉMIA TAGJAI

6. §

(1) Az Akadémiának hazai és külföldi tagjai vannak.

(2) Hazai tagok: a levelező tagok és a rendes tagok (együtt: akadémikusok); külföldi tagok: a tiszteleti tagok és a külső tagok.

I. fejezet

Az Akadémia hazai tagjai

A levelező tagok

7. §

(1) Levelező tag az, akit a közgyűlés az Akadémia levelező tagjává megválaszt.

(2) Levelező taggá — a 8. §-ban szabályozott eljárás szerint — az a magyar állampolgár választható, aki szaktudományát nemzetközileg is elismerten magas színvonalon, alkotó módon műveli, és aki személyiségével, erkölcsi magatartásával a tudományos közvélemény és a magyar társadalom megbecsülését kiérdemli.

8. §

(1) A levelező taggá való megválasztást jelölés előzi meg. Jelölni olyan személyt lehet, aki valamely tudomány doktora (1983. évi 24. sz. tvr. 6. §-a).

(2) A jelöléshez legalább két akadémikusnak kellően megindokolt, majd a sajtóban előzetesen közzétett írásbeli ajánlása szükséges.

(3) Az ajánlásról az a tudományos osztály dönt, amely az ajánlott személy által művelt tudományterület szerint illetékes. Ha a tudományos osztály az ajánlással egyetért, javasolja az elnökségnek az ajánlott személy levelező taggá való megválasztását (jelölés).

(4) Az elnökség állást foglal minden jelölt ügyében. Ennek során eldönti, hogy a jelöltek közül osztályonként kiket javasol megválasztásra a közgyűlésnek. Az elnökség az osztály által meghatározott sorrendet csak akadémiai érdekből változtathatja meg. Ehhez ki kell kérnie az illetékes osztály egyetértését, s a változtatást a közgyűlés előterjesztésében meg kell indokolnia.

A rendes tagok

9. §

(1) Rendes tag az, akit a közgyűlés az Akadémia rendes tagjává megválaszt.

(2) Rendes taggá — a (3) bekezdés szerint — az a levelező tag választható, aki levelező tagságának elnyerése óta kiemelkedő tudományos eredményeket ért el.

(3) A rendes taggá való megválasztást jelölés előzi meg. A jelöléshez legalább két rendes tag kellően megindokolt, majd a sajtóban előzetesen közzétett írásbeli ajánlása szükséges. A jelölési eljárásra és a megválasztásra irányuló javaslat közgyűlés elé terjesztésére a 8. § (3)—(4) bekezdésében foglalt szabályokat kell — értelemszerűen — alkalmazni.

Az akadémikusokra vonatkozó közös szabályok

10. §

(1) Akit a közgyűlés az Akadémia levelező tagjává vagy rendes tagjává megválasztott, köteles a megválasztását követő egy éven belül székfoglaló előadást tartani.

(2) Az akadémikus a megválasztást igazoló oklevelet a székfoglaló alkalmával veszi át.

(3) Az akadémikus köteles szaktudományát alkotó módon művelni, továbbá részt venni az Akadémia feladatainak ellátásában, valamint lelkiismeretesen eleget tenni az illetékes testületi szervektől kapott és vállalt megbízásoknak.

11. §

(1) Az Akadémia figyelemmel kíséri és segíti tagjainak tudományos munkáját.

(2) Az akadémikusoknak szavazati joguk van minden olyan testületi szervben vagy ülésen, amelynek tagjai. Szavazhatnak továbbá minden olyan tudományos osztálynak vagy tudományos bizottságnak az ülésén is, amelynek egyébként nem tagjai, és minden olyan testületi ülésen, amelyen nem esetenkénti meghívás alapján vesznek részt, kivéve azokat az eseteket, amikor a szavazás

— rendes tag, levelező tag, tiszteleti tag vagy külső tag választására,
— akadémiai tisztség betöltésére,
— díjak, címek stb. odaítélésére vonatkozik.

(3) Az akadémikus — az Alapszabályok eltérő külön rendelkezése hiányában — bármilyen akadémiai tisztségre megválasztható.

(4) Az akadémikusok személyi járandóságainak, különösen személyi alapbérének, jutalmának, illetve nyugellátásának megállapítására a Minisztertanács által meghatározott szabályokat kell alkalmazni.

(5) Az akadémikusok tagsági jogaikat a megválasztásukkal szerzik meg.

12. §

(1) A 70 évesnél fiatalabb akadémikusok száma egyidejűleg legfeljebb 200 lehet.

(2) A 70 évesnél idősebb akadémikusok jogai megegyeznek a 70 évesnél fiatalabbak jogaival, kötelességeik pedig önkéntes vállalásukhoz igazodnak.

13. §

Az akadémiai rendes tagság és az akadémiai levelező tagság megszűnik:

a) a tag elhunytával,
b) a tagságról való lemondással,
c) a tagok sorából való kizárással.

14. §

(1) A közgyűlés kizárhatja az akadémikusok sorából azt, aki a tagságra méltatlanná vált.

(2) Méltatlanná válik:

a akit a bíróság bűntett miatt a közügyektől eltiltott,

b) aki súlyos tudományetikai vétséget követett el.

(3) Kizárás csak fegyelmi eljárásban alkalmazható.

II. fejezet

Az Akadémia külföldi tagjai

A tiszteleti tagok

15. §

(1) A közgyűlés az Akadémia tiszteleti tagjává választhatja meg azt a külföldi állampolgárságú tudóst, aki tudományterületét nemzetközileg kiemelkedő színvonalon műveli, és a magyar tudomány megkülönböztetett megbecsülésére tarthat számot.

(2) A választást jelölés előzi meg. Ehhez két akadémikus írásos ajánlása, majd a tudományterületileg illetékes tudományos osztály támogató javaslata (jelölés) szükséges. A jelölést és a további eljárást a 8. § (3)—(4) bekezdésben foglalt szabályok értelemszerű alkalmazásával kell lefolytatni.

(3) A megválasztásról a tiszteleti tag oklevelet kap, amelyet a testületi ügyrendben szabályozott módon — ünnepélyes keretek között — kell átadni.

(4) Az Akadémia tiszteleti tagja címet a tudományos osztály javaslatára a közgyűlés visszavonhatja attól, aki a cím viselésére méltatlanná vált. A méltatlanná válás mérlegelésénél a 14. § (2) bekezdésében foglalt szabályt kell — értelemszerűen — alkalmazni.

A külső tagok

16. §

(1) A közgyűlés az Akadémia külső tagjává választhatja azt a külföldi, magát magyarnak valló kutatót, aki szaktudományát az akadémikusoktól elvárt szinten műveli és a hazai tudományos élettel szoros kapcsolatot tart.

(2) A választást jelölés előzi meg. Ehhez két akadémikus írásos ajánlása, majd a tudományterületileg illetékes osztály támogató javaslata (jelölés) szükséges. A jelölést és a további eljárást a 8. § (3)—(4) bekezdésében foglalt szabályok értelemszerű alkalmazásával kell lefolytatni.

(3) Megválasztásáról a külső tag oklevelet kap. Ennek átadására a 15. § (3) bekezdésében foglalt szabályt kell — értelemszerűen — alkalmazni. A külső tag részt vehet a tudományos osztály, valamint a tudományos bizottság munkájában, és kívánatos, hogy tevékenységével hozzájáruljon a hazai kutatások fejlesztéséhez.

(4) A közgyűlés az illetékes tudományos osztály javaslatára visszavonhatja „az Akadémia külső tagja" címet attól, aki e cím viselésére méltatlanná vált. A méltatlanná válás mérlegelésénél a 14. § (2) bekezdésében foglalt szabályt kell — értelemszerűen — alkalmazni.

HARMADIK RÉSZ

Az AKADÉMIA KÖZTESTÜLETI SZERVEI

17. §

Az Akadémia köztestületi szervei: a közgyűlés, az elnökség, a tudományos osztály és a tudományos bizottság. Az Akadémia regionális szervei az akadémiai területi bizottságok.

I. fejezet

A közgyűlés

A közgyűlés hatásköre

18. §

(1) A közgyűlés az Akadémia legfelsőbb szerve (1979. évi 6. sz. tvr. 4. §-ának (3) bekezdése).

(2) A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) a tudományok egészét vagy nagy részét érintő alapvető fontosságú állásfoglalás;

b) kiemelkedő társadalmi jelentőségű kérdésben való akadémiai véleménynyilvánítás, javaslattétel;

c) az Akadémia alapszabályainak elfogadása és módosítása;

d) akadémiai levelező tag, rendes tag, tiszteleti tag és külső tag megválasztása; a rendes tag, a levelező tag kizárása, a tiszteleti tagsági és külső tagsági cím visszavonása;

e) az Akadémia elnökének, alelnökének megválasztása és felmentése (1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-a), valamint elnökségi tagok választása, felmentése;

f) a főtitkár, a főtitkárhelyettesek kinevezésére való javaslattétel (1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-a);

g) Tudományetikai Bizottság, valamint Felügyelő Bizottság megalakítása, ezek elnökének és tagjainak megválasztása, illetve felmentése (a kinevezett tagok kivételével);

h) tudományos osztály létesítése, más osztállyal való összevonása, megszüntetése;

i) akadémiai területi bizottság létesítése, megszüntetése;

j) állásfoglalás akadémiai kutatóintézet létesítéséről, más intézettel való összevonásáról, megszüntetéséről;

k) az elnökségi, az elnöki és a főtitkára beszámoló elfogadása;

l) az akadémiai éves költségvetési terv irányelveinek jóváhagyása; a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadása;

m) fegyelmi ügyben benyújtott fellebbezés elbírálása.

(3) A közgyűlés meghatározott feladat elvégzésére alkalmi bizottságot küldhet ki. A bizottság jelentésének megvitatására és jóváhagyására — ha a kiküldő határozat másképpen nem rendelkezik — a közgyűlés jogosult.

A közgyűlés ülései

19. §

(1) A közgyűlés rendes, rendkívüli és kibővített üléseket tart.

(2) A közgyűlés évente egyszer rendes ülést tart. Tisztújító közgyűlést általában háromévenként (akadémiai ciklus) kell tartani.

(3) Az elnökség a közgyűlést bármikorra összehívhatja (rendkívüli ülés). Az akadémikusok egyharmadának írásbeli javaslatára az elnökség köteles rendkívüli ülést összehívni.

20. §

(1) A rendes ülésen és a rendkívüli ülésen szavazati joguk az akadémikusoknak van.

(2) A rendes és a rendkívüli ülésen tanácskozási joggal vesznek részt:

a) az akadémiai kutatóintézetek és intézmények vezetői,

b) a hazai egyetemek képviselői,

c) a kutatások országos szervezésében, igazgatásában jelentős szerepet betöltő államhatalmi és államigazgatási szervek, intézmények képviselői,

d) az akadémiai hivatal vezető beosztású tisztviselői.

(3) Az évi rendes ülésre meg kell hívni az Akadémia külső tagjait.

21. §

(1) A közgyűlés a rendes ülés idején kibővített ülést (nagygyűlést) is tart. Kibővített ülés — szükség szerint — rendkívüli ülés idején is tartható.

(2) A kibővített ülés

— véleményt nyilvánít a tudományos kutatások országos helyzetéről, a kutatási feltételek alakulásáról;

— állást foglal országos jelentőségű kutatásszervezési, igazgatási és tudományos közéleti kérdésekben;

— véleményezi az Akadémiának az Országgyűléshez vagy a Minisztertanácshoz terjesztendő beszámoló jelentéseit;

— megvitat minden olyan egyéb kérdést, amelyben a közgyűlés vagy az elnökség a kibővített ülés véleményét kéri.

(3) A kibővített ülésre a tudomány művelői minél szélesebb körének képviselőit kell meghívni. E küldöttek megválasztásának módját, a delegálásra jogosultak körét — a tudományos osztályok javaslatának figyelembevételével — a testületi ügyrend határozza meg. Javaslataik kialakításában a tudományos osztályok a tudományos közösségek véleményére támaszkodnak.

22. §

(1) A közgyűlés ülései általában nyilvánosak; kivételesen zárt ülés is tartható. A zárt ülésen az akadémikusok vehetnek részt.

(2) A közgyűlés üléseiről — kivéve a zárt ülést — tájékoztatni kell a közvéleményt. A közgyűlési határozatokat — államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó részeinek kivételével — az Akadémia hivatalos lapjában közzé kell tenni.

23. §

(1) A közgyűlési ülés előkészítése az elnökség feladata; napirendjére és az egyes napirendi pontokra az elnökség terjeszt elő javaslatot.

(2) Az akadémikusok az üléseket megelőzően és az üléseken közvetlenül is terjeszthetnek elő indítványt, javaslatot.

(3) A közgyűlés üléseire szóló meghívót — a napirend ismertetésével — olyan időpontban kell kiküldeni, hogy a meghívottak kellőképpen felkészülhessenek a tárgyalásra.

(4) A közgyűlés üléseit az Akadémia elnöke vagy általa felkért alelnöke vezeti.

A közgyűlés állandó bizottságai

24. §

A közgyűlés egy-egy akadémiai ciklus tartamára Tudományetikai Bizottságot és Felügyelő Bizottságot alakít. Ha a körülmények indokolják, a közgyűlés meghatározott feladat ellátására más állandó bizottságot is létesíthet.

A Tudományetikai Bizottság

25. §

(1) A Tudományetikai Bizottság feladata, hogy különösképpen oltalmazza a tudományos kutatás szabadságát, a tudományos közélet tisztaságát. Feladata továbbá, hogy eljárjon az Akadémia tagjának fegyelmi ügyében.

(2) A bizottság elnökét és 12 tagját a közgyűlés választja; a bizottságban választás alapján helyet kap minden tudományos osztályból egy akadémikus, továbbá egy tudomány doktora és egy kandidátus.

(3) Feladatát a bizottság teljes ülésben vagy fegyelmi tanácsként eljárva látja el.

(4) Teljes ülést akkor kell tartani, ha a bizottság a tudományos szabadságot, a tudományos közélet tisztaságát, ill. a tudományetikát érintő kérdésekben közérdekű, elvi jellegű nyilatkozatot kíván közzétenni.

Fegyelmi eljárás

26. §

(1) Fegyelmi vétséget követ el az Akadémia tagja, ha a tudományetika általánosan elismert szabályait szándékosan megszegi vagy más olyan vétkes magatartást tanúsít, amely a tagsággal nem egyeztethető össze.

(2) A tag fegyelmi felelőssége akkor is fennáll, ha őt a fegyelmi vétség alapjául szolgáló cselekmény miatt más címen felelősségre vonták, illetve vonhatják.

(3) A fegyelmi tanácsnak biztosítania kell, hogy a felelősségre vont személy szóban vagy írásban előterjeszthesse védekezését.

27. §

(1) Fegyelmi vétség megállapítása esetén a fegyelmi tanács a következő büntetéseket alkalmazhatja:

a) szóbeli vagy írásbeli feddé,
b) egyes tagsági jogok gyakorlásának ideiglenes, legfeljebb egy évig tartó felfüggesztése.

(2) Súlyos fegyelmi vétség esetén a fegyelmi tanács javaslatot tesz az akadémikusok sorából való kizárásra, a „tiszteleti tag" vagy „külső tag" cím visszavonására.

(3) Fegyelmi büntetést /(1) bek./ megállapító határozat ellen a felelősségre vont személy a közgyűléshez fellebbezhet.

A Felügyelő Bizottság

28. §

(1) Az akadémiai vagyon gazdaságos hasznosításának és az Akadémia bevételei rendeltetésszerű felhasználásának belső ellenőrzésére a közgyűlés Felügyelő Bizottságot alakít.

(2) A bizottság elnökét és öt tagját a közgyűlés az akadémikusok közül választja, további három tagját az Akadémia főtitkára nevezi ki.

(3) Ellenőrzési tapasztalatairól a bizottság legalább háromévenként beszámol a közgyűlésnek.

II. fejezet

Az elnökség

Az elnökség feladatköre

29. §

(1) A közgyűlés határozatainak végrehajtását, a testületi szervek működését, a tudományos osztályok tevékenységét az elnökség hangolja össze. Ennek keretében az elnökség különösen az alábbi feladatokat látja el:

— előkészíti és összehívja a közgyűlés üléseit, ezekre tájékoztatókat, beszámolókat, javaslatokat terjeszt be olyan ügyekben, amelyekben a közgyűlésnek kell döntenie, kivéve a 18. § (2) bekezdésének d)—g) pontjában említett döntéseket,

— állást foglal az akadémiai testület egészét vagy több tudományos osztályát érintő tudománypolitikai, kutatásszervezési kérdésekben, ezekben döntést is hoz, ha a döntés meghozatalát az alapszabályok vagy közgyűlési határozat nem utalják a közgyűlés hatáskörébe,

— felkérésre vagy saját kezdeményezésre véleményt nyilvánít országos jellegű társadalmi, gazdasági, környezetvédelmi, kulturális kérdésekben, ezekben javaslatokat tesz az illetékes állami szerveknek, intézményeknek, amennyiben a vélemény nyilvánítás, illetve javaslattétel nem tartozik a közgyűlés hatáskörébe,

— gondoskodik a tudomány egészét vagy több ágazatát érintő tudományos előadások, konferenciák stb. megszervezéséről,

— kinevezi a Magyar Tudomány c. folyóirat főszerkesztőjét és szerkesztő bizottságának tagjait,

— ellátja a Tudományos Minősítő Bizottság felügyeletét (1983. évi 24. sz. tvr. 10. §-ának (3) bekezdése),

— akadémiai díjakat ítél oda, javaslatokat tesz a tudósok, kutatók állami díjakban részesítésére,

— figyelemmel kíséri a tudományos könyv- és folyóiratkiadást; az Akadémia anyagi lehetőségeire tekintettel meghatározza kiadási politikáját,

— megállapítja a testületi ügyrendet, jóváhagyja a területi bizottságok szervezeti szabályzatát,

— végrehajtja azokat a feladatokat, amelyekkel a közgyűlés megbízza.

(3) Feladatainak ellátására az elnökség állandó és alkalmi bizottságokat létesít.

Az elnökség tagjai

30. §

(1) Az elnökségnek tisztségük alapján tagjai: az Akadémia elnöke és alelnökei, az Akadémia főtitkára és főtitkárhelyettesei, a tudományos osztályok elnökei, a Tudományos Minősítő Bizottság (1983. évi 24. sz. tvr. 10. §-ának (4) bek.) elnöke.

(2) A közgyűlés az elnökség tagjai közé további hat akadémikust választ, éspedig négyet a természettudományok, ill. a műszaki tudományok, kettőt pedig a társadalomtudományok művelői közül.

(3) A közgyűlés meghívja az elnökség tagjai közé az egyetemek két képviselőjét. Az ezzel kapcsolatos eljárás részletes szabályait — az egyetemek véleményét figyelembe véve — a testületi ügyrend határozza meg.

(4) Tanácskozási joggal vesznek részt az elnökségi ülésen a Tudományetikai Bizottság, a Felügyelő Bizottság elnöke, a Magyar Tudomány c. folyóirat főszerkesztője és az elnökség által meghatározott más szervek képviselői.

Az elnökségi ülés

31. §

(1) Az elnökség szükség szerint, de — a nyári szünet kivételével — legalább havonta egyszer ülésezik. Az Akadémia elnöke köteles az ülést összehívni a főtitkár vagy legalább három elnökségi tag írásbeli indítványára.

(2) Az elnökségi ülések napirendjét az Akadémia elnökének javaslata alapján az elnökség határozza meg. A napirend meghatározásánál figyelembe kell venni a tudományos osztályok javaslatait.

(3) Az elnökségi ülést az Akadémia elnöke vagy — akadályoztatása esetén — az általa felkért akadémiai alelnök vezeti.

(4) Az elnökség határozatait — ha nem tartalmaznak államtitkot vagy szolgálati titkot — közzé kell tenni az Akadémia hivatalos lapjában. Az elnökség iülésről, illetve határozatokról általában tájékoztatni kell a sajtót is.

III. fejezet

A tudományos osztályok

A tudományos osztály feladata, hatásköre

32. §

(1) A tudományos osztály a köztestület tagjainak egy tudományágazat vagy több — egymáshoz közelálló — tudományágazat szerint szervezett egysége, amelyhez teljes jogú tagként akadémikusok tartoznak. Az osztálynak vannak továbbá tiszteleti, külső és tanácskozási jogú tagjai, akiket az Alapszabályokban és a testületi ügyrendben meghatározott jogok illetnek meg.

(2) A tudományos osztály a gondozására bízott tudományterületen — tagjai és bizottságai közreműködésével — műveli a tudományt; tudománypolitikai és kutatásszervezési intézkedéseket kezdeményez; tudományos üléseket szervez.

(3) A tudományos osztály állást foglal, véleményt nyilvánít, javaslatot tesz, illetve dönt az általa képviselt tudományszakot érintő minden tudományos, tudománypolitikai, kutatásszervezési, személyi és a kutatási feltételekkel kapcsolatos anyagi-pénzügyi kérdésekben; érvényesíti a közgyűlés határozatait; feladatait részletesen a testületi ügyrend és az osztályügyrend (41. §) határozza meg.

(4) A tudományos osztály kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) a tudományos osztály elnökének, elnökhelyettesének a megválasztása és felmentése,

b) a levelező tagságra, a rendes tagságra, a tiszteleti tagságra és a külső tagságra való jelölés,

c) javaslattétel a tiszteleti tagságra és a külső tagságra vonatkozó cím visszavonására,

d) a tanácskozási jogú tagok megválasztása;

e) véleménynyilvánítás a Tudományos Minősítő Bizottság részére doktori ügyekben,

f) véleménynyilvánítás az Akadémia elnöke részére a felsőoktatást érintő személyi ügyekben; javaslattétel kutatóintézeti vezetők megbízására,

g) a tudományos bizottságok számának, elnevezésének, tudományterületi illetékességének a meg határozása, illetve az osztály bizottsági rendszerének kialakítása, módosítása,

h) az osztály könyv- és folyóiratkiadás tervének megállapítása,

i) az osztály és a tudományos bizottságok beszámoló jelentéseinek, tudományágazati helyzetelemzéseinek jóváhagyása,

j) az osztályelnök beszámoltatása és beszámolójának jóváhagyása,

k) az osztályügyrend elfogadása.

(5) Illetékességi területén a tudományos osztály — a közgyűlés határozatainak, iránymutatásainak figyelembevételével — önállóan jár el, hozza meg döntéseit, rendelkezik a rábízott pénzalapokkal. A tudományos osztálynak a gondozására bízott tudományterületen túl nem terjedő, más egyenrangú érdekkel egyeztetésre nem szoruló állásfoglalásait, döntéseit a felsőbb testületi szerv (közgyűlés, elnökség) köteles tiszteletben tartani.

Az Akadémia tudományos osztályai

33. §

(1) Az Akadémia tudományos osztályai:

I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya
IV. Agrártudományok Osztálya
V. Orvosi Tudományok Osztálya
VI. Műszaki Tudományok Osztálya
VII. Kémiai Tudományok Osztálya
VIII. Biológiai Tudományok Osztálya
IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya

(2) Azokat a tudományszakokat, amelyeknek gondozását az (1) bekezdés szerint a tudományos osztály ellátja (tudományterületi illetékesség), a tudományos osztály határozza meg. Több tudományos osztály között felmerült vita esetén az elnökség dönt.

A tudományos osztály tagjai

34. §

(1) Minden akadémikus a 33. § (1) bekezdésében megjelölt osztályok valamelyikének, de egyidejűleg csak egynek a teljes jogú tagja.

(2) Az akadémikus ahhoz a tudományos osztályhoz tartozik, amely őt levelező tagságra vagy rendes tagságra jelölte.

(3) Az akadémikus osztály-hovatartozását az elnökség — kérésére és az érintett tudományos osztályok véleményének ismeretében — később megváltoztathatja.

35. §

A tiszteleti tag és a külső tag — szavazati jog gyakorlása nélkül — ahhoz a tudományos osztályhoz tartozik, amely őt tiszteleti, illetve külső tagságra jelölte.

36. §

(1) A tanácskozási jogú tagokat az osztály teljes jogú tagjai választják a tudományos bizottságok elnökei, a kutatóintézetek, az egyetemi (közgyűjteményi stb.) kutatóhelyek vezetői, a tudományterület doktorai és kandidátusai közül; számuk nem haladhatja meg a teljes jogú tagok számának felét.

(2) A tanácskozási jogú tagok választásának módját és részletes szabályait az osztályügyrend (41. §) határozza meg.

(3) A tanácskozási jogú tagokat az osztályülésen szavazati jog nem illeti meg.

A tudományos osztály elnöke és elnökhelyettese

37. §

(1) A tudományos osztály — minden akadémiai ciklus kezdetén — akadémikusainak sorából megválasztja elnökét (osztályelnök) és ennek helyette-

sét (osztályelnök-helyettes). Az osztályelnöki vagy osztályelnök-helyettesi tiszt akadémiai ciklus közben történt megüresedése esetén az osztály — mihamarabb — új osztályelnököt, osztályelnök-helyettest választ.

(2) Az osztályelnök kifejezi és képviseli az osztály egységét, szervezi annak tevékenységét és irányítja működését, összehangolja a tudományos bizottságok munkáját. Az osztályelnök beszámol tevékenységéről az osztálynak, amely — indokolt esetben — felmentheti őt (helyettesét) tisztségéből.

(3) Az osztályelnök tisztét — akadályoztatás vagy felmentés esetén — az osztályelnök-helyettes veszi át.

Osztályülések

38. §

(1) A tudományos osztály általában havonta, de legalább negyedévenként osztályülést tart (rendes osztályülés).

(2) A rendes osztályülésre — az osztály hazai tagjain és tanácskozási jogú tagjain kívül — meg kell hívni az Akadémia hivatali szervezetének illetékes képviselőit. Állandó vagy eseti jelleggel meghívható annak az állami vagy más nem akadémiai szervnek, intézmények a kijelölt képviselője, akinek részvétele a tudományos osztály tevékenységére tekintettel általában vagy az adott ülésen tárgyalandó kérdés alaposabb megvitatása szempontjából különösen indokolt. A meghívottnak az ülésen nincs szavazati joga.

(3) Általában rendes osztályülésen kell dönteni minden olyan ügyben, amely kiemelkedően fontos következménnyel jár az osztály által gondozott tudományterület helyzetének megítélése vagy fejlődésének alakítása szempontjából.

(4) Sürgős esetben — a leginkább érintett tagok, illetve tudományos bizottság elnökének meghallgatása után — az osztályelnök belátása szerint dönt. Erről a következő rendes osztályülésen köteles beszámolni.

39. §

(1) A tudományos osztály szükség szerint kibővített ülést tart. Erre — a 38. § (2) bekezdésében foglaltakon kívül — meg kell hívni az osztály minden állandó bizottságának vezetőjét és tagjait, az osztályhoz kapcsolódó tudományos társaságok, egyesületek stb. (61. §) képviselőit, az akadémiai területi bizottságok illetékes szakmai szerveinek vezetőit, és — napirendtől függően — olyan más szervek, intézmények képviselőit, akiknek részvételét az osztály szükségesnek tartja.

(2) A kibővített ülés a tudományos osztály feladatkörével, tevékenységével összefüggő olyan tudományos, tudománypolitikai, kutatásszervezési kérdéseket vitat meg, amelyekben különösen indokolt, hogy széles körben felszínre kerüljön a tudomány művelőinek véleménye, javaslata. A kibővített ülés javaslatáról az osztály köteles — legközelebbi rendes ülésén — határozni.

(3) A kibővített ülésen minden meghívott felszólalhat, javaslatot tehet és szavazhat.

40. §

A rendes ülés és a kibővített ülés napirendjét az osztályelnök állapítja meg. Ő készíti elő és vezeti le az ülést, amelynek határnapját úgy kell kitűzni, hogy a meghívottak kellőképpen felkészülhessenek a tárgyalásra.

Osztályügyrend

41. §

A tudományos osztály külön szabályzatba (osztályügyrend) foglalja azokat az előírásokat, amelyeknek meghatározására az Alapszabályok felhatalmazzák, illetve kötelezik, továbbá azokat az előírásokat, amelyek saját működésére, valamint bizottságainak létrehozására és működésére vonatkoznak. Az osztályügyrend nem ellenkezhet az Alapszabályokkal és a testületi ügyrenddel; azt tájékoztatásul meg kell küldeni az Akadémia elnökének.

IV. fejezet

A tudományos bizottságok

A tudományos bizottságok megalakulása

42. §

(1) A tudományos szakmai követelmények hathatós érvényesítése érdekében a tudományos osztály a hozzá tartozó, rendszertanilag viszonylag egységes és önálló tudományszakok gondozására tudományos bizottságokat létesít. Feladatait a tudományos osztály általában tudományos bizottságai útján, illetve reájuk támaszkodva látja el.

(2) A tudományos bizottságok számát, elnevezését, tudományterületi illetékességét a tudományos osztály határozza meg.

43. §

(1) A tudományos bizottságot az osztály tudományterületileg illetékes akadémikusai alkotják, továbbá a tudomány azon más művelői, akiket a szakterületileg illetékes doktorok és kandidátusok a bizottság tagjaivá megválasztanak.

(2) A választás módjának és a bizottság működésének részletes szabályait az osztályügyrend határozza meg.

A tudományos bizottságok feladata

44. §

(1) A tudományos bizottságok a gondozásukra bízott tudományterületen részt vesznek az osztályügyrend által rájuk bízott ügyekben.

(2) A tudományos bizottságok

— folyamatosan figyelemmel kísérik az általuk gondozott tudományterület hazai helyzetét, a kutatóhelyek tevékenységét, ennek alapján kezdeményezik az elemzésre érett kérdések vizsgálatát és megvitatását; szükség esetén nyilvánosság elé

bocsátják vagy az osztály elé terjesztik állásfoglalásaikat, javaslataikat;

— tudományos előadó- és vitaüléseket szerveznek;

— figyelemmel kísérik a tudomány művelőinek fejlődését, közreműködnek a tudományos minősítésben, gondoskodnak a szakterületükön működő kutatókkal való kapcsolat kiépítéséről és fenntartásáról;

— véleményezik a különböző támogatások elnyerésére irányuló pályázatokat, kinevezésre, díjak odaítélésére vonatkozó javaslatokat;

— gondoskodnak a közgyűlés és az osztály határozatainak végrehajtásáról, irányelveinek érvényesítéséről;

— elvégzik mindazt a feladatot, amellyel az osztály vagy felsőbb testületi szerv megbízza őket.

(3) A tudományos bizottságok — feladataik ellátására — munkabizottságot, szakbizottságot stb. hoznak létre.

Alkalmi, osztályközi és közös bizottságok

45. §

(1) Meghatározott feladat végrehajtására a tudományos osztály alkalmi bizottságot létesíthet.

(2) Ha a feladat végrehajtása több tudományos osztály szoros együttműködését igényli, osztályközi bizottság hozható létre. Ha pedig a feladat végrehajtásában célszerű Akadémián kívüli szervvel, intézménnyel szorosan együttműködni, a feladat ellátására közös bizottság szervezhető.

V. fejezet

A területi bizottságok

46. §

(1) Összefüggő nagyobb földrajzi területekhez kapcsolódó tudományos érdekek megjelenítésére és képviseletére az Akadémia területi bizottságokat létesít. Új területi bizottságot a közgyűlés létesíthet, már meglévőt a közgyűlés szüntethet meg.

(2) A területi bizottságok figyelemmel kísérik és segítik az adott területen folyó tudományos tevékenységet. Számon tartják a terület tudományos kutatóhelyeit, egyetemi és más tudományos műhelyeit. Támogatják a tudományos kutatókat, a tudományos utánpótlás nevelését, munkakapcsolatokat szerveznek, lehetőséget teremtenek arra, hogy a tudomány művelői véleményt nyilváníthassanak helyi és országos jelentőségű kérdésekben, részt vegyenek az akadémiai döntések kialakításában és azok érvényesítésében. Szakmai bizottságaik révén kapcsolatot építenek ki és tartanak fenn az osztályok tudományos bizottságaival.

(3) A területi bizottság tagjai a bizottság illetékességi területén működő akadémikusok, továbbá a tudomány művelői közül azok, akiket a tudomány doktorai és kandidátusai a bizottság tagjaivá megválasztanak. A választásnál törekedni kell arra, hogy a terület kutatóintézményei megfelelő képviselethez jussanak.

(4) A területi bizottság elnökét a bizottság akadémikusai közül a bizottság tagjai választják meg.

(5) A területi bizottságok működését szervezeti szabályzat határozza meg, amelyet az elnökség hagy jóvá.

NEGYEDIK RÉSZ

AZ AKADÉMIA KÖZTESTÜLETI MŰKÖDÉSE

I. fejezet

Az Akadémia vezető tisztségviselői

Az Akadémia elnöke

47. §

(1) Az Akadémia tudományos testületeinek tevékenységét az elnök irányítja [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (1) bek.].

(2) Az elnök kifejezi és képviseli a testületi önkormányzat egységét, méltóságát, és gyakorolja az Alapszabályok által hatáskörébe utalt jogokat. Feladatkörébe tartozik különösen:

— a közgyűlés rendes, rendkívüli és kibővített üléseinek levezetése, az elnökségi ülések előkészítése, összehívása és levezetése,

— a közgyűlés, az elnökség határozatainak, állásfoglalásainak érvényesítése az Akadémián belül, képviselete az Akadémián kívül,

— a testületi szervek működésének összehangolása,

— olyan akadémiai és nem akadémiai intézkedések kezdeményezése, amelyek előmozdítják a testületi önkormányzat eredményes működését,

— mindazon feladatok ellátása, amelyekkel a közgyűlés, illetve az elnökség megbízza.

(3) Feladatkörében eljárva az elnök közvetlenül is felkérheti a tudományos osztályt, tudományos bizottságot vagy más testületi bizottságok, illetve az Akadémia bármely tagját és intézményét meghatározott feladat elvégzésére.

(4) Az akadémiai évi költségvetésben elkülönített keretösszeget kell az elnök részére biztosítani, amely fölött az elnök szabadon rendelkezik.

48. §

(1) Az elnököt az Akadémia tagjai közül, határozott időre a közgyűlés választja [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (1) bekezdése]. Megbízatása általában három évre szól. Tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg [az 1989. évi XXXI. törvénnyel módosított Alkotmány 30/A §-ának i) pontja].

(2) Tevékenységéért az elnök a közgyűlésnek és a Minisztertanácsnak felelős [1979. évi 6. sz. tvr. 6. §-ának (1) bekezdése].

(3) Az elnököt a közgyűlése a megbízatás időtartamán belül visszahívhatja [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (3) bek.]. A visszahíváshoz a köztársasági elnök jóváhagyása szükséges.

Az Akadémia alelnökei

49. §

(1) Az Akadémia elnöket munkájában az alelnökök segítik [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (2) bekezdése]. Az elnököt — akadályoztatása esetén — az általa kijelölt alelnök helyettesíti, és gyakorolja az elnök hatáskörét.

(2) Az alelnököket az akadémikusok közül, határozott időre, a közgyűlés választja [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (2) bekezdése]; megbízatásuk általában három évre szól. Tevékenységükért a közgyűlésnek felelősök [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (2) bekezdése].

(3) Az alelnököt a megbízatás időtartamán belül a közgyűlés visszahívhatja [1979. évi 6. sz. tvr. 7. §-ának (3) bek.].

Az Akadémia főtitkára

50. §

(1) Az Akadémia főtitkára az 1979. évi 6. sz. tvr.-ben reábízott feladatokat látja el. Ennek során érvényesíti a közgyűlés és az elnökség határozatait, állásfoglalásait, figyelembe veszi a testületi szervek véleményét, ajánlásait.

(2) Az Akadémia főtitkárát — a közgyűlés javaslatára — az Akadémia tagjai közül, határozott időre, a Minisztertanács nevezi ki [1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-ának (3) bekezdése]. A főtitkári megbízatás általában három évre szól.

(3) Munkájáról a főtitkár beszámol a közgyűlésnek és az elnökségnek [1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-ának (3) bekezdése].

(4) A főtitkár felelős tevékenységéért a Minisztertanácsnak, amely őt a — közgyűlés javaslatára vagy egyetértésével — megbízatásának időtartama alatt is felmentheti [vö. 1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-ának (3) és (5) bekezdésével].

Az Akadémia főtitkárhelyettesei

51. §

(1) A főtitkárt munkájában főtitkárhelyettesek segítik. Őket a közgyűlés javaslatára általában az Akadémia tagjai közül a Minisztertanács nevezi ki határozott időre [1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-ának (4) bekezdése]. Megbízatásuk általában három évre szól.

(2) A főtitkárhelyettest — a közgyűlés javaslatára vagy egyetértésével — a Minisztertanács a megbízatás időtartamán belül is felmentheti [1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-ának (5) bekezdése].

A testületi szervek vezetőinek együttműködése

52. §

A testületi szervek vezetői együttműködésre törekszenek egymással. Ennek érdekében kölcsönösen támogatják egymást a másik érdeklődésére is számot tartó kérdésekben, és — lehetőség szerint — előzetesen egyeztetik tervbe vett döntéseiket; az érintettek bevonásával közös tanácskozásokat tartanak, és támogatják egymást a közösen elfogadott álláspont érvényesítésében.

II. fejezet

Határozathozatali eljárás

Határozatképesség

53. §

(1) A közgyűlés rendes és rendkívüli ülése akkor határozatképes, ha az ülés szavazati joggal bíró tagjainak több mint a fele jelen van. Ezt a szabályt kell alkalmazni az elnökségi ülés, a rendes osztályülés és a tudományos bizottsági ülés határozatképességének vizsgálatánál is.

(2) Ha a tudományos osztály, az elnökség, a közgyűlés akadémikus megválasztásáról vagy kizárásáról szóló javaslatról, továbbá, ha a közgyűlés az alapszabályok módosításáról vagy új alapszabály elfogadásáról dönt, az ülés csak a szavazásra jogosultak kétharmadának jelenléte esetén határozatképes.

(3) A határozatképesség megállapítása során a betegség vagy más ok miatt tartósan távollévő, illetve akadályozott akadémikusok számát figyelmen kívül kell hagyni.

(4) Határozatképtelenség esetén 15 napon belülre újabb ülést kell összehívni, amely a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

Határozathozatal

54. §

(1) A testületi szervek általában határozattal döntenek az általuk megtárgyalt kérdésekben, az eléjük terjesztett indítványokról, javaslatokról. Az ügydöntő határozatokat írásba kell foglalni.

(2) A testületi szerv a többségi elv érvényesítésével hozza meg határozatait. Csak az az indítvány, javaslat tekinthető elfogadottnak, amelyet a jelenlévő szavazásra jogosultaknak több mint a fele megszavazott. Az alapszabályok módosításához vagy új alapszabályok elfogadásához a jelenlévő szavazásra jogosultak kétharmadának igenlő szavazata szükséges.

(3) Nem vehet részt a döntés meghozatalában az, akitől — függőségi helyzete, rokoni kapcsolata vagy más ok miatt — az adott ügyben elfogulatlan állásfoglalás nem várható (összeférhetetlenség).

A szavazás alapelvei

55. §

(1) A határozathozatalt szavazás előzi meg, kivéve, ha a jelenlévő szavazásra jogosultak állásfoglalása alakszerű szavazás nélkül is egyértelműen megállapítható.

(2) A szavazás elrendelésére az ülés elnöke jogosult.

(3) A szavazás nyílt vagy titkos.

(4) Általában titkosan kell szavazni személyi ügyben. Ha azonban olyan személyi ügyről van szó, amely csak a döntéselőkészítést szolgáló munkaszervezéssel függ össze (pl. szavazatszámláló bizottság kiküldése), a nyílt szavazásnak nincs akadálya.

(5) A testületi szerv — a (4) bekezdésben foglaltakra tekintet nélkül — bármely kérdésben titkos szavazást rendelhet el.

(6) Személyre vonatkozó szavazásban az érintett személy nem vehet részt. Ha több személyre együttesen történik a szavazás, a szavazatok megszámlálásakor az érintett személy vonatkozásában egy „igen" szavazatot figyelmen kívül kell hagyni.

(7) Érvénytelen az a szavazat, amelyből nem lehet kétséget kizáróan megállapítani a szavazó szándékát. Az ülés elnöke a szavazás elrendelésével egyidejűleg köteles megfelelő tájékoztatást adni a szavazás alkalmazandó módjáról, az eredmény megállapításának az adott szavazásra irányadó rendjéről.

A választás alapelvei

56. §

(1) Jelölés előzi meg:

a) az Akadémia elnökének, alelnökeinek, az elnökség választott tagjainak,

b) a tudományos osztály elnökének és elnökhelyettesének,

c) a Tudományetikai Bizottság és a Felügyelő Bizottság elnökének és tagjainak

a megválasztását.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt tisztségviselők megszakítás nélkül legfeljebb kétszer választhatók meg egy-egy akadémiai ciklusra.

(3) Az (1) bekezdésben említett tisztségek betöltéséra többes jelölést lehet alkalmazni.

(4) A főtitkár és a főtitkárhelyettesek kinevezésére vonatkozó javaslattételt is jelölés előzi meg, amelynél figyelembe kell venni a (2) és a (3) bekezdésben foglalt szabályokat.

III. fejezet

Hivatali szervezet

57. §

(1) A hivatali szervezetet az Akadémia főtitkára irányítja [1979. évi 6. sz. tvr. 8. §-ának (2) bekezdése]. Szervezeti rendjét és működését a főtitkár, az Alapszabályok figyelembevételével, szervezeti szabályzatban határozza meg.

(2) A hivatali szervezet (Hivatal)

— gondoskodik a testületi szervek és akadémiai intézmények működési feltételeinek biztosításáról;

— előkészíti és végrehajtja a testületi döntéseket;

— elősegíti az akadémiai intézmények működését;

— végzi az akadémiai vagyon kezelésével és az Akadémia gazdálkodásával összefüggő operatív munkát;

— intézkedik azokban az ügyekben, amelyeknek intézését az illetékes testületi szerv reá ruházza.

(3) A testületi szervet közvetlenül érintő hivatali személyi kérdésben a döntést megelőzően kérni kell az érdekelt testületi szerv vezetőjének a tervezett döntéshez való hozzájárulását.

ÖTÖDIK RÉSZ

AZ AKADÉMIA INTÉZMÉNYEI — TUDOMÁNYOS EGYESÜLETEK

58. §

Az Akadémia elsősorban az alapkutatások magas szintű művelésére kutatóintézeteket és a kutóhálózat működési feltételeinek biztosítása érdekében egyéb intézményeket (könyvtár, kiadó, nyomda) létesít, illetve tart fenn, továbbá korszerű tájékoztatási rendszert és kutatási infrastruktúrát működtet.

Akadémiai kutatóintézetek

59. §

(1) Az akadémiai kutatóintézet (kutatóközpont, kutatólaboratórium, kutatócsoport stb., együtt: kutatóintézet) feladatait és szervezetét az alapító okirat, illetve az intézet szervezeti szabályzata határozza meg. A szervezeti szabályzatra az intézet vezetője a kutatóközösség véleménye alapján tesz javaslatot, azt — az illetékes tudományos osztály meghallgatása után — az Akadémia főtitkárahagyja jóvá.

(2) A kutatóintézet a jogszabályok és az alapító okirat keretei között önállóan működik, az akadémiai vagyon rábízott részével önállóan gazdálkodik. A kutatóintézet határozza meg

— kutatási feladatait,
— intézeti belső munkarendjét,
— külső kapcsolatait.

(3) A kutatóintézet az alapító okiratban előírtakon túl más, kiegészítő tevékenységgel is foglalkozhat. Erre felhasználhatja a jogszabályok által elismert társulási formákat.

(4) A kutatóintézet igazgatóját (főigazgatóját) a főhivatású intézeti kutatók titkos szavazással kifejezett véleményére figyelemmel, az illetékes tudományos osztály javaslatára az Akadémia főtitkára nevezi ki. Az igazgatói, illetve főigazgatói kinevezéseket pályázat előzi meg. A pályázat kiírását — újraválasztás esetén — mellőzni kell. Az igazgatói (főigazgatói) megbízatás meghatározott időre, de legfeljebb öt évre szól.

(5) Az akadémiai kutatóintézet működését az igazgató (főigazgató) tudományos tanács vagy más intézeti testületi szerv közreműködésével irányítja. E testületek összetételéről és működéséről a szervezeti szabályzat rendelkezik.

(6) A szervezeti szabályzat az intézetek sajátosságaitól függően rendelkezik ezek egyes részlegeinek (kutatóműhelyeinek) a helyzetéről, önálló felelősségéről, jogairól és kötelességeiről.

(7) Az akadémiai kutatóintézetek tanácskozó és érdekképviseleti testülete az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa. A Tanács a kutatóintézeti igazgatókból (főigazgatókból) és a kutatóintézetek munkatársainak választott képviselőiből áll.

Támogatott kutatóhelyek

60. §

Az Akadémia az egyetemeken, közgyűjteményi és más intézményekben támogatott kutatóhelyeket tart fenn, illetve elsősorban egyetemeknek és szervezeti egységeinek támogatást nyújt meghatározott tudományterületek művelése vagy meghatározott kutatási feladatok végzése céljából. A támogatás a támogatott kutatóhely mellett működő szervezeti egység (egyesített kutatási szervezet, tanszéki kutatócsoport) létrehozásával vagy munkavállalók kirendelésével és működési költségek juttatásával történik. A támogatás rendjét az arra illetékes vezetővel egyetértésben kell kialakítani.

Tudományos társaságok, egyesületek

61. §

(1) Az Akadémia együttműködik a tudományos társaságokkal, egyesületekkel, szövetségekkel, továbbá a nemzetközi tudományos társaságok hazai csoportjaival, szekcióival; kikéri és figyelembe veszi véleményüket, javaslataikat a közös érdeklődésre számot tartó tevékenységi területeken; választott vezetőiket bevonja a tudományos osztályok, bizottságok munkájába. Kérésükre figyelemmel kíséri tevékenységüket, értékeli tudományos eredményeiket, szakmai támogatást nyújt részükre, segíti folyóiratkiadási munkájukat, esetenként anyagi támogatásban is részesítheti őket.

(2) A tudományos osztály feljogosíthatja a tudományos társaságot, egyesületet arra, hogy nevében is utaljon az Akadémiára.

(3) Az Akadémia maga is kezdeményezi tudományos társaság, egyesület megalakulását, ha valamely tudományszak fejlődése, eredményeinek megismertetése és felhasználása érdekében a tudományszak művelői az egyesületi (társasági) formában való működést igénylik.

Egyéb akadémiai intézmények

62. §

(1) A tudományos kutatásokat segítő akadémiai intézmények vezetőit a főtitkár nevezi ki; az intézményi szervezeti szabályokat — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — a főtitkár hagyja jóvá.

(2) A főtitkár felügyeli az Akadémiai Kiadót és ellenőrzi tevékenységét.

(3) A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának szervezeti szabályzatát az elnökség hagyja jóvá.

HATODIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

63. §

Az Akadémia hivatalos lapja az Akadémiai Értesítő, tudományos szakfolyóirata a Magyar Tudomány.

64. §

Az Alapszabályok módosításának napirendre tűzését legalább tíz akadémikus, továbbá az elnök vagy a főtitkár kezdeményezheti.

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19305
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iridánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díjak egy évre 192 Ft — Példányszámonkénti ára: 8 Ft

XXXIX. (1990) ÉVFOLYAM 5. SZÁM

a - a

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. JÚLIUS 19.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1990. március 6-i ülésen

7/1990. sz. hat. az anyagtudományi kutatások helyzetéről és perspektíváiról ... 66
8/1990. sz. hat. az akadémiai folyóiratok 1990. évi veszteségeinek csökkentéséről ... 67
9/1990. sz. hat. az OTKA jövőjéről ... 67
10/1990. sz. hat. a Magyar Tudományos Akadémia 1990. február 6. és 27. napján megtartott rendkívüli közgyűlésének határozatai ... 68
11/1990. sz. hat. a rendes és levelező tagok 1990. évi választásával kapcsolatos osztályszavazások eredményéről ... 68
12/1990. sz. hat. az MTA—Cziffra-Alapítvány alapító okiratának aláírásáról ... 69
13/1990. sz. hat. a Debreceni Akadémiai Bizottság elnöki tisztének betöltéséről ... 69
az Elnökség egyéb állásfoglalásai ... 69

Közlemények

5/1990. (A.K.5.) MTA sz. utasítás az állami személyzeti munkáról szóló 22/1190. (II. 2.) MT rendelettel módosított 1001/1987. (II. 15.) MT határozat végrehajtásáról ... 69
főtitkári állásfoglalás a Társadalomtudományi Intézet nevének megváltoztatásáról ... 70
TMB tájékoztató a szakbizottságok által odaítélt doktori és kandidátusi fokozatokról ... 70
Pályázati felhívások ... 78
Személyi hírek, kitüntetések ... 80
A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének fogadóórája ... 80
Helyesbítés ... 80

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

(7—13. számú határozatok) 1990. március 6.

Az anyagtudományi kutatások helyzete és perspektívái

Az MTA III., VI., VII. és X. osztályának közös testülete az MTA Szilárdtestkutatási Komplex Bizottság (SzKB), amelyet az MTA III. osztálya működtet. Az SzKB 48 tagja a szilárdtestkutatások, anyagtudományi kutatások, fejlesztések és alkalmazások területén az akadémiai kutatóintézetekben, egyetemi tanszékeken és ipari vállalatoknál dolgozó neves szakemberek, fizikusok, kémikusok és mérnökök.

Az SzKB, hogy elősegítse a kutatási célkitűzések kialakítását, a hatékony kapcsolat kiépítését a különböző kutatóhelyek és a vállalatok között, továbbá, hogy a tudományos és/vagy népgazdasági szempontból fontos kutatási területekre irányítsa a figyelmet, az utóbbi két akadémiai ciklus alatt részletes áttekintést szerzett a hazai szilárdtestkutatások és bizonyos mértékig az anyagtudományi kutatások helyzetéről, lehetőségeiről, eredményeiről és azok felhasználásáról, alkalmazásáról egésznapos tudományos üléseket tartva 14 MTA kutatóintézetben és tanszéki kutatócsoportnál, 16 egyetemi tanszéken és 8 ipari vállalatnál. A gondosan előkészített látogatások alapján elemezte az SzKB az egyes kutatóhelyek tevékenységét, annak körülményeit, majd több összefoglaló elemzést készített. A jelen előterjesztés e közel 10 évig tartó alaposan mérlegelő tevékenység eredményeit foglalta össze az MTA Elnöksége részére.

Az előterjesztés egy rövid bevezető fejezet után jellemzi az anyagtudományi kutatások helyzetét a világban (II. fejezet), kidomborítva azt a tényt, hogy ezek a kutatások a természettudományos és műszaki tudományos kutatások legdinamikusabban fejlődő ágazatai közé tartoznak és a műszaki fejlődés alapját képezik. Ezután e kutatások hazai helyzetét elemzi (III. fejezet). A IV. fejezet röviden összefoglalja az eredményeket és a hiányosságokat, kiemelten szólva a kutatásoknak az iparra kifejtett hatásáról (ezt jó és rossz példákkal illusztrálja az előterjesztés melléklete), megállapítva, hogy az ipar szükséges és elkerülhetetlen szerkezetváltása a hazai és külföldi anyagtudományi eredmények következetes felhasználása útján realizálható. A perspektívákat és javaslatokat tartalmazó V. fejezet leglényegesebb megállapításai a határozatban is tükröződnek.

A vitában először az előterjesztést készítő bizottság elnöke, továbbá a Műszaki Tudományok, valamint a Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályának elnökei fűztek szóbeli kiegészítést az előterjesztéshez.

A vita során nyolc hozzászólás hangzott el, amelyek egybehangzóan megállapították, hogy az előterjesztés alapos és gondos előkészítés alapján készült, a szilárdtestkutatásokról és az anyagtudományi kutatásokról korrekt és jó áttekintést nyújtó elemzés.

A hozzászólók kiemelték, hogy a tudományos eredményeknek az iparba történő bevezetése és a gyártás nem az akadémia kutatóinak és az akadémiai kutatóhálózatnak a feladata, a magyar ipar viszont, amely sajnálatos módon még ma sem részese a világpiaci versenynek, nem törekszik korszerű, modern termékek előállítására, vagyis a még ma is élő iparirányítási mechanizmus az ipart ellenérdekeltté tette és teszi a tudományos eredmények átvételében. Ezt a hozzászólók konkrét példákon is bemutatták (például több OMFB-program kudarca, a szabadalmi problémák stb.).

Hiányolták a hozzászólók, hogy az előterjesztés csak a műszaki alkalmazásokra tér ki, pedig az anyagtudománynak nemcsak az iparban, hanem például a mezőgazdaságban is nagy a jelentősége. Az előterjesztésben a hiányosságok között szerepelt, hogy a „Szilárdtestek kutatása" országos főirány nem fordított kellő figyelmet a szilikátokra és a kerámiákra, de nem történik említés ezen hiányosságok kiküszöbölésére tett lépésekről.

Elhangzott olyan észrevétel is, hogy szakmai kérdések a tudományos osztályok illetékességi körébe tartoznak, ezért nincs szükség az Elnökség állásfoglalására. Ezzel szemben több hozzászóló, egyetértve azzal, hogy a konkrét tudományos kérdések az osztályok kompetenciájába tartoznak, de mivel a jelen állásfoglalás-tervezetben kifejtett gondolatok tudománypolitikai jelentőségűek, ezért az állásfoglalás-tervezet elfogadását javasolták és támogatták.

Az Elnökség 7/1990. sz. határozata

Az Elnökség:

1. megköszönve a III., a VI., a VII. és a X. Osztály Szilárdtestkutatási Komplex Bizottságának az anyagtudományi kutatások helyzetét és perspektíváit elemző körültekintő, gondos és alapos munkáját, az előterjesztést tudomásul veszi és örömmel nyugtázza a bizottság megállapítását, amely szerint a szilárdtestkutatással, anyagtudományi kutatással foglalkozó tudományos dolgozók az adott szerény körülmények között is egyrészt számos, a nemzetközi tudományos közvélemény által elismert és magasra értékelt eredményt értek el, másrészt eredményeik néhány esetben elősegítették a hazai műszaki-gazdasági fejlődést. Ugyanakkor sajnálattal veszi tudomásul, hogy a tudományos eredmények alapvetően nem hatottak a termelés általános színvonalára;

2. egyetért a bizottság megállapításaival, amelyek szerint

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

2.1 az ipar, az infrastruktúra és a szolgáltatások hazai fejlődését csak a folyamatos műszaki fejlesztés teremtheti meg, amelynek fontos elemét képezik az anyagtudományi kutatások és fejlesztések. E téren egyaránt kell támaszkodni a nemzetközi és a hazai anyagkutatási eredményekre;

2.2 a jelentős tradícióval rendelkező, nemzetközi rangú kísérleti és elméleti anyagtudományi alapkutatásoknak, valamint az ezeken alapuló színvonalas alkalmazott kutatásoknak az elért eredményeket, az irántuk megnyilvánuló hazai és nemzetközi érdeklődést is tekintetbe vevő differenciált támogatása egyértelműen szükséges, mert nélkülük nem biztosítható sem az eredményes hazai fejlesztő tevékenység, sem a nemzetközi eredmények sikeres átvétele. A korábbi helyzetnek megfelelően újra célszerű lenne az anyagtudományi kutató-fejlesztő tevékenységre az országos programok és az OTKA keretében megkülönböztetett figyelmet fordítani;

2.3 az anyagtudományi *alapkutatásokat* legalábbis olyan szinten, mint azt a velünk azonos fejlettségi fokon lévő országok teszik, az állami költségvetésből kell támogatni. Az eredményes anyagtudományi kutatómunka feltételeit biztosító költségvetési alaptámogatást egy, az eredményességtől függő erősen differenciált, pályázati úton elnyerhető költségvetési támogatással célszerű kiegészíteni. Az anyagtudományi kutatás terén a fejlett ipari országokban jól bevált tudományirányítási módszereket szükséges alkalmazni hazánkban is. A finanszírozási és tudományirányítási rendszernek azt kell eredményeznie, hogy mind a nemzetközileg elismert, mind pedig a tehetséges fiatal kutatók, fejlesztők a reális tények alapján azt tapasztalhassák: munkájukra itthon szükség van, eredményeiket itthon is elismerik, véleményükre a döntéshozatalban számítanak, az eredményes és színvonalas kutató-fejlesztő munka feltételei itthon is biztosítottak;

2.4 az anyagtudományi *alkalmazott és fejlesztő kutatások* vonatkozásában az akadémiai és egyetemi kutatóhelyek alapvető feladatai közé tartozik, hogy felhívja az ipar figyelmét azokra a kutatási, fejlesztési és gyártási területekre, amelyek a világrendek és a hazai lehetőségek figyelembevétele alapján hazánkban is perspektivikusnak látszanak. A kutatóhelyeknek azonban jelentősebb volumenű tevékenységet csak az érdekelt ipari kutató-fejlesztő részlegekkel, üzemekkel szoros együttműködésben célszerű végezni, nem lehet feladatuk termékek gyártása még kis volumenben sem;

2.5 ugyanakkor szükséges a *termelő és szolgáltató vállalatokat* adókedvezményekkel és más módon egyrészt arra bátorítani, hogy a műszaki fejlődésükhöz szükséges anyagtudományi kutató-fejlesztő tevékenységet végezzenek, másrészt arra ösztönözni, hogy az ipar, a szolgáltatások szempontjából fontos kérdésekre irányítsák az akadémiai és egyetemi kutatóhelyek figyelmét, ezeket a kutatásokat támogassák és a kutatási eredmények gyakorlati felhasználását elősegítsék;

2.6 indokolt, hogy a hazai felsőoktatásban növekedjék az anyagtudományi szakemberképzés súlya, mind a graduális, mind a posztgraduális szinteken. E célból támogatja az egyetemek és az MTA intézetek között újszerű együttműködési formákat, mint a közös vagy kihelyezett tanszékek, műszerközpontok. Javasolja, hogy a felsőoktatás fejlesztésére létrehozott Felsőoktatási Alapból az anyagtudományok oktatásának elősegítésére külön pályázat kiírására kerüljön sor;

3. felkéri az MTA elnökét, hogy a jelen határozatot és az „Anyagtudományi kutatások helyzete és perspektívái" című elemzést, valamint annak mellékletét küldje meg a Minisztertanács elnökének, az ipari és művelődésügyi miniszternek, az OMFB elnökének, továbbá az OT elnökének.

Elképzelések az Országos Tudományos Kutatási Alap jövőjéről

Az Országos Tudományos Kutatási Alap elnökének írásbeli előterjesztése röviden ismerteti az OTKA létrejöttének körülményeit, valamint tájékoztat a jelenlegi pályázat menetének fázisairól. Az OTKA jövőbeli státusának két alapvető jogi és működési változatát mutatja be az előterjesztés — vagyis a jelenlegi helyzet fenntartását vagy önálló jogi személlyé való átalakulását —, majd részletezi a célokat és feltételeket, a szervezeti elgondolásokat, az eljárásrendet, szól az ellenőrzésről, a beszámolásról és tájékoztat a következő időszakra tervezett fontosabb intézkedésekről. Az előterjesztés mellékletei adatokat tartalmaznak az 1986. évi OTKA (I/1) témapályázatokról, az OTKA kutatási infrastruktúra-pályázatai alapján létrehozott műszerközpontokról, valamint az OTKA kutatási-informatikai infrastruktúra-pályázatok támogatásáról, főhatósági bontásban, továbbá az 1987—88. évi (I/2) témapályázatokról.

Az előterjesztő a vita bevezetéseként arra hívta fel az Elnökség figyelmét, hogy 4000 pályázat beérkezése várható, amelynek feltehetően 1/10-ét — a külföldi bírálat lehetősége miatt — idegen nyelven is elkészítették. A vita két fő kérdés körül bontakozott ki. Az egyik az OTKA jövőbeni státusa, a másik a külföldi bírálók részvétele a munkában.

A vitában részt vevők döntően azt az alternatívát támogatták, amely szerint az OTKA önálló jogi személlyé alakuljon át, szemben a jelenlegi rendszer fenntartásával.

A felszólalók többsége egyetértett azzal, hogy az OTKA foglalkoztasson külföldi bírálókat, mert ebből — a vitában elhangzott és megalapozott ellenérvek ellenére, mint pl. a nem kellő részletességű kérdőívek — több haszon származik, mint kár. Ajánlották a vita során azt is, hogy a külföldi pályáztatásnál a pályázóktól a most megkívántnál lényegesen részletesebb koncepciót kérjenek be.

Javasolták a felszólalók, hogy a bírálati munkát már az új bizottsági szervezeti rend teljes kikristályosodása előtt kezdjék meg.

Az előterjesztő megköszönte az Elnökség tagjainak a vitában elhangzott értékes javaslatait. Összefoglalójában emlékeztette az Elnökséget arra, hogy 1991. január 1-ével befejeződik az OTKA első időszaka. Azért, hogy a kutatásokra folyamatosan lehessen pénzt biztosítani, az OTKA Bizottság vállalta, hogy kezdeményezi az újabb pályázatok indítását. Megfontolják — a vitában elhangzottak figyelembevételével — a kuratóriumok összeállításánál a delegálási elv alkalmazását. A külföldi bíráltatás bevezetésénél igyekeznek olyan megoldást találni, amellyel kiküszöbölhetők vagy legalábbis csökkenthetők azok a veszélyek, amelyekre az Elnökség tagjai a vitában jogosan utaltak.

Az Elnökség 9/1990. számú határozata

Az Elnökség az OTKA jövőjéről szóló tájékoztatót köszönettel tudomásul vette.

— Ajánlja az Elnökség, hogy az OTKA alakuljon át jogi személlyé;
— fontosnak tartja, hogy legyen lehetőség külföldiek által végzett bíráltatásra is;
— megfontolásra ajánlja a külföldi opponáláshoz a kérdőívek átdolgozását.

A Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi február 6. és 27. napján megtartott rendkívüli közgyűlésének határozatai

A közgyűlésen megválasztott szerkesztőbizottság elnökének előterjesztésében benyújtott határozattervezet szövegét kisebb módosítással a következők szerint véglegesítette az Elnökség.

Az Elnökség 10/1990. számú határozata

A Közgyűlés:

1. tudomásul veszi az 1989. évi rendes közgyűlés határozatával (30/1989. eln. 12/B pont) kiküldött jelölő bizottság összetételének megváltozását annyiban, amennyiben a bizottság elnöki tisztét Szentágothai János, a bizottság tagja átveszi Ujfalussy Józseftől, aki a bizottság tagja marad; egyben felkéri a bizottságot, hogy javaslatát 1990. április 31. napjáig közölje az Akadémia hazai tagjaival;

2. felkéri az Elnökséget, hogy a közgyűlés 1990. évi rendes ülésének napirendjét úgy állapítsa meg, hogy az ülés érdemi munkája az új akadémiai tagok megválasztásával kezdődjék, és gondoskodjék arról, hogy az újonnan megválasztott tagok részt vegyenek az ülés további munkájában;

3. új akadémiai alapszabályokat állapít meg;
— felhatalmazza az MTA elnökét és főtitkárát, hogy a közgyűlés által elfogadott Alapszabályokat jóváhagyás végett terjesszék a Minisztertanácshoz;
— megbízza az MTA elnökét és főtitkárát, hogy gondoskodjanak a jóváhagyott Alapszabályok végrehajtásához szükséges testületi ügyrend elkészítéséről, az Elnökség pedig gondoskodjék a testületi ügyrend megállapításáról és közzétételéről;
— felkéri a tudományos osztályokat, hogy az Alapszabályokkal összhangban dolgozzák és adják ki az osztályügyrendeket;
— felhatalmazza az elnökséget az Alapszabályok hatálybaléptetésére és a bennük foglalt szervezeti változások fokozatos bevezetésére, akként, hogy legkésőbb 1990. október 31. napjáig az Akadémia új bizottsági szervezete is létrejöjjön;

4. az Akadémiának a folyamatban lévő társadalmi átalakulásokkal összefüggésben lévő alaptörekvéseiről a vita eredményeként véglegesített nyilatkozatot fogadja el, és felhatalmazza elnökét, hogy a Nyilatkozatot az Alapszabályok minisztertanácsi jóváhagyása után megfelelő formában közzétegye.

Tájékoztató rendes és levelező tagok 1990. évi választásával kapcsolatos osztályszavazások eredményéről

A Tudományos Testületi Titkárság vezetője által beterjesztett tájékoztatót az Elnökség jóváhagyólag tudomásul vette. Az MTA elnöke a szóbeli kiegészítésében javasolta, azonnal kezdjék meg az osztályok az előkészítő munkát annak érdekében, hogy a tagság már a májusi rendes közgyűlésen — élve az új Alapszabályok által biztosított lehetőséggel — választhasson külső tagokat.

A javaslatról élén vita alakult ki. Elhangzott olyan vélemény, amely szerint már nincs idő külső tagok választásának megalapozott előkészítésére. Ugyanakkor mások annak a véleményüknek adtak hangot, hogy az elnöki javaslaton túlmenően, a külső tagokon kívül tiszteleti tagok választására is lehetőséget kellene biztosítani. Az Elnökség tagjai az utóbbi javaslatot fogadták el, azzal, hogy önmérséklet tanúsítását kérik az osztályoktól annyiban, hogy két-három tagnál többet ne javasoljanak.

A vitában említett konkrét esetre reagálva az Elnökség állást foglalt amellett, hogy — összhangban az Alapszabályokkal — nincs lehetőség olyan jelölt levelező taggá választására, aki a jelölési eljárás ideje alatt halt meg.

Az Elnökség 11/1990. számú határozata

Az Elnökség

1. a rendes és levelező tagok 1990. évi választásával kapcsolatos osztályszavazások eredményéről készült tájékoztatót tudomásul vette;

2. felkéri a tudományos osztályokat, hogy a következő elnökségi ülésig adjanak javaslatot külső és tiszteleti tagok választására;

3. indokoltnak tartja, hogy a külső tagokra, valamint a tiszteleti tagokra leadott javaslatok száma osztályonként 2—3 főnél több ne legyen.

Tájékoztató az MTA — Cziffra-Alapítvány alapító okiratának aláírásáról

Az MTA elnöke írásban tájékoztatta az Elnökséget az MTA—Cziffra-Alapítvány alapító okiratának aláírásáról.

Az Elnökség a tájékoztatót jóváhagyólag elfogadta.

Az Elnökség 12/1990. számú határozata

Az Elnökség az MTA—Cziffra-Alapítvány alapító okiratát jóváhagyja.

A Debreceni Akadémiai Bizottság elnöki tisztének betöltése

A Debreceni Akadémiai Bizottság elnöke, Bognár Rezső rendes tag elhunyta miatt szükségessé vált, hogy az 1990. évi tisztújításig a DAB egyik akadémikus tagja megbízást kapjon a Bizottság vezetésére.

Konzultálva a Bizottság néhány akadémikus tagjával, az MTA elnöke javasolta, hogy az ez évi tisztújításig a DAB jelenlegi alelnökét, Szabó Gábor rendes tagot kérje fel az Elnökség a Bizottság elnöki feladatainak ellátására. Szabó Gábor a DAB alapítása óta látja el az alelnöki feladatokat s tölti be a DAB Klubja elnöki tisztét. Mind a múltat tekintve, mind a jelen tennivalóit, Szabó Gábor akadémikus a leginkább ismerője a Bizottság munkájának, ami a DAB teljes tisztújításának előkészítéséhez nélkülözhetetlen.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 13/1990. számú határozata

Az Elnökség felkéri Szabó Gábor rendes tagot, a Debreceni Akadémiai Bizottság alelnökét, hogy az ez évi tisztújításig lássa el a Debreceni Akadémiai Bizottság elnöki tisztét.

Az elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

1. jóváhagyólag tudomásul vette az EHESS (Francia Társadalomtudományi Kutatási Központ) és az MTA budapesti tárgyalásairól szóló tájékoztatót;

2. elfogadta az 1990. január 5-ei ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót;

3. tudomásul vette, hogy a legközelebbi elnökségi ülés — a megszokott rendtől eltérően — vagy április 10-én vagy április 17-én lesz;

4. tájékoztatót hallgatott meg a pártok vezetőivel a Tudománypolitikai Kollégium által szervezett megbeszélésről.

Berend T. Iván s. k.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 5/1990. (A. K. 5) MTA

utasítása

az állami személyzeti munkáról szóló, a 22/1990. (II. 2.) MT rendelettel módosított 1001/1987. (I. 15.) MT határozat végrehajtásáról

1. §

Az utasítás hatálya kiterjed a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) Központi Hivatalára, valamint az MTA irányítása alá tartozó kutatóközpontokra, kutatóintézetre, és egyéb olyan intézményre (a továbbiakban: Intézmény), amely az ágazati irányítás tekintetében nem tartozik más szerv felügyelete alá.

2. §

(1) Az MTA Központi Hivatalában a vezetői munkaköröket — az osztályvezetői és az osztályvezető-helyettesi munkakörök kivételével — pályázat útján kell betölteni.

(2) Az intézményekben a tudományos vezetői munkakörök közül az intézmény vezetője határozza meg a pályázat nélkül betöltendő munkaköröket.

3. §

(1) Az MTA Központi Hivatalában a vezető állású dolgozók kinevezése általában határozott időre szól. Amennyiben a kinevezésre kerülő dolgozó legalább 10 éve a Központi Hivatalban dolgozik, kivételesen határozatlan időre is kinevezhető.

(2) Amennyiben a határozott idejű kinevezés a Központi Hivatallal munkaviszonyban álló dolgozóra vonatkozik, a határozott idő letelte után a dolgozó munkaviszonya eredeti munkakörében folytatódik.

(3) Az intézményekben az intézmény vezetője határozza meg azokat a nem tudományos vezetői munkaköröket, amelyekben határozott idejű munkaviszony létesítését tartja indokoltnak.

4. §

(1) Az MTA Központi Hivatalában a személyzeti munkát ellátó szervezet: a Jogi és Igazgatási Főosztály.

(2) Az intézmények személyzeti szervezetét a jogszabályok és a helyi sajátosságok figyelembevételével az intézmény vezetője határozza meg.

(3) Az intézményi személyzeti szerv vezetőjének alkalmazásáról, illetve felmentéséről a Központi Hivatal Jogi és Igazgatási Főosztályát tájékoztatni kell.

(4) A Központi Hivatal Jogi és Igazgatási Főosztályának hatáskörébe tartozó feladatok ellátásához szükséges adatokat az intézmény személyzeti szerve a Főosztály rendelkezésére bocsátja vagy megkeresésre megküldi.

5. §

Az MTA Központi Hivatalában és az intézményekben a képesítési előírásokra a külön rendelkezések irányadók.

6. §

(1) Az MTA Központi Hivatalában minősíteni kell a vezető állású dolgozókat és besorolásuktól függetlenül a tudományos titkárokat.
(2) Az intézményeknél a vezető állású, a tudományos munkakört betöltő, valamint az intézmény vezetője által meghatározott egyéb munkakört ellátó dolgozókat kell minősíteni.
(3) A minősítésre jogosult vezető a jogot — indokolt esetben — átruházhatja az alárendelt vezető állású dolgozóra.

7. §

A minősítésre kötelezett dolgozót pályája szempontjából jelentős esemény alkalmával (pl. besorolása, beosztása változása előtt), vezető állású dolgozót pedig határozott idejű megbízásának lejártakor minősíteni kell.

8. §

(1) Az MTA Központi Hivatalában a személyzeti nyilvántartás irataiba korlátozás nélkül az elnök, a főtitkár, a főtitkárhelyettesek, a hivatalvezető valamint a Jogi és Igazgatási Főosztály személyzeti feladatokat ellátó dolgozói tekinthetnek be. Más vezető állású dolgozók csak beosztottaik személyzeti nyilvántartásába tekinthetnek be.
(2) Az intézményben a minősítésre jogosult vezető és a személyzeti szerv dolgozója tekintheti meg a személyzeti nyilvántartás iratait.

9. §

Ezen utasítás rendelkezéseit 1990. július 1-jétől kell alkalmazni és e naptól a 10/1987. (A. K. 10.) MTA—F utasítás nem alkalmazható.

Láng István s. k.

Főtitkári állásfoglalás

a Társadalomtudományi Intézet nevének megváltoztatásáról

A Minisztertanács 2008/1990. (H. T. 4.) sz. határozata alapján a volt MSZMP KB Társadalomtudományi Intézete (1068 Budapest, Benczur u. 33.) a továbbiakban *Társadalomtudományi Intézet* néven folytatja tevékenységét.

Budapest, 1990. június 5.

Láng István s. k.

Tájékoztató

a TMB szakbizottságai által odaítélt doktori fokozatokról

Irodalomtudományi szakbizottság

GERZSA FERENC
(JATE)
„Németh László háborús korszaka (1939—1944)" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

SZILI JÓZSEF
(MTA Irodalomtudományi I.)
„Az irodalomfogalmak rendszere" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

VIZKELETY ANDRÁS
(MTA Kódextöredékek Magyarorsz. Könyvt. Kutatóhely)
„Budapesti Dalkézirat" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Földrajzi, meteorológiai szakbizottság

ERDŐSI FERENC
(MTA Regionális Kutatások Központja)
„Kommunikáció és térszerkezet" c. értekezése alapján a földrajztudomány doktora.

Matematika és számítástudományi szakbizottság

CSÁKI ENDRE
(MTA MKI)
„Erős tételek a Wiener folyamat funkcionáljaira" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

FÜREDI ZOLTÁN (MTA MKI)
„Unavoidable Hypergraphs" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

RUZSA IMRE (MTA MKI)
„Összeghalmazok sűrűsége" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

KATONA FERENC
(Szabadsághegyi Gyermekgyógyászat)
„A humán elemi mozgásminták ontogenezisének neurobiológiája" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

NEMES ZOLTÁN
(DOTE Kórbonctani Intézet)
„Nyirokcsomók reaktív és malignus proliferációinak elkülönítése a sejtek fenotípusának meghatározásával" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

BODÓ MIKLÓS
(Orsz. Onkológiai Intézet)
„Fejlődés a citodiagnosztikában gyakorlat és kutatás" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

CSERHÁTI ENDRE
(SOTE I. sz. Gyermekklinika)
„A gyermekkori asthma bronchiale természetes lefolyása" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

TULASSAY TIVADAR
(SOTE I. sz. Gyermekklinika)
„Pitvari nátriuretikus paptid és egyéb vazoaktív hormonok szabályozó szerepe a folyadék- és elektrolit háztartásban" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Energetikai szakbizottság

TERSZTYÁNSZKY TIBOR
(Ipari Minisztérium)
„Villamosenergia-rendszer életképessége tervezési módszereinek fejlesztése" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai szakbizottság II.

KREMMER TIBOR
„Korszerű elválasztástechnikai módszerek alkalmazása a daganatkutatásban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság II.

JÁNOSI ANDRÁS
(Orsz. Kardiológiai Int.)
„A myokardium-ischemia kimutatása és klinikai jelentősége" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

JUHÁSZ LAJOS
(Megyei Onkológiai Gondozó, Nyíregyháza)
„Eredmények és tapasztalatok területi rákregiszter adatainak felhasználása kapcsán" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

RÓNAI FERENC
(Erdészeti és Faipari Egyetem)
„Faipari termékek komplex szerkezeti felhasználásának néhány anyagtani összefüggése" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

TARDY PÁL
(Vasipari Kutató és Fejlesztő Vállalat)
„A zárványok keletkezése és hatásuk a csapágyacél minőségére" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Energetikai szakbizottság

NGUYEN SI MAO
(Vietnam)
„Lángok kölcsönhatásának vizsgálata több égős tűztérben" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

HAAS JÁNOS
(Központi Földtani Hivatal)
„Felső-triász karbonátos táblafejlődés Dunántúli-középhegységben" c. értekezése alapján a földtudomány doktora.

Kémiai szakbizottság I.

BAZSA GYÖRGY
(KLTE)
„Autokatalízis salétromsavas oxidációkban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Kémiai szakbizottság II.

SIMIG GYULA
(MTA Alkaloidkémiai Tsz-i K. Cs.)
„Tritil-halogenidek a rokon vegyületek reakciói nukleofilekkel" c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Biológiai szakbizottság I.

MÁTHÉ IMRE
(Botanikai KI)
„Összehasonlító produkcióvizsgálatok a növényi szekunder anyagcsere-termékek hasznosítás célú értékelésére" c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Pszichológiai szakbizottság

BARKÓCZI ILONA
(ELTE)
„Kísérlet a kreativitás az intuíció és a nagyagyfélteke funkció összefüggéseinek feltárására analógiás gondolkodási helyzetekben" c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány doktora.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

SZELÉNYI IVÁN
„Új osztály, állam, politika" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány doktora.

Tájékoztató

a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Nyelvtudomány, orientalisztikai, klasszika-filológiai szakbizottság

ÁCS PÉTER
(ELTE)
„Az interskandináv kommunikáció fonológiai aspektusa" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

BOGNÁR JÓZSEF
„Az angol igepotenciálok és igei konstrukciók vizsgálata az angol és magyar nyelvben" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

JAKAB LÁSZLÓ
„Magyar–finn szótár" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

BÁN ERVIN
„A metanyelv és az anyanyelv funkciója a korszerű idegen nyelv tanításban" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

CSEKÉNÉ JÓNÁS ERZSÉBET
„Kommunikatív és szövegszerkezeti sajátosságok A. P. Csehov drámai műveinek dialógusai-

ban" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

HÁMORI ANTÓNIA
„Történeti-etimológiai és grammatikai tanulságok" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

MAJOR ISTVÁN
„A Maduraikkándzsi költemény, mint az I. sz. 1—3. századi ótamilnnyel és kultúra tanulmányozásának forrása" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

SZENDI ZOLTÁN
(JPTE)
„A személyiség sorsválasztásai Világkép és kompozíció Thomas Mann kisepikájában" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

CSÜRÖS MIKLÓS
(ELTE)
„Pokoljárás és bohóctréfa" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

CSIZMADIA MAGDOLNA
(KSH)
„A nem-termelő szféra szerepe a gazdasági fejlődésben" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

URBÁN LÁSZLÓ
(AE. Gödöllő)
„Az első termelőszövetkezeti városok agrárpolitikai szerepe és annak gazdasági hatásai" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

KERÉKGYÁRTÓ BÉLA
(BME)
„Az örök gironde javíthatatlan hívője Gécsy Imre gondolkodói és politikusi pályája" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

SZAKÁLY SÁNDOR
(Hadtörténeti Intézet)
„A magyar katonai elit 1938—1945" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

NABIL SWELIM
(Kairó)
„Az Abu Rawashi téglapiramis (Lepsius No. I.) és a halotti piramisok listája és méretei" c. angol nyelvű értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

LANTOS KATALIN
(ELTE)
„A dinamikusan vezérelt fordítóprogramok szervezésének és realizálásának módszerei" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

CSETÉNYI ARTÚR
(Matematikai KI)
„Kor- és státusz-strukturált populációk hosszútávú matematikai modelljei" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

BALOGH ISTVÁN
(KÉE)
„A szőlő magasművelése fagyveszélyes környezetben" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztés és állatorvostudományi szakbizottság

SÖVÉNYI JÓZSEF
(Állatorvostud. KI)
„Leuocyte responses in carp, Cyprinus carpio to Aeromonas salmonocida antigens" c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

TELEK BÉLA
(DOTE II; Belklinika)
„A cytochemia jelentősége a malignus haematológiai betegségek mai diagnosztikájában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SOLT JENŐ
(POTE Baranya M. T. Kórház, Rend. I.)
„Ballonkatéterek alkalmazása a felső gastrointestinalis rendszer szűkületeinek tágítására" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RÁCZ ISTVÁN
(Győr-Sopron MT. KH.-RI)
„A gyomor transmucosalis differenciájának vizsgálata" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

CSIBA LÁSZLÓ
(DOTE)
„Tapasztalataink új klinikai és kísérletes vizsgáló módszerekkel cerebrovascularis kórfolyamatokban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KISS ÁKOSNÉ
(nyugdíjas)
„Tartós gépi lélegeztetéssel életben tartott postpoliós légzésbénultak sorsa" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KAUTZKY LÁSZLÓ
(Orsz. Korányi TBC és Pulmonológiai I.)
„A vérsejtek inzulinreceptorainak jelentősége a diabetes mellitus különböző típusaiban és kezelésében" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KÁLMÁNCHEY ROZÁLIA
(SOTE II. Gyermekklinika)
„Agytörzsi acusticus kiváltott potenciálok (BAEP) alkalmazása neurológiai kórképekben gyermekkorban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

EWA NIEBUDEK BOGUS
(Lengyelország)
„Hearing loss and vestibular disorders in schronic renal ailure treated by hemodialysis" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

NASEER BAKER SHNAWA
(Irak)
„Antennarendszerek irányhatásának optimalizálása" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

BÖHÖNYEY JÁNOS
(nyugdíjas)
„A rendszerelvű építés tervezésének fázisai (Munkásság tézisszerű összefoglalása)" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

ABDULLAH HAJ SOLIMAN
(Szíria)
„Szuszpenziók, szennyvizek ülepítésének egységes számítási eljárása" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BALOGH IVÁN
(Bauxitkutató V.)
„Bauxitok minőségének meghatározása fúrólyukban" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság I.

SZABÓ LÁSZLÓ
(Nehézvegyipari KI)
„Néhány ökonómiai szempontból fontos Arthropoda pesztieid rezisztenciájának vizsgálata Magyarországon" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Pszichológiai szakbizottság

BÁNYAI ÉVA
(ELTE)
„Aktivitás-fokozással létrehozható módosult tudatállapot: aktív-éber hipnózis" c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

IZSÓ LAJOS
(Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola)
„Az emberi megbízhatóságot befolyásoló tényezők ember-számítógép rendszerekben" c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

PÁRDI MÁTYÁS
„A fegyveres erők parancsnokai és a katonai ügyészek együttműködésének elméleti és gyakorlati kérdései" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Nyelvtudomány, orientalisztikai, klasszika-filológiai szakbizottság

ZSOLNAI JÓZSEF
(Oktatáskutató Intézet)
„Nyelvi—irodalmi—kommunikációs nevelési kísérlet" c. értekezése alapján a nyelv- (nyelvpedagógiai) tudomány kandidátusa.

VARGA LÁSZLÓ
(ELTE)
„A beszéddallamok fonológiai, szemantikai és szintaktikai vonatkozásai (magyar anyag alapján)" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

DÁVIDHÁZI PÉTER
(Irodalomtudományi Intézet)
„A Shakespeare-kultusz meghonosítása" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Zene-, néprajzi és folklórtudományi szakbizottság

GYIVICSÁN ANNA
(ELTE)
„A nyelv, a kultúra és a közösség kapcsolatrendszere (Etnokulturális változások a Magyarországi szlovák nyelvszigeteken)" c. értekezése alapján a történet- (néprajz-) tudomány kandidátusa.

KOVÁCS ÁGNES
(POSZTUMUSZ)
„A magyar népmesék műfaji tagolódása" c. értekezése alapján az irodalom- (folklór-) tudomány kandidátusa.

Filozófiai szakbizottság

ANDRÁSSY GYÖRGY
(Filozófiai Intézet)
„A történelem fogalmi megismerése (Marx értelmezéséhez)" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

BOROS GÁBOR
(ELTE)
„Potentia, rend, közösség (A spinozai etika rekonstrukciója)" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

HÓKÁNÉ ZSEMLYE JULIANNA
(BME)
„Gazdasági kampányok" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SZAKÁLY DEZSŐ
(NME)
„Modellrendszer a vállalati műszaki fejlesztés racionalizálására" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

GÁLIK MIHÁLY
(Magyar Rádió)
„Államigazgatási válságkezelés a magyar iparvállalatoknál, 1968—1987" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

NAGY KATALIN
(OTF Orvosszakértő Intézet)
„Az egészségügy főbb közgazdasági összefüggései, különös tekintettel az orvosi rehabilitációra" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

HARMAT ZSIGMOND
(MKKE)
„A mai amerikai radikális közgazdaságtan baloldali marxista irányzatának fő jellemzői" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FARKAS BEÁTA
(JATE)
„Gazdasági hatékonyság és társadalmi értékrend" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

PAPP JÓZSEF
(MKKE)
„Nehézipar és szerkezetváltás. Tények, kétségek, kérdőjelek" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Művészettörténeti, építészettörténeti és régészeti szakbizottság

NAGY MIHÁLY
(Magyar Nemzeti Múzeum)
„Pannonia autonóm területi közösségei és felső vezetőrétegük" c. értekezése alapján a történelem—régészet—tudomány kandidátusa.

Állam- és Jogtudomány Szakbizottság

AHMED ALI ABDULLA NOMAN
(Jemen)
„European socialist constitutions and public administration" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

JALAL AL-DIN AMIN ALI, AL-ROUBAIE
(Irak)
„A shatt Al-Arab folyó nemzetközi jogi szabályozásának története" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

BALÁZS ISTVÁN
(Államig. Szervezési Intézet)
„A közvetett közigazgatás és az autonóm struktúrák a polgári államok közigazgatásában" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

BURIÁN LÁSZLÓ
(ELTE)
„A deliktuális felelősség a nemzetközi magánjogban" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

VENTER GYÖRGY
(KLTE)
„Pedagógusjelöltek társadalmi aktivitásának formálása" c. értekezése alapján a pedagógiai tudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

BALOG ANTAL
(MTA MKI)
„Három primszámeloszlási probléma" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

BARTHA MIKLÓS
(JATE)
„Szinkronlogikai áramkörök és szisztolikus hálózatok axiomatikus algebrai elmélete" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

CSÖRGŐ PIROSKA
(ELTE TTK)
„Zassenhaus csoportok és normalizátor feltételek" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

Y NGUYEN MLO
(Vietnam)
„A vetési időpont és néhány gazdasági tulajdonság alakulásának összefüggése a csemegekukoricánál (Zea mays L. conv. saccharata Koern) különös tekintettel a fattyasodásra" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

JÓZSA SÁNDOR
(KATE)
„Értelmezési bizonytalanságok háttere a többváltozós elemző módszerek gyakorlati alkalmazásánál" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

MINESWAR HAZARIKA
(India)
„Studies on some aspects of utilization of blood of slaughtered animals" c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

AHMAD AL SAMMAN HAMDI
(Irak)
„Halfajok kölcsönhatása tógazdasági polikultúrában" c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

TAKÁCS TIBOR
(Debreceni Állattenyésztő V.)
„A sperma minőségi paramétereinek meghatározása" c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

GYÖRKÖS ISTVÁN
(Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpont)
„Technológiai viszonyok hatása az üszőborjak egyedfejlődésére" c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

SZMODITS TIBOR
(GATE)
„Fél évszázad a szarvasmarha-tenyésztés szolgálatában c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

REGIUSNÉ MÖCSÉNYI ÁGNES
(Takarmányozási Kutatóintézet)
„A szarvasmarha, a juh és a ló cink-mangán, rézmolibdén nikkel és kadmium ellátottsága" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MOUNER ISSA POLLS
(Irak)
„A különböző mennyiségű tejpótló készítmény és a monensin-na adagolás hatása a korán elválasztott borjak energia és fehérje értékesítésére" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

DÉNES LÁSZLÓ
(Kőbányai Gyógyszerárugyár)
„A Thymopoietin-fragmensek immunmoduláló hatása" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TIMÁR JÚLIA
(SOTE Gyógyszert. I.)
„A (−) deprenil nigrosztriatális dipaminerg rendszerre kifejtett hatásának szelektivitása" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

TEKULICS PÉTER
(SZOTE Gyermekklinika)
„A coarctatio aortae egyes műtéti szövődményeinek klinikai és kísérletes vizsgálata" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SÁRKÖZI ANNAMÁRIA
(MÁV Kh. Közp. Rend.)
„Az arthrosis és a chondrocalcinosis etiopatogenetikai kezelésére irányuló klinikai és kísérletes vizsgálatok" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SIKLÓS PÁL
(SOTE II. Női Kl.)
„Killer sejt aktivitás nőgyógyászati daganatos betegekben és kóros terhességben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HUYNH DINH CHIEN
(Vietnam)
„Studies of Colony Formation by T-Lymphocytes in Rheumatoid Arthritis" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ÉSIK OLGA
(SZOTE Radiológiai Klinika)
„A gége és hypopharynx-daganatok háromdimenziós besugárzástervezése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ROMÁN FERENC
(SZOTE)
„I. típusú diabetes mellitusos és egészséges gyermekek vörösvérsejtjeinek összehasonlító elemzése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

LÁSZLÓ ELŐD
(Központi Állami Kórház)
„A trombociták működésének zavarai monoklonális gammopatiákban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ARATÓ ANDRÁS
(SOTE I. Gyermekklinika)
„Immunológiai eltérések vizsgálata coeliakiás gyermekekben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

MATKÓ IDA
(SOTE Szív- és Érsebészeti Klinika)
„A korrekciós szívműtét hatása a veleszületett szívbetegségben szenvedő csecsemők, kisdedek és kisgyermekek homeostasisára" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MINK ANTAL
(POTE Fül-Orr Gégeklinika)
„A középfül-manometria" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NELSON BUSTAMANTE SIGARROA
(Kuba)
„Kőbetegség gyermekeknél, tanulmány 107 kubai gyermekről" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KERTÉSZ ÁGNES
(SZOTE)
„A hormonmeghatározások jelentősége az intravénás anesztetikumok és műtéti stressz klinikai megítélésében" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VÁMOS LÁSZLÓ EDUÁRD
(Margit Kórház Sebészet)
„A heveny hasi megbetegedéseinek néhány sajátossága" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

GÁSPÁR LAJOS
(SOTE Szájsebészeti Klinika)
„A szén-dioxid-laser bevezetése az ambuláns szájsebészetbe" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

LANG MIKLÓS
(Erdészeti és Faipari Egyetem)
„Fa- és fahelyettesítő anyagok megmunkálására szolgáló, csonkakúp alakú szerszámmal működő kombinált homlok- és palástmarási eljárás fejlesztése" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa

SCHUCHTÁR ENDRE
(ALUTERV-FKI)
„Repedésterjedés vizsgálata melegalakító szerszámacélokban" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

OCHAN-LAM FULTON TONY
(BME: Uganda)
„Design of active suspension systems for road vehicles using linear quadratic control and reduced order observer" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Energetikai szakbizottság

SZÜCS LÁSZLÓ
(rehabilitált)
„Lemezbordás kompakt hőcserélők" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

LÉVAI FERENC
(BME)
„Tomográfiai módszer nukleáris anyagok ellenőrzésére" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

NGUYEN THI NGOC MINH
(Vietnam)
„Egyenetlen felszín statisztikai vizsgálata és szintézise mikrohullámú szóródási modellek távérzékelési alkalmazásához" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

PHAM THI HUONG
(Vietnam)
„Rádiócsatornájú adatátvitel adaptív kiegyenlítése" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

GARAI TAMÁS
(rehabilitált)
„Betonacél lehorgonyzódása a betonban" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

RESOFSZKI GÁBOR
(Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő I.)
„Fémoxidok katalitikusan aktív centrumainak vizsgálata kémiai reakciókkal" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BENCZE LÁSZLÓ
(TUNGSRAM RT)
„Alkáli- és ritkaföldfém-jodid rendszerek egyensúlyi gőzének és kondenzált fázisának termodinamikája" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

FRIEDLER FERENC
(MTA Műszaki Kémiai Kutatóintézet)
„Teljes vegyipari rendszerek szintézise kombinatorikus módszerrel" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SÁRKÁNY JÁNOS
(JATE)
„Adszorpciós sajátságok felhasználása katalizátorok és katalitikus folyamatok tanulmányozásához" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

POSTA JÓZSEF
(KLTE)
„Folyamatos és kombinált atomabszorpciós spektrometriás módszerek kidolgozása láng- és elektromos ívfolyamatok vizsgálatára, valamint analitikai feladatokhoz" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

FÁBIÁN FERENC
(Orsz. Munka- és Üzemegészs. I.)
„Hargita megye analitikus ipari toxikológiája" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

ALBERT LEVENTE
(Nehézvegyipari Kutatóintézet)
„A hidroxiszteroidok nitrátésztereinek polarográfiája" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZIGETI LÁSZLÓ
(BME)
„Egy szakaszos és egy folytonos fermentációs folyamat optimalizálása paraméterekben lineáris modellek segítségével" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

ÖTVÖS LÁSZLÓ
(Kőbánya Gyógyszerárugyár)
„Immunológiailag aktív fehérjefragmensek szerkezet-hatás összefüggéseihez vezető új peptidszintetikus módszerek" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

NGUYEN HUNG
(Vietnam)
„Ionszelektív elektródok alkalmazása élelmiszerekben levő néhány szervetlen ion meghatározásához" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KOVÁCS ANTALNÉ HADADY KATALIN
(BIOGAL Gyógyszergyár)
„Modern műszeres analitikai eljárások alkalmazása a gyógyszeranalízisben" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BARTIK TAMÁS
(MTA Petrolkémiai Tanszéki KCs.)
„-allil-nikkel" centrumokon keresztül lejátszódó katalitikus és sztöchiometrikus reakciók" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KEGLEVICH GYÖRGY
(BME)
„Gyűrűbővülés diklórkarbénnel; foszfortartalmú heterociklusok szintézise" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság II.

HALASY KATALIN
(JATE)
„A neuromusculáris kapcsolat összehasonlító morfológiája egyes gerinctelen és gerinces állatok bélcsatornájában" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BÁRDOS GYÖRGY
(ELTE)
„Bélingerek és a viselkedés kölcsönhatása" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

MÉSZÁROS GYÖRGY
(Kémiai Biok. I.)
„A protein kináz A és a protein kináz C szubcellulózis megoszlása és működésük néhány sajátossága" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

CSÉPLŐ ÁGNES
(MTA SZBK)
„Nicotiana plumbaginifolia kloropladztisz mutánsok előállítása és jellemzése" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

SZILI LÁSZLÓ
(BM Rendőrtiszti Főiskola)
„Bizalom, biztonság" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

LÁNYI GUSZTÁV
(Politikai Főiskola)
„Magyarság, protestantizmus társaslélektan; Hagyomány és megújulás konfliktusa Karácsony Sándor életművében — Tudásszociológiai vázlatok" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

SZEKERES MELINDA
(KLTE)
„Az értelmiségképzés esélyei a hallgatók és a felsőoktatás" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

JÁVOR ISTVÁN
(Politikai Főiskola)
„A hatalom szerkezete a vállalatban" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

MOLNÁR GÉZA
(Külügyminisztérium)
„A közös kormányprogram aláírásától a közös kormány felbomlásáig. (A francia kommunista és szocialista párt viszonya 1972-től 1984-ig)" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

KÖPF LÁSZLÓ
(Politikai Főiskola)
„Népművelési, közművelési törekvések a művelődéspolitikában c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

AHMES HASSAN SOBHY
(Egyptian Embassy-Budapest)
„Global Implications of Regional crisis centres Middle East as a CASE Study" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

AHD MUSA KHALIL AMRO
(MKKE) (Jordánia)
„The Lebanese crisis and Palestinian Question" c. értekezése alapján a politikaitudomány kandidátusa.

Pályázati felhívások

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára pályázatot hirdet

az MTA Atommagkutató Intézete,
az MTA Állatorvostudományi Kutató Intézet,
az MTA Balatoni Limnológiai Kutató Intézet,
az MTA Bányászati Kémiai Kutatólaboratóriuma,
az MTA Ökológiai és Botanikai Kutató Intézet,
az MTA Csillagászati Kutató Intézet,
az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet,
az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet,
az MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézet,
az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézet,
az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet,
az MTA Természettudományi Kutatólaboratóriumai:
Szervetlen Kémiai Kutatólaboratóriuma és
Geokémiai Kutatólaboratóriuma.,
az MTA Állam- és Jogtudományi Intézet,
az MTA Ipar- és Vállalatgazdaság-kutató Intézet,
az MTA Közgazdaságtudományi Intézet,
az MTA Művészettörténeti Kutató Csoport,
az MTA Pszichológiai Intézet,
az MTA Régészeti Intézet,
az MTA Szociológiai Intézet,
az MTA Történettudományi Intézet,
az MTA Világgazdasági Kutató Intézet

igazgatói munkakörének betöltésére 1991. január 1-i hatállyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség, tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet, vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programja megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- a tudományos fokozatának, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzot 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt mellékleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézeti igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rend., valamint a 10/1984. (A.K.10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Főtitkárának címezve (1361. Budapest, Pf. 6.) *1990. szeptember 15*-ig lehet benyújtani.

Az MTA Irodalomtudományi Intézete pályázatot hirdet szakterületük tudományos kérdései iránt érdeklődő felsőoktatási intézményekben képesítést szerzett pedagógusok részére, az intézet kutatómunkájában megbízásos jogviszony alapján való részvételre, a következő témakörökben:

— A magyar irodalomtudomány és kritika története
— Kutatások a XVI—XVIII. századi magyar irodalomtörténet köréből.
— Kutatások a XIX. és XX. századi magyar irodalomtörténet köréből.
— Kutatások a felszabadulás utáni magyar irodalom tárgykörében.
— Közép-kelet-európai irodalomtörténeti kutatások.
— Irodalomelméleti kutatások.
— Kutatások az összehasonlító irodalomtörténet tárgykörében.

A pályázatot elnyert pedagógusok — jelenlegi munkaviszonyuk fenntartása mellett — az Intézettel kötött szerződésben meghatározott kutatási feladatot végeznek 1990. szeptember 1-től egy évi időtartamra, amiért havi 1 400,— Ft díjazásban részesülnek.

A pályázatot a kutatási terület megjelölésével, részletes önéletrajzzal, publikációs jegyzékkel és a munkahely vezetőjének javaslatával ellátva f. év július 15-ig az MTA Irodalomtudományi Intézete Igazgatójához kell benyújtani. (1118 Budapest, Ménesi út 11—13.)

MTA Irodalomtudományi Intézete Igazgatóság

Az MTA Szádeczky-Kardoss Elemér Díj- és Ösztöndíj Alapítványának Kuratóriuma PÁLYÁZATOT hirdet

A föld és bányászati tudományok területén tevékenykedő 40 év alatti kutatók egyéni pályázatát várja a Kuratórium.

Pályázni lehet 5 évnél nem régebbi angol, orosz, német, francia vagy magyar nyelven publikált könyvvel, könyvrészlettel, cikkel, szabadalommal vagy műszerleírással.

Pályázni csak olyan munkával lehet, amely jutalomban még nem részesült.

A pályázatot az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztályára (1051 Bp. Nádor u. 7. I/130. telefon: 1 174-219) 1990. július 31-ig lehet benyújtani, melyhez csatolni kell a pályázó tudományos önéletrajzát és a pályázatra benyújtott munkát egy-egy példányban.

A benyújtott pályázatokat a Kuratórium szeptember 1-ig bírálja el.

A Szádeczky-Kardoss Elemér Alapítvány Kuratóriuma 1990 szeptemberében hirdet eredményt.

Ez évben több díjat oszt ki, 35 000; 30 000; és 25 000 forint értékben.

1990-ben mód nyílik belföldi és kivételes esetben külföldi ösztöndíj forint-fedezetének folyósítására is. Lehetőség nyílik továbbá külföldön élő magyar anyanyelvű diákok (csoportos) vagy fiatal kutatók magyarországi szakmai látogatásának támogatására. Erre vonatkozóan a Kuratórium a pályázóktól részletes indoklást vár, amelyben kifejtik a szakmai tanulmányút célját és azt, hogy ehhez milyen forint-támogatást óhajtanak az Alapítványból elnyerni. E pályázatokhoz is részletes szakmai önéletrajzot kell csatolni, kivéve csoportos kérelem esetén.

Az ünnepélyes eredményhirdetésre az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya 1990. szeptemberi ülésén kerül sor, az eredményt a Kuratórium közzéteszi.

Nemecz Ernő s. k.
az MTA rendes tagja,
osztályelnök
a SzKE Kuratórium elnöke

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke

FEKETE GÁBOR-t, az MTA levelező tagját, az MTA Ökológiai és Botanikai Kutató Intézete tudományos osztályvezetőjét, 60. születésnapja alkalmából, a hazai növényökológiai, cönológiai és ökofiziológiai kutatásaiért, valamint kimagasló tudománypolitikai tevékenységéért

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ARANYKOSZORÚVAL DÍSZÍTETT CSILLAGRENDJE

kitüntetésben részesítette.

Az Akadémia elnökének előterjesztése alapján posztumusz Kossuth-díjban részesült:

1. Eckhardt Sándor,
az MTA rendes tagja,
nyugalmazott egyetemi tanár
2. Lazicziusz Gyula,
az MTA rendes tagja,
nyugalmazott egyetemi tanár.

Posztumusz Széchenyi díjban részesült:

1. Hajnal István,
az MTA rendes tagja,
nyugalmazott egyetemi tanár
2. Kerényi Károly,
az MTA levelező tagja,
történész
3. Szabó István,
az MTA levelező tagja,
nyugalmazott egyetemi tanár
4. Mándy György,
a biológiai tudomány doktora,
tanszékvezető egyetemi tanár,
5. Sántha Kálmán,
az MTA rendes tagja,
orvos

6. Jendrassik György,
az MTA levelező tagja,
gépészmérnök

7. Johan Béla,
az MTA levelező tagja,
orvos

8. Nárai Szabó István,
az MTA levelező tagja,
egyetemi tanár

9. Győrffy Barna,
a biológiai tudomány doktora,
növénygenetikus

10. Bibó István,
az MTA levelező ragja,
nyugalmazott egyetemi tanár

11. Varga István,
az MTA levelező tagja,
nyugalmazott egyetemi tanár

12. Papp Simon,
az MTA rendes tagja,
nyugalmazott geológus.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1 173—929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

HELYESBÍTÉS

Az Akadémiai Közlöny 1990. május 9-i 3. számában a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának a 2/1990. (A.K.3.) MTA utasítása tévesen jelent meg.

Az utasítás szövege helyesen a következő:

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 2/1990. (A.K.3.) MTA

utasítása

a szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról szóló 3/1988. (A. K. 5.) MTA utasítás módosításáról

1. Az 1989.évi XXVIII. tv. 5. § (2) bekezdésére és a 13/1989 (XII. 29.) BM rendelet 16. §-ára figyelemmel a szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról szóló 3/1988. (A.K.5.) MTA utasítás (a továbbiakban: Ut.) 2. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

   „(1) A szolgálati célból második magánútlevéllel történő kiutazást (a továbbiakban: szolgálati célú kiutazás) az intézmény vezetője, illetve magasabb vezető állású dolgozó tekintetében a munkáltatói jogkört gyakorló rendeli el."

2. Az Ut. 4. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

   „4. § A második magánútlevél iránti kérelmet a szolgálati célú kiutazást elrendelő munkáltató nyújtja be az illetékes rendőrhatóságnak."

3. Az Ut. 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

   „5. § A szolgálati célú kiutazásokhoz szükséges vízumokat az MTA Központi Hivatala Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya, vagy a kiutazást elrendelő munkáltató szerzi be."

4. Az Ut. 6. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

   „(3) Az intézmények látják el a második magánútlevél őrzését, nyilvántartását és biztosítják rendeltetésszerű felhasználását."

5. Ezt az utasítást 1990. április 1-jétől kell alkalmazni, egyidejűleg az Ut. bevezetése és 8. §-a nem alkalmazható.

Láng István s. k.

(kézirathiba)

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19422
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díjak egy évre 192 Ft — Példányszámonkénti ára: 8 Ft

XXXIX. (1990.) ÉVFOLYAM 6. SZÁM

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

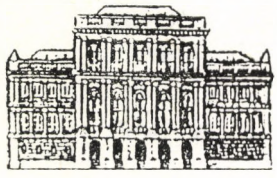

BUDAPEST, 1990. AUGUSZTUS 10.

Jogszabályok

112/1990. (VI. 18.) KE határozata — a Magyar Tudományos Akadémia elnökének megerősítéséről ... 82

1105/1990. (VI. 13.) Mt. h. — a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és főtitkárhelyettesének kinevezéséről ... 82

1106/1990. (VI. 13.) Mt. h. — a Tudományos Minősítő Bizottság titkára felmentéséről ... 82

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1990. április 10-i ülésről

14/1990. sz. hat. — az Elnökség beszámolójáról az 1990. évi közgyűlésre ... 82

15/1990. sz. hat. — az MTA 1990. évi közgyűlése határozatának szerkezetére és néhány megállapítására vonatkozó javaslatról ... 83

16/1990. sz. hat. — rendes és levelező tagok 1990. évi közgyűlési jelöléséről ... 83

17/1990. sz. hat. — tiszteleti tagok és külső tagok 1990. évi közgyűlési választásának előkészítéséről ... 85

18/1990. sz. hat. — az 1990. évi Akadémiai Aranyérem odaítéléséről ... 86

19/1990. sz. hat. — az 1990. évi Akadémiai Díjak odaítéléséről ... 87

20/1990. sz. hat. — az 1990. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítéléséről 88

21/1990. sz. hat. — Széptudományok (Művészetek) Osztálya létrehozására vonatkozó javaslatról ... 88

22/1990. sz. hat. — az Akadémia 1990. évi közgyűlése szervezeti rendjének véglegesítéséről ... 89

23/1990. sz. hat. — a Sasakawa Alapítványról ... 90

24/1990. sz. hat. — Garay András levelező tagságát felfüggesztő elnökségi határozat hatályon kívül helyezéséről ... 90

az Elnökség egyéb állásfoglalásai ... 90

A Tudományos Minősítő Bizottság Szabályzatai

1/1984. TMB szabályzat — a tudományos továbbképzésre felvételről ... 91

2/1984. TMB szabályzat — az ösztöndíjasok feladatairól ... 94

3/1984. TMB szabályzat — a tudományos minősítési eljárásról ... 98

TMB tájékoztató — a szakbizottságok által odaítélt kandidátusi fokozatokról ... 107

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének fogadóórája ... 109

Jogszabályok

A Köztársaság Elnökének
112/1990. (VI. 18.) KE
h a t á r o z a t a

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének megerősítéséről

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése *i)* pontja alapján a Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi közgyűlésének a Magyar Köztársaság miniszterelnöke útján tett előterjesztésére

Kosáry Domokost, az MTA rendes tagját a Magyar Tudományos Akadémia elnöki tisztségében megerősítem.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság ideiglenes elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök

A Minisztertanács
1105/1990. (VI. 13.) MT
h a t á r o z a t a

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és főtitkárhelyettesének kinevezéséről

A Minisztertanács

Láng Istvánt, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagját a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárává,

Csurgay Árpádot, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettesévé

3 évi időtartamra — 1990. május 24-ei hatállyal — kinevezi.

A miniszterelnök helyett:

Dr. Horváth Balázs s. k.,
belügyminiszter

A Minisztertanács
1106/1990. (VI. 13.) MT
h a t á r o z a t a

a Tudományos Minősítő Bizottság titkára felmentéséről

1. A Minisztertanács *dr. Mádl Ferencet*, a Tudományos Minősítő Bizottság titkárát e tisztségéből más fontos megbízatása miatt felmenti.

2. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba, a Tudományos Minősítő Bizottságról szóló 1055/1988. (VII. 12.) MT határozat ennek megfelelően módosul.

Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1990. április 10-én tartott üléséről
(14—24. számú határozatok)

Az Elnökség beszámolója az Akadémia 1990. évi közgyűlésére

Cikluszáró közgyűléseken az Akadémia — a hagyományokhoz híven — beszámol a befejeződő ciklus egész időszakában végzett tevékenységéről. E beszámoló tervezetét vitatta meg az Elnökség. A Kutatási és Szervezetelemzési Intézet által összeállított beszámoló feletti vitában felszólalók egyetértettek abban, hogy a lezáródó ciklus az egész ország életében rendkívüli eseményeket hozott, amelyek természetszerűleg kihatottak az Akadémiára is. Többen is tisztázni kívánták a beszámolási időszak terjedelmét, vagyis azt, hogy a rendszerváltás következtében elég-e csak az utóbbi öt évre visszatekinteni, vagy pedig szükség van-e régebbi akadémiai cselekmények értékelésére is. Így például felvetődött egyrészt az, hogy a beszámoló az Akadémiának a hatalomhoz való viszonyát a ténylegesnél jobbnak állítja be, másrészt hiányolták annak részletesebb kifejtését, hogy milyen károkat okozott az Akadémia külföldi kapcsolatok felvételére irányuló törekvéseinek akadályozása. Többen is javasolták, hogy a beszámolót árnyaltabban, helyenként pontosabban kellene fogalmazni.

Az elnök összefoglalójában rámutatott, hogy a beszámolónak az elmúlt 5 évről kell tényszerű számot adnia és nem csak ez, hanem az elnök szóbeli beszámolója együtt értékeli az Akadémia munkáját. Az intézetek tevékenységéről a főtitkár számol be.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Az Elnökség 14/1990. számú határozata

Az Elnökség a beszámoló tervezetét kiindulási alapként elfogadja. Felkéri a készítőket, hogy a vitában elhangzottakat hasznosítva pontosítsák a tervezetet, és azt az elnök terjessze a közgyűlés elé.

Javaslat MTA 1990. évi közgyűlése határozatának szerkezetére és néhány megállapítására

Az Elnökség, 1990. január 5-én tartott ülésén a 2/1990. sz. határozatával, alkalmi bizottságot küldött ki azzal, hogy a bizottság készítse el az 1990. évi rendes közgyűlés koncepcionális jellegű határozati javaslatának tervezetét. A bizottság elnökéül Csurgay Árpád főtitkárhelyettest kérte fel az Elnökség. Csurgay Árpád a javaslatot most terjesztette az Elnökség elé. A javaslatról élénk vita bontakozott ki.

A tervezetből többen is hiányolták az olyan „nagy kérdések" megtárgyalását, mint pl. hogyan viszonyul az Akadémia az országos kutatás egészéhez. Javasolták, juttassa kifejezésre az Akadémia azt, hogy az ország tudományos életébe olyan mértékű beleszólási jogot kér, mint amekkora a tudományos súlya. Ugyancsak ehhez a témához kapcsolódott az a javaslat is, amely szerint ki kell jelölni az Akadémia helyét a magyar tudomány intézményrendszerében. A tudományos minősítésről sokkal részletesebb állásfoglalásra van szükség, hangzott el a vitában. Szükségesnek tartották kiemelni, hogy az Akadémia a jövőben átalakulása során igényt tart saját vagyonra, önálló anyagi erőforrásokra. Az Akadémia működéséről, működési formájáról szóló rész átfogalmazására, pontosítására is hangzott el javaslat.

Csurgay Árpád főtitkárhelyettes, a tervezetet készítő bizottság vezetője válaszában megköszönte az értékes hozzászólásokat, amelyek többségét hasznosítani kívánják. Úgy vélte ugyanakkor, hogy a minősítés kérdése a Minisztertanács hatáskörébe tartozik, így azzal nem kellene a közgyűlésnek részletekbe menően foglalkoznia.

Az Akadémia elnöke zárszavában azokkal a felszólalásokkal értett egyet, amelyek az akadémiai saját vagyon létét alapvető és kinyilvánítandó kérdésnek tekintik. A tudományos minősítéssel kapcsolatban úgy ítélte meg az elnök, hogy a közgyűlés véleményt nyilváníthat olyan kérdésekben is, amelyek eldöntéséhez nincs hatásköre. Megállapította végül, hogy a javaslatban szereplő és a vita alapján pontosítandó alternatíva segíti tisztázni az Akadémia helyét, szerepét és testületi működésének koncepcionális kérdéseit.

Az Elnökség 15/1990. számú határozata

Az Elnökség köszönetét fejezi ki a javaslatot készítő bizottságnak, egyben felkéri arra, hogy a vitában elhangzottakat hasznosítva véglegesítse a közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatot.

Előterjesztés rendes és levelező tagok 1990. évi közgyűlési jelölésére

Az Elnökség a 24/1989. számú határozatával — Ujfalussy József alelnök vezetésével — alkalmi bizottságot küldött ki az 1990. évi tagválasztás közgyűlési előkészítésére.

A bizottság előkészítő munkája során áttekintette a tudományos osztályok választási munkáját és megállapította, hogy 35 rendes és 142 levelező tagra (ebből 2 interdiszciplináris) érkezett ajánlás.

A tudományos osztályokon, titkos szavazással, 35-ből 34 rendes tagjelölt megkapta az „igen" szavazatoknak több mint 50%-át.

A 142 levelezőtag-jelölt 141-re csökkent, mert az eljárás közben Ruff Imre (VII. O.) elhunyt.

A 141 levelező tagságra ajánlott személy közül, beleértve az interdiszciplináris jelölteket is, 65 fő kapta meg az elfogadáshoz szükséges „igen" szavazatoknak több mint 50%-át.

A megválasztásra javasolható új levelező tagok számának meghatározásánál a bizottság figyelembe vette az Alapszabály IV. fejezete 6. §-a (8) bekezdésének előírásait, amelyet az 1990. február 27-i közgyűlés úgy módosított, hogy az Akadémia 70 évesnél fiatalabb tagjainak száma legfeljebb 200 lehet, továbbá az Elnökségnek azt az állásfoglalását, amely kimondja, hogy ez alkalommal az 1990. január 31-i taglétszámot kell alapul venni. Eszerint legfeljebb 50 új, korhatár alatti levelező tag választható. Erre az 50 helyre 57 korhatár alatti jelöltet szavaztak meg az osztályok.

A bizottság az Akadémia rendes tagjává 34, levelező tagjává 58 jelölt megválasztását javasolhatja, ez utóbbiak közül 8 fő korhatár feletti.

Az alkalmi bizottság megtárgyalta a tudományos osztályoktól beérkezett javaslatokat, és figyelemmel az Akadémia rendkívüli közgyűlésének határozataira, a következőket terjesztette az Elnökség elé.

1. A bizottság ajánlja valamennyi többségi szavazattal rendes tagnak javasolt jelölt (34) megválasztását.

2. Javasolja a bizottság az Elnökségnek, hogy olyan állásfoglalást terjesszen az 1990. évi közgyűlés elé, amely szerint az összes rendelkezésre álló keret (50 fő) felhasználásával válassza meg az új levelező tagokat, a tudományos osztályoknál többségi szavazatot nyert jelöltek (57 fő) figyelembevételével. Ugyancsak javasolja a bizottság, hogy az osztályok által megszavazott, korhatár feletti levelező tagokat terjessze megválasztásra az Elnökség a közgyűlés elé.

3. Javasolja a bizottság, hogy Kumorovitz L. Bernát, Váczy Péter és Wellmann Imre esetében az eljárási rend mellőzésével kerüljön sor rendes taggá választásukra.

Az előterjesztésről igen élénk vita alakult ki.

Vitaindítójában az MTA elnöke felhívta az Elnökség figyelmét arra, hogy az osztályok által megszavazott sorrend megváltoztatására nincs mód. Javaslatot azonban — 7 nemleges ajánlást — kell

tenni. A vita két fő kérdés körül folyt. Javasolja-e egyáltalán az Elnökség a közgyűlésnek az osztályok által megszavazott jelöltek közül hét fő kihagyását, illetve ha javasolja, akkor azt milyen ismérvek alapján, milyen érvekre támaszkodva tegye. A hosszú, részletekbe menő vita során az Elnökség — szavazás útján — úgy döntött, hogy eleget tesz az Alapszabályokban is előírt kötelességének, és ajánlást tesz a közgyűlésnek a megválasztható 50 korhatár alatti jelöltre. A kiválasztást pedig — elvetve az objektívnak látszó statisztikai megoldásokat — a tudománypolitikai megfontolásokra építette.

Az Elnökség 16/1990. számú határozata

Az Elnökség titkos szavazással a következő határozatot hozta.

I.

Az Elnökség javasolja, hogy a közgyűlés válassza meg az alább felsorolt 34 levelező tagot az Akadémia rendes tagjává.

1. Németh G. Béla	I.	Osztály
2. Ancsel Éva	II.	Osztály
3. Bökönyi Sándor	II.	Osztály
4. Juhász Gyula	II.	Osztály
5. Kumorovitz L. Bernát	II.	Osztály
6. Pataki Ferenc	II.	Osztály
7. Szabó Árpád	II.	Osztály
8. Váczy Péter	II.	Osztály
9. Wellmann Imre	II.	Osztály
10. Daróczy Zoltán	III.	Osztály
11. Gyires Béla	III.	Osztály
12. Kroó Norbert	III.	Osztály
13. R. Soós Vera	III.	Osztály
14. Zawadowski Alfréd	III.	Osztály
15. Balázs Sándor	IV.	Osztály
16. Dimény Imre	IV.	Osztály
17. Rajki Sándor	IV.	Osztály
18. Eckhardt Sándor	V.	Osztály
19. Jobst Kázmér	V.	Osztály
20. Vizi E. Szilveszter	V.	Osztály
21. Michelberger Pál	VI.	Osztály
22. Tuschák Róbert	VI.	Osztály
23. Gyarmati István	VII.	Osztály
24. Medzihradszky Kálmán	VII.	Osztály
25. Solymosi Frigyes	VII.	Osztály
26. Alföldi Lajos	VIII.	Osztály
27. Berczik Árpád	VIII.	Osztály
28. Damjanovich Sándor	VIII.	Osztály
29. Gergely János	VIII.	Osztály
30. Herczegh Géza	IX.	Osztály
31. Hoch Róbert	IX.	Osztály
32. Bíró Péter	X.	Osztály
33. Enyedi György	X.	Osztály
34. Mészáros Ernő	X.	Osztály

II.

Az Elnökség javasolja, hogy a közgyűlés válassza meg a tudományok alább felsorolt 58 doktorát (közülük 8 korhatár feletti) az Akadémia levelező tagjává.

1. Bartha Dénes (korhatár feletti)	I.	Osztály
2. Gunda Béla (korhatár feletti)	I.	Osztály
3. Poszler György	I.	Osztály
4. Ritoók Zsigmond	I.	Osztály
5. Róna-Tas András	I.	Osztály
6. Tarnai Andor	I.	Osztály
7. Benda Kálmán (korhatár feletti)	II.	Osztály
8. Bóna István	II.	Osztály
9. Győrffy György (korhatár feletti)	II.	Osztály
10. Hanák Péter	II.	Osztály
11. Heller Ágnes	II.	Osztály
12. Németh Lajos	II.	Osztály
13. Varga János	II.	Osztály
14. Vayer Lajos (korhatár feletti)	II.	Osztály
15. Babai László	III.	Osztály
16. Bor Zsolt	III.	Osztály
17. Csiszár Imre	III.	Osztály
18. Gallai Tibor (korhatár feletti)	III.	Osztály
19. Szalay A. Sándor	III.	Osztály
20. Szász Domokos	III.	Osztály
21. Zimányi József	III.	Osztály
22. Bócsa Iván	IV.	Osztály
23. Dudits Dénes	IV.	Osztály
24. Sáringer Gyula	IV.	Osztály
25. Tomcsányi Pál	IV.	Osztály
26. Ihász Mihály	V.	Osztály
27. Méhes Károly	V.	Osztály
28. Muszbek László	V.	Osztály
29. Petrányi Győző	V.	Osztály
30. Telegdy Gyula	V.	Osztály
31. Gyulai József	VI.	Osztály
32. Kaliszky Sándor	VI.	Osztály
33. Kollár Lajos	VI.	Osztály
34. Palotás László (korhatár feletti)	VI.	Osztály
35. Preisich Gábor (korhatár feletti)	VI.	Osztály
36. Terplán Zénó	VI.	Osztály
37. Burger Kálmán	VII.	Osztály
38. Farkas József	VII.	Osztály
39. Kőrös Endre	VII.	Osztály
40. Lipták András	VII.	Osztály
41. Náray-Szabó Gábor	VII.	Osztály
42. Farkas Tibor	VIII.	Osztály
43. Hámori József	VIII.	Osztály
44. Juhász Nagy Pál	VIII.	Osztály
45. Kondorosi Ádám	VIII.	Osztály
46. Papp László	VIII.	Osztály
47. Szabó I. Mihály	VIII.	Osztály
48. Andorka Rudolf	IX.	Osztály
49. Lőrincz Lajos	IX.	Osztály
50. Mátyás Antal	IX.	Osztály
51. Szelényi Iván	IX.	Osztály
52. Vékás Lajos	IX.	Osztály
53. Ádám Antal	X.	Osztály
54. Detrekői Ákos	X.	Osztály

55. Meskó Attila	X.	Osztály
56. Pantó György	X.	Osztály
57. Palkovits Miklós	Interdiszciplináris	
58. Somlyódy László	Interdiszciplináris	

III.

A tudományos osztályok által megadott „rangsorolás"-ban utolsó vagy — ahol két főről van szó — az utolsó és utolsó előtti helyen szereplő azon jelöltek névsora, akiknek levelező taggá választását az Elnökség „keretszám"-okokból nem javasolja, a a következő:

1. Czine Mihály	I.	Osztály
2. Totik Vilmos	III.	Osztály
3. Jánossy András	III.	Osztály
4. Dohi János	IV.	Osztály
5. Petrasovits Imre	IV.	Osztály
6. Bérces Tibor	VII.	Osztály
7. Gráf László	VIII.	Osztály

IV.

Az Elnökség szükségesnek tartja, hogy a közgyűlés az elnökségi előterjesztés mellékleteként benyújtott adatokon kívül kapjon tájékoztatást — osztályonkénti megoszlásban — az utolsó öt évben elhunyt akadémikusok számáról, az osztálytagok korhatár feletti és alatti számának megoszlásáról, továbbá a tudomány doktorai számáról.

Előterjesztés tiszteleti tagok és külső tagok 1990. évi közgyűlési választásának elnökségi előkészítéséről

Az Elnökség az 1990. március 6-i ülésén úgy határozott, hogy a tudományos osztályok javaslatai alapján előterjesztést tesz a közgyűlésnek tiszteleti és külső tagok választására. Az osztályok javaslata alapján készült el az MTA elnöke által aláírt előterjesztés, amelynek mellékletei a jelöltek főbb életrajzi adatainak és szakmai tevékenységének bemutatásán túl egyebek között tartalmazták az osztályok által megszavazott jelöltek országok és tudományos osztályok közötti megoszlását is.

A tudományos osztályokhoz új tiszteleti tagokra 21 ajánlás érkezett, közülük 20-at szavaztak meg. A külső tagokra beérkezett 48 ajánlás közül 34-et szavaztak meg az osztályok.

Az előterjesztésről kialakult vita elsősorban értelmezési problémákat vetett fel: milyen állampolgárságú jelölteket lehet megszavazni a két kategóriában?; jelent-e kizáró okot a kettős állampolgárság? Mindezekre a kérdésekre eligazító választ adnak az Alapszabályok. Egyetértett az Elnökség abban, hogy a közgyűlésnek javasolt jelöltekről az illetékes osztályelnökök tudakolják meg még a választást megelőzően, hogy vállalják-e a jelölést. Az Elnökség titkos szavazással az alábbi határozatot hozta.

Az Elnökség 17/1990. számú határozata

Az Elnökség javasolja a közgyűlésnek, hogy válassza meg az Akadémia

I.

külső tagjává a tudományos osztályok által megszavazott mind a 34 jelöltet, név szerint a következőket:

1. Bori Imre (Jugoszlávia)	I.	Osztály
2. Fónagy Iván (Franciaország)	I.	Osztály
3. Kibédi Varga Áron (Hollandia)	I.	Osztály
4. Rédei Károly (Ausztria)	I.	Osztály
5. Benkő Samu (Románia)	II.	Osztály
6. Csetri Elek (Románia)	II.	Osztály
7. Deák István (USA)	II.	Osztály
8. Egyed Ákos (Románia)	II.	Osztály
9. Imreh István (Románia)	II.	Osztály
10. Márkus György (Ausztrália)	II.	Osztály
11. Pataki József (Románia)	II.	Osztály
12. Aczél János (Kanada)	III.	Osztály
13. Bollobás Béla (Anglia)	III.	Osztály
14. Fuchs László (USA)	III.	Osztály
15. Grüner György (USA)	III.	Osztály
16. Kuti Gyula (USA)	III.	Osztály
17. Papp Endre (Anglia)	IV.	Osztály
18. Rédei György (USA)	IV.	Osztály
19. Földes, F. F. (USA)	V.	Osztály
20. Lajtha, Abel (USA)	V.	Osztály
21. Béládi László (USA)	VI.	Osztály
22. Hottovy Tibor (Svédország)	VI.	Osztály
23. Őry Huba (NSZK)	VI.	Osztály
24. Sebestyén Gyula (Hollandia)	VI.	Osztály
25. Schey János (USA)	VI.	Osztály
26. Angyal István János (Ausztrália)	VII.	Osztály
27. Bodánszky Miklós (USA)	VII.	Osztály
28. Horváth Csaba (USA)	VII.	Osztály
29. Ács György (USA)	VIII.	Osztály
30. Orlóci László (Kanada)	VIII.	Osztály
31. Balassa Béla (USA)	IX.	Osztály
32. Kiss, Alexandre Charles (Franciaország)	IX.	Osztály
33. Rybach László (Svájc)	X.	Osztály
34. Zoltai Tibor (USA)	X.	Osztály

II.

tiszteleti tagjává a tudományos osztályok által megszavazott mind a 20 jelöltet, név szerint a következőket:

---	I.	Osztály
1. Valiani, Leo (Olaszország)	II.	Osztály

2. Nozieres, Philippe (Franciaország)	III.	Osztály
3. Salam, Abdus (Pakisztán)	III.	Osztály
4. Telegdi Bálint (USA)	III.	Osztály
5. Teller Ede (USA)	III.	Osztály
---	IV.	Osztály
6. de Wied, David (Hollandia)	V.	Osztály
7. Knobil, Ernst (NSZK)	V.	Osztály
---	VI.	Osztály
8. Oláh György (USA)	VII.	Osztály
9. Somorjai Gábor (USA)	VII.	Osztály
10. Eigen Manfred (NSZK)	VIII.	Osztály
11. Hopwood, D. A. (Anglia)	VIII.	Osztály
12. Kostyuk, Platon (Szovjetunió)	VIII.	Osztály
13. Vágó Szilárd (Franciaország)	VIII.	Osztály
14. Lesage, Michel (Franciaország)	IX.	Osztály
15. Okita Saburo (Japán)	IX.	Osztály
16. Tinbergen, Jan (Hollandia)	IX.	Osztály
17. Burkhard, Frenzel (NSZK)	X.	Osztály
18. Fettweis, Günther (Ausztria)	X.	Osztály
19. Paepe, Roland (Belgium)	X.	Osztály
20. Torge, Wolfgang (NSZK)	X.	Osztály

III.

Az Elnökség felkéri az érintett tudományos osztályok elnökeit, hogy a jelöltek hozzájárulását a közgyűlés megkezdése előtt szerezzék be.

Javaslat az 1990. évi Akadémiai Aranyérem odaítélésére

Az Elnökség által a javaslattételre kiküldött jelölő bizottság kettős javaslatot tett. Ismertette az Elnökséggel az Agrártudományok Osztálya által Horn Artúrra és a Kémiai Tudományok Osztálya által Schay Gézára tett javaslatot.

A javaslatról az Elnökség titkosan szavazott és a következők szerint határozott.

Az Elnökség 18/1990. számú határozata

1. Az Elnökség az 1990. évi Akadémiai Aranyérmet HORN ARTÚRnak, az MTA rendes tagjának, az Állatorvostudományi Egyetem Állattenyésztési Tanszéke nyugalmazott egyetemi tanárának ítéli oda, az alkalmazott állatgenetikában és különösen a keresztezés alkalmazásával a korszerűbb és gazdaságosabban termelő állattípusok kialakítása terén elért, nemzetközileg is kimagasló eredményeiért, példamutató tudományos iskolateremtő munkájáért, tudományos közéleti és több mint négy évtizedes oktatói tevékenységéért.

Tudományos tevékenysége igen széles körű, felöleli a baromfi-, a sertés- és a szarvasmarha-tenyésztés szakterületeit. A tej- és a hústermelés specializációját szolgáló alapozó és alkalmazott kutatásai nemzetközileg is az élvonalba tartoztak. Feltárta a heterózis jelenség egyes elméleti kérdéseit és az elsők között ismerte fel az állatpopulációk integrált értékelésének jelentőségét. Nevéhez fűződik a populációgenetika bevezetése a magyar állattenyésztési kutatásokba. Létrehozója volt három új szintetikus szarvasmarha-fajtának — SNR DDR, Hungarofríz, Tejelő magyar tarka.

Mint az Agrártudományi, majd az Állatorvostudományi Egyetem tanszékvezető tanára, korszerűsítette az állattenyésztési és alkalmazott állatgenetikai ismeretek oktatását az agrárfelsőoktatásban. Az általa szerkesztett és részben írt tankönyvekre alapozódik az állattenyésztéstan egyetemi oktatása immár közel harminc év óta. Nevéhez fűződik a populációgenetika oktatásának bevezetése a magyar felsőoktatásban, amivel az elsők között voltunk Európában. Iskolateremtő egyéniségét jól mutatja, hogy az élvonalba tartozó állattenyésztési kutatók jelentős része tartja őt mesterének.

Horn Artúr a szakirodalmi munkásságával is nemzetközi elismertséget vívott ki magának. Jelentős tanulmányainak száma meghaladja a kétszázat, ezeket magyar, angol, német, orosz és francia nyelven publikálta itthon és külföldön; ezenkívül tizenkét könyvet, illetve könyvrészletet írt, és nagyszámú gyakorlati szakcikk is megjelent tollából. Angol, német és francia nyelven előadó- és vitaképes, vendégprofesszorként előadásokat tartott a wageningeni, a párizsi, az iowai, az urbanai, az indianai, a coloradói, a marylandi, a massachusettsi, a cambridge-i és az edinburghi egyetemen, és számos nemzetközi kongresszuson tartott vitaindító előadást. Szakértőként működött az NDK-ban, Csehszlovákiában, Indiában, Írországban, Kubában és négy éven keresztül a FAO keretében.

Tudományos teljesítményének értékét és egyben Akadémiánk objektivitását is mutatja, hogy 1961-ben, a mellőzöttség időszakában lett az MTA levelező tagja. Tiszteleti tagja a Belga Orvostudományi Akadémiának, az NDK Mezőgazdasági Tudományos Akadémiájának — a Mendel-centenárium alkalmából —, a Lengyel Tudományos Akadémiának, az Angol Szarvasmarhatenyésztők Szövetségének, a Wittembergi Egyetemnek és a Hallei Egyetemnek díszdoktora. Több nemzetközi kitüntetés között 1970-ben — a szocialista országokból elsőként — elnyerte az „Arany tojás" díjat, a nemzetközi állattenyésztés tudományos díját; alelnöke volt az Állattenyésztők Európai Szövetségének.

Tudományszervező tevékenységét jelenleg az MTA—MÉM Állattenyésztési Bizottság alelnökeként kamatoztatja, korábban az MTA Agrártudományok Osztályának osztályelnök-helyettese, a TMB tagja, a MAE Állattenyésztők Társaságának elnökeként is tevékenykedett, alapítása óta munkatársa az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpontnak, tagja több hazai és külföldi szakfolyóirat szerkesztőbizottságának.

Horn Artúr az MTA rendes tagja, kiemelkedő munkássága és iskolateremtő egyénisége nagysze-

rűen párosult nemes európaiságával, közvetlen, szerény, emberszerető és mindig egyenes jellemével, amivel jelképezi is Akadémiánk szép hagyományait. Kitüntetésével méltó kezekbe kerül az 1990. évi Akadémiai Aranyérem.

2. Az Akadémiai Aranyérmet az 1990. évi közgyűlésen kell átadni.

Előterjesztés az 1990. évi Akadémiai Díjak odaítélésére

Az Akadémiai Díjak odaítélésének előkészítésére kiküldött bizottság írásbeli előterjesztése szerint összesen 19 javaslat (10 egyéni és 9 megosztott) érkezett a tudományos osztályokra.

A beérkezett javaslatokat az osztályülések megtárgyalták és 9 egyéni, valamint 7 kollektív, összesen 16 díjra vonatkozó javaslatot fogadtak el, többségi szavazattal.

A bizottság minden osztály első jelöltjét javasolta elfogadásra, kivételt képezett a III. és a IX. Osztály, melyek esetében két díjat javasoltak elfogadni, a VII. Osztály esetében pedig két egyéni díjat megosztott díjjá vontak össze.

Mindezek alapján a bizottság 7 egyéni és 5 megosztott díj kiadását javasolta 779.940 forint összegben.

A javaslatokról az Elnökség titkosan szavazott, és úgy döntött, hogy a IX. Osztály által első helyen javasolt jelölt helyett — annak levelező tagságra való jelölésére tekintettel — a Biológiai Tudományok Osztályán második helyen megszavazott jelöltet díjazza.

Az Elnökség 19/1990. számú határozata

1. Az Elnökség a következő kutatókat részesíti Akadémiai Díjban.

I. Osztály

1. KOVALOVSZKY MIKLÓS, az irodalomtudomány kandidátusa, az MTA Nyelvtudományi Intézetének ny. főmunkatársa 65 000,— Ft

az „Emlékezések Ady Endréről" című könyvének III. kötetéért;

II. Osztály

2. RÁCZ ISTVÁN, a történelemtudomány doktora, a KLTE Középkori Magyar Történeti Tanszékének egy. tanára 65 000,— Ft

a „Városlakó nemesek az Alföldön 1541—1848 között" című művéért;

III. Osztály

3. (megosztott díj):

KERTÉSZ JÁNOS, a fizikai tudomány doktora, az MTA Műszaki Fizikai Kutatóintézetének tud. főmunkatársa 21 660,— Ft

RÁCZ ZOLTÁN, a fizikai tudomány doktora, az ELTE Elméleti Fizikai Tanszékének tud. tanácsadója 21 660,— Ft

VICSEK TAMÁS, a fizikai tudomány doktora, az MTA Műszaki Fizikai Kutatóintézetének tud. tanácsadója 21 660,— Ft

a statisztikus fizikában a struktúra kialakítása és növekedése terén végzett kiemelkedő vizsgálataikért;

4. (megosztott díj):

MÓRICZ FERENC, a matematikai tudomány doktora, a JATE Bolyai Intézete Számítástudományi Tanszékének tszv. egy. tanára 32 500,— Ft

SCHIPP FERENC, a matematikai tudomány doktora, az ELTE Numerikus Analízis Tanszékének tszv. egy. tanára 32 500,— Ft

a matematikai analízisben, ezen belül a Fourier- és az ortogonális sorok, a függvénysorok elméletében, valamint a valószínűségszámításban elért alapvető eredményeikért;

IV. Osztály

5. BARTHA ADORJÁN, az állatorvostudomány doktora, az MTA Állatorvostudományi Kutatóintézetének tud. tanácsadója 65 000,— Ft

az állatorvosi virológia kutatásában elért kimagasló eredményeiért;

V. Osztály

6. GYENES GYÖRGY, az orvostudomány doktora, az Országos Onkológiai Intézet osztályvezető főorvosa 65 000,— Ft

a malignus daganatok sugárkezelésének számítógépes tervezésében és alkalmazásában elért eredményeiért;

VI. Osztály

7. BARANYI ANDRÁS, a műszaki tudomány kandidátusa, a Távközlési Kutatóintézet tud. tanácsadója 65 000,— Ft

a távközlő berendezések és áramkörök elméletében, tervezésében elért tudományos eredményeiért és azok gyakorlati alkalmazásáért;

VII. Osztály

8. (megosztott díj):

HAVAS JENŐ, a kémiai tudomány doktora, a RADELKIS Elektrokémiai Műszereket Gyártó Ipari Szövetkezet elnöke 32 500,— Ft

KAFFKA KÁROLY, a műszaki tudomány kandidátusa, a Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet tud. tanácsadója 32 500,— Ft

a műszeres analitika, ezen belül az elektronika és a közeli infravörös-reflexiós spektroszkópia (NIR) területén végzett, nemzetközileg elismert alap- és fejlesztési kutatási és alkalmazási tevékenységükért;

VIII. Osztály

9. (megosztott díj):

DÉVAI GYÖRGY, a biológiai tudomány kandidátusa, a KLTE Ökológiai Tanszékének egy. docense 21 660,– Ft

GALLÉ LÁSZLÓ, a biológiai tudomány kandidátusa, a JATE Állattani Tanszékének egy. docense 21 660,– Ft

PODANI JÁNOS, a biológiai tudomány kandidátusa, az MTA Kutatásszervezési Intézete Támogatott Kutatóhelyek Irodájának, az ELTE Ökológiai Modellező Kutatócsoportjának tud. főmunkatársa 21 660,– Ft

az ökológia modern elmélete, módszerelmélete s az alapkutatások eredményeinek természet- és környezetvédelmi alkalmazása terén elért kiemelkedő tudományos tevékenységükért;

10. (megosztott díj):

ERDEI ANNA, a biológiai tudomány kandidátusa, az ELTE TTK Immunológiai Tanszékének egy. docense 21 660,– Ft

RAJNAVÖLGYI ÉVA, az ELTE TTK Immunológiai Tanszékének egy. docense 21 660,– Ft

SÁRMÁNY GABRIELLA, a biológiai tudomány kandidátusa, az ELTE TTK Immunológiai Tanszékének egy docense 21 660,– Ft

az immunrendszer felismerő folyamataiban, az információ továbbításában és effektorfunkciójában részt vevő egyes molekulák szerkezeti és funkcionális jellemzése terén elért kutatási eredményeikért;

IX. Osztály

11. EHRLICH ÉVA, a közgazdaságtudomány doktora, az MTA Világgazdasági Kutatóintézetének tud. tanácsadója 65 000,– Ft

a „Gazdasági fejlettségi szintek, arányok, szerkezetek, iparosítási utak 1937–1986-ig a nemzetközi összehasonlítások tükrében" című tanulmányáért;

X. Osztály

12. (megosztott díj):

HASZPRA LÁSZLÓ, az Orsz. Meteorológiai Szolgálat Közp. Légkörfizikai Intézetének osztályvezetője, 21 660,– Ft

SZILÁGYI ISTVÁN, az MTA Központi Kémiai Kutatóintézetének tud. munkatársa és 21 660,– Ft

TURÁNYI TAMÁS, az MTA Központi Kémiai Kutatóintézetének tud. munkatársa 21 660,– Ft

a fotooxidánsok keletkezésének és terjedésének vizsgálata területén elért eredményeikért.

Előterjesztés az 1990. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítélésére

Az 1990. évi Akadémiai Újságírói Díjakra az MTA tudományos osztályai, a Társadalomtudományi Főosztály és a Természettudományi Főosztály, valamint a Sajtótitkárság összesen 7 személyre szóló javaslatot terjesztett elő.

Az előterjesztéssel megbízott alkalmi bizottság, alapos mérlegelés után, javasolta, hogy az egyéni újságírói díjban Varga György, a Figyelő Szerkesztőség főszerkesztője és dr. Szendei Ádám nyugdíjas egyetemi adjunktus részesüljön.

A bizottság javaslatáról kialakult vita eredményeképpen Kővári Péter neve is fölkerült a szavazólapra.

Az Elnökség titkos szavazással a következő határozatot hozta.

Az Elnökség 20/1990. számú határozata

1. Az Elnökség egyéni Akadémiai Újságírói Díjban részesíti:

– KŐVÁRI PÉTERt, a Magyar Televízió főszerkesztőjét, az MTV Művelődési Főosztályának vezetőjét

tudományos műsorok, viták és kerekasztalbeszélgetések, riportok magas színvonalú szerkesztéséért,

– Dr. SZENDEI ÁDÁMot, ny. egyetemi adjunktust,

három évtizedes tudományos ismeretterjesztő munkásságáért, az orvostudomány eredményeinek a művelt nagyközönséggel való megismertetéséért, életművéért.

2. A díjakat az 1990. évi közgyűlésen kell átadni.

Előterjesztés Széptudományok (Művészetek) Osztálya létrehozásáról

Finta József, az MTA levelező tagja levélben vetette fel az MTA elnökének, hogy létre kellene hozni a Széptudományok (Művészetek) Osztályát az Akadémián. Az elnök a levelet az Elnökség elé terjesztette, és kérte az Elnökség állásfoglalását.

Rövid eszmecsere után az Elnökség a következő határozatot hozta.

Az Elnökség 21/1990. számú határozata

Az Elnökség felkéri elnökét, hogy Finta József levelező tagot tájékoztassa arról, hogy javaslatát az Elnökség megtárgyalta, és kérje őt fel, hogy – amennyiben javaslatát fenntartja – terjessze azt indítványként az Akadémia rendes közgyűlése elé.

Előterjesztés az Akadémia 1990. évi rendes közgyűlése szervezeti rendjének véglegesítéséről

Az Elnökség az 1989. október 31-ei ülésén már határozott az 1990. évi rendes közgyűlés szervezeti rendjéről. Akkor azonban a határozat nem tudta még megjelölni a közgyűlés időpontját és az azóta elfogadott új Alapszabályok további lehetőséggel bővítették az előzetes tárgysorozatot, ezért az MTA elnöke írásban terjesztette az Elnökség elé az átdolgozott javaslatot.

Az előterjesztést az Elnökség kisebb változtatásokkal elfogadta.

Az Elnökség 22/1990. számú határozata

Az Akadémia 1990. évi rendes közgyűlésének végleges szervezeti rendje a következő.

1. *A közgyűlés időpontja:*

1990. május 21. (hétfő): délelőtt nyilvános ülés, délután zárt ülés, majd kibővített zárt ülés.

május 22—23. (kedd—szerda): összevont osztályülések a közgyűlés kiemelt témájában (a magyar tudomány és az európai integráció).

május 24. (csütörtök): egész nap zárt ülés (délelőtt zárt, majd kibővített zárt ülés).

május 25. (péntek): délelőtt zárt ülés (szükség esetén délután folytatódik a közgyűlés).

2. *A meghívandók körét* a melléklet tartalmazza (kb. 660 fő).

3. *A közgyűlés helye:* az MTA vári kongresszusi termében (350 ülőhely).

4. *Önálló nyilvános osztályülések* megtartására a közgyűlést megelőzően vagy azt közvetlenül követően kerül sor.

5. *A közgyűlés tárgysorozata*

5.1. *1990. május 21-én, hétfőn de. 9 órakor* (nyilvános ülés):
- elnöki megnyitó,
- az Akadémiai Aranyérem, az Akadémiai Díjak és az Akadémiai Újságírói Díjak átadása,
- az Elnökség beszámolója (beterjeszti az MTA elnöke),
- a főtitkár beszámolója (beterjeszti az MTA főtitkára).

5.2. *1990. május 21-én, hétfőn 14 órakor* (zárt ülés):
- az Elnökség javaslata új hazai rendes és levelező tagok, továbbá új tiszteleti tagok és külső tagok megválasztására (beterjeszti az MTA elnöke),
- az előterjesztés vitája,
- szavazás.

5.3. *1990. május 21-én, hétfőn 15 órakor* (kibővített zárt ülés):
- az elnökségi beszámoló és a főtitkári beszámoló vitája,
- az új tagokra leadott szavazatok ismertetése.

5.4. *1990. május 24-én, csütörtökön 9 órakor* (zárt ülés):
- a jelölőbizottság javaslata új tisztségviselők (elnök, alelnökök, főtitkár, főtitkárhelyettesek, elnökségi tagok, az Etikai Bizottság és a Felügyelő Bizottság vezetői és tagjai) megválasztására (beterjeszti a jelölőbizottság elnöke),
- a javaslat megvitatása,
- szavazás.

5.5. *1990. május 24-én, csütörtökön 10 órakor* (kibővített zárt ülés):
- az elnöki és a főtitkári beszámoló vitájának folytatása.

5.6. *1990. május 24-én, csütörtökön 14 órakor* (kibővített zárt ülés):
- a szavazás eredményének ismertetése,
- a vita folytatása.

5.7. *1990. május 25-én, pénteken 9 órakor* (kibővített zárt ülés):
- az elnökségi és a főtitkári beszámoló vitájának folytatása,
- az Akadémia elnökének válasza a felszólalásokra,
- az Akadémia főtitkárának válasza a felszólalásokra,
- indítványok, javaslatok.

5.8. *1990. május 25-én, pénteken 14 órakor* (kibővített zárt ülés):
- határozathozatal.

6. Indítványok, javaslatok leadási határideje az elnökségi titkárságon 1990. május 18-án 12 óráig.

7. Miután az új hazai levelező tagok már részt vesznek a csütörtöki és a pénteki ülésen, az új tisztségviselők megválasztásakor szavazati joggal rendelkeznek.

Melléklet

A MEGHÍVANDÓK KÖRE

- az Akadémia tagjai,
- a tudományos osztályok tanácskozási jogú tagjai,
- nem akadémikus bizottsági elnökök,
- az akadémiai intézetek nem akadémikus igazgatói,
- a Rektori Konferencia tagjai,
- a szakszervezetek képviselői,
- az Akadémiai Díjban és az Akadémiai Újságírói Díjakban részesülők (csak máj. 21-én de.-re),
- az MTA Központi Hivatalának meghívottai,
- az MTA felügyelete alatt álló tudományos társaságok nem akadémikus elnökei és főtitkárai,

— a levelező tagságra javasoltak (máj. 21-én délelőttre, majd máj. 24—25-ére),

— az Országgyűlés elnöke, a Minisztertanács elnöke, a miniszterek és olyan országos hatáskörű szervek vezetői, ill. vezető munkatársai, akikkel az MTA-nak rendszeres munkakapcsolata van.

Sajtó meghívottak:

— újságírók, a TV és a Rádió munkatársai

ÖSSZESEN mintegy 660—680 fő

Előterjesztés a Sasakawa Alapítványról

Az Elnökség a 38/1989. számú határozatával felhatalmazta elnökét, hogy a Sasakawa Alapítvány alapító okiratát jóváhagyja.

Az alapító okirat aláírása megtörtént, az egymillió dolláros tőkét átutalják a Central-European International Bank Ltd.-hez.

Az elnökségi határozatban és az alapító okiratban foglaltaknak megfelelően az MTA elnöke felkérte az ELTE, a BKE, a JPTE, a JATE és a KLTE rektorát, hogy küldjön képviselőt az alapítvány kuratóriumába.

Az előterjesztésben az MTA elnöke kérte az Elnökség felhatalmazását arra, hogy az akadémiai kutatóintézetekből további 3-4 kutatót felkérhessen az alapítvány kuratóriumában való részvételre, ugyanis ezáltal teljesebb körben biztosítható a különböző tudományágak megfelelő magas szintű képviselete.

Az alapítvány a 35 éven aluli korú fiatal magyar társadalomtudományi kutatóknak kíván ösztöndíjat biztosítani posztgraduális tanulmányok céljára. Célszerűnek látszik, hogy ezeket a tanulmányokat az ösztöndíjasok akadémiai intézeteknél folytassák.

Az Elnökség 23/1990. számú határozata

Az Elnökség

1. egyetért azzal, hogy a Sasakawa Alapítvány ösztöndíjasai akadémiai kutatóhelyeken folytassák tanulmányaikat;

2. felhatalmazza elnökét, hogy a különböző tudományágak magas szintű képviselete érdekében akadémiai kutatóintézetekből további 3-4 kutatót kérjen fel az alapítvány kuratóriumában való részvételre.

Előterjesztés a Garay András levelező tagságát felfüggesztő elnökségi határozat hatályon kívül helyezéséről

Az Elnökség 51/1976. számú belső határozata Garay András külföldre távozása ügyében úgy rendelkezett, hogy akadémiai tagságát és az ezzel járó jogait „önkényes külföldi tartózkodása miatt 1975. augusztus 1-jei visszaható hatállyal, a 28/1965. sz. elnökségi határozat alapján, határozatlan időre felfüggeszti".

Az Elnökség 30/1989. sz. határozata szerint az MTA-nak 1989-ben elhatározott rehabilitációi során a külföldre távozott Garay András levelező tag akadémiai tagságának helyreállítására nem került sor, mivel a rendelkezésre álló információk szerint nem rendelkezik magyar állampolgársággal.

1990. január 25-én Garay András levelet intézett az Akadémia elnökéhez, amelyben közölte, hogy „bár USA-állampolgár", magyar állampolgárságát megtartotta, arról nem mondott le és nem fosztották meg tőle. Kifejezésre juttatta, hogy a jövőben szeretne a magyar tudományos élettel kapcsolatot tartani, és kérte levelező tagságának helyreállítását, illetve az elnökségi határozattal történő felfüggesztésének hatálytalanítását.

A Biológiai Tudományok Osztályának 1990. április 4-ei osztályülése úgy foglalt állást, hogy támogatja a Garay András levelező tagságának felfüggesztését kimondó elnökségi határozat hatályon kívül helyezését, és rehabilitálása érdekében kéri a szükséges intézkedések meghozatalát.

Az Elnökség egyetértett a Biológiai Tudományok Osztályának előterjesztésével, és a következő határozatot hozta.

Az Elnökség 24/1990. számú határozata

Az Elnökség a Garay András levelező tagságát felfüggesztő 51/1976. számú belső határozatát, valamint 28/1965. számú belső határozatát hatályon kívül helyezi és Garay Andrásnak, az MTA levelező tagjának akadémiai tagságát folyamatosnak ismeri el.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

— tudomásul vette dr. Manherz Károly művelődési miniszterhelyettes tájékoztatóját arról, hogy a felsőoktatással kapcsolatos témák elnökségi megvitatását politikai megfontolásokból nem tartja időszerűnek;

— tudomásul vette, hogy a Minisztertanács az 1044/1990. (III. 21.) MT számú határozatával jóváhagyta az MTA 1990. február 27-i rendkívüli közgyűlése által elfogadott alapszabályokat;

— tudomásul vette az 1990. március 6-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről szóló tájékoztatást;

— tudomásul vette az MTA és a SZUTA 1991—1995 közötti tudományos együttműködéséről folytatott tárgyalásokról szóló főtitkári tájékoztatót;

— tudomásul vette az MTA és a Vietnami Nemzeti Tudományos Kutatóközpont, illetve a Vietnami Társadalomtudományi Bizottság közötti budapesti megbeszélésekről szóló alelnöki tájékoztatót;

— tudomásul vette az MTA és az Észt Tudományos Akadémia közötti tallinni tárgyalásokról szóló alelnöki tájékoztatót;

— tudomásul vette az MTA és az Izraeli Tudományos és Humán Akadémia közötti budapesti tárgyalásokról szóló elnöki tájékoztatót;

— tudomásul vette az MTA és az Egyiptomi Tudományos Kutatási és Műszaki Akadémia közötti kairói tárgyalásokról szóló elnöki tájékoztatót;

— tudomásul vette az OTKA I/3. pályázatok költségigényeiről szóló tájékoztatót.

Budapest, 1990. április

Berend T. Iván s. k.

A Tudományos Minősítő Bizottság Szabályzatai*

1/1984. TMB Szabályzat a tudományos továbbképzésre felvételről

1. §

A pályázat szabályai

(1) A Tudományos Minősítő Bizottság (a továbbiakban TMB) által szervezett tudományos továbbképzés valamennyi formájára (belföldi és külföldi ösztöndíjas és levelező) pályázati felhívást évenként lehet meghirdetni.

(2) A pályázati felhívást novemberben kell nyilvánosságra hozni, s az a következő évre szól.

(3) A jelentkezők a pályázatokat a TMB által rendszeresített „Jelentkezési lap"-on készítik el és ahhoz a kutatóhelyhez nyújtják be, ahol képzésüket kérik. A külföldi továbbképzésre vonatkozó pályázatot a TMB-hez kell benyújtani. Ezen a lapon az erre jogosult szervek közlik a 72/1982. (XII. 10.) MT számú rendelet (a továbbiakban: R) 3. § (2)—(6) bekezdései által előírt javaslataikat.

(4) A pályázatokat minden év február 28-ig kell a TMB-hez beküldeni.

(5) A jelentkezési laphoz mellékelni kell egy-egy példányban:

a) az egyetemi diploma másolatát, pályakezdőknek — diploma hiányában — az utolsó négy lezárt félévben elért tanulmányi eredményeket igazoló iratot,

b) a személyi minősítés — pályakezdőknek a hallgatói jellemzés — másolatát,

c) a pályázó önéletrajzát, amelyből kitűnik eddigi gyakorlati, szakmai, tudományos tevékenysége és tájékoztatást nyújt a sorkatonai szolgálat teljesítéséről,

d) erkölcsi bizonyítványt,

e) a kidolgozott kutatási téma tömör leírását.

A pályázó a jelentkezési laphoz csatolja még:

f) a közép- vagy felsőfokú idegen nyelvi vizsgabizonyítványt vagy ezzel egyenértékű nyelvtudást igazoló iratot,

g) a publikációk jegyzékét, azok különlenyomatait, illetőleg másolatait, a pályakezdő pedig az egyetemi tanulmányai során elért tudományos diákköri vagy más kezdeti tudományos tevékenységet tanúsító iratok másolatait, amennyiben ezzel rendelkezik, továbbá

h) a társadalmi ösztöndíjban részesülő az ösztöndíjat adományozó intézmény hozzájárulását, a külföldi ösztöndíjjal tanuló pedig az azt adományozó illetékes minisztérium hozzájárulását,

i) az egyetemi doktori cím (dr. Univ.) megszerzését igazoló diploma hiteles másolatát.

(6) A pályázók pályázati díjat fizetnek a TMB 232-90174-4204 számú számlájára és a befizetést igazoló iratot csatolják a jelentkezési laphoz.

2. §

A pályázat elbírálásának általános szabályai

(1) A tudományos továbbképzésre benyújtott pályázatokat — a (2) bekezdésben foglalt esetek kivételével — érdemben kell elbírálni.

(2) Érdemi elbírálás nélkül el kell utasítani a pályázatot, ha a pályázó

a) a közügyektől eltiltást kimondó jogerős bírói ítélet hatálya alatt áll,

b) ha a pályázatot késedelmesen, szabálytalanul, illetve hiányosan nyújtotta be és a szabálytalanság kiküszöbölése, illetve a hiány pótlása a felvételi vizsga időpontjáig nem történt meg.

(3) A TMB titkára — az illetékes szakbizottság véleményének meghallgatása után — engedelyezheti a pályázat érdemi elbírálását, ha a pályázó

a) 35 évnél idősebb vagy

b) egyetemi végzettséggel nem rendelkezik.

(4) Abban az esetben, ha az arra illetékes szervek javaslatai között (R. 3. § (3), (5) és (6) bekezdése) eltérés van, a TMB titkársága felvilágosítást kérhet az eltérés okairól.

3. §

(1) A pályázat elbírálása során értékelni kell:

a) a pályázó felsőoktatási tanulmányi ideje alatt vagy gyakorlati, szakmai tudományos működése során elért eredményét,

b) a pályázónak a felvételi vizsgán elért eredményét.

(2) A két eredmény összesítését is figyelembe véve a vizsgabizottság, illetőleg a szakbizottság a pályázó alkalmasságáról véleményt alkot és indoklással ellátott javaslatot tesz.

4. §

A pályázók teljesítményének értékelése

(1) A pályázóknak a felsőoktatási tanulmányi ideje alatt vagy a gyakorlati, szakmai, tudományos működése során elért eredményei közül a vizsgabizottság számba veszi és pontszámokkal is értékeli a következőket:

---

* Az MTA Elnökségének 55/1989. számú határozatával jóváhagyott módosításokkal egységes szerkezetben közölt szöveg. Az idejétmúlt szabályok szövegét nem tartalmazza, a szabályzatok pontjainak számozását megtartja.

(A) pályakezdő szakember esetében

a) az egyetemi diploma minősítését, illetve ennek hiányában az utolsó négy lezárt félévben elért tanulmányi eredményeket,

b) a kezdeti tudományos tevékenységet (mint pl. a tudományos diákköri, szemináriumi, publikációs tevékenység, kutatómunkában való részvétel),

c) az idegennyelv-tudást, illetve az idegen nyelvi vizsga eredményét (egy nyelv alapján),

d) az alaptárgyi vizsga eredményét;

(B) gyakorlattal rendelkező szakember esetében

a) az egyetemi diploma megszerzésétől számított öt éven belül az egyetemi diploma minősítését,

b) a tudományos publikációkat (nyilvános publikációk, intézeti jelentések, szabadalmak, konferencián tartott előadások stb.),

c) az idegennyelv-tudást, illetve az idegen nyelvi vizsga eredményét (egy nyelv alapján),

d) az alaptárgyi vizsga eredményét,

e) mind a pályakezdő, mind a gyakorlattal rendelkező szakember esetében értékeli az egyetemi doktori cím (dr. Univ.) megszerzését igazoló diploma minősítését. Ezt vagy a tudományos teljesítmények értékelése során (A/b, illetve B/b pont), vagy — ha ez a pályázó számára kedvezőbb — a 4. § (3) bekezdése szerint elérhető pontokon felül kell figyelembe venni. Minden esetben csak az egyik számítható be.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt eredményeket és teljesítményeket az alábbiak szerint kell pontszámokkal értékelni:

a) az egyetemi diploma minősítése alapján a kitűnő minősítésért 5, a jelesért 4, a jóért 3, a közepesért 2, az elégséges minősítésért 0 pont jár;

— ha a diploma minősítése — pl. külföldön szerzett diploma esetében — nem állapítható meg, az utolsó négy lezárt félév eredménye alapján kell a pontszámot megállapítani;

— az orvostudományi, az állatorvostudományi, az állam- és jogtudományi doktori cím alapján 5 pont jár a „summa cum laude", 4 pont a „cum laude", 1 pont a „rite" minősítésű diplomáért;

b) az utolsó lezárt félév eredményeiből képzett átlag alapján 5 pont jár az 5—4,51, 4 pont a 4,5—3,51, 3 pont a 3,5—2,51, 0 pont a 2,5—1,51 közötti tanulmányi eredményért;

c) a kezdeti tudományos tevékenységet 5—1 ponttal lehet elismerni. Különösen a tudományos diákköri tevékenység, tudományos publikációs tevékenység, szemináriumi munka, laboratóriumban végzett tevékenység, kutatómunkában való részvétel vagy más ezzel egyenértékű szakmai-tudományos tevékenység együttes mérlegelése alapján kell megítélni a pályakezdő kezdeti tudományos tevékenységét. Ha a felsorolt tevékenységek teljesen hiányoznak, pont nem adható. A „Pro Scientia" aranyéremért 5 pont jár, ez a kezdeti tudományos tevékenység elismerése;

d) közép- vagy felsőfokú állami nyelvvizsga esetén 5 pont,

— a felvételi vizsgán tanúsított nyelvtudás alapján 4—3—2, illetve 0 pont adható;

e) az alaptárgyi vizsga eredménye 5—2, illetve 0 ponttal értékelhető;

f) a 4. § (1) bekezdés B/b pontjában felsorolt publikációkat, azok minősége és mennyisége alapján 5—1 ponttal lehet elismerni. Publikációk hiányában pont nem adható.

A pontszámok növelhetők a nem egyetemi végzettséget igazoló doktori cím (dr. Univ.) megszerzése esetén, mégpedig: „summa cum laude" minősítés esetén 3, „cum laude" minősítés esetén 2, „rite" minősítés esetén 1 ponttal.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően az elérhető pontok száma az egyetemi doktori cím (dr. Univ.) pontszámai nélkül:

a) pályakezdő szakember esetén 20 pont,

b) gyakorlattal rendelkező szakember esetén — ha az egyetemi végzettség megszerzésétől a pályázat benyújtásáig 5 év még nem telt el — 20 pont,

c) gyakorlattal rendelkező szakember esetén — ha az egyetemi végzettség megszerzésétől a pályázat benyújtásáig 5 év eltelt — 15 pont.

(4) Az összteljesítményt úgy kell kiszámítani, hogy az elért pontok összegét a (3) bekezdés szerint elérhető pontok százalékában kell kifejezni.

5. §

A felvételi vizsgakövetelmények, a vizsga lebonyolítása és értékelése

(1) Felvételi vizsgát kell tenni

a) a tervezett kutatási témához tartozó legfontosabb alaptárgyból,

b) valamely idegen nyelvből (általában világnyelvből), ha a pályázó nem tett középfokú vagy felsőfokú állami nyelvvizsgát, illetve nem rendelkezik ezekkel egyenértékű — okirattal igazolt — nyelvtudással. Ha a kidolgozandó téma indokolja, az illetékes szakbizottság más idegennyelv-tudást is elismerhet, illetve más idegen nyelvi vizsgához is hozzájárulhat.

(2) A felvételi vizsgára bocsátás tényét, a vizsga időpontját és helyét, a vizsga tárgyait, a vizsgakövetelményeket a TMB titkára a vizsga időpontja előtt egy hónappal közli a pályázóval. A munkaviszonyban álló pályázó figyelmét fel kell hívni arra, hogy a felkészülésre egy alkalommal összesen 10 munkanap rendkívüli fizetett szabadság illeti meg. Ez alkalommal kell intézkedni a pályázat esetleges hiányainak pótlásáról is.

(3) Az alaptárgyi vizsga tartalom szempontjából meghaladja az egyetemi tananyagot a megjelölt kutatási téma szempontjából legfontosabb területeken, felméri a pályázó szakirodalmi is-

mereteit, valamint az adott tudományterület időszerű szakmai problémáinak ismeretét is. A felvételi vizsga alaptárgyát és követelményét a TMB illetékes szakbizottsága állapítja meg.

(4) Az idegen nyelvi vizsgán a szűkebb köznyelvi, valamint az adott alaptárgyhoz tartozó szakmai nyelvi anyagból folyamatos társalgási és konzultációs készségekről kell a pályázónak tanúságot tennie. Az idegen nyelvet a pályázó a kutatóhellyel egyetértésben, az (1) bekezdés b) pontjában megállapított keretek között választja meg.

(5) A felvételi vizsgát mindkét tárgyból azonos felvételi vizsgabizottság előtt, ugyanabban az időben kell letenni.

(6) A felvételi vizsgabizottságokat a pályázat ismeretében, a szükséges számban a TMB illetékes szakbizottsága bízza meg. A szakbizottság — szükség esetén — más szakbizottsággal együttműködve interdiszciplináris vizsgabizottságot alakíthat.

(7) A vizsgabizottság összetétele a következő:

— elnök, aki az adott tudományszakban tudományos fokozattal rendelkezik és lehetőleg a TMB szakbizottságának tagja,

— a bizottság szakmai vizsgáztató tagja, aki tudományos fokozattal rendelkezik és az alaptárgyban szakértő,

— a bizottság idegen nyelvi vizsgáztató tagja, aki egyetemi nyelvi lektor vagy más olyan oktató, kutató, aki az adott tudományág (természettudomány, orvostudomány stb.) idegen nyelvi szaknyelvét is ismeri.

A vizsgán jelen lehet az illetékes szakbizottság és a TMB bármely tagja, de a vizsga lefolytatásában és értékelésében nem vehet részt.

(8) A vizsga általában szóbeli és nem nyilvános. A TMB szakbizottsága — az alaptárgy jellegének megfelelően — szóbeli vizsgát vagy szóbeli és írásbeli vizsgát együttesen is elrendelhet.

(9) A vizsgabizottság a vizsga során megállapítja, hogy milyen a pályázó szakmai ismerete az alaptárgyból, továbbá a választott kutatási témából, valamint idegen nyelvből. Ezen túlmenően — a rendelkezésre álló adatok és a vizsga tapasztalatai alapján — véleményt alakít ki a pályázó problémafelismerő és -megoldó, önálló gondolkodó képességéről, kutatási készségéről. Értékeli a pályázó tudományos tevékenységét.

(10) A felvételi vizsgáról jegyzőkönyvet kell készíteni. A vizsga során készült írásbeli dolgozatot a jegyzőkönyvvel együtt a pályázó anyagában kell megőrizni.

(11) A felvételi vizsga számszerű eredményét a vizsgabizottság elnöke közli a pályázóval, egyben arról is tájékoztatja, hogy az ösztöndíj odaítéléséről, a felvételről a Tudományos Minősítő Bizottság dönt.

(12) A vizsgabizottság elnöke és tagjai vizsgáztató munkájukért díjazásban részesülnek.

6. §

A pályázók eredményeinek összesítése és döntés az ösztöndíjról

(1) A TMB szakbizottságainak feladata a felvételi vizsgabizottságok munkájának felügyelete és ellenőrzése: a megállapított pontszámokról és egyéb értékelésekről esetleges megjegyzésük kifejtése; a pályázók sorrendjének megállapítása és a felvételi javaslatok kialakítása a 3. §-ban foglaltakra figyelemmel. (A 2. sz. melléklet szerint.) Véleményt mond a szakbizottság a képzési helyre és a tudományos vezetőre vonatkozó javaslatokról is.

(2) Nem lehet felvételre javasolni azt a pályázót, aki valamely felvételi tárgyból, illetve korábbi gyakorlati, szakmai, tudományos tevékenysége értékelése alapján 0 pontot kapott, továbbá azt sem, aki a megszerezhető pontok 67%-ánál (13, illetőleg 10 pontnál) kevesebb pontot szerzett. Az ilyen pályázó a követelményeknek nem felel meg és fellebbezésre nem jogosult.

(3) Külföldi továbbképzésre nem javasolható az a pályázó sem, aki a fogadó ország nyelvéből vagy az ott használható nyelvből legalább középfokú nyelvvizsgát nem tett, illetve ennek megfelelő nyelvtudást nem igazolt.

(4) Az ösztöndíj odaítéléséről, a felvételről, a tudományos vezető megbízásáról a TMB teljes ülése dönt.

(5) A TMB, döntésének előkészítésére, évente felvételi bizottságot alakít. A bizottságot a TMB titkára vezeti, tagjai a TMB által kijelölt TMB-tagok, meghívhatók a kutatóhelyek felett felügyeletet gyakorló főhatóságok képviselői.

(6) A TMB döntéséről a TMB titkára 30 napon belül értesíti:

— a pályázót,

— a kutatóhely és a kutató intézmény vezetőjét,

— a tudományos vezetőt,

— a munkáltatót,

— az illetékes TMB szakbizottságot.

(7) Az értesítésben közölni kell:

a) felvétel esetén

— a kutatóhelyet, amely a képzést végzi (illetve az országot, amelybe a pályázót felvették),

— a képzés formáját.

— a tudományos vezető nevét.

b) elutasítás esetén

— az elért pontszámokat,

— az elutasítás indokait,

— a jogorvoslati lehetőséget, annak határidejét és módját, ha jogorvoslatnak helye van.

7. §

A nem magyar állampolgárok pályázatának és a pályázatok elbírálásának szabályai

(1) A nem magyar állampolgár továbbképzésére nemzetközi (kormányközi) vagy tudományos

akadémiák közötti megállapodás alapján, továbbá megállapodáson kívül, diplomáciai úton előterjesztett — pályázatnak tekintendő — javaslat alapján kerülhet sor.

(2) A jelentkező a pályázatot — ha a megállapodás másként nem rendelkezik — a TMB által rendszeresített magyar, angol, francia vagy orosz nyelvű jelentkezési lapon nyújthatja be a TMB-hez minden év március 31-ig, az illetékes budapesti külképviselet útján. A jelentkezési laphoz mellékelni kell:

— az egyetemi diploma hiteles másolatát,
— a pályázó önéletrajzát, amelyből kitűnik eddigi szakmai tevékenysége is,
— a magyar, illetve valamely világnyelv ismeretének szintjét igazoló iratot,
— a publikációs jegyzéket, a publikációk különlenyomatát vagy más, a tudományos munka iránti érdeklődést tanúsító igazolásokat,
— a kidolgozandó téma tömör körvonalazását.

Az okmányok és okiratok magyar, angol, francia vagy orosz nyelven nyújthatók be. Ha az egyetemi diploma nem ilyen nyelvű, csatolni kell a megjelölt nyelvek egyikén annak hiteles fordítását.

(3) A nem magyar állampolgárok — a (8) bekezdésben foglaltak kivételével — felvételi vizsgát nem tesznek. A szabályszerűen elkészített és benyújtott pályázatot a TMB az illetékes szakbizottságának adja ki, amely megvizsgálja azt és dönt arról, hogy a pályázatot érdemben el lehet-e bírálni, megvannak-e a R. 4. § (1) bekezdés *a)*, *b)*, *d)* pontjaiban meghatározott feltételek. A vizsgálat eredményétől függően a szakbizottság dönt a felvételről, meghatározza a képző kutatóhelyet, felkéri a tudományos vezetőt, vagy a pályázatot elutasítja.
A szakbizottság lehetőleg magasabb fokú minősítéssel végzett jelöltet vegyen fel, ennek érdekében — a diploma típusától függően — kiváló, jeles, illetve 100—80%-os minősítésű diplomával rendelkezőket részesítsen előnyben.

(4) Nem lehet felvenni azt a nem magyar állampolgárságú pályázót, akinek diplomája a (3) bekezdésben megjelölt minősítésnél lényegesen alacsonyabb minősítésű, továbbá azt, aki valamely világnyelvet legalább középfokon nem tud.

5) A TMB Titkárságának feladata a kutatóhelyek és az intézmények vezetőivel a szükséges egyeztetések elvégzése a fogadókészség biztosítása, a téma meghatározása és a tudományos vezető felkérése érdekében.

(6) A szakbizottság döntése és az egyeztetések elvégzése után, legkésőbb azonban minden év június 30-ig a TMB titkára értesíti
— a javaslattevő külképviseletet,
— a magyar kutatóhely és intézmény vezetőjét a jelöltek fogadásáról (felvételéről), illetőleg elutasításáról.

(7) Az értesítésben közölni kell:
a) felvétel esetén
— a kutatóhelyet,
— a tudományos vezető nevét,
— a témára vonatkozó esetleges megjegyzéseket;
b) elutasítás esetén
— annak indokait.

(8) A saját költségén továbbképzésben részt venni szándékozó nem magyar állampolgár a pályázatát a 7. § (2) bekezdése szerint készíti el és közvetlenül a TMB-hez nyújtja be. Az ilyen pályázó egyidejűleg pályázati díjat fizet be a TMB számlájára, a Magyar Külkereskedelmi Banknál.

(9) A saját költségén továbbképzésben részt venni szándékozó nem magyar állampolgárok pályázatának elbírálására a 3—5. §-ban, a 6. § (1), (2) bekezdésében, a 7. § (4)—(7) bekezdésében foglaltakat értelemszerűen kell alkalmazni.

8. §
Vegyes rendelkezések

(1) A szabályzat szempontjából pályakezdő a végző egyetemi hallgató, valamint az is, aki egyetemi tanulmányait a felvételi vizsgát megelőző két tanévvel korábban fejezte be.

(2) A vizsgabizottság megalakítása, a vizsgák lebonyolítása és értékelése során alkalmazni kell a tudományos minősítés egyéb területén érvényes, az összeférhetetlenségre és elfogultságra vonatkozó szabályokat.

(3) A felvétel hatályát veszti, ha a pályakezdő a tudományos továbbképzés kezdetéig egyetemi diplomát nem szerez.

(4) A magyar állampolgárok és a saját költségén pályázó nem magyar állampolgárok a TMB elutasító döntése ellen — a 2. § (2), a 6. § (2)—(3) és a 7. § (4) bekezdésében foglalt esetek kivételével — fellebbezéssel élhetnek a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségéhez. A fellebbezést a döntés kézhezvételétől számított 15 napon belül a TMB Titkárságán kell benyújtani és egyidejűleg igazolni kell a fellebbezési illeték befizetését.

(5) E szabályzat szempontjából a magyar állampolgárokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni arra a nem magyar állampolgárra is, aki Magyarországon tartózkodik, amennyiben belföldi tudományos továbbképzésre pályázik.

2/1984. TMB Szabályzat az ösztöndíjasok feladatairól

1.

A szabályzat szempontjából ösztöndíjason — a R. 1. §-ának (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően — mind a tudományos ösztöndíjast, mind a levelező tudományos ösztöndíjast érteni kell.

2.

Az ösztöndíj alapításának pénzügyi szabályairól a pénzügyminiszter 29/1983. (X. 6.) PM. számú rendelete intézkedik.

3.

A kutatóhely vezetője az MTA Elnöksége által kijelölt egyetemi és főiskolai oktatási és kutatási szervezeti egység (tanszék, tanszékcsoport, intézet, klinika stb.) vezetője, a kutatóintézet igazgatója és az egyéb kutatóhely vezetője.

4.

A felvételi eljárásról az 1/1984. TMB számú szabályzat rendelkezik.

A tudományos továbbképzés időtartama és megkezdése

5.

A belföldi tudományos ösztöndíjas, illetőleg belföldi levelező tudományos ösztöndíjas (a továbbiakban: ösztöndíjas) tudományos továbbképzése általában a felvételt követő szeptember 1-jén kezdődik és három év múlva augusztus 31-én fejeződik be. Indokolt esetben a Tudományos Minősítő Bizottság (a továbbiakban: TMB) titkára a tudományos továbbképzés kezdetének és befejezésének időpontját az előzőektől eltérően is megállapíthatja. Ezt a továbbképzés megkezdése előtt az ösztöndíjas és a továbbképzést végző kutatóhely (a továbbiakban: kutatóhely) is kérheti. A továbbképzés időtartama azonban a három évet nem haladhatja meg. A továbbképzés időtartamába annak szünetelése (Szabályzat 30. pont) nem számít bele. Az ösztöndíjas legkésőbb a továbbképzés megkezdésére megállapított időpontban jelentkezik a kutatóhely vezetőjénél és a TMB által megbízott tudományos vezetőnél.

Egyéni tanulmányi terv

6.

A tanulmányi terv készítésekor figyelembe kell venni a pályázati eljárás során bejelentett kutatási témát, a kutatóhely kutatási feladatait, valamint adottságait és lehetőségeit, továbbá az előírt vizsgakötelezettségeket.

7.

Az ösztöndíjas a tanulmányi tervet a tudományos vezetőjének adja át, aki azt megvizsgálja és szükség szerint módosítja, majd a kutatóhely vezetőjének mutatja be. A kutatóhely vezetője a tanulmányi tervet véleményével ellátva a TMB illetékes szakbizottságának küldi meg. A tanulmányi tervet a TMB illetékes szakbizottsága hagyja jóvá.

Az ösztöndíjas a jóváhagyott tanulmányi tervtől való eltérés engedélyezését az előbbi módon a TMB illetékes szakbizottságától kérheti.

Külföldi tanulmányút

8.

Az ösztöndíjas a továbbképzés időszaka alatt a szaktanulmányok elmélyítése, kiszélesítése és nyelvtanulás céljából ösztöndíjas tanulmányutakat pályázhat meg, illetőleg meghívás alapján vagy saját költségén külföldi tanulmányutat tehet.

A tanulmányútra vonatkozó kérelmet az illetékes szakbizottság véleményezi és a TMB titkára bírálja el. A tanulmányút szakmai programját a tudományos vezető javaslatára a kutatóhely vezetője hagyja jóvá. A tanulmányúttal kapcsolatos eljárásra egyébként a Magyar Tudományos Akadémia keretében érvényes rendelkezések az irányadók.

Az ösztöndíjast a TMB által szervezett külföldi tanulmányút ideje alatt az ösztöndíj teljes egészében megilleti. A napidíjat, szállás- és útiköltségeket a TMB a külföldi tanulmányutakra vonatkozó rendelkezések szerint biztosítja.

A képzés és a vizsgára történő felkészülés módjai

9.

Az ösztöndíjas a továbbképzés alatt egyéni tanulmányokat folytat. Köteles részt venni a TMB által szervezett tanfolyamokon, illetőleg a kutatóhelyen vagy más kutatóhelyeken azokon a tanfolyamokon, speciális kollégiumokon vagy szemináriumokon, amelyek látogatását a tudományos vezető javaslatára a kutatóhely vezetője előírja.

Az ösztöndíjas az idegen nyelvi vizsgákra önállóan készül fel, vagy a szak szerint illetékes egyetemen vizsgára előkészítő oktatásban vesz részt. A nyelvi vizsgákra való felkészülés költségeit az ösztöndíjas viseli.

Vizsgakötelezettség

10.

Az ösztöndíjas a továbbképzés időtartama alatt az elkészítendő értekezés témakörének művelése szempontjából szükséges — a TMB illetékes szakbizottsága által jóváhagyott tanulmányi tervben megjelölt — speciális szakmai tárgyakból, valamint idegen nyelvekből vizsgát tesz.

A vizsgakövetelményekre, a vizsgák alóli mentességekre, továbbá a vizsgák lefolytatására és értékelésére, a vizsgák érvényességére a kandidátusi vizsgára vonatkozó előírásokat kell megfelelően alkalmazni.

Végbizonyítvány

11.

Ha a képzés időtartamának elteltéig valamennyi kötelezettségének nem tett eleget az ösztöndíjas, utólagosan végbizonyítvány nem adható ki.

Az értekezés

12.

Az ösztöndíjas elvégzett kutatómunkájáról szóló jelentését vagy tudományos értekezését (továbbiakban: jelentés) a továbbképzési időn belül köteles elkészíteni.

A jelentést a kutatóhely tudományos fóruma (igazgatói tanács, tudományos tanács, tanszéki értekezlet stb.) megvitatja és elfogadásáról állást foglal. Ha a jelentés egyetemi doktori vagy kandidátusi értekezés formájában készült, akkor az erre irányadó szabályok szerint kell eljárni.

Külföldi továbbképzés

13.

A külföldön tanuló tudományos ösztöndíjas, illetőleg külföldi levelező tudományos ösztöndíjas (a továbbiakban: külföldi ösztöndíjas) továbbképzése megkezdésének időpontját — a továbbképzés időkeretén belül — a TMB határozza meg.

14.

A külföldi ösztöndíjas a tanulmányi tervét a fogadó ország rendelkezésének megfelelően készíti el, és annak teljesítéséről a kutatóhelyen előírt módon számol be.

A külföldi ösztöndíjas a jóváhagyott tanulmányi tervet és annak magyar nyelvű fordítását a TMB-nek megküldi. Tanulmányi tervének teljesítéséről a TMB-nek évente július 15-ig írásban beszámol.

A külföldi ösztöndíjas kiküldetésének időtartama alatt a fogadó országon kívüli államban vagy Magyarországon a TMB titkárának hozzájárulásával vehet részt tudományos konferencián, szemináriumon vagy más tudományos fórumokon.

15.

A külföldi ösztöndíjas a fogadó országban, az ott előírt követelmények szerint teljesíti vizsgakötelezettségeit és védi meg értekezését.

A külföldi ösztöndíjas külföldön szerzett tudományos fokozatának honosítása a honosításra vonatkozó rendelkezések szerint történik.

16.

A külföldi továbbképzésre egyebekben az 5., a 11., 19., a 22—24., 25—27., 30—33. pontokban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

Belföldi és külföldi levelező továbbképzés

17.

A levelező ösztöndíjasra a szabályzatnak a külföldi tanulmányutakkal kapcsolatos rendelkezései nem vonatkoznak (8.).

18.

A levelező ösztöndíjas tanulmányi tervét a munkáltatóval egyetértésben kell megállapítani. Ennek érdekében a levelező ösztöndíjas a tanulmányi tervet — a kutatóhely vezetőjéhez történő felterjesztés előtt — munkáltatójának is bemutatja.

Az ösztöndíjas munkaviszonya

19.

Az ösztöndíjassal, a már munkaviszonyban álló ösztöndíjassal is, a továbbképzés időtartamára a TMB a Munka Törvénykönyvének és végrehajtási rendeleteinek a határozott időre szóló munkaviszonyra vonatkozó szabályai szerint munkaviszonyt létesít. A munkaviszony a szabályzat 5. pontjában meghatározott időpontokban kezdődik meg, illetőleg szűnik meg.

Az ösztöndíjas munkakönyvét a továbbképzés megkezdése előtti hónapban a TMB pénzügyi főelőadójánál mutatja be bejegyzés céljából. A pályakezdő ösztöndíjas munkakönyvét a TMB kezeli. A munkavállalói igazolást és a családi pótlék iránti igényt a továbbképzést végző kutatóhelyen adja le, illetve jelenti be.

20.

21.

22.

Az ösztöndíjas és a TMB között a munkaviszonyból eredő jogokkal és kötelezettségekkel összefüggésben felmerült vitákban — a munkaügyi vitákra vonatkozó előírások szerint — a Magyar Tudományos Akadémia keretében működő munkaügyi döntőbizottság jár el.

23.

Fegyelmi büntetések

24.

A kötelezettségeit vétkesen megszegő ösztöndíjassal szemben kiszabható fegyelmi büntetések:

a) megrovás;

b) szigorú megrovás;

c) a továbbképzés fegyelmi úton történő megszüntetése.

Fegyelmi eljárás indítható különösen akkor, ha az ösztöndíjas tanulmányi kötelezettségeit megszegi, a kutatóhely munkarendjét megsérti vagy pedig egyébként az ösztöndíjhoz nem méltó magatartást tanúsít.

25.

Az ösztöndíjas fegyelmi ügyekben a TMB titkára jár el. Határozata ellen annak kézhezvételétől számított 15 napon belül a TMB teljes üléséhez lehet fordulni. A TMB-vel munkaviszonyban álló ösztöndíjassal szemben lefolytatott fegyelmi eljárásra a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelkezései az irányadók.

A levelező ösztöndíjas fegyelmi ügyében a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelkezései megfelelő alkalmazásával kell eljárni. A levelező ösztöndíjas a TMB titkárának határozata ellen annak kézhezvételét követő 15 napon belül a TMB-hez, a továbbképzés fegyelmi úton történő megszüntetését kimondó határozat ellen a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségéhez fellebbezhet.

A fellebbezést a TMB Titkárságán kell benyújtani.

A továbbképzés megszüntetéséről hozott jogerős fegyelmi határozatot a TMB a levelező ösztöndíjas munkáltatójának is megküldi.

A levelező ösztöndíjas munkaviszonya

26.

A levelező ösztöndíjas munkaviszonyának fennállását a továbbképzés nem érinti.

A levelező ösztöndíjas rendkívüli fizetett szabadsága mértékének megállapítása a 12/1983. (A. K. 12) MTA számú utasítás 12. § (1) bekezdése szerint történik.

27.

28.

A külföldi ösztöndíjas külföldi tartózkodásának idejére járó ösztöndíjának és egyéb juttatásainak összegét és feltételeit a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 7/1984. (A. K. 8.) sz. utasítása állapítja meg.

29.

Szülési szabadság, gyermekgondozás céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság, három hónapot meghaladó betegállomány, továbbá katonai szolgálat esetében a továbbképzés szünetelését — a szünetelést kiváltó ok igazolásával — a TMB titkárához kell bejelenteni. Az ösztöndíjas a szünetelésről a kutatóhelyet is értesíti.

30.

A továbbképzést a TMB Titkársága szünteti meg, ha az ösztöndíjas azt kéri. Ilyenkor a TMB-vel munkaviszonyban álló ösztöndíjas munkaviszonya megszűnik. Erre a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének szabályai az irányadók.

Megismételt sikertelen vizsga vagy két elégtelen vizsgaeredmény után az ösztöndíjas továbbképzését meg kell szüntetni, továbbá az R. 12. § (3) bekezdésében felsorolt esetekben. Az ösztöndíjas munkaviszonyának megszüntetésére a határozott időre szóló munkaviszonynak a munkáltató által történő felmondására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A továbbképzési forma megváltoztatása

31.

Indokolt esetben a TMB titkára engedélyezi, hogy az ösztöndíjasnak felvett továbbképzését levelező formában, illetőleg a levelezőnek felvett ösztöndíjasként folytassa.

32.

33.

A tudományos továbbképzésben részt vevő nem magyar állampolgár (a továbbiakban: nem magyar állampolgár) továbbképzése kezdetének és befejezésének időpontját — a három évi időkeretre figyelemmel — a TMB állapítja meg.

A nem magyar állampolgár a TMB által meghatározott időpontban jelentkezik a kutatóhely vezetőjénél és a tudományos vezetőnél.

34.

A nem magyar állampolgárra e szabályzatnak az egyéni tanulmánytervre, a vizsgakötelezettségekre, a végbizonyítványra és az értekezésre vonatkozó előírásai a következő eltérésekkel alkalmazhatók:

a) A nem magyar állampolgár, ha nem magyar felsőoktatási intézményben szerzett felsőfokú végzettséget vagy nem beszél magyar nyelven, idegen nyelvként a magyar nyelv elsajátítását tervezheti. Ennek érdekében szakmai tanulmányainak megkezdése előtt magyar nyelvtanfolyamon vehet részt, amelynek időtartama 6-tól 12 hónapig terjedhet.

b) A nem magyar állampolgár, ha a választott szakterülete műveléséhez szükséges valamely világnyelvet igazoltan elsajátította, nem köteles második nyelvet tanulni.

c) A nem magyar állampolgár külföldi tanulmányutat nem tervezhet. Vizsgakötelezettségeinek úgy tesz eleget, és értekezését olyan időpontra készíti el, hogy azt egyetemi doktorátus vagy kandidátusi fokozat elnyerésére a továbbképzés utolsó évében általában június hónapban a képzés befejezése előtt benyújthassa.

35.

A Magyarországon letelepedett nem magyar állampolgárra — ha a TMB vele munkaviszonyt létesít — az e pontban megállapított eltérésekkel értelemszerűen vonatkoznak a szabályzat 19—25. pontjainak rendelkezései.

A nem magyar állampolgár munkaviszonyának létesítéséhez a 10/1970. (X. 6.) MüM, továbbá az ezt módosító 20/1972. (XI. 4.) MüM és 31/1980. (XII. 29.) MüM számú rendeletekben előírt engedély szükséges.

A Magyarországon letelepedett nem magyar állampolgárok tudományos továbbképzésével kapcsolatban egyebekben a 12/1983. (A. K. 12.) MTA-F számú utasítás és a 7/1984. (A. K. 8.) MTA-F sz. utasításnak a magyar állampolgárokra vonatkozó rendelkezései irányadók.

36.

A továbbképzésben levelező formában részt vevő nem magyar állampolgárra értelemszerűen vonatkoznak a szabályzatnak a belföldi levelező tudományos ösztöndíjasokra irányadó rendelkezései.

37.

A továbbképzésben saját költségén részt vevő nem magyar állampolgárra jelen szabályzat rendelkezései az irányadók. Indokolt esetben a TMB és

közötte megállapodás jöhet létre. A megállapodás a szabályzat egyes rendelkezéseinek alkalmazását kikötheti.

3/1984. TMB Szabályzat

A tudományos minősítési eljárásról

1.

A szakmai vizsga tárgyai:

a) alaptárgyi vizsga, amely a pályázó kutató munkájához kapcsolódó szűkebb tudományágban az egyetemi vizsgák (szigorlatok, államvizsgák) követelményeinek szintjét meghaladó, átfogó elméleti ismereteket igényel,

b) szaktárgyi vizsga, amely a kandidátusi munka témájához kapcsolódó speciális ismereteket igényel az *a)* pontban megjelölt szinten.

Ha a kandidátusi munka jellege indokolja, az alaptárgyi és a szaktárgyi vizsga egy időben is megtartható, de nem vonható össze.

Az alaptárgyi vizsga, valamint a szakmai vizsga tárgyát és anyagát a TMB illetékes szakbizottságai állpítják meg és rendszeresen gondoskodnak korszerűsítésükről: ebben a feladatban más intézmények vagy szakértők közreműködését is igénybe vehetik.

2.

A szakmai vizsga során a pályázónak tanúságot kell tennie arról, hogy az alap- és szaktárgyi vizsgák tárgykörében olyan mélyreható és korszerű ismeretekkel rendelkezik, amelyek képessé teszik szaktudományának alkotó továbbfejlesztésére.

3.

4.

5.

6.

7.

A kandidátusi vizsgabizottság elnökből és két tagból áll. A bizottság elnökének és tagjainak tudományos fokozattal kell rendelkezniök.

8.

A vizsgabizottságokat a TMB illetékes szakbizottsága alakítja meg. A vizsgabizottság megalakításakor tekintettel kell lenni az összeférhetetlenség szabályaira (71.).

9.

A vizsgát „kiválóan megfelelt", „megfelelt", „nem felelt meg" minősítéssel kell értékelni, és az értékelést indokolni kell.

10.

Vizsgázni általában februárban, májusban, illetőleg októberben lehet. Az ismételt vizsgát legkorábban a soron következő vizsgaidőszakban lehet tenni.

11.

12.

A vizsgáról két példányban készül jegyzőkönyv, amelyből egy példányt a pályázó anyagához kell csatolni, egy példányt a vizsgázónak kell átadni.

13.

14.

A 38/1983. (XI. 3.) MT rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 5. § (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározott esetekben

a) oktató-, illetőleg kutatómunkának kell tekinteni, ha a pályázó
- a kandidátusi munka témájához tartozó szakmai tárgyat egyetemen, egyetemi jellegű főiskolán előadott, illetőleg oktatott;
- tudományos kutatóhelyen munkaköri kötelezettségként a kandidátusi munka témakörében kutatómunkát folytatott,

feltéve mindkét esetben, hogy az oktató-, illetőleg kutatómunka jellege a számára egyébként előírandó alap-, illetőleg szaktárgyi vizsga anyagának ismeretét és alkalmazását szükségessé tette.

Ezt a feltételt kell figyelembe venni a kutatómunkával egyenértékűnek tekinthető más tudományos tevékenységnél is.

b) a tízéves időtartam számításánál — ha az egyéb feltételek megegyeznek — az oktató munkakörben és a tudományos kutatóhelyen kutatóként eltöltött éveket össze kell adni.

Az egyetemi oktatói vagy a kutató, illetőleg tudományos munkaviszonyban eltöltött időt a munkáltató igazolja.

15.

A Vhr. 5. § (3) bekezdése esetén a vizsgák alóli felmentés iránti kérelmekről a szakbizottság javaslata alapján a TMB elnöke dönt; határozata ellen a közléstől számított 15 napon belül a TMB teljes üléséhez lehet fellebbezni.

16.

A pályázatot a TMB által rendszeresített nyomtatványon két példányban kell benyújtani, és ahhoz mellékelni kell

a) a kandidátusi munkát öt példányban,

b) a munka téziseit öt példányban,

c) a kész munkáról a munkahelyen lefolytatott vita jegyzőkönyvét két példányban,

d) a munka publikált részeinek különlenyomatait egy-egy példányban,

e) a tudományos közlemények jegyzékét öt példányban a szokásos bibliográfiai adatok közlésével, társszerzők feltüntetésével, a közreműködés formájának, mértékének megjelölésével, az alábbi csoportosítás szerint:
- tudományos könyvek,
- tudományos cikkek,

— egyetemi (főiskolai) tankönyvek, jegyzetek,
— szabadalmak: megnevezése és engedély száma,
— tudományos kutatóintézeti jelentések,

f) tudományos önéletrajzot két példányban,

g) a vizsga alóli mentesítés iránti kérelmet alátámasztó iratokat,

h) az eljárási díj befizetését igazoló csekk-szelvényt.

17.

Ha a pályázó értekezéssel vagy könyvvel pályázik a kandidátusi fokozatra, a kandidátusi munka tartalmi követelményei a következők:

a) új tudományos eredményt hozó tudományos feladat megoldását tartalmazza;

b) a munkában a pályázó áttekinthető rendszerezésben, a témára vonatkozó szakirodalom felhasználásával — a tudományág korszerű szintjén — fejtse ki a választott témát, írja le saját kísérleteit, kutatásait, következtetéseit és megállapításait.

18.

Ha a kandidátusi munka több szerző közösen készített munkája, a pályázók egyenként jelölik meg közreműködésük formáját és mértékét úgy, hogy ennek alapján az egyéni tudományos teljesítmény megállapítható legyen.

19.

Alkotással tudományos fokozatra akkor lehet pályázni, ha

a) az tudományos módszerek következetes alkalmazásának igazolható eredménye,

b) újdonság jellege van és kidolgozása önálló alkotó tevékenységet igényelt. Ha a külföldön már megvalósított eljárás, szerkezet stb. hazai bevezetése nem igényelte tudományos módszer előzetes alkalmazását, nem lehet tudományos minősítés alapja. Nem szerezhető tudományos fokozat olyan alkotással, amely a szabadalmakra vonatkozó jogszabályok szerint nem minősül újnak,

c) hasznosítása megtörtént, a gyakorlatban alkalmazzák. Ha az alkotást még nem alkalmazzák, akkor annak leírása értekezésként nyújtható be, amennyiben megfelel az általános követelményeknek.

20.

A nyomtatásban meg nem jelent értekezés formai követelményei a következők:

a) a kandidátusi értekezés szöveges része általában nem haladhatja meg a 120, társadalomtudományok esetében a 250, történettudományokban a 300 oldalt,

b) az értekezést el kell látni tartalomjegyzékkel, irodalomjegyzékkel, csatolni kell a rajzokat, táblázatokat stb. Az első lapon fel kell tüntetni az értekezés címét, a pályázó nevét, a megírás évét, és a tudományos ösztöndíjasnak a tudomány és a tudományos vezető nevét,

c) az értekezést általában magyar nyelven, a papírlap egyik oldalára géppel írva, számozott lapokkal, kemény kötésben és egymással egyező példányokban kell elkészíteni, értekezés idegen nyelven is készíthető.

21.

A kandidátusi munka tézisei tartalmazzák:

a) az I. részben a kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalását,

b) a II. részben az elvégzett vizsgálatok, kísérletek rövid leírását, az anyaggyűjtés módszereit, a források feltárását, illetőleg felhasználását,

c) a III. részben a tudományos eredmények rövid összefoglalását, azok hasznosítását, illetve a hasznosítás lehetőségeit. Hasznosítás lehet: az eredmények közvetlen vagy közvetett gyakorlati alkalmazása, illetőleg a tudományág belső fejlődésének elősegítése vagy más tudományág új ismeretekkel való gyarapítása,

d) a IV. részben a munka témaköréből készült publikációk jegyzékét,

e) kollektív kutatómunka eredményeinek felhasználásáról készült értekezés vagy nyomtatott mű esetén minden pályázó külön készíti téziseit, ezekben részletesen és pontosan ismerteti a kollektíva munkájában kifejtett munkásságát. A téziseket a pályázónak előzetesen láttamoztatnia kell a kollektíva többi tagjával, akiknek egyúttal nyilatkozniuk kell arról is, hogy a tézisekben ismertetett eredményeket a pályázó eredményeinek ismerik-e el.

22.

A téziseket magyar nyelven, nyomtatásban kell benyújtani. A TMB szakbizottságának engedélyével a tézisek idegen nyelven is benyújthatók.

23.

A munkahelyi vita szabályai a következők:

a) A pályázó kérelmére vagy a TMB szakbizottságának felkérésére a munkahelyi vita megszervezéséről az egyetemi vagy kutatóintézményi kutatóhely vezetője gondoskodik. A TMB szakbizottsága az MTA Regionális Bizottságának elnökét is felhatalmazhatja, hogy munkahelyi vitát kutatóhelyen szervezzen.
A munkahelyi vita vezetője nem lehet a szervezett tudományos továbbképzésekben részt vett pályázó tudományos vezetője.

b) A munkahelyi vitán meg kell győződni arról, hogy a kandidátusi munka
— témája tudományosan értelmezhető-e,
— hiteles adatokat tartalmaz-e,
— az abban foglalt tudományos eredmények a pályázó eredményei,
— az értekezés a formai követelményeknek megfelel-e.

c) A munkahelyi vitáról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyben feltüntetik a jelenlévők névsorát és röviden rögzítik a vitán a *b)* pontban megjelölt kérdésekről kialakult álláspontot, illetőleg az elhangzott véleményeket.

24.

A téma előzetes jóváhagyásához a témavázlatot három példányban, a TMB által rendszeresített kérdőívet, részletes önéletrajzot kell benyújtani a TMB szakbizottsághoz.

A szakbizottság az előzetes jóváhagyás során figyelembe veszi, hogy a választott téma összhangban van-e a tudományos igényekkel, kapcsolódik-e kiemelt kutatási irányhoz vagy fejlesztési koncepcióhoz.

25.

A TMB szakbizottsága, a pályázat és mellékletei alapján, illetve a munkahelyi vita eredményeit figyelembe véve dönt arról, hogy a benyújtott kandidátusi munka alapján a minősítési eljárás lefolytatható-e, továbbá határoz a pályázó vizsgára bocsátásáról, a vizsgakötelezettségek megállapításáról, illetőleg a vizsgafelmentési javaslatról, kijelöli a hivatalos bírálókat, és minderről tájékoztatja a pályázót. A hivatalos bírálókkal szemben a közléstől számított 15 napon belül jelenthet be a pályázó összeférhetetlenségi kifogást.

26.

Kivételesen indokolt esetben (tartós betegség, szülés, katonai szolgálat stb.) a vizsgákra megállapított egyéves határidőt a TMB szakbizottsága egy ízben, az akadály megszüntetésétől számított hat hónappal meghosszabbíthatja.

27.

28.

A szabályszerűen benyújtott kandidátusi munkát a benyújtástól számított két hónapon belül kell hivatalos bírálóknak kiadni. Július és augusztus hó e határidőkbe nem számít bele.

29.

A hivatalos bírálatra történő megbízás elvállalása megtagadható:

a) összeférhetetlenség, elfogultság (71.) címén, továbbá

b) ha a felkért bíráló kandidátusi munka elbírálásához szükséges tudományszakban jártassággal nem rendelkezik, illetőleg szakmailag nem illetékes,

c) betegség, hivatalos távollét vagy egyéb méltányolható körülmény akadályozza a megbízás ellátásában.

Ha a felkért bíráló a megbízást nem tudja ellátni, erről a megbízás kézhezvételétől számított 15 napon belül értesíti a TMB-t és visszaküldi a munkát.

30.

A hivatalos bíráló bírálati véleményének a TMB-hez történő benyújtása előtt a pályázóval az elbírálásra váró munkáról nem konzultálhat.

A hivatalos bírálónak írásbeli véleményét három hónapon belül kell öt példányban a TMB-nek benyújtani. Ha a vélemény elkészítése határidőn belü valamilyen okból nem lehetséges, az akadály felmerülésekor — legfeljebb harminc napos — haladékot lehet kérni.

31.

A hivatalos bírálatban részletesen ki kell fejteni a munka érdemeit és hibáit, értékelni kell az alkalmazott kutatási módszereket, az irodalom felhasználását, a tudományos megállapítások (következtetések) megalapozottságát, valamint nyilatkozni kell arról, hogy a munka megfelel-e a formai előírásoknak. A tartalmi követelmények megítélésekor különösen vizsgálni kell a témaválasztás helyességét, jelentőségét, valamint azt, hogy a kandidátusi munka tartalmaz-e új tudományos eredményeket, azok bizonyítottak-e, a bíráló új eredményként azokat elfogadja-e, és végeredményben a pályázó tudományos kutatásra való alkalmasságát bizonyítja-e.

32.

A bírálók javaslatot tesznek a nyilvános vita kitűzésére vagy a minősítési eljárás megszüntetésére, valamint a fokozat odaítélésére.

Ha a hivatalos bírálók között véleményeltérés van, legfeljebb további két bírálótól kérhető vélemény. A bírálók vagy többségük nemleges javaslata alapján az értekezés általában nem bocsátható vitára. A TMB szakbizottsága azonban ilyen esetben is — a pályázó írásbeli kérelmére — hozzájárulhat a nyilvános vita megszervezéséhez. Ellenkező esetben az eljárást meg kell szüntetni.

33.

Ha a bírálat nem alkalmas az értekezés tudományos elbírálására, azt a bírálóknak kiegészítés céljából vissza kell adni vagy pedig másik bírálót kell felkérni.

34.

A TMB elnöke a hivatalos bírálói vagy bizottsági feladataikat indokolatlanul nem vagy gondatlanul teljesítők tudományos fokozat után járó illetménykiegészítését a késedelemmel arányos időtartamra megvonhatja.

A TMB teljes ülése legfeljebb egy évre megvonja az illetménykiegészítést, ha a felkért hivatalos bíráló két egymást követő alkalommal méltányolható indok nélkül a megbízás elvállalását megtagadta. Az eljárásra a Sz. 67. pontjában foglaltak az irányadók. Az Akadémia tagjai esetében a TMB elnökének javaslatára az Akadémia elnöke intézkedik.

35.

Alkotással történő pályázat esetén:

a) a minősítés alapja maga az alkotás (ha írásbeli a formája) vagy az alkotásról készült leírás, ami bemutatja annak lényegét és ismerteti, hogy a Vhr. 11. §-ában és a Sz. 19. pontjában támasztott követelmények milyen módon teljesülnek. Amennyiben ezekre vonatkozóan hiteles okiratok állnak rendelkezésre (pl. szabadalmi okirat), azok másolatát a leíráshoz csatolni kell.

b) a pályázat mellékletében fel kell sorolni, hogy az alkotást hol és mikor hasznosították a gyakorlatban, vagy hol és mikor valósult meg,

c) az alkotáshoz, illetőleg a leíráshoz mellékelni kell a pályázó publikációinak jegyzékét, különlenyomatban csatolni kell a publikációk közül azokat, amelyek az alkotásról szólnak,

d) tézisek helyett az alkotás leírásából kialakított rövid összefoglalót, valamint az alkotás újdonságát, tudományos megalapozottságát és gyakorlati hasznosítását bizonyító rövid leírást kell készíteni,

e) a Sz. 19. *a—c)* pontjában foglalt követelmények elbírálásához a TMB kikéri az illetékes főhatóság véleményét.

36.

A kandidátusi munka vitára bocsátásáról a TMB szakbizottsága határoz. Ugyancsak a TMB szakbizottsága állapítja meg a bíráló bizottság összetételét, és erről a pályázót a TMB Titkársága útján értesíti. A bíráló bizottság összetételének közlésétől számított 15 napon belül a pályázó összeférhetetlenségi kifogást jelenthet be.

A vita időpontját és helyét a TMB Titkársága állapítja meg. Indokolt esetben (pl. hazai viszonylatban megfelelő szakértő hiánya miatt) a TMB szakbizottsága javasolhatja az értekezés külföldön történő megvédését; erről a TMB teljes ülése dönt. A külföldön védés költségeit — ha a védést a TMB írta elő — a TMB, egyébként a pályázó viseli.

37.

Tudományos értekezés zártkörű védésére csak rendkívül indokolt esetben, kivételesen kerülhet sor. A zártkörű védést az illetékes szakbizottság javaslatára a TMB elnöke vagy titkára rendelheti el.

38.

A kandidátusi munka vitájának időpontját legalább 30 nappal előbb ki kell tűzni, meg kell hirdetni, lehetőséget adva arra, hogy az értekezést bárki áttanulmányozhassa és arra megtehesse észrevételeit. Ennek érdekében ez idő alatt:

a) a kandidátusi munka egy-egy példányát az MTA Könyvtárában és egy nyilvános tudományos szakkönyvtárban el kell helyezni;

b) a kandidátusi munka téziseit meg kell küldeni az érdekelt intézményeknek és szakembereknek.

A hivatalos bírálók véleményét legalább tizenöt nappal a vita előtt közölni kell a pályázóval, aki válaszát írásban készíti el. Ezt a nyilvános vita után az iratokhoz kell csatolni.

A kandidátusi munkát és a hivatalos bírálók véleményét a vita előtt meg kell küldeni a bírálóbizottság tagjainak.

A nyilvános vitát a kitűzött időpont előtt legalább nyolc nappal napilapban is meg kell hirdetni.

39.

A bírálóbizottság elnökből, titkárból és legalább három más tagból áll. Nem tagjai a bírálóbizottságnak a hivatalos bírálók. A bírálóbizottságot esetenként — póttagokat is felkérve — úgy kell megalakítani, hogy a munka nyilvános vitájának valamelyik tag távolmaradása ne legyen akadálya. A bírálóbizottság elnöki feladatainak ellátásával lehetőleg doktori fokozattal rendelkező szakembert kell megbízni: az elnök akadályoztatása esetén a szakbizottság által előzetesen kijelölt helyettes elnök jár el.

A bírálóbizottságba gyakorlati szakembereket kell kijelölni és felkérni abban az esetben, ha véleményük lényeges a munka értékének megállapításához. Számuk legfeljebb kettő lehet.

A bírálóbizottság tagjának külföldi személy is felkérhető.

A bírálóbizottság feladatait a TMB szakbizottsága is elláthatja, ilyen esetben a fokozat odaítéléséről a TMB teljes ülése dönt.

40.

A bírálóbizottság tagjait egy hónappal a vita időpontja előtt értesíteni kell. A bírálóbizottságban való részvételt a felkért személy a megbízás kézhezvétele után nyomban, illetőleg mihelyt az akadályról tudomást szerzett, a Sz. 29. pontjában meghatározott okok alapján mondhatja le.

41.

A nyilvános vita akkor folytatható le, ha a bírálóbizottság elnöke, titkára és legalább három más tagja, továbbá legalább egy hivatalos bíráló jelen van. A vitát nem lehet megtartani a nemleges véleményt nyilvánító hivatalos bíráló távollétében.

A TMB hat hónapi időtartamra megvonhatja az illetménykiegészítést attól, akinek felróható mulasztása miatt a nyilvános vita nem volt megtartható.

42.

A nyilvános vitát a következőképpen kell lefolytatni:

a) A nyilvános vita megkezdése előtt a bírálóbizottság zárt ülést tart, amelyen a hivatalos bírálók véleménye, a bizottság tagjainak észrevételei alapján összegezi a munkával kapcsolatban felmerült kérdéseket, kialakítja a nyilvános vitában felvetendő, illetőleg tisztázandó kérdéseket: ha szükségesnek látja, felvilágosítást kérhet a hivatalos bírálóktól, a jelölttől és a szervezett képzésben részt vevő pályázó tudományos vezetőjétől.

b) A nyilvános vitát a bírálóbizottság elnöke megnyitja, majd a bizottság titkára ismerteti a jelölt munkásságát,

c) ezt követően a jelölt tömören kifejti munkájának főbb tételeit. Ezután a hivatalos bírálók ismertetik véleményük lényegét, valamint javaslatot tesznek a tudományos fokozat odaítélésére vagy a pályázat elutasítására. E vélemények elhangzása után kell ismertetni a TMB-hez érkezett írásbeli észrevételeket.

d) A nyilvános vitában elsőként a bírálóbizottság titkára teszi fel azokat a kérdéseket, amelyeket a bíráló bizottság az előzetes zárt ülésen kialakí-

tott. A továbbiakban a jelenlevők — a bírálóbizottság tagjai is — kérdéseket tehetnek fel és felszólalhatnak.

e) A jelölt a feltett kérdésekre, a felszólalásokra és a hivatalos bírálatokra egyszerre vagy különkülön válaszolhat, állításának igazolására könyvet és más segédeszközt használhat. A hivatalos bírálóknak egyszeri viszontválaszra van lehetőségük.

f) A vitát az elnök indokolt esetben felfüggesztheti. A felfüggesztés okát, továbbá a vita folytatásának időpontját és helyét a jelenlevők előtt ki kell hirdetni. A vitát akkor kell felfüggeszteni, ha az eljárás lefolytatásához olyan előzetes kérdés eldöntése szükséges, amelyben a bírálóbizottság nem illetékes vagy nincs hatásköre. Fel kell függeszteni a vitát így különösen, ha közvetlen megkezdése előtt vagy annak során a pályázó a bírálóbizottság tagja, vagy a hivatalos bíráló összeférhetetlenséget jelent be, továbbá, ha a hivatalos bíráló vagy a bírálóbizottság kandidátusi fokozat helyett tudomány doktora fokozat odaítélését javasolja.

g) A vita addig tart, amíg van hozzászólásra jelentkező. A vita befejezése előtt a jelöltnek felszólalási lehetőséget kell biztosítani. A vita berekesztése után a hivatalos bírálók arról nyilatkoznak, fenntartják-e javaslatukat a fokozat odaítélésére, illetőleg az elutasításra.

h) A nyilvános vitáról jegyzőkönyvet kell készíteni és azt az értekezéshez kell csatolni.

i) A nyilvános vita magyar nyelven folyik. A TMB szakbizottsága engedélyezheti a védést idegen nyelven is, tolmács azonban ez esetben nem alkalmazható.

43.

A nyilvános vitát követő zárt tanácskozásra a bíráló bizottság elnöke meghívhatja a hivatalos bírálókat. A pályázó is meghívható, ha valamely kérdésről további felvilágosításra van szükség, de a tanácskozáson ezen túl nem vesz részt.

A zárt tanácskozáson először általánosan értékelik a nyilvános vitát, különös figyelemmel a hivatalos bírálók véleményére és a jelölt válaszaira. Ezt követően a bírálóbizottság tagjai titkosan szavaznak, majd a döntésüket és annak indokait írásba foglalják.

44.

A bírálóbizottság tagjai titkos szavazással négy fokozatú (0, 1, 2, 3) pontozásos rendszerben értékelik a munkát. A bírálóbizottság az összpontszám 65%-ának megszerzése esetén javaslatot tesz a tudományos fokozat odaítélésére, e pontszám alatt pedig a kérelem elutasítására. A javaslatot mindkét esetben indokolni kell.

A pontszám a munka értékelését fejezi ki, ezért a részletes indokolásnak az adott pontszámmal összhangban kell lennie. Ha a számszerű eredményt a fokozat odaítéléséről, illetőleg az elutasításról az indoklás nem alapozza meg, ennek okait, az esetleges különvelemények feltüntetésével, a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

45.

A bírálóbizottság határozatképességéhez az elnök (helyettes elnök) és legalább négy tag jelenléte szükséges. A határozatképesség megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a szavazásban csak az vehet részt, aki a nyilvános vitán mindvégig jelen volt.

A bírálóbizottság üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza a titkos szavazás számszerű eredményét, a bizottság javaslatát, a hivatalos bírálók megállapításait a kandidátusi munka tudományos eredményeiről, azokat a főbb kérdéseket, amelyek körül a vita folyt és a bírálóbizottság összegző értékelését a kandidátusi munkáról.

A bizottság javaslatát és értékelését a jegyzőkönyv vonatkozó részének felolvasásával a nyilvános vita résztvevői előtt a helyszínen ki kell hirdetni.

47.

A kandidátusi fokozat odaítéléséről a TMB szakbizottsága az előzetesen felkért referáló tagjának tájékoztatása, a hivatalos bírálók javaslatai és a bírálóbizottság üléséről készült jegyzőkönyv alapján dönt: megállapítja, hogy a munka megfelel-e a követelményeknek, és annak megvédése a szabályok megtartásával történt-e. A szakbizottság titkos szavazással a bírálóbizottság javaslatával megegyező vagy azzal ellentétes döntést hozhat.

48.

a) A szakbizottság határozata akkor érvényes, ha a megválasztott tagjai számának felénél többen szavaztak a szavazásra bocsátott javaslat mellett vagy ellen.

b) Ha az érvénytelen vagy tartózkodó szavazatok miatt a megkívánt többség nem állapítható meg, az elnök további vitát rendel el, vagy az ügy tárgyalását elnapolja továtti információk beszerzése végett.

c) A szakbizottságnak azok a tagjai, akik a bírálóbizottsági határozathozatal során eljártak, a szakbizottsági határozathozatalban nem járhatnak el. A szakbizottsági eljárásból emiatt kizárt tagok a határozatképesség, ill. az érvényes döntéshez szükséges többség megállapításakor az adott ügyben nem vehetők figyelembe. Ilyen ügyben a szakbizottság akkor határozatképes, ha a szavazásra jogosult (vagyis az adott ügyben a határozathozatalból ki nem zárt) tagok legalább kétharmada jelen van.

49.

Ha a szakbizottság határozata eltér a bírálóbizottság javaslatától, új szakbizottsági ülést tűzhet ki és erre meghívja a bírálóbizottságot, hogy az megindokolhassa döntését, és válaszolhasson a szakbizottság ellenvetéseire. Indokolt esetben, különösen ha a bírálóbizottság javaslata megalapozatlannak látszik, a szakbizottság felvilágosítást kérhet a hivatalos bírálóktól és további egy vagy több bírálót kérhet fel vagy tőlük szakvéleményeket szerezhet be. Ilyenkor a szakbizottság kitűzött új

ülésére a jelöltet is meg kell hívni, hogy az újabb bírálatokra, szakvéleményekre észrevételt tehessen. Ezt követően a szakbizottság nyílt szavazással fenntartja korábbi döntését, vagy ismételt titkos szavazással véglegesen dönt a fokozat odaítéléséről vagy elutasításáról. A szakbizottságnak a bíráló bizottságtól eltérő döntését indokolnia kell.

50.

Ha a tárgyilagos döntés nem biztosított, a TMB elnöke vagy titkára, vagy valamely tagja, továbbá az illetékes szakbizottság elnöke vagy titkára javaslatára a kandidátusi fokozat ügyében a döntés jogát a szakbizottság határozatának meghozatala előtt — kivételesen indokolt esetben az után is — a TMB teljes ülése magához vonhatja. Az erre vonatkozó határozatot és indokait a szakbizottság elnökével közölni kell. A szakbizottság elnöke a döntés jogának megvonása ellen 8 napon belül panasszal élhet az Akadémia elnökségéhez, amely 30 napon belül dönt a panaszról. A döntésig a minősítési eljárás szünetel.

51.

A nyilvános vita alóli felmentés esetén (Tvr. 3. § (3) bek. Vhr. 3. §) a bírálóbizottság feladatait a TMB szakbizottsága látja el, és a fokozat odaítéléséről a hivatalos bírálók és a szakbizottság állásfoglalása alapján a TMB teljes ülése dönt.

52.

A szakbizottság, illetve a TMB teljes ülését követő két héten belül a TMB Titkársága a jelöltet a határozatról értesíti. A Titkárság gondoskodik a tudományos fokozattal járó illetménykiegészítésnek a kiindulási fokozat odaítélését követő hó első napjától való folyósításáról, a minősítettek nyilvántartásáról, valamint két hónapon belül az oklevél kiállításáról és átadásáról.

53.

Ha a pályázó munkájának megvédése eredménytelen volt, vagy visszalépett, továbbá, ha az eljárást megszüntették, a pályázó újabb munkát egy év elteltével nyújthat be. Ha az újabb munka az eredeti témakörben készült, annak elbírálására lehetőleg ugyanazokat a hivatalos bírálókat és ugyanazokat a bírálóbizottsági tagokat kell felkérni, akik az előző munka elbírálásában közreműködtek. Ha a pályázó összeférhetetlenségre vonatkozó bejelentést tesz, új bírálókat, illetőleg bírálóbizottsági tagokat kell kijelölni.

54.

Ha a doktori fokozatra pályázónak nincs kandidátusi fokozata, a felmentés iránti kérelmét a pályázattal együtt a TMB-hez kell benyújtani. A TMB elnöke az eljárás megindítása előtt kikéri az Akadémia illetékes tudományos osztályának véleményét. A kérelemről a TMB teljes ülése dönt. Ha a TMB teljes ülése a kandidátusi fokozat megszerzése alól felmentést ad, ez egyúttal mentesíti a pályázót a kandidátusi vizsgakötelezettségek alól is.

55.

Ha a kandidátusi eljárásra bocsátott munka alapján a hivatalos bírálók, a bírálóbizottság vagy a szakbizottság tudományok doktora fokozat odaítélését javasolja, a TMB elnöke kikéri az Akadémia tudományos osztályának véleményét. Az Akadémia osztályának egyetértése esetén a továbbiakban a doktori eljárásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

56.

A pályázatot a TMB által rendszeresített nyomtatványon, két példányban kell benyújtani, és mellékelni kell:

a) a doktori munkát öt példányban,

b) a munka téziseit öt példányban,

c) a kandidátusi fokozat elnyerése óta kifejtett szakirodalmi munkásság jegyzékét a Sz. 16/e pontja szerinti csoportosításban és a publikációk különlenyomatait, öt példányban,

d) esetleg az egyéb tudományos munkásságra vonatkozó iratokat,

e) a jelölt tudományos önéletrajzát (két példányban),

f) a pályázó műveire vonatkozó recenziók másolatát, továbbá tudományos munkáinak hazai, különösen külföldi visszhangjára vonatkozó tájékoztatást,

g) az eljárási díj befizetését igazoló csekkszelvényt.

A doktori munka formai követelményeire, valamint a tézisekre a Sz. 20. pontjában foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a doktori munka szöveges része általában nem haladhatja meg a 200, társadalomtudományok esetében a 300, a történelemtudományokban a 600 oldalt.

57.

a) A doktori pályázat benyújtása után a TMB elnöke megkeresi az Akadémia illetékes tudományos osztályát (osztályait) és az illetékes szakbizottságot, hogy a pályázó tudományos fejlődésének hosszabb szakaszát vizsgálva tudományos munkája színvonalának, hazai és nemzetközi visszhangjának, alkotóképességének, a tudomány művelésére való készségének alapján foglaljanak állást abban a kérdésben, hogy a pályázó a doktori feladathoz megkívánt tudományos szintet elérte-e és pályázhat-e a fokozatra.

b) A szakbizottság emellett nyilatkozik a választott téma jelentőségéről is. A szakbizottság az említett kérdésekben titkosan szavaz; a szavazás rendjére a Sz. 48. pontját kell megfelelően alaklmazni.

c) Ha a doktori fokozatra pályázó munkássága, különösen a kandidátusi fokozat odaítélése utáni tudományos tevékenysége kizárólag vagy túlnyomórészt társszerzőkkel közösen készített vagy létrehozott művekből áll, amelyekből nem lehet megállapítani a pályázó egyéni teljesítményét, erről a szakbizottságnak, ill. a teljes ülésnek kell állást foglalnia. Ha ez más módon nem tisztázható, a TMB felhívására a pályázó tartozik fontosabb publikációi, különösen az értekezés témakörébe tartozó munkák társszerzői-

től nyilatkozatot kérni, s azt a TMB-nek benyújtani arról, hogy az említett munkákban foglalt eredmények közül melyek a pályázó eredményei.

58.

A TMB teljes ülése a pályázat és mellékletei, valamint az Akadémia illetékes osztálya és a TMB szakbizottságának véleménye alapján értékeli a pályázó tudományos munkásságát, és engedélyezi a minősítési eljárás lefolytatását, vagy a pályázatot elutasítja. A szavazás rendjére az Sz. 48. pontjában foglaltak az irányadók.

59.

A doktori munka hivatalos bírálóit a TMB teljes ülése jelöli ki.

A hivatalos bírálatra a Szabályzat 28—34. pontjait kell megfelelően alkalmazni. A hivatalos bírálóknak meg kell vizsgálniuk, hogy a munka megfelel-e a Tvr. 6. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek, illetőleg nem vonatkoznak-e rá a Tvr. 4. § (1) bekezdésében megállapított akadályok.

60.

A munkát a TMB szakbizottsága bocsátja nyilvános vitára, illetve dönt a Sz. 32. pontjában szabályozott kérdésekről, a további bírálókat azonban a TMB teljes ülése jelöli ki.

61.

A munka vitájának vezetésére és a doktori fokozat odaítélése tekintetében javaslattételre a TMB teljes ülése legalább öttagú bírálóbizottságot jelöl ki. A bírálóbizottság elnökét lehetőleg az Akadémia tagjai közül kell megbízni.

A szakbizottság javasolhatja a munka külföldön történő megvédését. Ez esetben a Sz. 36. pontjában foglaltak az irányadók.

A bírálóbizottság feladataira, a vita lefolytatására, a szavazás módjára a Sz. 38—46. pontjait kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a nyilvános vita alóli felmentésről (Sz. 37.) a TMB teljes ülése dönt.

62.

A tudomány doktora fokozat odaítéléséről a TMB teljes ülése dönt. Az eljárásra a Sz. 47—49. pontjait, a nyilvános vita alóli felmentés esetén a Sz. 51. pontját, a fokozat odaítélésével kapcsolatos intézkedések során a Sz. 52. pontját kell megfelelően alkalmazni.

63.

A doktori ösztöndíj adományozásáról és meghosszabbításáról a TMB teljes ülése dönt. Az ösztöndíj elnyeréséhez a kandidátus köteles tervezett értekezésének tématervét három példányban, továbbá a Sz. 56. c—g) pontjaiban felsorolt iratokat a TMB-nek megküldeni.

A doktori ösztöndíjas időszak lejárta előtt két hónappal a pályázó kérheti az ösztöndíj idejének meghosszabbítását abban az esetben, ha a kutatómunka azt indokolttá teszi.

64.

A doktori ösztöndíjas munkaviszonyára egyebekben a szervezett tudományos továbbképzésben részt vevők munkaviszonyára vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

65.

A rendkívüli szabadsággal kapcsolatos javaslat kialakításához a részletes tématervet 3 példányban, továbbá e szabályzat 56. c—g) pontjaiban felsorolt iratokat kell a TMB-hez benyújtani. A TMB állásfoglalásának kialakításához a TMB elnöke véleményt kér az Akadémia illetékes osztályától az 57. pont szerint.

66.

Azokat a tudományágazatokat, amelyekben tudományos fokozat szerezhető, a szabályzat melléklete tartalmazza.

67.

Az illetménykiegészítés folyósításának felfüggesztéséről a TMB elnöke intézkedik.

Az illetménykiegészítés megvonására a TMB teljes ülése jogosult, amely erről iratok alapján dönt. A felfüggesztést követően a TMB legközelebbi teljes ülésén kell dönteni az illetménykiegészítés megvonásáról. A döntes előtt az érdekelttől nyilatkozatot kell kérni. Ha az illetménykiegészítés megvonására alapot adó okok az iratok alapján megnyugtatóan nem tisztázhatók, az érdekeltet a TMB teljes ülésére meghallgatás céljából meg kell hívni.

68.

A TMB teljes ülése az illetménykiegészítést határozott vagy határozatlan időtartamra vonja meg. Ha a megvonás határozatlan időtartamra szól, az érdekelt legkorábban a jogerős döntés után öt évvel kérheti újra az illetménykiegészítés folyósítását. A kérelemről a TMB teljes ülése dönt.

69.

A TMB teljes ülése — szükség esetén az érdekelt meghallgatása után — a tudományos fokozatot határozatlan időtartamra vonja meg.

70.

Az érdekelt a megvonásról szóló döntés hatályon kívül helyezését kérheti

a) amikor mentesül a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól, amennyiben a fokozat megvonása jogerős bírói ítéleten alapul,

b) egyéb esetekben, ha a megvonásról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított öt év eltelt.

A tudományos fokozat visszaadásáról a TMB teljes ülése dönt.

71.

Összeférhetetlen különösen:

— a hozzátartozói kapcsolat;

— a munkaviszonyból vagy munkavégzésre irá-

nyuló egyéb jogviszonyból eredő függőség, illetőleg szerződéses viszony, továbbá az irányítási kapcsolat;

— a rendszeres társszerzői, huzamos ideig tartó vagy a megbízás idején fennálló munkatársi viszony;

— olyan személy részvétele a fellebbezési eljárásban, aki az alsóbb fokú döntések kialakításában részt vett.

72.

Az összeférhetetlenséget vagy az elfogultságot annak, akire vonatkozik, haladéktalanul be kell jelenteni a TMB elnökének.

Az összeférhetetlenség vagy elfogultság kérdésében egyébként a TMB teljes ülése dönt.

73.

Nem vehet részt a tudományos fokozat odaítéléséről döntő szavazásban, aki bírálóbizottsági tagként a minősítési eljárásban már szavazott.

74.

A TMB külföldön szerzett tudományos fokozat elismerése tárgyában — kérelemre — az alábbi döntéseket hozhatja:

a) elismeri a tudományos fokozat egyenértékűségét — az állampolgárságtól függetlenül — a Sz. 76. *a)* és *b)* pontjaiban foglalt esetekben;

b) a tudományos fokozatot honosítja, ha a kérelmező magyar állampolgár és az Sz. 77. és 78. pontjában meghatározottak szerint jár el, a honosítással egyidejűleg rendelkezik az illetménykiegészítésről;

c) a honosítással azonos hatályú záradékkal látja el a tudományos fokozat megszerzését tanúsító okiratot, ha a kérelmező Magyarországon letelepedett, illetőleg letelepedés céljából itt tartózkodó nem magyar állampolgár (Sz. 78. pontja), a záradékolással egyidejűleg rendelkezik az illetménykiegészítésről;

d) a kérelmet elutasítja.

75.

Az egyenértékűség megállapítása iránti kérelemhez csatolni kell a külföldön kiállított okiratot és annak hiteles magyar nyelvű fordítását.

76.

a) Ha nemzetközi egyezmény vagy szerződés kimondja valamely külföldi tudományos fokozatnak magyar tudományos fokozattal való egyenértékűségét, a TMB szakbizottsága, illetőleg teljes ülése a kérelem és mellékletei alapján megállapítja, hogy a tudományos fokozat egyenértékű a tudomány kandidátusa vagy tudomány doktora fokozattal, és megjelöli a tudományágazatot. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a külföldi tudományos fokozatot a Sz. 78. pontja szerint nem honosítják, de nemzetközi egyezmény vagy szerződés az egyenértékűséget kimondja.

b) Nemzetközi egyezmény vagy szerződés hiányában a TMB szakbizottsága, illetőleg teljes ülése szakvélemény-beszerzés vagy szakértő meghallgatása után dönt az egyenértékűségről.

c) Az egyenértékűség elismerése után a TMB titkára látja el a külföldön szerzett okiratot az egyenértékűséget tanúsító záradékkal.

77.

Ha magyar állampolgár a TMB előzetes jóváhagyásával szerez külföldön tudományos fokozatot (Vhr. 24. § (1) bek.), a honosítási kérelemhez csatolni kell a fokozat megszerzésének alapjául szolgáló munkát, a téziseket magyar nyelven, a TMB előzetes engedélyét, a tudományos fokozatról kiállított okiratot és annak hiteles magyar fordítását.

A kérelemről — kandidátusi fokozat esetén — a TMB szakbizottsága, doktori fokozat esetén a TMB teljes ülése dönt.

A döntést követően a TMB titkára honosítási záradékkal látja el az okiratot.

78.

Ha magyar állampolgár a TMB előzetes hozzájárulása nélkül szerez külföldön tudományos fokozatot, a fokozat honosításáról a TMB teljes ülése dönt. A honosítást feltételek teljesítésétől teheti függővé, így különösen előírhatja vizsgák letételét, véleményadás céljából hivatalos bírálókat jelölhet ki, az Akadémia tudományos osztályát megkeresheti. A honosítással együtt a TMB azt is megállapítja, melyik magyar tudományos fokozattal egyenértékű a külföldi tudományos fokozat.

Indokolt esetben a TMB teljes ülése elrendelheti a honosítás előtt a minősítési eljárásnak az általános szabályok szerinti lefolytatását.

A kérelemhez a Sz. 77. pontjában foglalt mellékleteket kell csatolni, amelyeket ki kell egészíteni a TMB által előírt más okmányokkal.

79.

Ha Magyarországon letelepedett, illetőleg letelepedés céljából itt tartózkodó nem magyar állampolgár külföldön szerzett tudományos fokozata magyar tudományos fokozattal egyenértékű, a TMB teljes ülése a fokozatot tanúsító külföldi okiratot a honosítással azonos jogi hatályú záradékkal látja el. Az egyenértékűség kérdésében nemzetközi szerződés vagy egyezmény az irányadó, ennek hiányában a honosítás feltételeinek megállapítására a Sz. 76/b. pontjában foglaltakat kell megfelelően alkalmazni. Az ilyen kérelemhez csatolni kell a fokozat megszerzésének alapjául szolgáló munkát, annak magyar nyelvű téziseit, továbbá a Magyarországon történt letelepedést, illetőleg a letelepedés céljából itt tartózkodást igazoló iratot.

A záradék kiállításáról a TMB titkára gondoskodik.

80.

81.

a) Ha a kandidátusi vagy doktor fokozatra pályázó az értekezése és tézisei szabályszerű benyújtása után elhunyt, a hozzátartozó vagy a munkáltató

kérelmére vagy hivatalból a minősítési eljárás folytatható.

b) A kérelmet a jogosult a TMB Titkárságának a pályázó halála után — záros határidővel — 60 napon belül terjesztheti elő. A kérelem benyújtására való jogosultság szempontjából a pályázó hozzátartozója az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1981. évi I. tv. 97. § *b)* pontjában meghatározott személy.

c) Kandidátusi fokozatra pályázás esetében nem folytatható a minősítési eljárás, ha a pályázó valamennyi vizsgakötelezettségének nem tett eleget, illetőleg a vizsgák letétele alól jogszabályi rendelkezés alapján nem mentesült, vagy a TMB e kötelezettsége alól még életében nem mentesítette.

d) Ha mindegyik hivatalos bíráló a fokozat odaítélését javasolja, a tudományos fokozatnak a pályázó halála után történő odaítéléséről — a szakbizottság javaslata alapján — a TMB teljes ülése dönt.

Melléklet a TMB Szabályzataihoz

Tájékoztató a tudományos továbbképzésben és a tudományos minősítésben alkalmazandó díjakról és illetékekről

1. A tudományos továbbképzésben való részvételre pályázó magyar állampolgár pályázati díja, valamint a külföldi tudományos fokozat megszerzésének előzetes jóváhagyására irányuló kérelem díja 500 Ft.

2. A tudományos továbbképzésben részt vevő, valamint a kandidátusi fokozatra pályázó magyar állampolgár vizsgadíja magyar nyelven tett vizsgánként 500 Ft.

3. Kandidátusi téma előzetes jóváhagyásának díja 1000 Ft.

4. Doktori téma előzetes jóváhagyásának díja 2000 Ft.

5. Kandidátusi pályázat benyújtásakor — ideértve az előzetesen jóváhagyott témájú és az ismételten benyújtott pályázatot is — magyar állampolgár számára az eljárási díj

a) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban az adott tudományterületre megállapított oldalszámot nem haladja meg — 3000 Ft,

b) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket meghaladja — a 3000 Ft alapdíjon felül, minden megkezdett további 50 oldal után 1000 Ft pótdíj,

c) idegen nyelvű munka esetén az *a)* és *b)* pontban meghatározott összeg háromszorosa.

6. Doktori pályázat benyújtásakor — ideértve az előzetesen jóváhagyott témájú és az ismételten benyújtott pályázatot is — magyar állampolgár számára az eljárási díj

a) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket nem haladja meg — 7500 Ft,

b) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket meghaladja — a 7500 Ft alapdíjon felül, minden megkezdett további 50 oldal után 1000 Ft pótdíj,

c) idegen nyelvű munka esetén az *a)* és *b)* pontban meghatározott összeg háromszorosa.

7. Külföldön szerzett tudományos fokozat honosítási díja és a külföldön szerzett tudományos fokozat belföldi tudományos fokozattal egyenértékűséget megállapító határozat eljárási díja:

a) kandidátusi fokozat esetén 2000 Ft,

b) tudomány doktora fokozat esetén 4000 Ft.

8. A kandidátusi és a doktori oklevél kiállításának díja 200 Ft.

9. A tudományos továbbképzésben való részvételre pályázó külföldi állampolgár pályázási díja 50 US dollár vagy ennek megfelelő értékű konvertibilis valuta.

10. A tudományos továbbképzésben részt vevő, valamint a kandidátusi fokozatra pályázó külföldi állampolgár vizsgadíja vizsgánként 40 US dollár vagy ennek megfelelő értékű konvertibilis valuta.

11. Kandidátusi pályázat benyújtásakor — ideértve az ismételten benyújtott pályázatot is — a külföldi állampolgár számára az eljárási díj

a) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban az adott tudományterületre megállapított oldalszámot nem haladja meg — 150 US dollár vagy ennek megfelelő értékű konvertibilis valuta,

b) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket meghaladja — a 150 US dollár alapdíjon felül, minden megkezdett további 50 oldal után 50 US dollár vagy annak megfelelő értékű konvertibilis valutában fizetett pótdíj,

c) nem magyar nyelven, hanem valamely világnyelven írt munka esetén az *a)* és *b)* pontban meghatározott összeg háromszorosa.

12. Doktori pályázat benyújtásakor — ideértve az ismételten benyújtott pályázatot is — a külföldi állampolgár számára az eljárási díj

a) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban az adott tudományterületre megállapított oldalszámot nem haladja meg — 250 US dollár vagy ennek megfelelő értékű konvertibilis valuta,

b) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket meghaladja — a 250 US dollár alapdíjon felül, minden megkezdett további 50 oldal után 50 US dollár vagy ennek megfelelő konvertibilis valuta pótdíj,

c) nem magyar nyelven írt munka esetén az *a)* és *b)* pontban meghatározott összeg háromszorosa.

13. Külföldi állampolgár részére a kandidátusi vagy a doktori oklevél kiállításának díja 5 US dollár vagy ennek megfelelő értékű konvertibilis valuta.

14. Ez a tájékoztató nem tartalmazza azokat a kutatási költségeket, amelyek a külföldi állampolgár képzésével kapcsolatosan a kutatóhelyeken merülnek fel.

15. Azok a külföldi állampolgárok, akik nemzetközi megállapodás vagy a tudományos akadémiák közötti egyezmény, továbbá diplomáciai úton előterjesztett hivatalos kérelem alapján pályáznak tudományos fokozatra — ha az egyezmény másképp nem rendelkezik —, díj fizetésére nem kötelesek.

16. A kandidátusi vizsgabizottság elnökét és tagjait vizsgánként egyaránt 120 forint vizsgáztatási díj illeti meg. Ha a vizsga nem magyar nyelven történik, akkor a vizsgadíj 300 forint.

17. A kandidátusi munka hivatalos bírálóinak díjazása a következő:

a) magyar nyelvű munka esetén, ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt terjedelmet nem haladja meg, 1000 forint,

b) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket meghaladja — 1000 forint, és minden további megkezdett 50 oldal esetén 400 forint pótdíj,

c) idegen nyelvű munka esetén az *a)* és *b)* pontban meghatározott összeg háromszorosa.

18. A doktori munka hivatalos bírálóinak díjazása a következő:

a) magyar nyelvű munka esetén, ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt terjedelmet nem haladja meg, 2000 forint,

b) magyar nyelvű munka esetén — ha annak terjedelme a 3/1984. TMB szabályzatban előírt mértéket meghaladja — 2000 forint és minden további megkezdett 50 oldal esetén 400 forint pótdíj,

c) idegen nyelvű munka esetén az *a)* és *b)* pontban meghatározott összeg háromszorosa.

19. A bírálóbizottság elnökét és tagjait kandidátusi munka esetén 240 forint, doktori munka esetén 360 forint díj illeti meg. Ennek az összegnek a kétszerese jár részükre, ha a disszertáció nem magyar nyelven készült és a nyilvános vitát idegen nyelven folytatták le.

20. A tudományos továbbképzésben részt vevő tudományos vezetőjét évenként 6000 forint — összesen 18 000 forint — tudományos vezetői díj illeti meg, amelyet részére évenként kell kifizetni.

21. Külföldi állampolgár tudományos továbbképzése esetén a tudományos vezetőt évenként 8000 forint — összesen 24 000 forint tudományos vezetői díj illeti meg.

22. Ha külföldi állapolgár pályázik tudomány doktora fokozatra, és részére a TMB konzulenst jelöl ki, akkor a konzulens részére egy alkalommal 10 000 forint konzulensi díjat kell fizetni.

23. A tudományos továbbképzés eredményességét tanúsító, a TMB által kiállított végbizonyítványon 100 forint illetéket kell illetékbélyegben leróni.

24. A TMB határozatai elleni fellebbezésen 200 forint fellebbezési illetéket illetékbélyegben kell leróni.

TÁJÉKOZTATÓ

a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Filozófiai szakbizottság

BÁNYAI FERENC
(ELTE ÁJK)
„Humanizmus és protestantizmus lényege, kapcsolata és hatása Erasmus és Luther munkásságán keresztül" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

MIHÁLYDEÁK TAMÁS
(KLTE)
„Parciális intenzionális logika" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

TUBA IMRE
(Agrártud. E. Keszthely)
„Német és magyar polgári értékfilozófia (Badeni és kolozsvári iskola)" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

SZABÓ LÁSZLÓ
(Orsz. Piackutató I.)
„Tudományos tevékenység tézises összefoglalója" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MIHÁLYI PÉTER
(Közgazd.tud. I.)
„Az NSZK gazdaságpolitikája (Elmélet és gyakorlat)" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

NGUYEN VAN TAO
(Vietnam)
„A kereskedelmi hálózat fejlesztésének és területi elhelyezésének elméleti és gyakorlati kérdései, különös tekintettel a városok fejlődésére" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ARTNER ANNAMÁRIA
(MTA Világgazd. KI)
„A nem szocialista világ mikroelektronikai ipara — Iparági jellemzők, világpiaci folyamatok, versenyképességi viszonyok és fejlesztési stratégiák" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

NEGOOM AHMED SALEH
(Dél-Jemen)
„A Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság gazdasága és külgazdasági kapcsolatai az állami gazdaságpolitika tükrében" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

AHMED ABDEL RAZZAK SALAMA
(Egyiptom)
„Multinational corporations power, role and future in the Arab Republic of Egypt" c.

értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KALOTAY KÁLMÁN
(BKE)
„Adósságkezelési politika Mexikóban 1982 és 1988 között" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ASZTALOS LÁSZLÓ GYÖRGY
(MKKE Biztosításkut. Csop.)
„Versenyelmélet és versenypolitika az NSZK-ban" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

NEUPAUER KAMIL
(Orsz. Orvostud. Inform. I. és Könyvtár)
„Úrbéri rendezés Mária Terézia korában" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

SZEKERES TAMÁS
(Széchenyi I. Műszaki Főiskola)
„Planung von Bildungsmassnahmen in Kombinaten der Ungarischen Volksrepublik" c. értekezése alapján a pedagógiai tudomány kandidátusa.

KONCZ ISTVÁN
(Politikai Főiskola)
„A video felhasználási lehetőségei a 14—18 éves tanulók önismeretre nevelésében" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

SZABÓNÉ FEHÉR ERZSÉBET
(Sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola)
„Az 1777—1848 közötti alsó- és középszintű magyar nyelvű tankönyvek összehasonlító vizsgálata" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Matematikai szakbizottság

KIRKOVITS MÁRIA MAGDOLNA
(Erdészeti és Faipari Egyetem)
„Variációszámítás és Lagrange-terek" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

ZOLLER VILMOS
(Távközl. KI)
„Principális fibrált nyalábok automorfizmuscsoportjainak homotópikus szerkezetéről" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai és csillagászati szakbizottság

AL-AITHAWI ADNAN SALEH MOHAMED
(Irak)
„Permetrészecskék méret- és sebességeloszlásának mérése holografikus eljárásokkal" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

ZIMÁNYI LÁSZLÓ
(MTA SZBK Biofiz. I.)
„A halorodopszin aniontranszportáló fehérje működésére jellemző spektrális változások" c. értekezése alapján a fizikai (biofizikai) tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

SZABÓ ZOLTÁN
(KEÉ)
„Európai és japán szilvafajták virágzása, termékenyülése, társítása" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

KOCSONDI JÓZSEF
(PANNON Agrártud. E. Keszthely)
„A háztáji és kisegítő gazdaságok integrációja a közös gazdaságokkal Magyarország mezőgazdaságában" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SHAFIQ ALI ISMAIL
(Irak)
„Hungarian experiences in forestry management and possibilities in using them in the developing countries" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

TEKES KORNÉLIA
(SOTE Gyógyszerhatástani I.)
„Potenciális antidepresszív szerek hatásmódjának vizsgálata: kapcsolat a depresszió biokémiai alapjaival" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZENTIRMAY ZOLTÁN
(Országos Onkológiai I.)
„A gyomorrák kialakulása: experimentális és humanpatológiai megfigyelések" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

LÁSZIK ZOLTÁN
(SOTE Kórbonctani I.)
„A krónikus pancreatitis patológiája" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

TIHANYI TIBOR
(SOTE I. sz. Seb. Kl.)
„Krónikus pancreatitis miatt végzett dekompressziós műtétek és okklúziós eljárások eredményei" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BALOGH ERZSÉBET
(SOTE Gyermekkl.)
„Kromoszóma-eltérések lymphoproliferatív és myloproliferatív megbetegedésekben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MÜZES GYÖRGYI
(SOTE II. Belkl.)
„Májvédők hatása a szabad gyökös reakciókra és a celluláris immunkreativitásra idült alkoholos májbetegségben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

DEÁK GYÖRGY
(SOTE II. Belkl.)
„Májvédők hatása a szabad gyökös reakciókra és a celluláris immunkreativitásra idült alkoholos májbetegségben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

SZABÓ LÁSZLÓ
(BME)
„A képlékenységtan elméletei és néhány általánosításuk" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SILLINGER NÁNDOR
(Alumíniumip. Tervező és KI)
„Elektrolizáló kádakban termelt alumínium, vas és szilícium szennyezésének csökkentési lehetőségei" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BARANYI LÁSZLÓ
(NME)
„Eljárás változtatható állásszögű és osztású síkbeli lapátrácson kialakuló potenciáláramlás számítására" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NGUYEN BA HIEP
(Vietnam)
„Húzott és tolt vonatok hosszerőinek meghatározása fékezéskor vízszintes, emelkedő és lejtős egyenes pályán" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Energetikai szakbizottság

MORVA GYÖRGY
(Kandó K. Villamosip. Műszaki Főisk.)
„Mikroprocesszor alapú védelemdiagnosztikai rendszer kifejlesztése és vizsgálatai" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NAGY ISTVÁN
(Paksi Atomerőmű V.)
„Zajdiagnosztikai módszerek kidolgozása a VVER típusú atomerőművi berendezések állapotellenőrzéséhez" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TAMÁSYNÉ BÁNÓ MARGIT
(Papírip. V. KI)
„Hőszivattyúk alkalmazása a faipari szárítási technológiák energetikai hatékonyságának javítására" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

GYURÓ IMRE
(MTA MFKI)
„GaSb kristálynövesztés mikrogravitációs körülmények között" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SALAH-EDDIN NOUR-EDDIN
(Szíria)
„Behavior of silicon single crystals during annealing and correlation with processing" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

MAJOROS GÁBOR
(MOM)
„Rádiókémiai, elektrokémiai és fotoelektrokémiai vizsgálatok az n-GaP/elektrolit határfelületén" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság II.

SZABÓ ISTVÁN
(DOTE)
„Streptomycin szerepe a termelő törzs autolízisében" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Pszichológiai szakbizottság

SÁR LÁSZLÓ
(Munkásőr Par. Iskola)
„A politikai és gazdasági vezetők kapcsolata a vezetői tevékenységben" c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

SZRETYKÓ GYÖRGY
(Politikai Főiskola)
„A szocialista társadalom politikai kultúrája" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmény vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés az 1173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György – Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19444
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 4 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460—5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10/A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díja egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

XXXIX. (1990) ÉVFOLYAM 7. SZÁM

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. AUGUSZTUS 31.

Kormány határozatai

1008/1990 (VII. 18) Korm. határozat — a Tudományos Minősítő Bizottság titkára kinevezéséről ... 112

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1990. június 26-i üléséről

25/1990. sz. hat. — a Petőfi Sándornak vélt barguzini lelet vizsgálatáról 112

26/1990. sz. hat. — az MTA 1990. évi közgyűlése határozatának végleges szövegéről ... 113

27/1990. sz. hat. — az alelnök tevékenységi körének megállapításáról ... 119

28/1990. sz. hat. — vallástudományi szakbizottság létesítéséről ... 120

29/1990. sz. hat. — a Tudományos Minősítő Bizottság titkárának kinevezésére vonatkozó javaslatról ... 120

30/1990. sz. hat. — az MTA 1990. évi Almanachjának kiadásáról ... 120

31/1990. sz. hat. — a Magyar Tudomány című folyóirat szerkesztőbizottságának összetételéről ... 121

32/1990. sz. hat. — a Tudós Klub Tanács tagjai és titkára megbízatásának meghosszabbításáról ... 121

33/1990. sz. hat. — az interdiszciplináris előkészítő eljárás után megválasztott belső tagok osztályba sorolásáról ... 122

34/1990. sz. hat. — az Elnökség 1990. II. félévi munkatervéről ... 122

35/1990. sz. hat. — alkalmi bizottságok kiküldéséről ... 124

36/1990. sz. hat. — az MTA vezetőinek fizetéséről ... 125

37/1990. sz. hat. — az MTA—Cziffra alapítvány társelnökének személyéről ... 125

38/1990. sz. hat. — az ideiglenes testületi ügyrend tervezetének vitájáról ... 126

az Elnökség egyéb állásfoglalásai ... 126

Közlemények

TMB tájékoztató — a szakbizottságok által odaítélt kandidátusi fokozatokról ... 126

Pályázati felhívások ... 129

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének fogadóórája ... 132

Kormány határozatai

A Kormány
1008/1990. (VII. 18.) Korm. határozata

a Tudományos Minősítő Bizottság titkára kinevezéséről

1. A Kormány *dr. Harmathy Attilát* a Tudományos Minősítő Bizottság titkárává kinevezi.

2. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba; ezzel egyidejűleg a Tudományos Minősítő Bizottságról szóló 1055/1988. (VII. 12.) MT határozat ennek megfelelően módosul.

Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1990. június 26-án tartott üléséről
(25—38. számú határozatok)

Jelentés

a Petőfi Sándornak vélt barguzini lelet vizsgálatáról

Németh Miklós miniszterelnök felkérte az Akadémiát, hogy nyilvánítson véleményt a Szovjetunió területén (Burját Autonóm Köztársaság, Barguzin település temetőjében) magán kezdeményezéssel és finanszírozással feltárt, Petőfi Sándornak tulajdonított földi maradványok hitelességéről. Az Elnökség eleget téve a felkérésnek 44/1989 sz. határozatával kimondta, hogy

1. „Az interdiszciplináris vizsgálatok két ütemben történő elvégzését tartja indokoltnak.
   Az első ütemben az igazságügyi orvostani-antropológiai vizsgálatokat kell elvégezni. Ha ennek eredménye az azonosság lehetőségének kizárását adja, ezt deklarálni kell.
   A második ütemre akkor kerül sor, ha a vizsgálat eredményeként az azonosítás lehetőségének vélelme fennáll. Ebben az esetben tovább kell folytatni az ezirányú diszciplináris, interdiszciplináris kutatásokat mind igazságügyi orvosszakértői-antropológiai, mind pedig irodalomtudományi, történettudományi vonalon.
2. Az 1. pont szerint vizsgálatok további koordinálásával Tigyi József és Ujfalussy József alelnököket bízza meg és felkéri őket, hogy létesítsenek hivatalos kapcsolatot a SzUTA megfelelő partnereivel együttműködést kezdeményezve az államközi és tudományetikai követelményeknek megfelelően".

A SzUTA-val történt egyeztetés után a természettudományi szakértő bizottság 1990. január 6-án Moszkvába utazott, ahol megkezdődtek az interdiszciplináris megbeszélések és vizsgálatok. A tudományos megbeszélésekről emlékeztető készült. A megbeszélések és vizsgálatok minden fázisában részt vett az ún. MEGAMORV Petőfi Bizottság 10 tagú együttese is.

A helyszíni vizsgálatokat itthon kiegészítő laboratóriumi vizsgálatok, illetve részletesebb értékelés követte, amelyben külső szakértők is részt vettek. Ennek eredményéről előzetes szakértő bizottsági összefoglaló jelentés készült, amelyet az MTA Antropológiai Bizottsága 1990. április 11-én tartott kibővített ülésén megvitatott és elfogadott. Ezt követően további — lényegében csak kiegészítő — vizsgálatok még történtek, amelyek a korábbi megállapításokat megerősítették.

Az Elnökséghez benyújtott végleges jelentés — amelynek melléklete volt a szakértő bizottság részletes vizsgálati eredménye, valamint az MTA—SzUTA közös bizottság üléseiről készített emlékeztető — főmegállapítása az, hogy a barguzini 7. számmal jelzett csontvázat 40 évnél régebben, de 100 évnél nem régebben temették el, s a neme nő.

A napirend feletti vitában az ásató régész felvetette egy nyilvános, de szigorúan szakmai vita igényét, valamint további társadalomtudományi kutatást, nem „Petőfi Sándor", hanem Alexander Sztyepanovics Petrovics nevű személy irányába. Ellentmondást talált a csontváz eltemetési idejének bizottság szerinti meghatározása, valamint a sírban talált fakoporsó dendrológiai kormeghatározása között.

Ezt a szakértő bizottság elnöke azzal utasította vissza, hogy a barguzini 7. sz. sír tulajdonképpen kettős sír (ezt a tényt az ásatók eddig elhallgatták, valamint azt is, hogy a kettős sír közelében egy csecsemő váza is volt). A kronológiára felhasznált faanyag az alsó koporsós temetésből származik, a felső (Petőfinek tulajdonított csontváz) koporsó nélkül, később lett rátemetve, tehát az alsó (korábbi) fa meghatározás nem vethető össze a később eltemetett csontvázból történő kormeghatározással.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

A bizottság elnöke javasolta a természettudományi vizsgálat történetének, módszereinek, eredményének tudományos színvonalú, de közérthető formában történő közzétételét a Korunk Tudománya c. sorozatban.

A társadalomtudomány oldaláról történt felszólalások ezzel egyetértettek, de szükségesnek tartották, hogy e publikáció egészüljön ki a Petőfi legenda rövid történetével, illetve a történészek véleményével is. Javasolták a téma lezárását és hangsúlyozták, hogy újabb vizsgálatokat nem szabad hiedelmekre építeni, és csak akkor szabad folytatni, ha hiteles bizonyítékok merülnek fel. A társadalomtudományok vonatkozásában egyébként is logikátlan a „szibériai Petőfi" felvetés, mert az orosz hadifogságba esett tisztekről alapos, pontos nyilvántartás készült. A menedékjog kérésének pedig még inkább nyoma kellett volna, hogy legyen annál is inkább, mert az akkori szibériai száműzöttek (pl. dekabristák stb.), hadifoglyok viszonylagos helyi szabadságot élveztek.

Mindezeknek megfelelően javasolták módosítani a határozati javaslat 6. pontját, mely a társadalomtudományi szakértői bizottság fennállásának meghosszabbításáról szólt.

A vita eredményeként az Elnökség az alábbi egyhangú határozatot fogadta el.

Az Elnökség 25/1990 számú határozata

Az Elnökség:

1. Az Antropológiai Bizottság állásfoglalásával megerősített szakértő bizottsági jelentés tudomásul veszi.
2. Felkéri elnökét, hogy
   — a szakértő bizottság jelentését, valamint az Elnökség állásfoglalását küldje meg a Minisztertanács elnökének és a Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökének;
   — javasolja, hogy kezdeményezzék a Burját Kormány illetékeseinél a barguzini temetőben létesített „Petőfi emlékhely" megszüntetését.
3. Köszönetet mond a SzUTA-nak a vizsgálatokban való részvételéért, a munkafeltételek optimális megteremtéséért.
4. Köszönetét, elismerését fejezi ki a vizsgálatban részt vett szakértőknek, végzett munkájukért.
5. Visszautasítja a különböző médiákban megjelent, a bizottságot, illetőleg egyes tagjait ért durva, szakmai és személyi támadásokat.
6. Szükségesnek tartja a természettudományi vizsgálat történetének, módszereinek, eredményeinek tudományos színvonalú, de közérthető formában történő közzétételét, a társadalomtudományok oldaláról kiegészítve a Petőfi legenda rövid történetével, illetve a történészek véleményével is. Megjelentetésre — az Elnökség — a Korunk Tudománya c. sorozatot javasolja.
7. A határozat melléklete a természettudományi szakértő bizottság összefoglaló jelentése, továbbá az MTA — SzUTA közös bizottság üléseiről készített Emlékeztető.

A Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi rendes közgyűlésének határozata

A közgyűlés által kiküldött határozatszövegező bizottság elnöke a határozat tervezetét írásban terjesztette az Elnökség elé. Az Elnökség — néhány észrevétel elfogadásával — az előterjesztés kisebb módosításával az alábbiak szerint állapította meg az 1990. évi rendes közgyűlés határozatának szövegét.

Az Elnökség 26/1990. számú határozata

I.

A Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi rendes közgyűlése nemzeti történelmünk fordulatot hozó évében ült össze. Az 1990. év az Akadémia számára nemcsak egy ötéves ciklus lezárása, hanem a demokratikus jogállamként működő, piacgazdaságot bevezető új Magyarország születésének éve is. Az Akadémia reményekkel tekint a 90-es évekre. Bízik abban, hogy a történelmi átalakulás a magyar tudomány új fellendülését eredményezi. Szabad és autonóm akadémia csakis szabad, demokratikus, az egyéni és a közösségi jogokat tiszteletben tartó társadalomban létezhet.

A Magyar Tudományos Akadémia — legnemesebb hagyományaihoz, történelmi felelősségéhez híven, a nemzet hosszú távú érdekeinek szószólójaként, a napi politikai körülményektől függetlenül, a nemzetközi tudományos értékrendhez igazodva — alakítja ki véleményét az országot érintő alapvető kérdésekről és a tudomány fejlődéséről és fejlesztéséről.

II.

A közgyűlés, soros feladatának és napirendjének megfelelően, az előzetes írásos összefoglalók, valamint az elnök és a főtitkár beszámolója alapján áttekintette az 1985 és 1990 közötti időszak munkáját.

Visszatekintve az 1985 és 1990 közötti időszakra, a közgyűlés megállapítja, hogy a ciklus második felében kedvező irányban változott a politikai hatalom és az Akadémia viszonya, több teret kapott és teljesebbé vált a tudományos testületek autonómiája.

Az elmúlt öt évben az Akadémia betöltötte tudománypártoló szerepét, tovább építette a magyar kutatók kapcsolatait Európa és a világ más tudományos központjaival, értékelte és elismerte a magyar kutatók teljesítményeit.

Az Akadémia az elmúlt ciklusban újjáépítette az akadémiai könyvtárat, megkezdte az országos informatikai hálózat kiépítését, és kezdeményezte regionális, valamint szakmai műszerközpontok létesítését.

Ebben a ciklusban javasolta az Országos Tudományos Kutatási Alap létesítését, és közreműködött tevékenységében. Az Akadémia eredményesen szorgalmazta a minősített kutatók és az akadémikusok illetményének rendezését is.

Tovább erősödtek és új egyezményekkel gazdagodtak az Akadémia s ezen keresztül a magyar ku-

tatóközösség nemzetközi kapcsolatai. A magyar tudomány nemzetközi megbecsülése tovább javult. Akadémiánk számos tagja és munkatársa megtisztelő vezető szerepet tölt be nemzetközi tudományos szervezetekben. A magyar kutatók közleményeinek nemzetközi értékelése a közép-kelet-európai térség más országaihoz viszonyítva igen jó. A kutatóközösségek az elmúlt ciklusban is öregbítették a magyar tudomány s azon keresztül hazánk nemzetközi megbecsülését.

Az Akadémia mértékadó, kritikus, és — mai szemmel is — előremutató állásfoglalásokat tett közzé olyan országos jelentőségű egyekben, mint a Magyar Köztársaság új alkotmánya, a lakosság egészségi állapota, a Bős—Nagymarosi Vízlépcsőrendszer, a VII. ötéves terv, az adórendszer, a gazdasági stabilizáció és kibontakozás programja.

Az Akadémia közvetett hatása érvényesült a kutatóközösségek eredményeire épülő bizottsági állásfoglalásokban, ankétjain, felolvasó ülésein, de a médián át nyilvánított véleményében is. Nagy jelentőségű állásfoglalásaival formálta a hazai közvéleményt.

Az Akadémia az elmúlt ciklusban kezdte meg az új akadémiai törvény előkészítését. Új alapszabályt alkotott, amely kibővíti az Akadémia belső demokratizmusát, lehetővé teszi újabb, itthon és külföldön élő tudósok bekapcsolását az Akadémia életébe, további garanciákat ad a kutatás szabadságának és a kutatóhelyek önállóságának az érvényesüléséhez. Lényeges új eleme az alapszabálynak, hogy a bizottsági hálózatot a képviseleti elv érvényre juttatásával újítja meg, így lehetővé teszi, hogy a magyar tudomány valamennyi művelője választás vagy delegálás útján bekapcsolódhasson az Akadémia életébe.

Akadémiánk az elmúlt ciklusban fokozatosan romló anyagi körülmények között teljesítette feladatait. A magyar kutatók a nyolcvanas évek második felében egyre nehezedő körülmények között, elemi létfeltételeik megteremtéséért küzdöttek. Az Akadémia nagy erőfeszítéseket tett a tudományos kutatás feltétleit biztosító intézmények működőképességének megőrzéséért, a nemzetközi kapcsolattartás, a folyamatos információellátás anyagi fedezetének biztosításáért, az egyetemi és más támogatott kutatóhelyek megvédéséért.

A közgyűlés köszönetét és elismerését fejezi ki az Akadémia bizottságaiban és intézményeiben dolgozó kutatóknak, az osztályok életében aktívan részt vevőknek és az Akadémia most leköszönő tisztségviselőinek. Köszönet illeti a kutatás feltételeinek megteremtését szolgálatukkal segítő hivatalnokokat és munkatársakat is.

III.

A Magyar Tudományos Akadémia az 1988. évi, az 1989. évi és az 1990. évi februári közgyűlésén megkezdte felkészülését a 90-es évekre, felvázolta stratégiáját és kitűzte megújításának programját. E határozatok és állásfoglalások továbbra is mérvadók, a közgyűlés szükségesnek tartja azonban, hogy e feladatrendszer némely elemét erőteljesebben hangsúlyozza, kifejtse, illetve kiegészítse.

1. Az Akadémia kinyilvánította, hogy magát — az 1949 előtt érvényes és az azt követően, bár sok tekintetben megnyirbált státusában — autonóm köztestületnek tekinti. Felkérte az Országgyűlést, hogy az általa megszabott munkarendben, megfelelő időben tűzze napirendre a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló új törvény megalkotását. A törvény — építve a több mint 160 éves Akadémia nemes hagyományaira — biztosítsa a magyar tudománynak a világ tudományos életébe szervesen bekapcsolt fejlődési feltételeit, kimondva a napi politikától való függetlenségét és az alkotó közösségek védelmét. Feltétlenül kívánatos, hogy a törvény erősítse meg az Akadémia belső egységét is, szüntesse meg a testületi és a hivatali ágak szétválasztását, és ezen keresztül is gondoskodjon az Akadémia feladatainak végzése során a munka összhangjáról.

Az Akadémia, mint önkormányzattal felruházott köztestület, feladatának tekinti, hogy a magyar tudomány egészét támogassa és az egész tudományosságunk érdekeinek a szószólója legyen.

A közgyűlés felkéri az Elnökséget, hogy a törvény előkészítése során, az alapszabály megfelelő módosításainak kidolgozásakor, valamint mindenfajta hatásköréhez tartozó kezdeményezéssel tegye lehetővé, hogy az Akadémia eredményesen és minél nagyobb számban bevonhassa a tudomány elismert hazai művelőit és a külföldön élő magyar tudósokat a tudományos kérdések megvitatásába, a tudományos kutatások feltételeit, szervezését és igazgatását meghatározó döntések előkészítésébe és kialakításába, és ugyanebben az értelemben működjék együtt az egyetemekkel, közgyűjteményekkel, az Akadémián kívüli tudományos műhelyekkel, valamint a tudományos egyesületekkel is. Ezt a célt valójában a már jelenleg érvényes alapszabályok is kitűzik (l. 2.§ (2) bek.).

2. Az Akadémiának, kiváltképp a kutatók személyes teljesítményei révén, elévülhetetlen érdemei vannak a magyar tudománynak az európai, illetve az egész világ tudományos közéletébe való bekapcsolásában. Az európai integráció napjainkban bekövetkezett felgyorsulása e kapcsolatoknak a 90-es években az eddiginél is nagyobb jelentőséget ad. A nemzetközi tudományos szervezetekben való aktív részvételünkön, a külföldi akadémiákkal és tudományos tanácsokkal kötött kétoldalú egyezmények keretében folytatott munkakapcsolatokon és a kutatók kiterjedt személyes kapcsolatain túl, a közeljövő további erőfeszítéseket fog igényelni. Szükségessé vált, hogy a magyar kutatóközösséget képviselő MTA elfoglalja méltó helyét az európai akadémiákat és tudományos tanácsokat összefogó szervezetben, az European Science Foundation (ESF)-ben. Kívánatos az is, hogy az Akadémia tovább erősítse részvételét a tudomány nemzetközi szervezeteiben, a tudományos intézmények szövetségeiben, s így a közgyűlés örömmel üdvözli — többek között — az Akadémia és az ENSZ-Egyetem közötti együttműködési szerződést.

3. A tudományos kutatás intézményrendszerének szerves fejlődése lehetetlen a legtehetségesebbek alkotó energiáit kibontakozni segítő kutatási infrastruktúra, az ehhez elengedhetetlen anyagi feltételek megteremtése nélkül.

A 80-as években a kutatóhelyek léte bizonytalanná vált. Az alkotó értelmiség, a legtehetségesebb kutatók azért vállalnak külföldön tartósan munkát, mert nem érzik, hogy itthon szükség volna rájuk. Mivel egy-egy tudományos szakértő képzése 10—15 évig tart, eltávozásuk olyan veszteség az országnak, amelyet nem lehet egyik napról a másikra pótolni. Ha elhalnak a hazai tudományos iskolák, mert az egymásután következő generációk tehetségei nem kapcsolódhatnak be a munkába, akkor a ma még nemzetközi elismerésnek örvendő műhelyek sorvadása tovább folytatódik, és ez károsan hátráltatja az ország gazdasági, műszaki és társadalmi fejlődését. Sürgetőek a teendők az eredményes kutatók és kutatócsoportok társadalmi és anyagi elismerésében, hogy megelőzzük a tehetséges szakemberek kivándorlását, hogy a külföldön tapasztalatokat szerzett kutatók hazatérve, itthon is kifejthessék értékeket létrehozó tevékenységüket. Ehhez fordulatra van szükség a hazai tudományos kutatás anyagi feltételeinek biztosításában, a kimagasló tudományos teljesítmények elismerésének gyakorlatában. A közgyűlés felkéri az elnökséget, hogy a kérdés súlyának megfelelő sürgősséggel és részletességgel foglalkozzék azzal a veszéllyel, amelyet a képzett tudományos kutatók tömeges kiáramlása jelenthet, valamint a veszély megelőzésének módozataival. Ez annál is inkább sürgős, mert a kiáramlás elhárítására demokratikus társadalmunkban adminisztratív módszerek többé nem alkalmazhatók és a tartós vagy végleges külföldre áramlást tudományos életünk nemzetközi nyitottságának további határozott erősítése mellett kell megelőznünk.

4. A tudományos kutatás feltételrendszerének megteremtésében is jelentős feladatok hárulnak az Akadémiára. Könyvtárak, jól felszerelt kutatóhelyek, kutatóintézetek, a kor követelményeinek megfelelő informatikai hálózat és szolgáltatások, az eredmények gyors közzétételének biztosítása elengedhetetlen követelmény.

A tudományos eredmények közreadása elemi érdek. A külföldi kiadóknál periodikákban történő publikálás mellett a hazai tudományos könyvek, folyóiratok megjelenése is nélkülözhetetlen; valamint szükséges, hogy a szerkesztői, kiadói tevékenység üteme felgyorsuljon. Külön is figyelemmel kell lenni arra a körülményre, hogy a hazai publikálás, a magyar nyelvű folyóiratok életképességének fenntartása alapvető érdeke és létfeltétele — többek között — az Akadémia központi feladatát képező nemzeti tudományoknak.

A Magyar Tudományos Akadémia folytassa küzdelmét a tudományos kutatások feltételeit biztosító intézmények működőképességének fenntartásáért, a kutatási infrastruktúra továbbfejlesztéséért, a folyóirat- és könyvellátás folyamatosságáért és a kutatók erkölcsi és anyagi megbecsüléséért, ideértve a minősített kutatók illetménykiegészítése reálértékének megőrzését is.

5. A közgyűlés tudomásul veszi, hogy a főtitkár elkezdte az Akadémiai Kiadó tevékenységének részletes megvizsgálását és terveket alakít ki a kiadó újjászervezésére és továbbfejlesztésére. Felkéri a főtitkárt, hogy az e munka eredményeképpen kialakítandó koncepcióról, valamint a tudományos könyv- és folyóiratkiadás átfogó koncepciójáról tájékoztassa az 1990 őszén esedékes rendkívüli közgyűlést. A közgyűlés egyúttal hangsúlyozza az Akadémia égisze alatt készülő nagylexikon fontosságát. Egyetértően és örömmel veszi tudomásul, hogy a lexikon munkálatainak összefogására önálló szervezet jött létre. Szükségesnek tartja ennek további fenntartását, és kéri a kormányt, hogy az ügy nemzeti fontosságára való tekintettel az elmúlt kormányzat által is biztosított külön támogatást továbbra is bocsássa a lexikon munkálatainak a rendelkezésére.

6. Mindezek anyagi erőforrásoknak — ezek között az Akadémia kezelésébe adott állami vagyonnak, ingatlanoknak és eszközöknek — a mozgósítását igénylik. Az állami támogatás növelése és az akadémiai vagyon rendezése sürgős és messzemenően indokolt. Ennek ellenére is kívánatos, hogy az Akadémia tevékenységével úgy kapcsolódjon a nemzetközi tudományos életbe, hogy külföldi erőforrásokat is be lehessen vonni a hazai kutatóhálózat működési feltételeinek a biztosításába.

A Magyar Tudományos Akadémia a választó és adófizető polgárokhoz fordul — meggyőződve arról, hogy a tudományos kutatás valóban a nemzet felemelkedésének ügyét szolgálja —, hogy ismerjék el a kutatás költségvetési támogatásának indokoltságát.

A külföldi erőforrások bekapcsolásának a közelmúltban számos új lehetősége nyílt meg. Ahhoz azonban, hogy így kutatóhelyeink működési feltételei lényegesen javuljanak, maguknak a kutatóhelyeknek is, de az Akadémiának is sok a tennivalója. Indokolt, hogy a pályázatok külföldi benyújtására és az európai kutatásba és posztgraduális kutatóképzésbe történő vállalkozásszerű bekapcsolódásra erőfeszítéseket tegyünk.

7. Az Akadémia ismételten emelje fel szavát a tudományos kutatás szabadságáért, a tudományos közösségek, így a kutatóintézetek, az egyetemek és tudományos társaságok autonómiájáért.

A 90-es évek egyik leglényegesebb tudománypolitikai feladata az egyetemeken folyó kutatások megerősítése. Az Akadémia — lehetőségeinek megfelelően — fokozottan támogassa az egyetemi kutatásokat, és szorgalmazza az egyetemek oktató-kutató tevékenységének állami és társadalmi felkarolását. A közgyűlés kívánatosnak tartja, hogy a máris létező kooperációs formák az akadémiai intézmények és egyetemek között — az egészséges versenyhelyzet fenntartása mellett — tovább erősödjenek. Ez lehetséges a közös kutatások, a kutatási eszközök és könyvtárak közös kihasználása, intézményeinknek az egyetemi oktatásban, különösen pedig az egyetemeken kialakítandó posztgraduális oktatásban való mind aktívabb részvétele formájában.

Az Akadémia közgyűlése támogatást ígér a vállalkozásszerűen működő kutatóhelyek kiváló, jeles tudományos teljesítményt nyújtó kutatóinak is.

8. Az Akadémia közgyűlése szerint a jelentős nemzetközi értéket képviselő önálló kutatóintézetekre szükség van.

A Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézetei — függetlenül attól, hogy a hálózat kialakításában bizonyos fokig közrejátszott Magyarországon kívüli modell követése is — nemzeti feladatukat alapvetően jól teljesítették, nagyrészt biztosították — súlyos ideológiai és politikai nyomás feltételei között is — a tudományos haladás nyomon követését, és fenntartották és erősítették tudományunk nemzetközi beágyazottságát és elismertségét. A magyar tudomány érdeke azt kívánja, hogy felesleges átszervezésekkel, bürokratikus intézkedésekkel ne veszélyeztessék értékeik megőrzését, hanem a tudományos közösség keretében adják meg számukra a nélkülözhetetlen önállóságot, az érdemi megújulás lehetőségét.

A közgyűlés úgy látja, hogy az akadémiai tudományos intézetek számára minden tekintetben a legkedvezőbb, ha növekvő autonómiájuk mellett munkájukat továbbra is az Akadémia intézményeiként végzik. Kétségtelen, hogy az új akadémiai törvény és az új alapszabály, az intézeti autonómia és belső önkormányzat növekedése szükségesé fogja tenni az Akadémia és az intézetek közötti kapcsolatok rendszerének átgondolását, s felkéri a főtitkárt, hogy az intézetek bevonásával átszervezési elképzeléseit dolgozza ki s terjessze az elnökség, majd a közgyűlés elé.

9. A Magyar Tudományos Akadémia a hazai tudományos kutatások állami támogatásában továbbra is nagy jelentőséget tulajdonít az Akadémia kezdeményezése nyomán hazánkban 1986-tól bevezetett versenypályázati rendszernek, az Országos Tudományos Kutatási Alapnak (OTKA). A közgyűlés javasolja, hogy a kutatóhelyek alapellátásán túlmenő költségvetési támogatás az eddigieknél nagyobb hányadát az OTKA-n keresztül, versenypályázatok útján ítéljék oda. Ajánlható, hogy a kutatási projektumok kiegészítő finanszírozása is az OTKA keretében történjék.

10. A Magyar Tudományos Akadémia alapítása óta feladatának tekintette, a 90-es években pedig kiemelt fontosságot tulajdonít a tehetségek felkutatásának és sikeres kutatói pályájuk egyengetésének. Indokolt, hogy az Akadémia szervezetten foglalkozzon a tudományos diákkörökben jelentős teljesítményt nyújtó egyetemi hallgatókkal és a különböző forrásokból tudományos ösztöndíjhoz jutott fiatal kutatókkal, és hogy a kutatóhelyek e tehetségeket bekapcsolják a kibontakozó posztgraduális és kutatóképzésbe.

E gondolatkörben hangsúlyozandó, hogy a posztgraduális képzés rendszeres, átgondolt formában Magyarországon még nem alakult ki, és az Akadémiának mindenképpen kívánatos közreműködnie az egyetemi posztgraduális képzés teljes kiépítésében is.

Célszerű kiszélesíteni a pályázatok útján elnyerhető ösztöndíjak körét, felelevenítve az Akadémia hagyományos pályadíjait. Különösen indokolt, hogy a kutatóhelyeken szerveződő idegen nyelvű kutatóképzésbe, a nemzetközi műhelyekbe minél több fiatal tehetség bekapcsolódhasson.

11. A közgyűlés feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az évek óta húzódó munkálatok után és részben azok alapján a tudományos minősítés rendszerét sürgősen megújítsa. Ezért felkéri az elnökséget, hogy az új minősítési rendszer alapelveinek kidolgozására új bizottságot hozzon létre az egyetemekkel és a TMB-vel együttműködve, e bizottság konzultáljon a különböző szakmai fórumokkal, valamint a minősítésben személyileg érdekeltek képviselőivel. A bizottság terjessze javaslatait az Akadémia ez év őszi rendkívüli közgyűlése elé.

12. A közgyűlés felkéri az alapszabályok jegyében újonnan szerveződő tudományos bizottságokat, hogy tekintsék át

— szakterületük hazai helyzetét, munkájukba bekapcsolva az adott szakterületet kompetensen művelő kutatókat;

— tudományterületük nemzetközi kapcsolatait, különös tekintettel az európai integrációs folyamatra;

— tudományterületük művelésének intézményi, infrastrukturális és működési feltételeit.

A bizottságok a tényfeltáró áttekintés alapján tudományterületük gazdáiként tájékoztassák javaslataikról az Akadémia tudományos osztályait, állásfoglalásukat kérve.

13. A közgyűlés kinyilvánítja: a Magyar Tudományos Akadémia kész arra, hogy segítséget nyújtson a Magyar Köztársaság kormányának a tudományos kutatás helyzetének áttekintésére irányuló munkájában, s közreműködjék az új országos tudományos kutatási koncepció kidolgozásában. A közgyűlés hangsúlyozza, hogy e koncepcióhoz elsődlegesen a nagy nemzeti érdekek szintjén távlati, a kutatás alapvető feladatait érintő tervek javaslásával kíván hozzájárulni. Már a közgyűlésen is fölmerült — a közgyűlés egyetértésével — tudományosságunk aktív részvételének igénye „Az agykutatás évtizede" elnevezésű interdiszciplináris tevékenységben, s elhangzott a társadalomtudományok és ezen belül a nemzeti tudományok fokozott művelésének és támogatásának indokolt javaslata is.

14. A közgyűlés foglalkozott az Akadémia egyes tagjai, illetve az akadémikusok egyes csoportjai által benyújtott határozati javaslatokkal. Ezeknek megvizsgálása alapján felkéri az elnökséget, tekintse át az akadémiai osztályok szerkezetét, hatáskörét s az új osztály vagy osztályok alakításával kapcsolatos javaslatokat. A közgyűlés egyetért azzal, hogy az e kérdésekkel foglalkozó akadémikusokból — az Akadémia osztályszerkezetének érintetlenül hagyásával — környezettudományi csoport alakuljon, és felkéri az elnökséget e csoport megszervezésére.

15. A közgyűlés felkéri az elnökséget, hogy a fenti határozatok értelmében (l. különösen a III. 5. és 11. pontokat) 1990 őszére hívjon össze rendkívüli közgyűlést.

IV.

A közgyűlés

a) az Akadémia *levelező tagjává* választotta a tudomány alábbi doktorait (58 fő):

I. Osztály:

Bartha Dénes
Gunda Béla
Poszler György

Ritoók Zsigmond
Róna-Tas András
Tarnai Andor

II. Osztály

Benda Kálmán
Bóna István
Győrffy György
Hanák Péter
Heller Ágnes
Németh Lajos
Varga János
Vayer Lajos

III. Osztály:

Babai László
Bor Zsolt
Csiszár Imre
Gallai Tibor
Szalay A. Sándor
Szász Domokos
Zimányi József

IV. Osztály:

Bócsa Iván
Dudits Dénes
Sáringer Gyula
Tomcsányi Pál

V. Osztály:

Ihász Mihály
Méhes Károly
Muszbek László
Petrányi Győző
Telegdy Gyula

VI. Osztály:

Gyulai József
Kaliszky Sándor
Kollár Lajos
Palotás László
Preisich Gábor
Terplán Zénó

VII. Osztály:

Burger Kálmán
Farkas József
Kőrös Endre
Lipták András
Náray-Szabó Gábor

VIII. Osztály:

Farkas Tibor
Hámori József
Juhász Nagy Pál
Kondorosi Ádám
Papp László
Szabó I. Mihály

IX. Osztály:

Andorka Rudolf
Lőrincz Lajos
Mátyás Antal
Szelényi Iván
Vékás Lajos

X. Osztály:

Ádám Antal
Detrekői Ákos
Meskó Attila
Pantó György

Interdiszciplináris:

Palkovits Miklós
Somlyódy László;

b) az Akadémia *rendes tagjává* választotta az alábbi levelező tagokat (34 fő):

I. Osztály:

Németh G. Béla

II. Osztály:

Ancsel Éva
Bökönyi Sándor
Juhász Gyula
Kumorovitz L. Bernát
Pataki Ferenc
Szabó Árpád
Váczy Péter
Wellmann Imre

III. Osztály:

Daróczy Zoltán
Gyires Béla
Kroó Norbert
T. Sós Vera
Zawadowski Alfréd

IV. Osztály:

Balázs Sándor
Dimény Imre
Rajki Sándor

V. Osztály:

Eckhardt Sándor
Jobst Kázmér
Vízi E. Szilveszter

VI. Osztály:

Michelberger Pál
Tuschák Róbert

VII. Osztály:

Gyarmati István
Medzihradszky Kálmán
Solymosi Frigyes

VIII. Osztály:

Alföldi Lajos
Berczik Árpád
Damjanovich Sándor
Gergely János

IX. Osztály:

Herczegh Géza
Hoch Róbert

X. Osztály:

Bíró Péter
Enyedi György
Mészáros Ernő;

c) az Akadémia *tiszteleti tagjává* választotta az alábbi külföldi tudósokat (20 fő):

II. Osztály:

Valiani, Leo (Olaszország)

III. Osztály:

Nozieres, Philippe (Franciaország)
Salam, Abdus (Pakisztán)
Telegdi Bálint (USA)
Teller Ede (USA)

V. Osztály:

de Wied, David (Hollandia)
Knobil, Ernst (USA)

VII. Osztály:

Oláh György (USA)
Somorjai Gábor (USA)

VIII. Osztály:

Eigen, Manfred (NSZK)
Hopwood, D. A. (Anglia)
Kastyuk, Platon (SZU)
Vágó Szilárd (Franciaország)

IX. Osztály:

Lesage, Michel (Franciaország)
Okita Saburo (Japán)
Tinbergen, Jan (Hollandia)

X. Osztály:

Burkhard, Frenzel (NSZK)
Fettweis, Günther (Ausztria)
Paepe, Roland (Belgium)
Torge, Wolfgang (NSZK)

d) az Akadémia *külső tagjává* választotta az alábbi külföldi kutatókat (34 fő):

I. Osztály:

Bori Imre (Jugoszlávia)
Fónagy Iván (Franciaország)
Kibédi Varga Áron (Hollandia)
Rédei Károly (Ausztria)

II. Osztály:

Benkő Samu (Románia)
Csetri Elek (Románia)
Deák István (USA)
Egyed Ákos (Románia)
Imreh István (Románia)
Márkus György (Ausztrália)
Pataki József (Románia)

III. Osztály:

Aczél János (Kanada)
Bollobás Béla (Anglia)
Fuchs László (US)
Grüner György (USA)
Kuti Gyula (USA)

IV. Osztály:

Papp Endre (Anlia)
Rédei György (USA)

V. Osztály:

Földes, F. F. (USA)
Lajtha, Ábel (USA)

VI. Osztály:

Béládi László (USA)
Hottovy Tibor (Svédország)
Őry Huba (NSZK)
Schey János (USA)
Sebestyén Gyula (Hollandia)

VII. Osztály:

Angyal István János (Ausztrália)
Bodánszky Miklós (USA)
Horváth Csaba (USA)

VIII. Osztály:

Ács György (USA)
Orlóci László (Kanada)

IX. Osztály:

Balassa Béla (USA)
Kiss, Alexandre Charles (Franciaország)

X. Osztály:

Rybach László (Svájc)
Zoltain Tibor (USA).

VI.

1. A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi:

— az Akadémia elnökségének beszámolóját, az elmúlt közgyűlés óta végzett testületi munkáról szóló összefoglalót, az MTA intézményeinek és központi hivatalának 1989. évi tevékenységéről szóló tájékoztatót.

— Az MTA elnökének és az MTA főtitkárának szóbeli beszámolóját, valamint az írásbeli és szóbeli beszámolókkal kapcsolatos felszólalásokra adott válaszaikat.

A közgyűlés az elnök és az elnökség részére a felmentést megadja.

2. A közgyűlés őszinte elismerését és köszönetét fejezi ki volt elnökének azért az odaadó, eredményes tevékenységéért, amelyet az Akadémia szolgálatában, különösen az Akadémia megújítása érdekében az eltelt ötéves ciklusban kifejtett. Ugyancsak elismerését és köszönetét nyilvánítja a volt alelnököknek, a főtitkárnak és a főtitkárhelyetteseknek, valamint az elnökség volt tagjainak azért az áldozatos munkáért, amit — tisztségükben eljárva — az Akadémia és a magyar tudomány érdekében végeztek.

3. A közgyűlés megválasztotta

— az Akadémia elnökévé: Kosáry Domokos rendes tagot,

— az Akadémia alelnökeivé:
Berényi Dénes r. tagot (III. O.)
Halász Béla r. tagot (V. O.)
Ujfalussy József r. tagot (I. O.)

— az elnökség tagjaivá:
Lovász László r. tagot (III. O.)
Grasselly Gyula r. tagot (X. O.)
Alföldi Lajos r. tagot (VIII. O.)

Stefanovits Pál r. tagot (IV. O.)
Berend T. Iván r. tagot (II. O.)
Kovács István r. tagot (IX. O.)

Ha valamelyik választott elnökségi tag utóbb megválna tisztségétől vagy akadályozva lenne tisztségének ellátásában, akkor a sorrendben őt követően legtöbb szavazatot kapott akadémikus lép — a szakterületileg illetékességhez igazodva — a helyére.

A közgyűlés javasolja a Köztársaság ideiglenes elnökének, hogy Kosáry Domokost erősítse meg akadémiai elnöki tisztében.

4. A közgyűlés javasolja a Minisztertanácsnak, hogy nevezze ki
— az Akadémia főitkárává: Láng István r. tagot,
— az Akadémia főtitkárhelyettesévé: Csurgay Árpád lev. tagot.

5. A közgyűlés megválasztotta
a Tudományetikai Bizottság elnökévé:

Beck Mihály r. tagot (VII. O.)

tagjaivá:
Borzsák István r. tagot (I. O.)
Ancsel Éva r. tagot (II. O.)
Császár Ákos r. tagot (III. O.)
Király Zoltán r. tagot (IV. O.)
Gáti István lev. tagot (V. O.)
Páczelt István lev. tagot (VI. O.)
Szántay Csaba r. tagot (VII. O.)
Flerkó Béla r. tagot (VIII. O.)
Király Tibor r. tagot (IX. O.)
Nemecz Ernő r. tagot (X. O.)
Harmathy Attilát, az állam- és jogtud. dr-t
Magyar Józsefet, a műszaki tud. kandidátusát.

6. A közgyűlés megválasztotta:
a felügyelő Bizottság elnökévé:

Győrffy Béla r. tagot (IV. O.)

tagjaivá:
Pölöskei Ferenc lev. tagot (II. O.)
Tuschák Róbert r. tagot (VI. O.)
Berczik Árpád r. tagot (VIII. O.)
Hoch Róbert r. tagot (IX. O.)
Kovács Ferenc lev. tagot (X. O.)

7. A közgyűlés felhatalmazza az elnökséget a közgyűlési határozat végleges szövegének megállapítására, egyben felkéri, hogy az ülésen felvetett és a jelen határozattal nem érintett javaslatokat, indítványokat vizsgálja meg és tegye meg ezekkel összefüggésben a szükséges intézkedéseket.

Javaslat az alelnökök tevékenységi körének megállapítására

Az Akadémia 1990. évi rendes közgyűlésén megválasztott alelnökök konkrét tevékenységi körének megállapítására tett javaslatot az Elnökségnek az MTA elnöke. A javaslattétel az Elnökség — a főtitkár kisebb módosítási javaslatát elfogadva — egyetértett.

Az Elnökség 27/1990. számú határozata

1. Az Elnökség felkéri az alelnököket, hogy szakterületüknek megfelelően folyamatosan segítsék elő a tudományos osztályok együttműködését, munkájuk koordinálását és működjenek közre meghatározott funkcionális feladatok ellátásában.

2. Az Elnökség az alelnökök tevékenységi körét a következők szerint határozza meg.

2.1 *Ujfalussy József alelnök* az MTA elnökének általános helyettese;

— elősegíti a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a Filozófiai és történettudományok Osztálya, valamint a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya együttműködését;

— ellátja a testületi személyi ügyek, valamint a TMB érdemi felügyeletét;

— a Magyar—Szovjet Társadalomtudományi Együttműködési Bizottság magyar tagozatának elnöke;

— a Társadalomtudományi Alelnöki Osztályközi Bizottság elnöke.

2.2 *Berényi Dénes alelnök*

— elősegíti a Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya, valamint a Műszaki Tudományok Osztálya, a Kémiai Tudományok Osztálya, valamint a Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya együttműködését;

— ellátja a területi akadémiai bizottságok testületi tevékenységének felügyeletét;

— az MTA—SZUTA Természet- és Műszaki Tudományi Közös Bizottság magyar tagozatának elnöke;

— a Szocialista Tudományos Akadémiák Közötti Sokoldalú Együttműködés, a Tudományos Műszerfejlesztés és Kutatás-automatizálás Területén Bizottság magyar tagozatának elnöke;

— a Természettudományi Alelnöki Osztályközi Bizottság elnöke.

2.3 *Halász Béla alelnök*

— elősegíti az Agrártudományok Osztálya, az Orvosi Tudományok Osztálya, valamint a Biológiai Tudományok Osztálya együttműködését;

— a testületi tevékenységi körben felügyeletet gyakorol az Akadémia tagjai jóléti ügyeinek intézése felett;

— az Élettudományi Alelnöki Osztályközi Bizottság elnöke.

2.4 Egyes — korábban alelnök által ellátott — olyan testületi feladatok esetében, amelyeknek igazgatási megfelelője is volt, célszerű az eddigi duplázódást elkerülni, s a testületi és igazgatási tevékenységet e vonatkozásban is közelíteni, illetve egységesíteni.

Ennek érdekében az Elnökség felkéri Láng István rendes tag főtitkárt, hogy — ez irányú igazgatási feladatai mellett — a testületi tevékenységgel

összefüggő nemzetközi kapcsolatok ügyeiről Csurgay Árpád levelező tag főtitkárhelyettes közreműködésével gondoskodjon;

felkéri továbbá Csurgay Árpád levelező tag főtitkárhelyettest, hogy a sajtófelelősi feladatokat lássa el.

Vallástudományi szakbizottság létesítése

Az MTA Elnöksége 54/1989. számú határozata alapján a TMB — a nagy felekezetek hittudományi akadémiáinak (intézetének) közreműködésével — előterjesztést nyújtott be az elnökséghez az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a magyar tudományos minősítés országos rendszerébe való bekapcsolásának megoldására.

Az előterjesztés kifejtette, hogy a nemzeti kultúrának szerves része és specifikus területe a hit és a vallás. Olyan tényező, amelynek kirekesztésével bizonyos történeti, filozófiai, etikai, művészeti, nevelési, oktatási, jogi, szociológiai és más hasonló jelentőségű társadalmi tények, jelenségek teljességükben nem ismerhetők meg és nem értelmezhetők. A társadalom életéhez tartozó sajátos tudásról van szó, amely a megismerésben sajátos ismerettárgyat előfeltételeznek, amelyek az emberiség egyetemes tudásába integrálódnak.

Élénk vita alakult ki abban a kérdésben, hogy hit és vallás mint lelkiismereti szabadság és életfelfogás választásának kérdése, ezek programatikus és tudományos értelmezése, meggyőzés és analitikus magyarázat hogyan határolható el egymástól. Tudományos igényű értelmezésre akkor kerül sor, amikor ezek lényege, társadalmi befogadása, megértése, reflexiója, következményei az elemzés tárgya.

Mindezekre is figyelemmel a felszólalók kifejtették, hogy az új szakbizottság megjelölésére — a „Hit- és Vallástudományi" elnevezés helyett — megfelelőbb a „Vallástudományi Szakbizottság".

A tudományos értelmezési lehetőségek alapján a vallástudományi önálló megközelítés elkülöníthető a nem ilyen aspektusú metodológiától és tárgyköröktől, s ezen az alapon a létesítendő szakmai testület kompetenciája kellőképpen körülhatárolható. A merev határokkal való elkülönítés azonban célszerűtlen lehet: konkrét esetekben indokolt, hogy az új szakbizottság más szakbizottságokkal együtt folytassa le az eljárást.

A jelzett tárgyú és módszerű tudományos elemzések nem köthetők eleve egyházi személyek munkásságához. Vallástudományi kutatásra, eredmények elérésére nemcsak egyházi személyek alkalmasak; ugyanez vonatkozik a teljesítmények megítélésére is. Kívánatos, hogy a létesítendő szakbizottság nemcsak egyházi személyek testülete legyen, annak munkájában világi személyek is részt vegyenek. A TMB új szakbizottsága mindaddig működik, amíg a tudományos minősítés megújítása során újabb szervezeti formák nem jönnek létre.

Az Elnökség 28/1990. számú h a t á r o z a t a

Az Elnökség:

1. Vallástudományi Szakbizottság létesítésének koncepciójával ért egyet, s azt megerősítőleg tudomásul veszi azzal, hogy a bizottság addig működjék, amíg a tudományos minősítés megújítása során újabb szervezeti formák nem jönnek létre.
2. Felkéri a TMB elnökét, hogy az új szakbizottság tisztségviselőire és tagjaira tegyen javaslatot az MTA illetékes tudományos osztályainak.
3. Felhívja a figyelmet arra, hogy — mivel vallástudományi kutatásra és az eredmények értékelésére nemcsak egyházi személyek alkalmasak — a létesítendő szakbizottságban világi személyek részvétele is kívánatos, továbbá arra; egyes konkrét esetekben indokolt lehet, hogy az új szakbizottság más szakbizottságokkal együtt folytassa le az eljárást.

Javaslat a Tudományos Minősítő Bizottság titkárának kinevezésére

Mádl Ferenc tárcanélküli miniszterré kinevezése miatt szükségessé vált a Tudományos Minősítő Bizottság titkári tisztségéből való felmentése, egyidejűleg javaslattétel a titkári feladatok ellátására. A funkció betöltésére a TMB elnöke HARMATHY ATTILÁt, az állam- és jogtudomány doktorát javasolta.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 29/1990. számú határozata

Az Elnökség

— javasolja, hogy a Minisztertanács a Tudományos Minősítő Bizottság titkárává nevezze ki Harmathy Attilát, az állam- és jogtudomány doktorát;

— felkéri elnökét, hogy a Minisztertanács részére az előterjesztést nyújtsa be.

Az MTA 1990. évi Almanachjának kiadása

Az Akadémia Almanachjának eddig megjelent kötetei a ciklusváltásokhoz igazodva (1976-ig 3 évenként, 1980-tól 5 évenként) jelentek meg. A ciklus közötti változásokat 1983-ban egy „belső" használatra készült Pótfüzet, 1987-ben pedig a szeptember 1-i állapotot tükröző, „A Magyar Tudományos Akadémia hazai és tiszteleti tagjainak címjegyzéke" c. összeállítás tartalmazta.

1985-ben az MTA Elnöksége szükségesnek tartotta, hogy az új kötet megjelentetése előtt egy általa kiküldött alkalmi bizottság vizsgálja meg a korábbi almanachok összeállításával és kiadásával kapcsolatos tapasztalatokat és azok figyelembevételével — egyben mint az új Almanach szerkesztőbizottsága — tegyen részletes javaslatot az Elnökségnek. Az Elnökség a szerkesztőbizottság elnökéül Mócsy András r. tagot, tagjaiul Beck Mihály és Jermy Tibor r. tagokat kérte fel; a titkári teendők ellátására Gerencsér Emilné tanácsos kapott megbízást.

Hasznosnak és szükségesnek ítélve az eddigi akadémiai almanachokat az MTA elnöke — 1991. I. negyedévében, de legkésőbb az 1991. évi rendes közgyűlésig megjelenő — új Almanach kiadását és a szerkesztés elvégzésére alkalmi bizottság kiküldését javasolta.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta, de elhangzott olyan javaslat is, hogy legkésőbb az 1991. I. negyedévben, de még inkább 1990. december 31-ig jelenjék meg az Almanach.

Az Elnökség 30/1990. számú határozata

Az Elnökség:

1. Szükségesnek tartja, hogy az Akadémia 1990. évi közgyűlése után kialakult helyzetet tükröző új Almanachot jelentessen meg. Ennek szerkesztésében hasznosítani kell a korábbi kötetek összeállításával és kiadásával kapcsolatos tapasztalatokat, illetve a figyelembevehető igényeket.
2. Az új Almanach szerkesztésére az alábbi szerkesztőbizottságot küldi ki:

   a szerkesztőbizottság elnöke:
   Beck Mihály r. t.

   a szerkesztőbizottság tagjai:
   Jermy Tibor r. t. és
   Pataki Ferenc r. t.

   a szerkesztőbizottság titkára:
   Gerencsér Emilné,
   az MTA Központi Hivatal tanácsosa.
3. Felkéri a szerkesztőbizottságot, hogy a kötet kiadására vonatkozó konkrét javaslatát terjessze az Elnökség szeptemberi ülése elé. Ebben foglaljon állást, hogy lát-e lehetőséget az Almanach 1990. december 31-ig történő megjelentetésére.

Előterjesztés a Magyar Tudomány című folyóirat szerkesztőbizottságának összetételére

A Magyar Tudomány, a testület központi lapja szerkesztőbizottságának összetételét az 1985. évi közgyűlést követően az Elnökség a 27/1985. számú határozatával állapította meg.

Straub F. Brunó akadémikust 1988 júniusában az Országgyűlés megválasztotta az Elnöki Tanács elnökévé. Ezt követően az Elnökség Köpeczi Béla akadémikust bízta meg a főszerkesztői teendők ellátásával. A szerkesztőbizottság tagjai közül 1986-ban elhunyt Hermann István akadémikus, majd 1988-ban Ránki György akadémikus. A Filozófiai és Történettudományok Osztálya képviselőjévé az Elnökség 1988-ban Niederhauser Emil akadémikust választotta meg. Az 1989 őszén elhunyt Martos Ferenc akadémikus helyére az Elnökség új tagot már nem nevezett ki.

A szerkesztőbizottság megbízatása az ez évi közgyűléssel lejárt, szükséges tehát újraválasztása. Az erre vonatkozó javaslatot az MTA elnöke terjesztette az Elnökség elé.

A javasolt változtatások figyelemmel vannak egyrészt egyes tudományterületek megnövekedett szerepére, az Akadémia testületeiben bekövetkezett, illetve várható változásokra, másrészt a kívánatos rotáció elvére. A javaslatban — a legutóbbi szerkesztőbizottsághoz hasonlóan — két jelölt nem tagja az Akadémiának.

A javaslattal egyetértett az Elnökség.

Az Elnökség 31/1990. számú határozata

Az Elnökség a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztőbizottságát a következő összetételben választja meg az 1993. évi közgyűlésig terjedő időszakra.

Főszerkesztő: Köpeczi Béla

A szerkesztőbizottság tagjai (az osztályok képviseletében):

I. Osztály:	Herman József
II. Osztály:	Ludassy Mária
	Niederhauser Emil
III. Osztály:	Berényi Dénes
IV. Osztály:	Stefanovits Pál
V. Osztály:	Vizy E. Szilveszter
VI. Osztály:	Vámos Tibor
VII. Osztály:	Beck Mihály
VIII. Osztály:	Straub F. Brunó
	Juhász Nagy Pál
IX. Osztály:	Herczegh Géza
	Augusztinovics Mária
X. Osztály:	Enyedi György

A Tudós Klub Tanács tagjai és titkára megbízatásának meghosszabbítása

A Tudósklub Tanács tagjainak és titkárának a 36/1985. sz. Elnökségi határozaton alapuló megbízatása 1990. június 30-val lejárván új megbízatás kiadása vált szükségessé.

A Tanács tagjai azonban jelezték, hogy az elmúlt ciklusban a Klub életét lényegesen befolyásoló körülmények alakulása (anyagi problémák, a Székház rekonstrukció miatt klubhelyiség szám csökkenés stb.) miatt szükséges átgondolni a Klub működését, ennek feltételeit, a teendőket, beleértve a Székház rekonstrukció befejezése utáni időszakra való felkészülést is.

A Tanács tagjai e munka elvégzését, illetve a javaslatok kialakítását vállalják, ehhez azonban idő kell és emellett az őszi hónapok programját is ki kell alakítani, illetve meg kell szervezni.

Ezért az MTA Elnöke javasolta megbízatásuk szeptember 30-ig történő meghosszabbítását és felkérésüket az előzőekben vázolt feladatok elvégzésére. Az Elnökség a jabaslatot elfogadta.

Az Elnökség 32/1990. számú határozata

Az Elnökség

1. A Tudósklub Tanács tagjainak, név szerint Ádám György, Szentágothai János és Ujfalussy József

rendes tagoknak, valamint Szegedi Péterné a Klubtanács titkárának megbízatását 1990. szeptember 30-ig meghosszabbítja.

2. Felkéri a Tanács tagjait, hogy tekintsék át a Klub működését, ennek feltételeit, s a teendőket is tartalmazó előterjesztést 1990. augusztus 31-ig készítsék el.

Javaslat
az interdiszciplináris előkészítő eljárás után megválasztott belső tagok osztályba sorolására

Az MTA 1990. évi közgyűlése — interdiszciplináris előkészítés után — az Akadémia levelező tagjává választotta

Palkovits Miklóst, az orvostudomány doktorát

és

Somlyódi Lászlót, a műszaki tudomány doktorát.

Interdiszciplináris jelölés esetén az Elnökségnek kell határoznia arról, hogy a közgyűlés által megválasztott tagok melyik tudományos osztályhoz tartozzanak.

Az MTA elnöke az írásban benyújtott előterjesztésben javasolta az Elnökségnek, hogy

Palkovits Miklós levelező tagot az Orvosi Tudományok Osztálya,

Somlyódi László levelező tagot a Műszaki Tudományok Osztálya tagjai közé sorolja be.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 33/1990. számú határozata

Az Elnökség

Palkovits Miklós levelező tagot az Orvosi Tudományok Osztálya,

Somlyódi László levelező tagot a Műszaki Tudományok Osztálya tagjai közé sorolja be.

AZ ELNÖKSÉG 1990. II. FÉLÉVI MUNKATERVE

Az MTA elnöke által benyújtott munkaterv tervezetének alapjául az alapszabályokban, a közgyűlési határozatokban és az Elnökség korábbi határozataiban előírt feladatok, az Elnökség tagjai által tett javaslatok, illetve saját kezdeményezésű feladatok szolgáltak. Ezek összegezése azonban rendkívül zsúfolt munkatervet eredményezett volna. A magyar tudomány, s így az Akadémia érdekei azonban azt kívánják, hogy erőinket a közgyűlés által elhatározott feladatokra, illetve az MTA zavartalan és folyamatos működéséhez szükséges teendőkre koncentráljuk. E célt szolgálóan készült el a munkaterv tervezete azzal, hogy azokról a feladatokról, amelyeknek kidolgozása nem feltétlenül szükséges 1990. II. félévében, az Elnökség 1991. I. félévi munkatervének tárgyalásakor dönt.

A vitában felszólalók a tervet kisebb módosításokkal elfogadták és indítványozták, hogy a novemberi elnökségi ülés egésznapos legyen.

Elhangzott olyan javaslat; készüljön vita céljára összefoglaló azokról a véleményekről, javaslatokról, melyeket az elnökség tagjai adtak — az 1990. évi közgyűlési beszámolóhoz — az Elnökség munkája eredményeiről, sikereiről, tévedéseiről, illetve kudarcairól az elmúlt 5 évben.

Minden felszólaló szükségesnek tartotta, hogy az Elnökség üléseiről az érdekeltek minél szélesebb köre minél gyorsabban kapjon tájékoztatást. Ennek módjáról azonban a vélemények megoszlottak. Egyes vélemények szerint elegendő, ha a határozatok 2 héten belül kiadásra kerülnek, mert így azokat a Magyar Tudomány megvásárlása révén bárki megismerheti. Más felszólalók viszont a minősítettek teljes körének évente két alkalommal történő tájékoztatását, illetve kibővített osztályülés keretében történő informálását tartották szükségesnek. Elhangzott olyan javaslat, hogy az elnökségi ülésről az Akadémia tagjai és az akadémiai intézeti igazgatók kapjanak rövid időn belül tömör tájékoztatást.

Egy felszólaló felhívta a figyelmet arra, hogy az új akadémiai tagok örvendetesen nagy száma, illetve a székház rekonstrukció terem problémái miatt várhatóan nem lehetséges egy éven belül (Alapszabály 10. § (1) bekezdés) minden székfoglaló megtartása.

Az Elnökség 34/1990 számú

h a t á r o z a t a

Az Elnökség 1990. II. félévi munkaterve

I.

SZEPTEMBER

1. Áttekintés az akadémiai intézetek gazdasági és működési feltételeiről.
   Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
2. Javaslat ideiglenes Testületi Ügyrendre
   Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke
3. Különfélék

3.1 Előterjesztés az elnökségi bizottságok, valamint a tárcákkal közös elnökségi bizottságok megalakítására.
   Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.2 Előterjesztés a Tudósklub Tanácsa tagjainak és titkárának megválasztására.
   Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.3 Javaslat az 1990. évi akadémiai Almanach kiadására
   Előadó: Beck Mihály r. t., a Szerkesztőbizottság elnöke

4. Tájékoztatók
5. Egyebek

OKTÓBER

1. Az őszi közgyűlés elé terjesztendő tájékoztató tervezete az Akadémiai Kiadó tevékenységének vizsgálatáról és a kialakítandó koncepcióról.
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

2. Különfélék

2.1 Előterjesztés az Elnökséghez közvetlenül tartozó nem kormányzati, nemzetközi tudományos szervezeti tagságokról.
Előadó: a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának elnöke

2.2 Javaslat az Akadémia 1991. évi rendes közgyűlésének jellegére és szervezeti rendjére.
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

2.3 Javaslat az Akadémia 1991. évi rendes közgyűlésén elhangzó tudományos előadás témájára.
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3. Tájékoztatók

3.1 Tájékoztató az OTKA pályázatokról.
Előadó: Láng István, az OTKA Bizottság elnöke

4. Egyebek

NOVEMBER
(egész napos ülés)

1. Az őszi közgyűlés elé terjesztendő akadémiai törvény tervezete.
Előadó: Kulcsár Kálmán r. t., az alkalmi bizottság elnöke

2. Az őszi közgyűlés elé terjesztendő új minősítési rendszer alapelvei.
Előadó: Király Tibor r. t., az alkalmi bizottság elnöke

3. Az őszi közgyűlés elé terjesztendő előterjesztés tervezete, az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztésére.
Előadó: Király Tibor r. t., az alkalmi bizottság társelnöke
Pungor Ernő r. t., az alkalmi bizottság társelnöke

4. Az őszi közgyűlés elé terjesztendő 1991. évi akadémiai költségvetési terv irányelvei.
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

5. Tájékoztatók

6. Egyebek

DECEMBER

1. Az ökológiai közművelődés helyzete.
Előadó: Juhász-Nagy Pál, az MTA lev. tagja

2. Előterjesztés a műszerközpontok és a kutatási infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó OTKA pályázat kiírására.
Előadó: Láng István, az OTKA Bizottság elnöke

3. Különfélék

3.1 Javaslat az Akadémia tudományos, szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1991. évi programjára.
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.2 Javaslat az Elnökség 1991. I. félévi munkatervére.
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

5. Egyebek

II.

Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a munkaterven — szükség szerint — változtatásokat hajtson végre.

III.

Az Elnökség, a munkatervben nem szereplő alábbi feladatokról 1991. I. félévi munkatervének tárgyalásakor dönt.

— Az 1991. évi közgyűlés elé terjesztendő — a tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének vizsgálatáról szóló (a Környezettudományi Csoport létesítését is figyelembe vevő) — előterjesztés.
— Előterjesztés a tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésére.
— A tudományos kutatás és közlés etikai kérdései.
— A hazai tudományos eredmények közlésének stratégiája.
— A tudománymetria alkalmazása a kutatási eredmények objektív értékelésére.
— Az Akadémia és a társadalom változása.
— Az Akadémia és a magyar kontinuitás.
— Demokrácia és arisztokrácia a tudományban.
— Interdiszciplinaritás és a tudomány strukturális fejlődése.
— Az Akadémia és a tudományos dolgozók szellemi képviselete (szenátus-parlament viszony).
— A tudományos utánpótlás képzésének elvi kérdései (nem a szervezetiek), generációs problémák.
— Kutatási értékrendek egy gyenge — közepesen fejlett, „utánfutó" országban.
— Episztemológia, tudományfilozófia és tudomány.
— Elgondolások a határainkon túli magyarság tudományosságának helyzetéről, lehetőségeiről és az esetleges hazai teendőkről.

IV.

A munkaterv tervezete vitája során felvetett egyes kérdésekkel kapcsolatban az Elnökség szükségesnek tartja, hogy:

1. Az elnökségi ülésekről készüljön rövid időn belül tömör tájékoztató, melyet az Akadémia tagjai és az akadémiai intézetek igazgatói kapjanak meg. A minősítettek tájékoztatása a tudományos osztályok feladata.

2. Készüljön összefoglaló azokról a véleményekről, javaslatokról, melyeket az Elnökség tagjai adtak — az 1990. évi közgyűlési beszámolóhoz — az Elnökség munkája eredményeiről, sikereiről, tévedéseiről, illetve kudarcairól az elmúlt 5 évben. Az összefoglalót elnökségi ülésen vagy más elnökségi fórumon célszerű megvitatni.

3. Az Akadémia elnöke tájékoztassa az őszi közgyűlést arról, hogy az új akadémiai tagok örvendetesen nagy száma, illetve a Székház rekonstrukció teremproblémái miatt várhatóan nem lehetséges 1 éven belül (Alapszabály 10. § (1) bekezdés előírása) minden székfoglaló megtartása. Kérje, hogy a közgyűlés járuljon hozzá a székfoglalók határidejének 1991. év végéig történő meghosszabbításához.

Alkalmi bizottságok kiküldése az Elnökség 1990. II. félévi munkatervében szereplő egyes előterjesztések kidolgozására

Az Akadémia elnökének előterjesztése rámutatott arra, hogy az Elnökség 1990. II. félévi munkatervének tervezete — a közgyűlés határozata alapján — több olyan előterjesztés megvitatását, majd közgyűlés elé terjesztését írta elő, melyeknek kidolgozását célszerű alkalmi bizottságokra bízni.

Az előterjesztések egy részét az 1990. évi őszi közgyűlés, másik részét az 1991. évi rendes közgyűlés vitatja meg.

A jelen előterjesztés az alkalmi bizottságok személyi összetételére és a munka ütemezésére vonatkozó javaslatokat tartalmazta.

A vitában felszólalók kisebb kiegészítő, módosító javaslatokat téve egyetértettek a bizottságok személyi összetételével, és nagyon szoros határidőkkel is, kivéve az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztésére vonatkozó előterjesztés ütemezését. E tekintetben javasolták, hogy a bizottsági előterjesztés első tervezete — szeptember 30-a helyett — október 30-ig készüljön el és a tudományos osztályok a november 20-i elnökségi ülésig alakítsák ki és adják át észrevételeiket, javaslataikat az alkami bizottságnak.

A tudományos minősítés alapelveinek kidolgozásával kapcsolatban felhívták a figyelmet az egyetemekkel és a TMB-vel való együttműködés fontosságára, s arra, hogy a bizottság — a közgyűlés határozatának megfelelően — „konzultáljon a különböző szakmai fórumokkal, valamint a minősítésben személyileg érdekeltek képviselőivel".

Szükségesnek tartották az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszere c. előterjesztés problémakörének pontosabb meghatározását, melyet leginkább a bizottság végezhet el.

Emlékeztettek arra is, hogy a bizottságok által készítendő előterjesztések sok vonatkozásban összefüggnek egymással.

Az Elnökség 35/1990. sz. határozata

Az Elnökség, az 1990. évi őszik közgyűlés, illetve az 1991. évi rendes közgyűlés elé terjesztendő egyes előterjesztések kidolgozására alkalmi bizottságokat kér fel. Felhívja figyelmüket arra, hogy témáik sok tekintetben összefüggenek egymással.

I.

Az őszi közgyűlés elé terjesztendő előterjesztések kidolgozása

1. Az alkalmi bizottságok.

1.1. Az akadémiai törvény tervezetét kidolgozó alkalmi bizottság elnöke:

Kulcsár Kálmán r. t.

tagjai:

Csurgay Árpád l. t.
Király Tibor r. t.
Kovács István r. t. (IX. O.)
Leővey András, az orvostudomány doktora, a Rektori Konferencia e.
Lőrincz Lajos l. t.
Ruff Győző, Központi Hivatal ny. tanácsos
Sáry László, Központi Hivatal Jogi- és Igazgatási Főo. vezetője

1.2 Az új minősítési rendszer alapelveit kidolgozó alkalmi bizottság elnöke: Király Tibor r. t.

tagjai: Berényi Dénes r. t.
Leővey András, az orvostudomány doktora, a Rektori Konferencia elnöke
Markó László r. t.
Vida Gábor l. t.

1.3 Az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének kifejlesztését kidolgozó alkalmi bizottság társelnökei:

Király Tibor r. t.
Pungor Ernő r. t.

tagjai:

Berényi Dénes r. t.
Csurgay Árpád l. t.
Keviczky László l. t.
Lapis Károly r. t.
Mészáros János r. t.
Mucsi Ferenc, a tört. tud. doktora
Teplán István l. t.
Tuschák Róbert r. t.
Vékás Lajos l. t.

MTA Intézeti Igazgatói Tanács által delegálva:

Herman József r. t.
Venetiáner Pál l. t.

2. A munkálatok ütemezése.

2.1 Az akadémiai törvény tervezete (1.1) és az új minősítési rendszer alapelvei (1.2) vonatkozásában:

— Osztályvitára alkalmas első tervezet elkészülte, szeptember 30.
— Osztály vagy Oszt. grémium állásfoglalás kialakítása, október 15.
— Osztály állásfoglalás alapján átdolgozott előterjesztés elkészülte, október 30.
— Elnöki kollégiumi tárgyalás, november 6.
— Elnökségi tárgyalás, november 20.
— Közgyűlés, december 3—8. között

2.2 Az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztése vonatkozásában

— osztályvitára alkalmas első tervezet elkészülte, október 30.

— osztály vagy osztály grémium állásfoglalás kialakítása, november 20.
— elnökségi tárgyalás, november 20.
— közgyűlés, dec. 3—8. között

3. Az Elnökség tudomásul veszi, hogy az Akadémiai Kiadó tevékenységéről és az 1991. évi költségvetési irányelvekről szóló előterjesztéseket a Főtitkár terjeszti az Elnökség, illetve a közgyűlés elé a következő ütemezés szerint;

3.1 Az Akadémiai Kiadó tevékenységéről szóló előterjesztés vonatkozásában
— osztályvitára alkalmas első tervezet elkészülte, augusztus 30.
— osztály vagy osztály grémium állásfoglalás kialakítása, szeptember 15.
— osztály állásfoglalás alapján átdolgozott előterjesztés elkészülte, szeptember 30.
— elnöki kollégium tárgyalás, október 16.
— elnökségi tárgyalás, október 30.
— közgyűlés, dec. 3—8. között

3.2 Az 1991. évi költségvetési irányelvekről szóló előterjesztés vonatkozásában;
— osztályvitára alkalmas első tervezet elkészülte, szeptember 30.
— osztály vagy osztály grémium állásfoglalás kialakítása, október 15.
— osztály állásfoglalás alapján átdolgozott előterjesztés elkészülte, október 30.
— elnöki kollégiumi tárgyalás, november 6.
— elnökségi tárgyalás, november 20.
— közgyűlés, dec. 3—8. között

II.

Az 1991. évi rendes közgyűlés elé terjesztendő előterjesztések kidolgozása

1. Alkalmi bizottságok.

1.1 A tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének vizsgálatáról szóló — a Környezettudományi Csoport létesítését is figyelembe vevő — előterjesztést kidolgozó alkalmi bizottság elnöke:

Ujfalussy József r. t., alelnök

tagjai:

Berényi Dénes r. t., alelnök
Halász Béla r. t., alelnök
Köpeczi Béla r. t. (I. O.)
Németh Lajos l. t. (II. O.)
Császár Ákos r. t. (III. O.)
Mészáros János r. t. (IV. O.)
Pásztor Emil r. t. (V. O.)
Vámos Tibor r. t. (VI. O.)
Márta Ferenc r. t. (VII. O.)
Jermy Tibor r. t. (VIII. O.)
Lőrincz Lajos l. t. (IX. O.)
Mészáros Ernő r. t. (X. O.)

1.2 A tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésével foglalkozó előterjesztést kidolgozó alkalmi bizottság társelnökei:

Szelényi Iván l. t.
Vizi E. Szilveszter r. t.

tagjai:

Hoch Róbert r. t.
Lovász László r. t.
Marx György r. t.
Tamás Pál, a szoc. tud. kandidátusa
Venetiáner Pál l. t.

2. A munkálatok úgy ütemezendők, hogy mindkét előterjesztés tervezetei 1991. I. negyedévében elkészüljenek, hogy azokat az Elnökség az 1991. évi közgyűlés elé terjesztést megelőzően megvitathassa.

III.

Egyebek

1. Mind a I., mind a II. fejezetben szereplő alkalmi bizottságok — szükség szerint — további szakemberekkel is kiegészíthetők.
2. Az alkalmi bizottságok titkárát a bizottság elnöke kérje fel.

Előterjesztés az MTA vezetőinek fizetéséről

A Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára arra kérte az Akadémia Elnökségét, hogy az MTA elnöke, főtitkára és főtitkárhelyettese akadémikusi személyi alapbérét saját hatáskörben állapítsa meg.

Az Akadémia személyi ügyekben illetékes alelnöke tett javaslatot a személyi alapbér összegére.

A javaslattal az Elnökség egyetértett.

Az Elnökség 36/1990. számú határozata

Az Elnökség

Kosáry Domokos elnök személyi alapbérét 70 000.—
Láng István főtitkár személyi alapbérét 68 000.—
Csurgay Árpád főtitkárhelyettes személyi alapbérét 60 000.—

forintban állapította meg.

Előterjesztés az MTA—Cziffra Alapítvány társelnökének személyéről

Az MTA—CZIFFRA Alapítványnak az Elnökség 12/1990. számú határozatával jóváhagyott alapító okirata szerint az Alapítvány társelnöke Mme. S. Cziffra mellett, az Akadémia mindenkori elnöke.

Igen sok egyéb elfoglaltsága miatt a társelnöki tisztséget az MTA elnöke — írásbeli előterjesztése szerint — nem tudja vállalni. Az alapító okirat lehetőséget ad arra, hogy a társelnököt a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége jelölje ki az Akadémia vezető tisztségviselői közül.

Az MTA elnöke javasolta, hogy az Elnökség Ujfalussy József alelnököt kérje fel az Alapítvány társelnöki tisztének ellátására.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 37/1990. számú határozata

Az Elnökség felkéri Ujfalussy József alelnököt, hogy az MTA—CZIFFRA Alapítvány társelnöki tisztét lássa el.

Előzetes tájékoztató az ideiglenes Testületi Ügyrend tervezetéről

Az ideiglenes Testületi Ügyrend tervezetét a Tudományos Testületi Titkárság munkarendben készítette, azt testületi fórumok még nem tárgyalták, és így csak előzetes tájékoztatásul szolgált. Szükséges tehát, hogy az Alapszabály 29. §-a szerinti elnökségi vitát, illetve jóváhagyást megelőzően a tudományos osztályok, vagy osztály grémiumok véleményezzék a tervezetet.

Az Elnökség 38/1990 számú határozata

Az Elnökség az ideiglenes Testületi Ügyrend tervezete vitájának ütemezését a következők szerint hagyja jóvá:

— osztály vagy osztály grémium állásfoglalás kialakítása, augusztus 15.
— osztály vagy osztály grémium állásfoglalás alapján átdolgozott előterjesztés elkészülte, augusztus 31.
— elnöki kollégiumi tárgyalás, szeptember 11.
— elnökségi tárgyalás, szeptember 25.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

— tudomásul vette az 1990. április 10-ei ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót;
— meghallgatta Lóng István főtitkár tájékoztatóját arról, hogy megtörtént az Akadémiai Kiadó „gazdasági átvilágítása". Arról is tájékoztatta a főtitkár az Elnökséget, hogy a Kiadói Tanács elnöke felmentését kérte. Az Elnökség a felmentéshez megadta hozzájárulását, de ugyanakkor felkérte Imre Samut, hogy 1990. októberéig vezesse továbbra is a Kiadói Tanácsot.
— jóváhagyólag tudomásul vette a főtitkár tájékoztatását arról, hogy egy norvég céggel szándéknyilatkozatot írt alá az ún. Akadémiai Szálloda építéséről, üzemeltetéséről.

Kosáry Domokos s. k.,
elnök

Közlemények

Tájékoztató a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Nyelvtudományi, orientalisztikai, klasszika-filológiai szakbizottság

JEREMIÁS ÉVA
(ELTE BTK)
„Szinkron variancia és nyelvtörténet a perzsában (A nyelvi változás kérdéséhez)" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

ZIMONYI ISTVÁN
(JATE)
„A volgai bolgárok eredete" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

ZILAHI LAJOS
(Városi Tanács VB. Orosháza)
„Állapot és változásvizsgálatok a püspökladányi nyelvjárásból" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

BENCÉDY JÓZSEF
(nyugdíjas)
„Az anyanyelvi nevelés szemléleti háttere" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

DÉR KATALIN
(ELTE)
„Az irodalomkritikai és esztétikai gondolkodás kezdetei az archaikus római irodalomban (palliata)" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

HELTAI JÁNOS
(Orsz. Széchenyi Könyvtár)
„Bethlen Gábor magyarországi háborúinak ideológiai háttere, különös tekintettel Alvinczi Péter alakjára" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

JAKABFI ANNA
(BME)
„Social and cultural issues in the novels of two Major postwar canadlan authors: Huch maclennan and Gabrielle roy" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

MAY ISTVÁN
(nyugdíjas)
„Mészáros Ignác" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Zenetudományi, néprajzi és folklór szakbizottság

KÁRPÁTI ANDRÁS
(ALL Számítástud. Kut. Fejl. Kisszöv.)
„A pythagoreus hagyomány és a görög zeneelmélet kezdetei" c. értekezése alapján a zenetudomány kandidátusa.

BARTHA ELEK
(KLTE)
„A népi vallásosság térbeli és időbeli szerkezete" c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa.

MADZSAROV DZSENI MARINOV
(Bulgária)
„Azonosságok és eltérések a bolgár és a magyar hagyományos agrárkultúra struktúrájában" (Gabonatermelés példáján) c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa.

VERES LÁSZLÓ
(Hermann Ottó Múzeum, Miskolc)
„Magyarország 17—19. sz.-i parasztüvegei" c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa

Történelemtudományi szakbizottság

FÜZES MIKLÓS
(Baranya-megyei Levéltár, Pécs)
„Alsó és középfokú nemzetiségi oktatás szervezési gyakorlata és eredményei Délkelet-Dunántúlon 1945—1985" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

FONT MÁRTA
(JPTE)
„Orosz—magyar kapcsolatok 1118—1240" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Művészettörténeti, építészettörténeti és régészeti szakbizottság

SZIMONOVA JEVGENYIJA
(nyugdíjas)
„A VIII—XI. századi szláv lakosság anyagi kultúrája, É-K Magyarországon (a kerámia alapján" c. értekezése alapján a művészettörténeti (régészeti) tudomány kandidátusa.

Állam- és Jogtudományi szakbizottság

POÓR JÁNOS
(Bp-i Főv. Bíróság)
„A bíróság szerepe a büntetésvégrehajtásban" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

SZIKINGER ISTVÁN
(Belügyminisztérium)
„A rendőrség tevékenységének alkotmányos alapjai" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

POMOGYI LÁSZLÓ
(ELTE)
„Cigánykérdés és cigányügyi igazgatás a polgári kori Magyarországon" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

KHOBANI ANIS ALI SALEH
(Dél-Jemen)
„A Study on the Local Government Councils in
— The People's Democratic Republic of Yemen,
— The Hungarian People's Republic,
— Few Other Developing Countries" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

FÖLDI ANDRÁS
(ELTE)
„Kereskedelmi (rétegspecifikus) jogintézmények a római jogban" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

GYERTYÁNFY PÉTER
(Szerzői Jovvédő Hivatal)
„A számítógépi programok és elektronikus adattárak szerzői joga" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

BÁNDI GYULA
(ELTE)
„A környezetvédelem jogi alapjai és egyes közigazgatási intézményei" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

BOBVOS PÁL
(JATE)
„A földvagyon- és érdekeltség mozgásának alapkérdései a mezőgazdasági szövetkezetben" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Fizikai és csillagászati szakbizottság

SZŐCS HUBA
(Székesfehérvári Kandó K. Műszaki Főiskola)
„A villamos tér térerősségének regisztrálása és önműködő statisztikai feldolgozása" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

SZŐCS GÉZA
(Ho Si Minh Tanárképző Főiskola)
„A hosszú hullámok terjedése az alsó ionoszféra állapota közötti korrekció" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvosi szakbizottság

PHAM VAN TU
(Vietnam)
„Az állati szövetek kadmium tartalmának élelmezéstoxikológiai jelentősége" c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

PÁLFFY OLGA
(Dunai Kőolajipari V. Üzemorvosi Rendelő)
„Az orrváladék eosinophylsejtszámának és a nyál secretoros IgA tartalmának változásai asthma bronchiale és rhinitis különböző kórformáiban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

AXMANN ÁGNES
(Fővárosi László Kórház)
„A Chloroquine rezisztend plasmodium falciparum Malaria gyógyításának elősegítése Vietnamban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

UJHELYI ESZTER
(OHVI)
„A hív fertőzés diagnosztikai és prognosztikai jellemzői" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VÁRKONYI VIKTÓRIA
(Orsz. Bőr-Nemikórtani Int.)
„Az ulcus cruris venosum biológiai és szociális rizikófaktorai" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KISS CSONGOR
(DOTE)
„Sejtbiológiai tulajdonságok gyermekkori acut leukaemiában és leukaemia sejtvonalakban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VAS ÁDÁM
(OTE I. Belklinika)
„Xenobiotikumok és farmakogenetikai tényezők hatása a máj gyógyszermetabolizáló képes-

ségére" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SIPOS ADRIENN
(DOTE)
„Granulocita ellenes antitestek vizsgálata systemas lupus erythematosusban és progresszív systemas sclerosisban" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BARICZA SAROLTA
(Várpalotai Kh. Sebészet)
„Belgyógyász és sebész által végzett hasi ultrahang vizsgálatok elemzése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VADNAI MARIANNA
(Főv. Tan. Róbert K. krt. Kórház)
„Belgyógyász és sebész által végzett hasi ultrahang vizsgálatok elemzése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

JELENCSIK ILONA
(SOTE Neurológiai Kl.)
„A migrén patomechanizmusának farmakobiokémiai hátteréről" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KOVÁCS KATALIN
(SOTE Neurológiai Kl.)
„A migrén patomechanizmusának farmakobiokémiai hátteréről" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

JAKABFI PÉTER
(SOTE Társ. orvostani Int.)
„A gyermek- és ifjúkori elhízás komplex klinikai epidemiológiai vizsgálata" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BODOLAY EDIT
(DOTE III. Belkl.)
„Kevert kötőszöveti betegség klinikai és immunológiai jellemzői, helye az autoimmun betegségek között" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

LUISA GARCIA DIAZ
(Cuba)
„The comparative analysis of Etiological factors in the origin of severe visual handicap in Cuba and Hungary" értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

GERA ISTVÁN
(SOTE Szájsebészeti Kl.)
„A hPTH I-34 csonton kifejtett anabolikus hatásmechanizmusának vizsgálata patkányon" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZIKLAI PÁL
(SZOTE Szemészeti Kl.)
„Exfoliativ szindróma és exfoliativ glaucoma" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MÁRTON ILDIKÓ
(DOTE Stomatológiai Kl.)
„Granuloma apicale kialakulása és klinikai jelentősége" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ALBRECHT MÁRIA
(SOTE Konzerváló Fogászati Kl.)
„Fog- és szájelváltozások diabétesz mellituszos betegekben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TÖRÖK MIKLÓS
(OTE Szülészeti Kl.)
„Koraszülés és méhen belüli sorvadás" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SÁNDOR TAMÁS
(Központi Állami Kh.)
„A postoperatív vénás thromoemboliák diagnosztikája és profilaxisa" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TÓTH ANDRÁS
(SOTE I. sz. Sebészeti Kl.)
„A kolorektális rák klinikumáról és sebészi kezelésének eredményeiről" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZEVERÉNYI PÉTER
(DOTE Szülészeti Kl.)
„Az együttszülés, különös tekintettel a motiváció személyiséglélektani összefüggéseire" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

DOMJÁN LÁSZLÓ
„Új módszerek a gerinc és a perifériás ízületek mozgásának és helyzetének mérésére" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

AUGUSZTINOVICZ FÜLÖP
(Közlekedéstud. Int.)
„Zajforrások és zajterjedési utak azonosítása Fourier-elemzési eljárások segítségével" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TRAN QUANG QUI
(Vietnam)
„Toronydaruk állékonyságának elméleti elemzése" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

LATTIF SHEKHER JABUR
(Irak)
„Tribological investigation of plasma-sprayed surfaces" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BERKES OTTÓ
(BME)
„Forgácsolási folyamatok akusztoemissziós vizsgálata" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Energetikai szakbizottság

ŐSZ JÁNOS
(BME Hő- és Rendszertechn. Int.)
„Energiarendszerek vízüzeme" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

JESZENSZKY SÁNDOR
(VILATI Automatika V)
„Klasszikus röntgenberendezések" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

KOLUMBÁN GÉZA
(Távközl. Kut. Int.)
„A mintavételező fáziszárt hurkok tervezési problémái: modellezés és analízis" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KATHLEEN MURAY
(USA)
„Photometry and Radiometry of diode Emitters: LEDs and IREDs" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

VARGA KÁLMÁN
„Szorpciós jelenségek tanulmányozása acélfelületeken nyomjelzéses módszerrel" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

LAKATOS ISTVÁNNÉ
(BME Fizikai Kémia TSz.)

NÉMETH ÁGNES
„Szemcseméret-analitikai módszerek és alkalmazásuk szuszpenziók minősítésénél" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TÓTH IMRE
(KLTE Szervetlen és Analitikai Kémia TSz.)
„Komplexképződés és hidrolízis a III/B. csoport ionjainak vizes oldataiban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

PLANKÁNÉ SZABÓ TERÉZIA
(JATE)
„α-aminosavak, di- és tripeptidek Cu(II)komplexeinek elektronspinrezonacia spektroszkópiai vizsgálata" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

VÁRKONYI BERNÁT
(JATE)
„A vizes és nemvizes közegű szuszpenziók üledéktérfogata" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

NGUYEN XUAN KHOA
(Vietnam)
„Ezüst-halogenid tartalmú fotokróm üveg előállítása" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

MILCH GYÖRGY
(CHINOIN)
„Korszerű optikai módszerek alkalmazása a gyógyszeranalitikában" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TÓTH GÉZA
(MTA SzBK „B" Izotóp Labor)
„Magas moláris aktivitású opioid hatású vegyületek ^{3}H-jelölése receptorvizsgálatokhoz" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BARKÓCZY JÓZSEF
(EGIS Gyógyszergyár)
„Várhatóan gyógyhatású új típusú (1,2,4)-triazolö (1,5-*d*) (1,2,4,6) tetrazepin származékok szintézise" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság I.

SZIDONYA JÁNOS
(Genetikai Int.)
„A DTS régió és kromószomális környezetének genetikai szerveződése Drosophila melanogasterben" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

DALIA MARIA SALBARRIA FERNANDEZ
(Cuba)
„Heavy metal contamination of some estuarine and coastal areas in Cuba. Use of biological indicators to evaluate environmental impact" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

KOVÁCS SÁNDOR
(NME)
„Egyiptom társadalmi-politikai fejlődésében közreható főbb belpolitikai tényezők összefüggéseinek elméleti megközelítése (1970—1976)" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

RAFIK DAWASS
(Palesztína)
„A palesztínok társadalmi-, gazdasági struktúrája és politikai mozgalma Ciszjordániában, a Gáza-övezetben és Izraelben 1948—1984 között" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatója (Budapest, Herman Ottó úr., levélcím: 1525-Budapest Pf. 102) pályázatot hirdet *tudományos igazgatóhelyettesi* munkakör betöltésére.

A tudományos igazgatóhelyettes feladata az intézeti célok megvalósítása érdekében:

— a növényvédelmi állattani, növénykórtani, rezisztenciabiológiai, kórélettani, gyomnövénykutatási és növényvédelmi kémiai kutatások átfogó irányítása.
— az említett tudományterületek valamelyikében aktív tudományos kutatások végzése,
— az intézet nemzetközi kapcsolatainak és ezzel kapcsolatos ügyviteli tevékenységének irányítása és ellenőrzése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

— egyetemi végzettség,
— tudományos fokozat,
— nemzetközi színvonalú tudományos tevékenység,
— legalább két idegen nyelv ismerete, az egyik idegen nyelvből előadó- és vitakészség,
— kutatóintézetben szerzett tudományos vezetői gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

— a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését;
— eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését;
— tudományos fokozatának, nyelvismeretének, kitüntetéseinek megjelölését;
— tudományos munkáinak jegyzékét;
— a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

— az oklevelek hiteles másolatát,
— részletes önéletrajzot,
— három hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a felhívásra az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetében dolgozó kutató pályázik, úgy az említett okmányokat nem szükséges a pályázathoz csatolni.

A pályázatot az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Király Zoltán s. k.,
az MTA rendes tagja,
igazgató

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatója (Budapest, Herman Ottó út 15., levélcím: 1525-Budapest Pf. 102) pályázatot hirdet az Intézet Állattani-, Biokémiai- és rezisztenciabiológiai- valamint a Gyomnövénykutatási és Toxikológiai Osztályainak *tudományos osztályvezetői* munkakörére.

A tudományos osztályvezetők feladata az intézeti célok megvalósítása érdekében:

— az osztály átfogó tudományos irányítása,
— az illető tudományterületen aktív tudományos kutatások végzése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

— egyetemi végzettség;
— tudományos fokozat;
— nemzetközi színvonalú tudományos tevékenység;
— a tudományterület szempontjából fontos idegen nyelv, illetve nyelvek ismerete és az egyikből előadó- és vitakészség.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

— a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését,
— eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését,
— tudományos fokozatának, nyelvismeretének, kitüntetéseinek megjelölését,
— tudományos munkáinak jegyzékét,
— a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

— az oklevelek hiteles másolatát;
— részletes önéletrajzot;
— három hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a felhívásra az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetében dolgozó kutató pályázik, úgy az említett okmányokat nem szükséges a pályázathoz csatolni.

A pályázatot az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Király Zoltán s. k.,
az MTA rendes tagja,
igazgató

A Magyar Tudományos Akadémia Izotópkutató Intézete (Budapest, Konkoly Thege út 29—33., Pf. 77, 1525) pályázatot hirdet az 1990. december 31-én lejáró következő tudományos osztályok osztályvezetői munkakörének betöltésére:

Katalízis osztály
(katalitikus reakciók, katalizátorok, anyagtudomány)

Klinikai kémiai osztály
(orvoslaboratóriumi diagnosztikumok)

Magfizikai osztály
(magfizika, fotoakusztika, radioaktív és nukleáris anyagok ellenőrzése)

Minőségellenőrző osztály
(radioaktív készítmények, diagnosztikumok)

Nukleáris elektronikai osztály
(ipari mérés- és szabályzástechnika, orvoslaboratóriumi műszerek)

Radiofarmakon osztály
(immundiagnosztikai készletek)

Radiokémiai osztály
(in vivo radiogyógyszerek és radiokemikáliák)

Spektroszkópiai osztály
(infravörös, távoli infravörös Fourier transzformációs spektroszkópia)

Sugárhatáskémiai osztály
(sugárhatás- és fotokémia, elektrongyorsítók alkalmazása)

Szerveskémiai osztály
(jelzett (H-3, C-14, P-32, S-35) szerves vegyületek, nukleotidok, in vivo célú szerves preparátumok)

Technológiai osztály
(technológiai rendszerek vizsgálata, környezetvédelem, technológiai berendezések fejlesztése)

A munkakörök 1991. január 1-től tölthetők be.

A megbízások legfeljebb 5 évre szólnak, és meghosszabbíthatók.

Az osztályvezetők feladata az osztály tudományos, fejlesztési, szervezési, gazdasági (termelői) stb. tevékenységének felelős vezetése, a jogszabály további az Intézet szervezeti és működési szabályzatának, valamint más belső előírásainak megfelelően.

Pályázati feltételek:

— egyetemi oklevél
— tudományos fokozat
— az osztály profiljának megfelelő szakmai gyakorlat
— lehetőleg vezetési gyakorlat
— legalább egy idegen nyelv ismerete

A tudományos fokozat alól indokolt esetben felmentés adható.

A *pályázatnak külső pályázó esetén tartalmaznia kell:*

— részletes önéletrajzot
— a jelenlegi munkahely, munkakör, beosztás, fizetés és az eddigi szakmai- és publikációs tevékenység, szakmai kapcsolatok ismertetését
— kitöltött személyi adatlapot
— iskolai végzettséget, nyelvtudást és tudományos minősítést igazoló oklevél (oklevelek) másolatát
— három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Mind belső, mind külső pályázó esetén a pályázathoz csatolni kell az Osztály munkájára, fejlesztésére vonatkozó koncepciót.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást ad: Farkas Tiborné személyzeti osztályvezető (telefon: 169-9499 és 169-8566 21-55 mellék).

A pályázatot az Akadémiai Közlönyben történő megjelenést követő 30 napon belül kell benyújtani, az előzőekben megjelölt címre.

A pályázatokat — kívánságra — bizalmasan kezeljük.

Földiák Gábor s. k.,
főigazgató

A Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja (Pécs, Kulich Gy. u. 22., Pf.: 199. 7601) pályázatot hirdet gazdaság-, településföldrajzi kutatómunkára.

A kutatómunkában azok a középfokú oktatási intézményekben, illetőleg a művelődési szakigazgatás területén dolgozó, középiskolai tanári képesítéssel rendelkező személyek vehetnek részt, akik a szakterület tudományos kérdései iránt érdeklődnek, s tevékenységüket munkahelyük vezetője támogatja.

A kutatási szerződés időtartama: 1990. szeptember 1.—1991. augusztus 31. A pályázatot elnyert pedagógusok — jelenlegi munkaviszonyuk fenntartása mellett — a Regionális Kutatások Központjával kötött szerződésben meghatározott feladatot végeznek, amiért havi 1 400.— Ft díjazásban részesülnek.

A pályázatot — részletes önéletrajzzal, kutatási vázlattervezettel és publikációs jegyzékkel ellátva — 1990. július 31-ig a Központ főigazgatójához kell benyújtani.

A pályázat témakörei:

1. Kiskunfélegyháza tanyavilágának új változásai
2. A közigazgatás változásának elemzése a megyékben
3. Társadalmi mobilitás a falusi társadalmakban
4. A társadalom környezetszemléletének formálódása a politikai átmenet időszakában

Enyedi György s. k.,
akadémikus, főigazgató

A Magyar Tudományos Akadémia, az Ipari Minisztérium, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Gyógyszeripari Egyesülés és a Magyar Kémikusok Egyesülete a kimagasló hazai szintetikus szerves kémiai kutatások jutalmazására 1983-ban Zemplén Géza-díjat alapított.

Az alapítók képviselőiből alakult bizottság az MTA Szerves Kémiai Bizottságának javaslatát figyelembe véve 1990-ben jelölés alapján egy 60 000.— Ft-os 1. díj; negyven évnél nem idősebb kutatók számára pedig jelölés vagy pályázat alapján egy 40 000.— Ft-os 2. díj, s az ezekkel járó emlékérem és oklevelek odaítéléséről dönt.

Felhívjuk a szintetikus szerves kémia területén dolgozókat, hogy jelölésüket vagy saját pályázati anyagukat

1990. augusztus 31-ig

az MTA Kémiai Tudományok Osztályára (1051. Budapest, Nádor u. 7.) küldjék be. A jelöléshez, illetve a pályázatokhoz mellékelni kell egy összeállítást a tudományos közleményekről, illetve szabadalmakról.

A Zemplén Géza Díj odaítéléséra alakult Bizottság

Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya 1984-ben NOVICARDIN-díjat létesített. A díj odaítélése jelölés vagy pályázat útján történik. A 60 000.— Ft-os díjjal évente egy olyan, a kémia, az orvostudomány, a biológia vagy más tudományok területén működő személyt lehet jutalmazni, aki az alapítványrendelő által létrehozott készítmény, a NOVICARDIN vizsgálatában, vagy a rákbetegség gyógyítását szolgáló gyógyszerek kutatásában kiemelkedő eredményt ért el.

A jelöléseket, ill. pályázatokat 1990. szeptember 15-ig lehet a Kémiai Tudományok Osztályának titkárságán (1051. Budapest, Nádor u. 7.) benyújtani, mellékelve egy összeállítást a tudományos közleményekről, ill. szabadalmakról.

A díj odaítélésére az MTA Biológiai-, Kémiai- és Orvostudományok Osztályának képviselőiből álló alkalmi bizottság tesz javaslatot a Kémiai Tudományok Osztályának, mely orvosokkal, ill. biológusokkal kiegészített ülésén hozza meg a határozatát.

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Köztársaság ideiglenes Elnöke

DR. BAKSAY ZOLTÁNT,

a történelemtudomány doktorát, az MTA Központi Hivatala főosztályvezetőjét nyugállományba vonulása alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatalában több mint 3 évtizeden át végzett kiemelkedő tudományszervezői munkájáért, valamint társadalmi tevékenységéért

„a Magyar Köztársaság aranykoszorúval díszített Csillagrendje"

kitüntetésben részesítette.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1 173-929 hivószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19514
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iridánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díjak egy évre 192 Ft — Példányszámonkénti ára: 8 Ft

XXXIX. (1990) ÉVFOLYAM 8. SZÁM

a-a

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. NOVEMBER 15.

A Kormány határozatai

1020/1990. (VIII. 17.) Korm. határozat — a Tudománypolitikai Bizottság és Tudománypolitikai Tanács létesítéséről 134

Közlemények

TMB tájékoztató — doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 134

Közlemény — egyes statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségek megszűnéséről 140

Pályázati felhívások 140

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 141

Kormány határozatai

A Kormány
1020/1990. (VIII. 17.) Korm.
h a t á r o z a t a

Tudománypolitikai Bizottság és Tudománypolitikai Tanács létesítéséről

1. A Kormány Tudománypolitikai Bizottságot és Tudománypolitikai Tanácsot hoz létre.

2. A Tudománypolitikai Bizottság

a) feladata:

— a korszerű kormányzati tudománypolitikai és műszaki fejlesztési politikai kialakításában a Kormány segítsége;

— a tudományos kutatás és a műszaki fejlesztés lehetséges legjobb feltételeit szolgáló állásfoglalások és javaslatok tétele;

— a tudományos kutatásra, a felsőfokú képzésnek a tudománnyal összefüggő kérdéseire, a tudományos továbbképzésre, a tudományos minősítésre, a műszaki fejlesztésre és az innovációra vonatkozó kormányzati döntések előkészítése;

— állásfoglalásaival a Kormány segítése az ország tudományfejlesztési és műszaki fejlesztéspolitikai céljait szolgáló központi pénzeszközök képzésének és felhasználásának szabályozási kérdéseiben.

b) összetétele:

— elnöke: az illetékes tárca nélküli miniszter

— tagjai: a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, a művelődési és közoktatási miniszter, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke és a pénzügyminiszter.

Az ülésen meghívottként, tanácskozási joggal részt vesznek — az ügykörüket érintő téma megvitatásakor — más miniszterek és országos hatáskörű szervek vezetői.

3. A Tudománypolitikai Tanács

a) feladata:

— elemzések végzése, javaslatok kidolgozása, illetve megvitatása és előterjesztése a tudománypolitika és a műszaki fejlesztési politika e határozat 2/*a*. pontjában írt kérdéseiben;

— értékelések végzése és állásfoglalás kimunkálása mindazon kérdésekben, melyek megvizsgálására a Tudománypolitikai Bizottság kéri;

— saját hatáskörében döntés a rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználásáról.

b) összetétele:

— elnöke: az illetékes tárca nélküli miniszter

— titkára: az elnök által felkért személy

— tagjai: a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettese, az Országos Tudományos Kutatási Alap Bizottságának elnöke, az elnök által felkért szakemberek, valamint a Földművelésügyi Minisztérium, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma, a Népjóléti Minisztérium és a Pénzügyminisztérium legalább főosztályvezetői, illetőleg ennél magasabb beosztású vagy besorolású, a miniszter által kijelölt munkatársa.

4. A Tudománypolitikai Bizottság és a Tudománypolitikai Tanács

a) üléseit szükség szerint tartja; ügyrendjét és munkatervét maga határozza meg;

b) működését a Miniszterelnöki Hivatalhoz tartozó önálló szervezeti egység — a Tudománypolitikai Titkárság — segíti.

5. Jelen határozat a közzététele napján lép hatályba. Egyidejűleg a Minisztertanács Tudománypolitikai Kollégiumáról szóló 1046/1989. (IV. 7.) MT határozat és a Minisztertanács által létesített egyes kollégiumok vezetésében történt változásokról szóló 1112/1990. (VI. 18.) MT határozat 1. pontjának első bekezdése hatályát veszti.

Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök

Közlemények

T á j é k o z t a t ó

a TMB által odaítélt doktori fokozatokról

Irodalomtudományi Szakbizottság

KULCSÁR PÉTER
(Egyetemi Könyvtár)
„A teremtett embertől a teremtő emberig. (A reneszánsz történelemszemlélet kialakulása)" c. értékelése alapján az irodalomtudomány doktora.

Közgazdaságtudományi Szakbizottság

KINDLER JÓZSEF
(BKE)
„Döntéselméleti előfeltevések kritikája" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Történelemtudományi Szakbizottság

LUFT ULRICH
(ELTE BTK)
„Az egyiptomi középbirodalom kronológiai elhelyezése az illahuni templomi-levéltár alapján" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Művészettörténeti Szakbizottság

MAROSI ERNŐ
(MTA Művészettört. KCs.)
„Realitás és esztétikai értékrend a 14—15. századi magyarországi művészetben" c. értekezése alapján a művészettörténeti tudomány doktora.

Állam- és Jogtudományi Szakbizottság

CSIKY OTTÓ
(nyugdíjas)
„A házasság felbontása" c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora.

Matematikai és Számítástudományi Szakbizottság

FRANK ANDRÁS
(ELTE)
„Szubmoduláris függvények a kombinatorikus optimalizálásában" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

SIMON LÁSZLÓ
(ELTE)
„2 m-edrendű nemlineáris elliptikus egyenletek" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

TRAN VAN NHUNG
(Vietnam)
„On the Stability of perturbed Dynamical Systems" c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Növénytermesztési Szakbizottság

DANIEL LAJOS
(ZKI Fejl. V.)
„Csemege és pattogatni való kukorica nemesítésünk" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

DEBRECZENI BÉLÁNÉ
(KTE, Keszthely)
„Az őszi búza és a kukorica fejlődéskori N-felvételének tanulmányozása" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

NYÉKI JÓZSEF
(KÉE)
„Csonthéjas gyümölcsűek virágzása és termékenyülése" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Elméleti Orvostudományi Szakbizottság

DEBRECZENI LÓRÁND
(Orsz. Korányi és TBC és Pulm. Intézet)
„A tüdő endocrin funkciója: a tüdőarteriák és a légutak tágasságának szabályozása" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

KNYIHÁR ERZSÉBET
(SZOTE)
„Regeneratív synapto-neogenesis a gerincvelőben" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

LÁZÁR GYULA
(POTE)
„Vizuális ingerekkel kiváltható mozgásválaszok anatómiai alapjai békában" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

SÓTONYI PÉTER
(SOTE Igazságü. Orvostani I.)
„A heveny szívglikozid mérgezés szívelváltozásainak összehasonlító funkcionális patomorfológiája" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi Szakbizottság I.

MÁNDI ANDRÁS
(Orsz. Munka- és Üzemegészségü. I.)
„Légzőszervi klinikai vizsgálatok ipari porexpozícióban dolgozó személyeken" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

MORVAI VERONIKA
(SOTE II. Belkl.)
„Az alkohol cardiovascularis hatásai — pathomechanizmus, diagnosztika — valamint az alkohol és néhány környezeti vegyi anyag együttes hatása a szív-érrendszerre" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

OLÁH ÉVA
(DOTE Gyermekkl.)
„Primer és szekunder kromoszóma rendellenességek rosszindulatú megbetegedésekben" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

TURI SÁNDOR
(SZOTE Gyermekkl.)
„A prosztaglandin és kallikrein anyagcsere érfali betegségekben, klinikai és kísérletes nephorpathiákban" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

RINGELHANN BÉLA
(nyugdíjas)
„A hemoglobin betegségek előfordulása, formái, kórélettana és genetikája holendémiás maláriás környezetben" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi Szakbizottság II.

BÜKY BÉLA
(SOTE II. Női Kl.)
„Kissúlyú újszülöttek cardipulmonális eredetű kórállapotai" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

ROZSOS ISTVÁN
(Somogy m. Kórház)
„Funkcionális anatómiai szempontok alkalmazása a gyomorpótlás sebészetében" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

VIZKELETY TIBOR
(SOTE Ortopédiai Kl.)
„Veleszületett csípőficam korai diagnosztikája és kezelése" c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Építési, építészeti és közlekedési szakbizottság

TIMÁR ANDRÁS
(Közlekedéstud. I.)
„A forgalmat az idő függvényében számításba vevő dinamikus módszer úthálózatfejlesztési változatok tervezéséhez és értékeléséhez" c.

értekezése alapján a közlekedéstudomány doktora.

Energetikai Szakbizottság

JERMENDY LÁSZLÓ
(Villamosenergiaip. KI.)
„A koronasugárzás hatásainak elemzése elektromágneses kompatibilitási és energiaátviteli szempontból" c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Tájékoztató

a TMB szakbizottsági által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Nyelvtudományi, orientalisztikai, klasszika-filológiai szakbizottság

TAR IBOLYA
(JATE BTK)
„Világítás és esztétika összefüggései Catullus, Vergilius és Ovidius egyes műveiben" c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

ÁGEL VILMOS
(ELTE BTK)
„A történeti-szinkron valencia-szintakszis és valencia-lexikográfia elméletéről és módszeréről (német nyelvű) c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

GÖDÉNY ENDRÉNÉ
(Bp-i Tanárképző Főiskola)
„Kassák Lajos és a magyar avantgarde mozgalom (1915—1928)" c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Zenetudományi, néprajzi és folklór szakbizottság

ZENTAI TÜNDE
(Szabadtéri Múzeum)
„A parasztház története a Dél-Dunántúlon" c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa.

BUI THAI HONG NGA
(Vietnam)
„Vietnámi kis népcspoortok zenéje" c. értekezése alapján a zenetudomány kandidátusa.

Filozófiai tudományi szakbizottság

NYIZSNYÁNSZKI FERENC
(KLTE Fil. TSz)
„Elidegenedés — tudomány — szabadság (Hegel tudományfelfogásáról)" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

SÁNTHA JÁNOS
„Település és társadalom" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

BAYERNÉ MÉREI ÉVA
(ELTE TTK)
„Az ideológia végétől a neokonzervativizmus felé. Daniel Bell pályaképe" c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

REFAAT El-ANSARY
(Egyiptom)
„Countertrade and Its Methods of International Marketing and Financing" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa

SZÉKELY PÁL ISTVÁN
(BKE Népgazd. terv. Int.)
„Gyakorlati ökonometria" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KŐRÖSI GÁBOR
(MTA Közgazd. tud. I.)
Gyakorlati ökonometria" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FEKECS BÉLA
(IPA D-7000, Stuttgart)
„Modell rugalmas gyártórendszerek hatékony kihasználására" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ÁBEL ISTVÁN
(BKE)
„Hatalom, alku, alkalmazkodás. — A nyereségérdekeltség gazdaságtana" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

BÓDAY ERZSÉBET
(KSH)
„Az ENSZ nemzetközi összehasonlítási programjának módszertani fejleményei a regionalizálás után" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SIMON ANDRÁS
(BKE)
„A hiány egyensúlya" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SZEGEDI ZOLTÁN
(BKE)
„Logisztika-szervezési szempontok a magyar közlekedés hatékonyságának növelésében" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SZIRÁCZKI GYÖRGY
(BKE)
„The Labour Market in a socialist economy" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

KUNSZT MÁRTA
(JPTE)
„Az 1944—47-es forradalmi folyamatok értékelése a magyar baloldali pártok által" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

FOGARASSY LÁSZLÓ
(Csehszlovákia)
„A Magyarországi Tanácsköztársaság katonai

összeomlása" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

SZŐCS SEBESTYÉN
(Új Magyar Közp. Levéltár)
„A városi kérdés az 1832—36. évi országgyűlésen" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

GLÓSZ JÓZSEF
(Wosinsky Mór Megyei Múzeum)
„Tolna megye középbirtokos nemességének anyagi viszonyai a 19. század első felében" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

H. SZABÓ SÁRA
(Tanítóképző Főiskola)
„A pozitivizmus történelmi szerepe Latin-Amerikában 1850—1930. (A pozitivizmus és a modernizáció)" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

MAJOROS ISTVÁN
(JPTE)
„Franciaország oroszországi politikája 1917—1919" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

LUKÁCS LÁSZLÓ
(István Király Múzeum)
„A Káli-medencei lakóház a Dunántúl népi építészetében" c. értekezése alapján a történelem- (néprajz) tudomány kandidátusa.

ÁGOSTON MAGDOLNA
(Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola)
„Az orosz abszolutizmus a szovjet történettudományban (XVII—XVIII sz. első fele)" c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

KOVÁTSNÉ NÉMETH MÁRIA
(MTA RKK)
„Kultúra és politika Kornis Gyula közoktatáspolitikai tevékenységében" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

DOVALA MÁRTA
(Kecskeméti Tanárképző Főiskola)
„Az önálló munka szerepe az anyanyelvi nevelésben (Egy programozott anyanyelv-tanulási kísérlet és hatékonyságának vizsgálata az általános iskola 3—4. osztályában)" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

VARGA ISTVÁN
(Juhász Gyula Tanárképző Főiskola)
„A családi környezet hatása a fiatalok családképének alakulására (Csongrád megyei tapasztalatok)" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

KUNHEGYI JÓZSEF
(Erdészeti és Faipari E.)
„A környezeti ártalmak következményei a személyiség alakulására" c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

ARATÓ MIKLÓS
(ELTE TTK)
„Sztochasztikus elliptikus egyenletek határeloszlástételei" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

MÁRKUS LÁSZLÓ
(ELTE TTK)
„Sztochasztikus parciális differenciálegyenletek statisztikai becslési feladatai" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

HEGEDÜS JENŐ
(JATE)
„Külső peremértékfeladatok, mint egész térben vett problémák limeszei" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

TÓTH LAJOS
(MTA Műszaki Fiz. KI.)
„NiCr vékonyrétegek szerkezete és elektromos tulajdonságai" c. értekezése alapján a fizikai (műszaki-fizika) tudomány kandidátusa.

RADNAI GYULA
(ELTE Ált. Fiz.)
„Az oktatási folyamatban adott lehetőségek felhasználása a fizikai szemlélet formálására" c. értekezése alapján a fizikai (szakmódszertan) tudomány kandidátusa.

KECSKEMÉTY KÁROLY
(MTA KFKI)
„Nagyenergiájú ionok a Halley üstökös környezetében" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

FODOR ZOLTÁN
(MTA TMB)
„A kvantumszíndinamika igazolása elektron-pozitron szétsugárzásában" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

AZIZ SHAMKI JABUR
(IRAK)
„Grain yield and yield components of winter spring wheat diallel cross as affected by selection and sowing season" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

SZÜTS GÁBOR
(KATE)
„A műtrágyázás és a termőhely különbségeinek szemes kukorica és takarmánybúza fehérje értékére" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LÁTITS GYÖRGY
(ÁTKK Herceghalom)
„Magyar merino anyajuhok szezonális ivari működése" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

DÓSA JENŐ
(KATE Kutatásszerv. és Term. fejl. I.)
„Nagy víztartalmú kukorica szemtermés energiatakarékos tárolása" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BASKAY GYÖRGY
(GATE)
„Pázsit-füvek és a fű-lucerna keverék silózása" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

MOHAMED HANY
HASSAN EL-GAYAR
(Egyiptom)
„Food production in Egypt and Hungary with special regards to wheat production" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

LETT BÉLA
(Erdészeti és Faip. E.)
„Szervezeti változások tapasztalatai az erdő- és fafeldolgozó gazdaságokban" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SABRIA ISMAIL ALI
(Irak)
„The role of agriculture in the economic development of Iraq and Hungary with special regards to wheat" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MARKÓ BÉLA
(Agrárgazd. KI.)
„A gépelosztástól a vevők piacáig. (A mezőgazdaság gépellátásának gépgyártási, gépkereskedelmi vonatkozásai)" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SZABÓ ISTVÁN
(Pannon Agrártud. E.)
„A termelőszövetkezeti jövedelemszabályozás differenciáló hatásának vizsgálata" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MOHAMED ABD
EL-GHANY HASSAN
(Egyiptom)
„Az önsegítő szervezetek szerepe a falusi térségekben" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

CZÁR MENYHÉRT
(APEH)
„A kooperáció és integráció szerepe az európai KGST tagországok mezőgazdasági termelése hatékonyságának javításában" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KOZLOV ANNAMÁRIA
(Magyar Keresk. Képviselet, Moszkva)
„Informatikai eszközök alkalmazása a mezőgazdaságban" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Elméleti Orvostudományi szakbizottság

NEMESKÉRI ÁGNES
(SOTE)
„A patkány adeno hypophysis differenciálódása in situ és hypothalamikus befolyástól mentes kísérleti körülmények között" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

GROÓ DÓRA
(Kőbányai Gyógyszerárugyár)
„A vinpocetin (Cavinton) hatása a kognitív funkciókat javító anyagok vizsgálatára alkalmas kísérleti modellben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ANNA WACHNIK
(Lengyelország)
„Dietary copper deficiency and hormonal regulation of copper metabolism" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZONDY JULIANNA ZSUZSANNA
(DOTE)
„A pirimidin bioszintézis szabályozása és kapcsolata a glutamin anyagcserével a sejtproliferáció során" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

REMZSŐ TIBOR
(MTA SzTAKI)
„Integrált információfeldolgozó rendszerek kutatása és kidolgozása (a biztosítási rendszer példáján)" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

ERDÉLYI ÁRPÁD
(Magyar Állami Földtani I.)
„A Duna—Tisza köze medencealjzatának földtani, tektonikai felépítése, szénhidrogénföldtani jelentősége" c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

MARA ERNŐ
(Dorogi Szénbányák Ig.)
„Kemény és nagyon kemény kőzetek fúrásának korszerűsítése hidraulikus energiaátvitel felhasznolásával" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

MOHAMED AL SAMOU AL NAJJAR
(Szíria)
„Foszforsav előállítása szíriai nyersfoszfátból" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

PÓLOS LÁSZLÓ
(BME)
„Csapadékalapú ionszelektív membránok vizsgálata felületanalitikai módszerrel" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

GÁSPÁR VILMOS
(KLTE)
„Néhány bromát-, jodát- és klorit-alapú egzotikus kémiai reakció mechanizmusa és dinamikája" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

VARGA MARGIT
(ELTE)
„Az oszcilláció kémiai feltételei és szabályozása a bromátoszcillátorokban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

MICSKEI KÁROLY
(KLTE)
„Az egyensúlyok dinamikája Cr(II), Co(II) és Fe(II) komplexek vizes oldatában" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BERKÓ ANDRÁS
(MTA Reakciókinetikai KCs)
„Felületi adalékok elektronspektroszkópiai vizsgálata fémegykristályokon" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

VÉBER MARGIT
(JATE)
„Néhány polipeptid és alkoloid típusú biomolekula cink-, kalcium- és magnéziumion koordinációja" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

HÉBERGER KÁROLY
(MTA KKKI)
„Metiléngyök reakciói benzollal és alkil-benzolokkal" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

HORVÁTH OTTÓ
(VVE)
„Szervetlen rézkomplexek fotokémiai vizsgálata" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

HORVÁTH GÉZA
(VVE)
„Pórusméret-eloszlás mérése és számítása mikropórusok tartományában adszorpciós adatokból" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

PATAKI KÁROLY
(MTA Műsz. Kém. KI.)
„Gördülőréteges-porlasztásos granulálás" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BEREGI PÉTERNÉ
(TÁKI)
„A szubsztitúció hatása a giromágneses egykristályok tulajdonságaira" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

LITAUSZKI BEÁTA
(Technische Universität Dresden)
„Statisztikus kopolymerek tulajdonságairól" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

LITAUSZKI LÁSZLÓ
(Technische Universität Dresden)
„Vizsgálatok flexibilis szegmenseket tartalmazó aromás poliimidek szintéziséhez" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

HIDVÉGI MÁTÉ
(BME)
„Nélkülözhetetlen aminosavak hatása az állati növekedésre" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

GERGELY ANDRÁS
(SOTE Gyógyszerészi Kémiai I.)
„Kiroptikai módszerek alkalmazása a kvantitatív gyógyszeranalitikában" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SAWINSKY JÁNOSNÉ
(KÉKI)
„Egyes fusarium és aspergillus törzsek toxintermelésének vizsgálata" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

MEZŐ GÁBOR
(MTA Peptidkémiai TSz. KCS)
„Polilizin-gerincű, elágazó láncú polipeptidek szintézise és jellemzése terápiásan alkalmazható makromolekuláris hordozók kifejlesztése céljából" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság II.

BELEZNAI ZSUZSANNA
(MTA SzBK Enzimológiai I.)
„A máj mitokoncriális L-glicerol-3-foszfát dehidrogenáza és működésének szabályozása" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

GAMAL EL-DEEN MOHAMED KHALIFA EL-SHERIF
(Egyiptom)
„Ca-ATPase in anterior pituitary celle" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

PARÁDI JÓZSEF
(Rendőrtiszti Főiskola)
„A magy. állam határőrizete (1920—1941)" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

MUNK SÁNDOR
(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)
„Harcászati szintű számítógépes harctevékenységi modellek kialakítása és alkalmazási lehetőségei a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa

SOLYMOS ANDRÁS
(MH Elektronikai Igazgatóság)
„A fegyveres küzdelem sajátosságai a volt

gyarmati és félgyarmati területeken, ennek hatása az odairányuló hadiipari export-tevékenységre" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

TURCSÁNYI KÁROLY
(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)
„Fegyverzeti és technikai eszközök üzemeltetése-fenntartása elméletének alapkérdései" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

KOCZKA JÓZSEF
(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)
„A Magyar Néphadsereg rádiótechnikai csapatainak és vezető szerveinek története 1954-től 1980-ig" c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

KOVÁCH IMRE
(Társadalomtud. Intézet)
„A mezőgazdasági kistermelők a magyar társadalomban" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Informatikai Alkalmi Szakbizottság

TEREZITA RODRIGUEZ RICARD
(KUBA)
„Design and Evaluation of an Indexing Languages System" c. értekezése alapján a nyelvtudomány (informatika) kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság

KÖZLEMÉNY

A gazdasági dereguláció célkitűzéseinek megfelelően és a statisztikai rendszer továbbfejlesztésével összhangban a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára az egyes műszereknek és kutatásifejlesztési segédberendezéseknek az országos műszerkataszter céljára történő bejelentéséről szóló, az Akadémiai Közlöny 1977. január 21-i számában az 1/1976. sz. közleményben kihirdetésre került igazgatási statisztikai elrendelését 1990. december 31-ével hatályon kívül helyezi.

Ennek megfelelően a 21001/76. elrendelési számú „Jelentés a nagyértékű műszerek állományában bekövetkezett változásokról" és a 21002/76 elrendelési számú „Jelentés a nagyértékű műszerek, segédberendezések és tartozékok belföldi forgalmazásáról" tárgyú kötelező statisztikai beszámolójelentési kötelezettségek megszűnnek.

1991. január 1-től az Országos Műszernyilvántartás adatbázisa önkéntes adatszolgáltatáson alapuló statisztikára épül.

Jogi és Igazgatási Főosztály

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

az MTA Köponti Hivatala Természettudományi Főosztálya pályázatot hirdet

az MTA Izotópkutató Intézet Katalízis és Felületkémiai Kutatólaboratóriuma

tudományos igazgatói munkakörének betöltésére 1991. január 1. hatállyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

— egyetemi végzettség, tudományos fokozat;
— kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a Laboratórium profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
— kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat:

A pályázatnak tartalmaznia kell:

— a pályázónak a Laboratórium tudományos programjára és annak megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
— pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
— eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
— a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
— a tudományos fokozatának, idegen nyelvismeretének megjelölését

A pályázathoz mellékelni kell:

— az oklevelek hiteles másolatát
— részletes önéletrajzot 2 példányban;
— 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt mellékleteket nem kell tartalmaznia.

A tudományos igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983 (XII. 27.) ÁBMH számú rendelet, valamint a 10/1984. (A.K. 10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Központi Hivatala Természettudományi Főosztálya vezetőjének címezve (1361 Budapest, Pf. 6.) a pályázat megjelenésétől számított 30 napon belül kell benyújtani.

Teplán István s. k.
főosztályvezető

A Magyar Tudományos Akadémia
Mezőgazdasági Kutatóintézete
(Martonvásár, Marx tér 1. Pf. 19. 2462)

pályázatot hirdet

az 1990. december 31-én lejáró következő *tudományos főosztályok és osztályok fő-, illetve osztályvezetői munkakörének betöltésére:*

Biológiai Főosztály
Genetikai Osztály
Sejtbiológiai Osztály
Biokémiai Osztály

Búzakutatási Főosztály
Búzanemesítő Osztály
Búza agrotechnikai Osztály
Búzarezisztencia Osztály

Kukoricakutatási Főosztály
Kukoricanemesítési Osztály
Kukorica agrotechnikai Osztály
Vetőmagosztály

A munkakörök 1991. január 1-től tölthetők be. A megbízások legfeljebb 5 évre szólnak. A vezetők feladata a főosztály, illetve osztály tudományos, szervezési, gazdasági tevékenységének felelős vezetése, a jogszabály, továbbá az Intézet szervezeti és működési szabályzatának, valamint más belső előírásainak megfelelően.

Pályázati feltételek:

— egyetemi oklevél
— tudományos fokozat
— az osztály profiljának megfelelő szakmai gyakorlat
— vezetési gyakorlat
— kettő idegen nyelv ismerete.

A pályázatnak külső pályázó esetén tartalmaznia kell:

— részletes önéletrajzot,
— a jelenlegi munkahely, munkakör, beosztás, fizetés és az eddigi szakmai- és publikációs tevékenység, szakmai kapcsolatok ismertetését,
— kitöltött személyi adatlapot,
— iskolai végzettséget, nyelvtudást és tudományos minősítést igazoló oklevél másolatát,
— három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Mind belső, mind külső pályázó esetén a pályázathoz csatolni kell a Főosztály, illetve osztály munkájára, személyi állományára, fejlesztésére vonatkozó koncepciót.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást ad Dr. Veisz Ottó személyzeti vezető (tel. 22-79016, telex: 224008, telefax: 22-79213).

A pályázatot az Akadémiai Közlönyben történő megjelenést követő 30 napon belül, de legkésőbb december 15-ig kell benyújtani, az előzőekben megjelölt címre.

Dr. Balla László s. k.
igazgató

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8—10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

AZ AKADÉMIAI KIADÓ AJÁNLATA

Értekezések — emlékezések:

Biró Péter: A NEHÉZSÉGI ERŐTÉR IDŐBELI VÁLTOZÁSÁNAK GEODÉZIAI HATÁSA 25 Ft

Bökönyi Sándor: KÖRNYEZETI ÉS KULTURÁLIS HATÁSOK KÉSŐ-NEOLITIKUS KÁRPÁT-MEDENCEI ÉS BALKÁNI LELŐHELYEK CSONTANYAGÁBAN 20 Ft

Halász Béla: HYPOPHYSIS MELLSŐ LEBENYHORMONOK ÉS ELVÁLASZTÁSUK IDEGI SZABÁLYOZÁSA 15 Ft

Kátai Imre: SZABÁLYOS VISELKEDÉSŰ ARITMETIKAI FÜGGVÉNYEK 30 Ft

Kiss Dezső: A NEUTRONOK DETEKTÁLÁSÁNAK MŰVÉSZETE 21 Ft

Kroó Norbert: FOTONOK, NEUTRONOK, SZILÁRD TESTEK 21 Ft

Magyar János: ERDŐGAZDÁLKODÁSUNK KÖZÉRDEKŰ TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK ELVI-ESZMEI FELTÉTELEI 13 Ft

Nász István: AZ ADENOVÍRUSOK PATHOLÓGIAI JELENTŐSÉGE ÉS MOLEKULÁRIS SZERKEZETE 35 Ft

Pach Zsigmond Pál: A HARMINCADVÁM EREDETE 79 Ft

Papp Ferenc: ALKALMAZOTT NYELVTUDOMÁNY 16 Ft

Pándi Pál: ÚTON BOLYAI FARKAS DRÁMÁIHOZ (Az ember és a dráma) Jegyzetek a 19. sz. elejének magyar drámáiról 29 Ft

Pásztor Emil: ÚJ EREDMÉNYEK A HYPOPHYSIS ADENOMA SEBÉSZI KEZELÉSÉBEN ÉS KUTATÁSÁBAN 79 Ft

Romhányi György: TOPOOPTIKAI REAKCIÓK ÉS SZEREPÜK A BIOLÓGIAI ULTRA-STRUKTÚRA KUTATÁSBAN 18 Ft

Székely György: AZ IDEGI SZERVEZŐDÉS NÉHÁNY PROBLÉMÁJA 16 Ft

Vida Gábor: A SPECIÁCIÓ GENETIKÁJA 18 Ft

A múlt magyar tudósai:

Balassa Iván: CSŰRY BÁLINT 28 Ft

Baróti Dezső: SÍK SÁNDOR 35 Ft

Dániel József: BÉKÉSY GYÖRGY 66 Ft

D. Mátai Mária: GEGŐ ELEK 48 Ft

Domokos Péter: KÁLLAY FERENC 66 Ft

Kulcsár Kálmán: ERDEI FERENC 39 Ft

Németh G. Béla: PÉTERFY JENŐ 32 Ft

Pálmai Kálmán: KERECSÉNYI DEZSŐ 28 Ft

Pruzsinszky Sándor: ÜRMÉNYI JÓZSEF 68 Ft

Szent-Iványi Tamás: MANNINGER REZSŐ 42 Ft

A könyvek megrendelhetők az Akadémiai Kiadó Kereskedelmi osztályán, az 1519 Budapest, Postafiók 245. címen.

A megrendeléseket postán, utánvéttel (+ portó) teljesítik.

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik szükség szerint
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19688
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2,50 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányszámonkénti ára: 8 Ft

314149

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

XXXIX. (1990) ÉVFOLYAM 9. SZÁM

1.

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

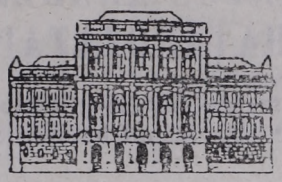

BUDAPEST, 1990. DECEMBER 14.

A Kormány határozatai

1043/1990. (X. 24.) Korm. határozat — a Tudományos Minősítő Bizottság tagjainak felmentéséről, illetőleg kinevezéséről 144

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1990. szeptember 25-i üléséről

39/1990. sz. hat. — az Akadémiai Kutatóintézetek gazdasági és működési feltételeiről 144

40/1990. sz. hat. — ideiglenes testületi ügyrend kiadásáról 145

41/1990. sz. hat. — a Tudósklub további működéséről, valamint a Klub Tanács tagjainak és titkárának megbízásáról 145

42/1990. sz. hat. — az 1990. évi Akadémiai Almanach megjelentetéséről . 146

43/1990. sz. hat. — egyes tudósok akadémikussá választásával kapcsolatos politikai beavatkozás illegitimmé nyilvánításáról 147

44/1990. sz. hat. — egyes tiszteleti tagok kizárását érvénytelenítő 39/1989. sz. elnökségi határozat nyilvánosságra hozataláról .. 148

45/1990. sz. hat. — elnökségi bizottságok megalakításáról 149

46/1990. sz. hat. — az Akadémiai Nagylexikon szerkesztőbizottsága társelnökének kinevezéséről 150

47/1990. sz. hat. — elnökségi alkalmi bizottság társelnöki tisztének módosításáról 151

48/1990. sz. hat. — Mosonyi Emil levelező tagsági jogait felfüggesztő elnökségi hatályon kívül helyezéséről 151

49/1990. sz. hat. — TMB tagjának felmentéséről, illetve kinevezéséről 151

50/1990. sz. hat. — Nagy Erzsébet kártalanításáról 151

Közlemények

6/1990. (A. É. 9.) MTA sz. utasítás TMB tájékoztató — egyes akadémiai intézmények szervezetének módosításáról 152

doktori fokozatok odaítéléséről 154

Pályázati felhívások 155

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 156

A Kormány
1043/1990. (X. 24.) Korm. határozata

a Tudományos Minősítő Bizottság tagjának felmentéséről, illetőleg kinevezéséről

1. A Kormány dr. Mórocz Lajost, a hadtudomány doktorát, a Tudományos Minősítő Bizottság tagját e tisztségéből — eredményes munkája elismerése mellett — felmenti.

2. A Kormány a Tudományos Minősítő Bizottság tagjává a Honvédelmi Minisztérium képviselőjeként, dr. Bokor Imrét, a hadtudomány doktorát kinevezi.

3. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba. Az 1055/1988. (VII. 12.) MT határozat e határozat rendelkezéseinek megfelelően módosul.

A miniszterelnök helyett:

Dr. Horváth Balázs s. k.,
belügyminiszter

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1990. szeptember 25-én tartott üléséről
(39—50. számú határozatok)

Áttekintés az Akadémiai Kutatóintézetek gazdasági és működési feltételeiről

Az állami költségvetés hiánya miatt az Akadémia részére megállapított költségvetési támogatás nominál értéke nem csökkent, de összege messzemenően nem követte az infláció okozta elértéktelenedést. Ennek következtében már évközben egyértelműen érzékelhető volt, hogy az intézmények egy része ez évi működése is veszélybe kerülhet. Ennek megakadályozása érdekében az Akadémia főtitkára úgy intézkedett, hogy a Hivatal tudományági főosztályai és a Pénzügyi Főosztály vizsgálják meg az ebből a szempontból kritikus helyzetben lévő, vagy ilyen helyzetbe kerülő intézetek anyagi feltételeit, és szükség esetén tegyenek javaslatot a várhatóan jelentkező pénzügyi problémák megelőzésére.

A főtitkárnak az Akadémia Elnökségéhez benyújtott előterjesztése áttekintést ad az általános gazdasági helyzetről, a kutatóintézetek tekintetében felismerhető tendenciákról és folyamatokról. Bemutatja, hogy mely folyamatok tekinthetők pozitívnak, illetve melyek azok, amelyek hatása egyértelműen negatívnak értékelhető. Ilyen áttekintés után felsorolja, hogy mely intézményeknél, illetve intézménycsoportoknál vagy feladatoknál keletkeztek az év során olyan pénzügyi nehézségek, amelyek csak akadémiai vagy más központi segítséggel hárithatók el. A bérrendezés számított igényét — mintegy 100 mFt-ot — figyelmen kívül hagyva, közel 100 millió Ft az az összeg, amely az intézmények ez évi zavartalan működtetéséhez, illetve az előterjesztésben említett feladatok ellátásához szükséges lenne. A főtitkár szóbeli bevezetőjében bejelentette, hogy időközben a kormányszervekhez eljuttatott előterjesztés alapján — a kapott hivatalos, de mindez idei gszóbeli közlés szerint — a kormány a bérrendezéssel kapcsolatos igényt nem ismerte el, de az intézmények működtetéséhez 72 millió Ft többlettámogatást és még összegében meg nem határozott, de 3—4 millió Ft-ra becsülhető támogatást hagyott jóvá a német valutaunió miatti többletköltségek ellentételezésére. Ez a soron kívüli pénzügyi segítség lehetővé teszi, hogy a kritikus helyzetbe jutott intézetek ebben az évben különösebb pénzügyi nehézségek nélkül tudjanak gazdálkodni.

Az Elnökség tagjai az Áttekintésben foglaltakkal egyetértettek.

Az Elnökség 39/1990. számú határozata

Az Elnökség az akadémiai kutatóintézetek gazdasági és működési feltételeit áttekintő előterjesztésben foglaltakat jóváhagyólag tudomásul veszi.

Az új alapszabályokhoz kapcsolódó ideiglenes testületi ügyrend kiadása

Az Alapszabályok számos helyen hivatkoznak arra, hogy egy-egy rendelkezésének végrehajtását a Testületi Ügyrend szabályozza [pl. 5. § (3) bek., 15. § (3) bek., 21. § (3) bek., 30. § (3) bek.]. A Testületi Ügyrend megállapítására — az Alapszabályok 29. §-ának (1) bekezdése alapján — az elnökség jogosult.

A júniusi elnökségi ülésen előzetes tájékoztatásul bemutatott Ideiglenes Testületi Ügyrend tervezetével kapcsolatban az Elnökség úgy határozott (38/1990.), hogy azt véleményezés végett ki kell adni a tudományos osztályoknak.

Az osztályok számos — olykor egymásnak is ellentmondó — észrevételt tettek. Ezek nagy részét figyelembe véve megtörtént a tervezet átdolgozása, amelynek szövegváltozatát az Elnöki Kollégium megtárgyalta. A kollégium útmutatása nyomán készült el az Elnökséghez benyújtott tervezet.

A felszólalásokban nagy hangsúlyt kapott az ügyrend ideiglenes jellege, azzal, hogy az elhang-

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

zott észrevételek, javaslatok alapján történt átdolgozás után sem végleges az. A viták eredményét az elnök az alábbiak szerint foglalta össze.

Számos észrevétel azzal függ össze, hogy a tervezet kissé túlszabályozza, olykor feleslegesen részletezi a dolgokat (pl. a külső tag későbbi levelező taggá választása, a kibővített ülés meghívottainak száma). Amennyire lehetséges, kerülni kell a szabályozás merevségét, és ne kössük meg ügyrendi előírásokkal a testületi szervek és az emberek kezét. Van sok olyan kérdés, amelyben meg kellene őrizni a nyitottságot, gyűjteni kell a tapasztalatokat. Ennek megfelelően az ügyrendet ideiglenes munkaeszköznek kell tekinteni, és az osztályoknak arra kell törekedniük, hogy azt a maguk speciális helyzetéhez alkalmazva rugalmasan kezeljék.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv is készült, hogy a konkrét észrevételek és más szövegpontosító javaslatok alapján — az észrevételt tevőkkel történt egyeztetés után — készüljön el az átdolgozott, de továbbra sem végleges testületi ügyrend.

Az Elnökség 40/1990. számú határozata

Az Elnökség a vitában elhangzott észrevételek alapján átdolgozott Ideiglenes Testületi Ügyrendet a melléklet szerint állapítja meg, és felkéri elnökét, hogy erről tájékoztassa az Akadémia tagságát.

A Tudósklub további működése, valamint a Klub Tanács tagjainak és titkárának megbízása

Az Elnökség 32/1990. sz. határozatával a Tudósklub megelőző ciklusra megválasztott Klub Tanácsának mandátumát 1990. IX. 30-ig meghosszabbította és egyben megbízta azzal, hogy dolgozzon ki tervet a Klub további működésére.

Az előterjesztés rámutatott, hogy a mind nagyobb követelményeket támasztó működéshez már régóta szükségessé vált a valóságos és szervezett klubélet. Ilyennek megszervezésére azonban csak a Székház rekonstrukció befejeztével nyílik lehetőség. A Klub helyiségigényét a rekonstrukciós terv figyelembe vette.

A továbbiakban az előterjesztés és melléklete összefoglalta a rekonstrukció előtti helyzetet — rámutatva egyrészt a megnyilvánuló érdektelenségre, másrészt az elégedetlenségre és okaikra —; koncepcionális jelleggel ismertette a rekonstrukció utáni lehetőségeket — hangsúlyozva professzionális vendéglátási követelmények között működő zártkörű szolgáltató üzemmé történő átalakítás szükségességét —; és végül foglalkozott a Klub rekonstrukció alatti átmeneti működésével, kiemelve, hogy — a mostani költségvetési és személyi keretek megtartásával — szükséges a Klub jelenlegi működésének fenntartása, csekély módosítással. Így:

— a szokásos férfi és női klubnapok, az akadémiai évad folyamán havonta egy-egy alkalommal maradjanak meg, esetleg egy-egy tájékoztató előadás beiktatásával. Szükséges azonban, különösen a férfi klubnapok iránti érdeklődés felkeltése érdekében, azokra felhívni az Akadémia valamennyi, de főként új tagjainak figyelmét.
— Alkalmanként nem lehet kizárni közös férfi—női klubnapok szervezését.
— Folytatandók a bevált elnökségi klubdélutánok meghatározott témák megvitatására.
— Tovább folytatandók a klubkoncertek, a műsorok gondos összeállításával, ellenőrzésével, valamint azzal, hogy a hangversenyek közönsége ismét elsősorban a klubtag akadémikusok és közvetlen hozzátartozóik legyenek.

A továbbiakban javasolta az előterjesztés, hogy a helyzetelemzés és a rekonstrukció utáni elgondolások érdemi tárgyalására a rekonstrukciós munkák második szakaszában térjen vissza az Elnökség.

A vitában felszólalók — egyetértve az előterjesztéssel — kiemelték, hogy a klubélet a tudományos élet fontos része, fenntartása és továbbfejlesztése szükséges. Javasolták, hogy az Elnökség a Klub Tanács tagjaiul továbbra is a feladatát jól ellátó eddigi Klub Tanácsot kérje fel.

Az Elnökség 41/1990. sz. határozata

Az Elnökség:

1. Fontosnak és szükségesnek tartja az Akadémia megfelelő klubéletének megszervezését és fenntartását, feltételeinek a rekonstrukciós munkáktól is függő megteremtését úgy, hogy a rekonstrukciót követően modern, mozgékony klubélet alakuljon ki.
2. A rekonstrukciós munkák jelenlegi szakaszában szükségesnek tartja a klubélet eddigi formáinak fenntartását, a tagság figyelmének újbóli felhívását a Klub működésére.
3. Tudomásul vette Szentágothai Jánosné professzor asszony bejelentését, hogy a női klubnapok szervező háziasszonyi teendőitől — melyet több megelőző ciklusban látott el közmegelégedésre — megválni óhajt és e teendőit az új ciklus kezdetével Újfalussyné Pap Enikő klubtársára kívánja bízni. Köszönetét fejezi ki az Elnökség Szentágothai Jánosné professzor asszonynak azért a gondos, tapintatos és közmegelégedésre végzett munkájáért, mellyel a női klubnapokat igen vonzóvá és kedveltté tette.
4. Köszönetét fejezi ki a Klub Tanács volt tagjainak és titkárának az elmúlt öt évben végzett odaadó munkájukért és egyidejűleg ismét őket bízza meg 1993. június 30-ig terjedő hatállyal a Klub Tanács tagjaiul, vagyis:
   Ádám Györgyöt, az MTA rendes tagját,
   Szentágothai Jánost, az MTA rendes tagját,
   Újfalussy Józsefet, az MTA rendes tagját,

   a Klub Tanács titkáraul:
   Szegedi Péternét, a Tudósklub gazdasági vezetőjét.

Az 1990. évi Akadémiai Almanach megjelentetése

Az Elnökség 30/1990. sz. határozatával az MTA 1990. évi rendes közgyűlése után kialakult helyzetet bemutató új Almanach kiadását tartotta szük-

ségesnek, a korábbi tapasztalatok hasznosításával. A szerkesztésre bizottságot küldött ki, felkérve egyúttal a kiadásra vonatkozó konkrét javaslat elnökség elé terjesztésére és az Almanach 1990. december 31-ig történő megjelenése lehetőségének vizsgálatára.

Az előterjesztés, illetve a szóbeli bevezető szerint az Almanach csak 1991. évi rendes közgyűlésre fog megjelenni.

A bizottság előterjesztése az eddigi Almanachokkal kapcsolatos tapasztalatokat hasznosítva, a funkcionális elvek érvényrejuttatását és a költségek szóba jöhető csökkentését szem előtt tartva az 1985. évi Almanachot vette alapul, de ahhoz képest több változtatást javasolt. Így a bevezető tartalmazza az Akadémiáról szóló törvényerejű rendeletet, az új alapszabályt, és az Akadémia elnökeit, főtitkárait az alapítás óta, az árkalkulációtól függően döntessék el, hogy legyenek-e fényképek, ne legyen viszont névmutató, csak az elmúlt ciklusban elhunyt tagok nevei szerepeljenek (ne az összes 1950 óta elhunyt), a TMB-ről szóló rendeletek maradjanak ki, elhagyandó az akadémiai kutatóhelyeknél a kutatás főirányainak felsorolása, de szerepeljen az intézeti szakkönyvtár kötetszáma és a tudományos létszám megoszlása. Az akadémikusok személyi adatai között szerepeljen a tag önmaga által legfontosabbnak ítélt 3—5 munkájának címe. Mindezek mellett több, szerkezetet érintő és a funkcionális szerkesztési elvet követő javaslatot is tartalmazott az előterjesztés, mint például, az akadémiai kitüntetések, díjak, folyóiratok, ne külön részben szerepeljenek, hanem ott ahol gondozzák azokat stb.

Valamennyi felszólaló szükségesnek tartotta, hogy az Almanach névmutatóval jelenjék meg, és többségi vélemény volt, hogy a hazai tagokról legyen fénykép is (a külföldieknél ez nem lehetséges, mivel kérés ellenére sem küldött mindenki fényképet). Az akadémikusok személyi adatait illetően: a többség nem értett egyet az állami kitüntetések felsorolásával, továbbá az akadémikus által legfontosabbnak tartott 3—5 műve címének közlésével, mivel ez önmagában nem ad elég információt. A tagok tudományos tevékenységét, illetve tudományos életrajzát más kiadványban célszerű bemutatni. Nem támogatta a többség azt az elhangzott javaslatot, hogy az akadémikusok (a szűkebb személyi adatok mellett) kapjanak 3—5 soros „keretet", melyet tetszésük szerint használnak fel, továbbá, hogy az akadémikusoknak korábbi ciklusokban betöltött legfontosabb vezető funkcióit is sorolja fel az Almanach, valamint, hogy tartalmazza a tudományok doktorai és kandidátusai címét és telefonszámát is. Elhangzott olyan javaslat is, hogy — a magyar nyelvű Almanach mellett — jelenjék meg angol nyelven olyan kiadvány, mely tájékoztatást ad az Akadémiáról.

Az Elnökség 42/1990. sz. határozata

1. Az Akadémia 1990. évi Almanachjának szerkezete kövesse az 1985. évi Almanach szerkezetét, de — az előterjesztésben megfogalmazott módosító javaslatokra, illetve az elhangzott vitára figyelemmel — az alábbi tematika szerint nyerjen összeállítást:

1.1 Bevezető
- az Akadémiáról szóló törvényerejű rendelet,
- az Akadémia 1990. február 26-án elfogadott új Alapszabályai,
- az MTA elnökei és főtitkárai az alapítás óta.

1.2 I. rész:

Az Akadémia tagjai és tudományos testületei

1. fejezet: Az Akadémia rendes és levelező tagjai a fényképpel, a Mellékletben szereplő adatoknak megfelelően.
Az Akadémia külső és tiszteleti tagjai fényképek nélkül a következő adatokkal: név, születési év, hó, nap; a taggá választás éve; a művelt tudományterület; a munkahely, beosztás, postacím.

2. fejezet: Elnökség,
Elnökségi bizottságok,
Az Elnökség által adományozott díjak és jutalmak.

3. fejezet: Az Akadémia tudományos osztályai (osztályonként a fő-, illetve szakbizottságok; az al-, illetve munkabizottságok, munkacsoportok, komplex bizottságok, vegyesbizottságok, nem kormányzati nemzetközi tudományos szervezetek magyar nemzeti bizottságai, tudományos társaságok; az osztály, ill. a bizottság vagy társaság gondozásában megjelenő folyóiratok; az osztály, ill. a bizottság vagy társaság által adományozott díjak és jutalmak. Az érdekelt tudományos osztályok közvetlenül állapodnak meg abban, hogy az osztályközi vagy komplex bizottságok melyik osztály bizottságai között szerepeljenek).

4. fejezet: Az Akadémia elhunyt rendes, levelező, külső és tiszteleti tagjai az elmúlt ciklusban.

1.3 II. rész:

Az Akadémia hivatali szervezete és az Akadémia intézményei

1. fejezet: Az Akadémia hivatali szervezete
Az MTA főtitkárának tanácsadó szervei
Szakigazgatási bizottságok
Az OTKA Bizottság Titkársága (OTKA Iroda)
Az MTA-Soros Alapítvány Bizottság Titkársága

2. fejezet: Az Akadémia kutatóhelyei (megnevezés, cím, postacím, telex-, telefon-, illetve telefax szám; az intézet vezetői, szervezet tagozódása; az intézet rövid történeti áttekintése, a tudományos létszám bontása; az intézeti szakkönyvtár kötetszáma; az intézet kiadványai)
Az MTA Könyvtára
Az MTA Kutatásszervezési és Elemző Intézete

3. fejezet: Az Akadémia egyéb intézményei (vállalatok, szolgáltató szervek, szociális intézmények)

1.4 III. rész:

A tudományos minősítés adatai

2. Az Elnökség fontosnak tartja, hogy a kiadvány jól kezelhető és tetszetős legyen, mindazonáltal

messzemenően érvényesüljenek a takarékosság szempontjai.

3. Az Elnökség felkéri az elnököt, hogy az MTA hivatali szervezete útján tegyen intézkedést az új Almanach megjelentetésére legkésőbb az 1991. évi rendes közgyűlésig. Egyben felkéri a szerkesztőbizottságot, hogy a szerkesztés munkáját kísérje figyelemmel, adja meg az esetleg szükségessé vált segítséget, és a kézirat nyomdába adása előtt ellenőrizze, hogy a jelen határozatba foglalt alapelveket a szerkesztés során sikerült-e maradéktalanul érvényre juttatni.

4. Az Elnökség szükségesnek tartja, hogy jelenjék meg:

4.1 angol nyelven olyan kiadvány, mely tömör tájékoztatást ad az MTA-ról (Alapszabály, tagok felsorolása, Enökség névsora, intézetek és igazgatóik neve stb.).

4.2 Magyar és angol nyelven olyan kiadvány, mely az Akadémia hazai tagjainak tudományos életrajzát és tevékenységét mutatja be a főbb munkákkal együtt lehetőleg az érintett által megírva.

Melléklet
a 42/1990. sz. elnöks. hat.-hoz

Kérdések

az 1990. évi akadémiai Almanachban szereplő akadémiai rendes és levelező tagok személyi adatainak összeállításához:

1. Név, születési hely, év, hó nap;
2. Az akadémiai levelező és rendes taggá választás éve;
3. Osztálytagság megjelölése;
4. A művelt tudományterület megnevezése;
5. Egyetemi és intézeti beosztása (az egyetem, illetve az intézet megjelölésével);
6. A Magyar Tudományos Akadémia keretében betöltött tisztségek (elnökségben, elnökségi bizottságban, tudományos osztályban, ill. osztálybizottságban, a TMB keretében, tudományos társaságban, szerkesztőbizottságban);
7. Nem akadémiai tudományos társaságban vállalt tisztségek;
8. Nemzetközi tudományos szervezetekben betöltött tisztségek (külföldi tudományos akadémiai tagságok, nem kormányzati tudományos szervezetekben, ill. azok magyar nemzeti bizottságaiban, továbbá egyéb külföldi tudományos szervezetekben betöltött tagságok);
9. Tudományos díjak és elismerések

A tudományos elismeréseknél:

a) hazai tudományos szervezetek olyan elismerései, amelyet kifejezetten a tudományt magas színvonalon művelők tevékenységének elismeréséül alapítottak;

b) külföldi tudományos szervezetek olyan elismerései, amelynek tudományos értéke megegyezik a hazai elismeréseknél szükséges követelményekkel; külföldi egyetemek elismerései;

10. Postacím; a munkahely címe és telefonszáma; telex és telefax száma;
11. Lakáscím és telefonszám.

Egyes tudósok akadémikussá választásával kapcsolatos illetéktelen politikai beavatkozás illegitimmé nyilvánítása

A Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete kezdeményezte az MTA Elnökségénél Győrffy Barna posztumusz akadémiai tagságának elismerését. Az MTA elnöke által benyújtott előterjesztés — az ügyre vonatkozó hivatalos iratok alapján — megállapította, hogy 1967-ben, a Biológiai Tudományok Osztályának támogatása ellenére, az akkori hatalom beavatkozása miatt, nem javasolta az Elnökség a Közgyűlésnek Győrffy Barna levelező taggá történő megválasztását. A korabeli iratok tanulmányozása során kiderült, hogy az 1967. évi közgyülés az illetékes tudományos osztály javavaslata ellenére — ugyancsak a hatalom beavatkozása miatt — Csonka Pált sem választotta az Akadémia tagjává.

Az elnöki előterjesztés megállapítja, hogy — az ismertetett két eset kivételével — a rendelkezésre álló forrás értékű iratokban nem található olyan adat, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az Elnökség 1957-től a legutóbbi időkig az illetékes tudományos osztály pozitív javaslatával azon az alapon helyezkedett volna szembe, hogy a megválasztásra jelölt személy politikai-ideológiai ok miatt alkalmatlan a levelező tagságra.

Mindezekből az előterjesztő azt a következtetést vonta le, hogy a nevezettek esetében az akkori hatalom beavatkozása miatt született negatív döntés. A politikai beavatkozást alapszabály-ellenesnek kell minősíteni, s azt mint illegitim lépést vissza kell utasítani, és törölni kell az ehhez fűződő hátrányos következményeket.

Az Elnökség a vita során teljes mértékben elfogadta az előterjesztés megállapításait és a javasolt megoldást.

Az Elnökség 43/1990. számú határozata

Az Elnökség javasolja a közgyűlésnek, hogy

— nyilvánítsa illegitimnek a Győrffy Barna és Csonka Pál tagválasztási eljárása során — iratszerűen is bizonyítható — külső politikai beavatkozást, és helyezze hatályon kívül az Elnökség azon határozatának vonatkozó részét, amellyel elzárkózott attól, hogy az 1967-es tagválasztás alkalmával támogatólag terjessze a közgyűlés elé az illetékes tudományos osztályok javaslatát;

— határozatilag nyilvánítsa ki azt is, hogy az illetékes tudományos osztályok által 1967-ben levelező tagságra jelölt Győrffy Barnát és Csonka Pált úgy tekinti, mint akiket az 1967. évi május 5-én tartott közgyűlési ülés az Akadémia levelező tagjaivá választott.

Egyes tiszteleti tagok kizárását érvénytelenítő 39/1989. sz. elnökségi határozat nyilvánosságra hozatala

Az Akadémia Elnöksége a 39/1989. számú határozatával hatályon kívül helyezte a 244/1960. számú határozatának 1. és 2. pontját, valamint az Elnökségi Tanács 1960. június 17-i ülésén hozott 38/1960. számú határozatát, és törölte az említett határozatokban felsorolt személyek terhére megállapított hátrányos következményeket. Az 1960-ban született határozatok — tagrevízió keretében — nem erősítették meg az Akadémia 16 tiszteleti (külső) tagjának tagságát, ami gyakorlatilag a tagok kizárását jelentette. Az Elnökség elrendelte, hogy a 39/1989. számú határozatát belső határozatként kell kezelni.

Az MTA elnökének jelenlegi előterjesztése szerint a rehabilitáció természete megkívánja a nyilvánosságot. Különösképpen indokolt, hogy annak tényéről az érintettek (a közvetlen hozzátartozók) tudomást szerezzenek. Ilyen hozzátartozói igény ebben az ügyben is jelentkezett. Javasolta ezért az előterjesztés, hogy az Elnökség törölje a 39/1989. sz. határozatának „belső" minősítését, és utólag tegye közzé a határozatot.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett, és úgy döntött, hogy a 39/1989. sz. határozata elvi részének nyilvánosságra hozatalát elrendeli. Felkéri ugyanakkor elnökét, hogy az 1960-as tagrevízióval gyakorlatilag kizárt tagok névsorát azzal küldje meg a tudományos osztályok elnökeinek, hogy az érintettekről adjanak tájékoztatást.

Az Elnökség 44/1990. számú határozata

Az Elnökség

1. törli a 39/1989. sz. határozatának bizonyos mértékű titkosságára vonatkozó „belső" minősítést, és elrendeli annak az alábbiak szerinti nyilvánosságra hozatalát:

„Az Elnökség az 1960. március 31-i ülésén hozott 244/1960. számú határozatának 1. és 2. pontját, valamint az Elnökségi Tanács 1960. június 17-i ülésén hozott 38/1960. sz. határozatát hatályon kívül helyezi, és az abban felsorolt személyek terhére megállapított hátrányos következményeket törli."

2. felkéri elnökét, hogy az 1960-ban ténylegesen kizárt tiszteleti (külső) tagok névsorát küldje meg a tudományos osztályok elnökeinek és kérje, hogy a konkrét személyi részt az osztályok mégegyszer ellenőrizzék.

Az állandó elnökségi bizottságok, valamint a tárcákkal közös elnökségi bizottságok megalakítása

A bizottságok megbízatása a közgyűléssel lejárt, szükséges tehát újjáválasztásuk. Ennek előkészítésére az MTA elnöke kérte az elnökség tagjainak véleményét, hogy az 1985—90. évi ciklusban működött bizottságok közül melyeknek fenntartását, illetve megszüntetését vagy esetleg milyen további bizottságok létrehozását tartják szükségesnek.

A vélemények és tapasztalatok alapján az előterjesztés — általában is javasolva az állandó bizottságok számának csökkentését, és a feladatok ad hoc bizottságokkal történő megoldását — az elmúlt ciklusban működő 11 bizottság közül:

a) 2 bizottság újjáválasztását (Nemzetközi Kapcsolatok B., Szociális B.) javasolta;

b) a 3 alelnöki (természettudományi, élettudományi, társadalomtudományi) osztályközi bizottság újjáválasztását illetően későbbi — a Hivatal szervezetével kapcsolatos elgondolásokkal összefüggésben történő — döntést tartott szükségesnek;

c) nem javasolta a következő 6 bizottság újjáválasztását:

- a Hadtudományi Doktori Ügyekkel Foglalkozó Bizottságot — egyelőre —, egyrészt mivel a tudományos minősítés rendszerét alapvetően kívánja megváltoztatni, másrészt mivel általános vélemény szerint a hadtudomány nem egységes, hanem különböző tudományszakok együttese, melynek témái az illetékes tudományos osztályhoz utalhatók;
- a Köznevelési Bizottságot, melynek megszüntetését a bizottság maga is javasolta a közgyűlésen, s feladatait az osztályok, vagy — szükség esetén — ad hoc bizottságok láthatják el;
- az MTA — OVH Vízügyi Bizottságot, mely az OVH megszűnésével gyakorlatilag megszűnt. Amennyiben jelentkezik az OVH feladatait átvett Közlekedési, Hírközlési, Vízügyi Minisztérium részéről a bizottság újjáalakítására igény, úgy az MTA nem zárkózik el ettől;
- a (volt) Szocialista Tudományos Akadémiák Közötti Sokoldalú Együttműködés a Tudományos Műszerfejlesztés- és Kutatás-automatizálás területén elnevezésű Bizottság magyar tagozatát, mert a bizottság 10 év alatt semmiféle eredményt nem tudott felmutatni;
- a Magyar—Szovjet Társadalomtudományi Együttműködési Bizottság magyar tagozatát, valamint
- az MTA SzUTA Természet- és Műszaki Tudományi Együttműködési Bizottság magyar tagozatát

mivel célravezetőbbnek tűnik feladataiknak a nemzetközi kapcsolatok részeként a kétoldalú megállapodásokba való beépítése.

d) Új elnökségi bizottságokra érkezett 9 javaslat közül az előterjesztés szerint:

- 4 esetben (minősítés, utánpótlás, környezetvédelem, könyv- és folyóirat) a közgyűlés által elrendelt vizsgálatok befejezése után születhet döntés;
- 2 esetben (Magyar Nyelvi B., Informatikai B.) osztály, illetve osztályközi bizottság létrehozása célszerű;

— 3 bizottság esetében pedig (nem kormányközi együttműködéseket, alapítványokat és megállapodásokat kezelő B., az MTA hazai és nemzetközi kapcsolatait felügyelő B., Tudományos ismeretterjesztő és köznevelő B.) a feladatok meglévő bizottság vagy hivatali szervezet keretébe utalhatók;

e) az Interkozmosz Tanács, illetve titkársága (feladatait és titkárságát) — mivel az MTA főhatósági feladatai megszűnnek — az OMFB-nek javasolta átadni az előterjesztő;

f) a főtitkár hatáskörébe tartozónak tekinti az előterjesztő annak eldöntését, hogy kifejezetten főtitkári funkcióhoz rendelt feladatai segítéséhez létre hoz-e bizottságokat.

A vitában felszólalók általában egyetértettek az előterjesztésben javasoltakkal, csupán néhány kérdésben alakult ki vita. Így felvetették, hogy

— a megszüntetésre javasolt bizottságok közül a volt szocialista országokkal, illetve a SzUTA-val közös 3 bizottság vonatkozásában — mivel két-, illetve többoldalú bizottságokról van szó — ne az egyoldalú megszüntetését mondja ki az Elnökség, hanem azt határozza, hogy magyar részről nem ebben a formában tartja folytatandónak az együttműködést, hanem a feladatok épüljenek be a nemzetközi együttműködés részeként a kétoldalú megállapodásokba;

— az új bizottságok létesítésére vonatkozó javaslatok közül a Magyar Nyelvi Bizottságot illetően egyetértés volt abban, hogy szükség van rá, de nem elnökségi bizottság formájában. Vita volt viszont abban, hogy osztály (I. O.) vagy osztályközi (ún. Komplex B.) legyen-e. Osztály (I. O.) bizottság esetében milyen legyen az összetétele, legyenek-e az osztályokon szakbizottságok, amelyekkel a bizottság szaknyelv esetén konzultál stb. Osztályközi bizottság esetében minden osztály delegáljon-e egy-egy tagot, akik „mögött" osztályukon létesül egy-egy szakbizottság (esetleg ad hoc jelleggel) vagy az osztályközi bizottságnak legyenek albizottságai, stb.

Végül az alakult ki, hogy legyen — az I. O. gondozásában — osztályközi bizottság, de összetételét, működését és osztályokkal való kapcsolatát, továbbá a Rádió és TV befolyásolásának módját illetően nem célszerű rögtönözni. Erre az I. O. dolgozzon ki javaslatot.

A Környezetvédelmi Bizottsággal kapcsolatos egyik felszólaló javasolta, hogy ha külföldi partner jelentkezik környezetvédelmi kutatási témával, akkor az Akadémia tudományos osztályai struktúráját — s azon belül Környezetvédelmi Csoport létesítését — vizsgáló elnökségi bizottság tárgyaljon vele, mivel jelenleg a környezetvédelmi kutatásoknak nincs kijelölt akadémiai partnere.

Más felszólalók Környezetvédelmi Osztályközi Bizottság létrehozását javasolták, amire vonatkozóan a Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya már korábban tárgyalásokat kezdett az érdekelt osztályokkal.

Az előterjesztésben említett többi elnökségi bizottsággal kapcsolatban a résztvevők elfogadták a beterjesztett — egyes esetekben későbbi döntést igénylő — javaslatokat.

Az Interkozmosz Tanács OMFB-nek történő átadásával kapcsolatban egy felszólaló felhívta a figyelmet arra, hogy az Akadémia érdekelt tudományos osztályai Űrkutatási Komplex Bizottságot hoztak létre.

A vita alapján az Elnökség a következő határozatot hozta.

Az Elnökség 45/1990. számú határozata

1. Az Elnökség köszönetet mond az 1985—1990. évi ciklusban működött bizottságai volt tisztségviselőinek és tagjainak odaadó munkájáért.

2. Az 1993. évi tisztújító közgyűlésig terjedő időszakra a következő összetételű elnökségi bizottságokat hozza létre:

2.1 Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága

A bizottság elnöke:
Láng István r. t., az MTA főtitkára

A bizottság elnökhelyettesei:
Csurgay Árpád l. t., főtitkárhelyettes,
Enyedi György r. t.

A bizottság titkára:
Pusztai János, a biol. tud. kand., a Nemzetközi Kapcsolatok Főov. mb. vezetője

A bizottság tagjai:
Az I—X. osztály által kijelölendő akadémikusok.

2.2 Szociális Bizottság

A bizottság elnöke:
Halász Béla r. t., alelnök

A bizottság titkára:
Maratics Pál, az MTA Központi Hivatala, Jóléti Csoport vezetője

A bizottság tagjai:
Imre Samu r. t. (I. O.)
Bóna István l. t. (II. O.)
Tarján Imre r. t. (III. O.)
Tamássy István r. t. (IV. O.)
Pásztor Emil r. t. (V. O.)
Lévai András r. t. (VI. O.)
Körös Endre l. t. (VII. O.)
Alföldi Lajos r. t. (VIII. O.)
Falusné Szikra Katalin r. t. (IX. O.)
Kliburszkyné Vogl Mária r. t. (X. O.)

3. Később kíván dönteni az Elnökség:

3.1 A Hivatal szervezetével kapcsolatos elgondolásokkal összhangban

— a Természettudományi Alelnöki Osztályközi Bizottság,

— az Élettudományi Alelnöki Osztályközi Bizottság,

— a Társadalomtudományi Alelnöki Osztályközi Bizottság újjáválasztásáról.

3.2 A közgyűlés határozatára folyamatban lévő vizsgálatok befejezése után:

— a Könyv- és Folyóiratkiadási Bizottság,

— a Minősítési Bizottság a doktori ügyek áttekintésére (és ehhez, valamint a kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésével foglalkozó bizottság vizsgálatához kapcsolódva),

— a Tudományos Utánpótlás átfogó kérdéseivel foglalkozó Bizottság létesítéséről.

4. Osztályközi Bizottság létrehozását ajánlja az Elnökség az érdekelt tudományos osztályoknak

— az Informatikai Bizottság esetében (gondozza a Műszaki Tudományok Osztálya),

— a Magyar Nyelvi Bizottság esetében (gondozza és az összetételére, működésére és az osztályokkal való kapcsolatára vonatkozó elgondolásokat kidolgozza a Nyelv- és Irodalomtudomány Osztálya),

— a Környezetvédelmi Bizottság esetében (a Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya kezdeményezésében).

5. Nem a jelen formában tartja folytatandónak az együttműködést az Elnökség:

— a (volt) Szocialista Tudományos Akadémiák Közötti Sokoldalú Együttműködés a Tudományos Műszerfejlesztés és Kutatás-automatizálás területén elnevezésű Bizottság,

— a Magyar—Szovjet Társadalomtudományi Együttműködési Bizottság,

— az MTA—SzUTA Természet- és Műszaki Tudományi Együttműködési Bizottság

esetében. Célszerűbbnek látja az Elnökség, hogy feladataik épüljenek be — a nemzetközi együttműködés részeként — a kétoldalú megállapodásokba. Felkéri a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága elnökét, hogy erről tájékoztassa a partnereket.

6. Nem látja szükségesnek — egyelőre — az Elnökség a következő bizottságok újjáválasztását:

— a Hadtudományi Doktori Ügyekkel Foglalkozó Bizottságot (egyrészt mivel a tudományos minősítés rendszerét alapvetően kívánja megváltoztatni, másrészt mivel az egyes témák tudományos osztályhoz utalhatók),

— a Köznevelési Bizottságot (mivel feladatainak egy részét elvégezte, más része a tudományos osztályokon és bizottságaikban, vagy ad hoc bizottságban célszerűbben végezhetők),

— az MTA—OVH Vízügyi Bizottságot (mely az OVH megszűnésével szintén megszünt).

Az Elnökség kijelenti, hogy amennyiben a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium részéről jelentkezik igény a bizottság újjáválasztására, úgy nem zárkózik el ettől.

7. Nem látja szükségesnek az Elnökség új bizottságok létrehozását:

— a nemi kormányközi nemzetközi együttműködések, alapítványok és megállapodások kezelésére (mivel a feladatok ellátása menedzselési-apparátusi, az ellenőrzés pedig testület — közgyűlés, Elnökség, NKB stb. — kérdés),

— a nemzetközi és hazai kapcsolatok felügyeletére (mivel ez részben az NKB, részben az akadémia vezetőinek kötelessége, a felügyeletet pedig a közgyűlés látja el),

— tudományos ismeretterjesztésre és köznevelésre (mivel ez részben a kutatók és kutatóhelyek, részben az MTA Sajtótitkárság feladata).

8. Az Elnökség az MTA főhatósági feladatainak megszűnésével az Interkozmosz Tanács, illetve titkársága feladatait (és titkárságát) az OMFB-nek kívánja átadni, az űrkutatás tudományos kérdéseinek gondozására pedig az érintett tudományos osztályok Űrkutatási Komplex Bizottságot hoznak létre.

Az Akadémiai Nagylexikon szerkesztőbizottsága társelnökének kinevezése

Az Elnökség a 45/1986. sz. határozatának végrehajtásaként a 11/1987. számú határozatával kérte fel az Akadémiai Nagylexikon tartalmi munkájának irányítására azt a szerkesztőbizottságot, amelynek elnökévé Berend T. Ivánt, az Akadémia akkor hivatalban lévő elnökét választotta meg.

Berend T. Iván arról tájékoztatta az MTA elnökét, hogy folyó év szeptemberétől hosszabb ideig külföldön tanít, ami ugyan nem akadályozza meg a szerkesztőbizottság elnöki feladatainak ellátásában, azonban az említett elfoglaltsága szükségessé teszi egy társelnök megbízását az operatív feladatok ellátására. Berend T. Iván indokait és javaslatát elfogadva az MTA elnöke kérte az Elnökséget, hogy Beck Mihály akadémikust, aki eddig is aktív tagja volt a Nagylexikon szerkesztőbizottságának, válassza meg a szerkesztőbizottság társelnökévé.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 46/1990. számú határozata

Az Elnökség felkéri Beck Mihályt, az MTA rendes tagját az Akadémiai Nagylexikon szerkesztőbizottsága társelnöki feladatainak ellátására.

Az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztését kidolgozó alkalmi bizottság társelnöki tisztének módosítása

Az 1990. évi rendes közgyűlés az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztésére vonatkozó elgondolások kidolgozását, és ennek az Elnökség, majd a Közgyűlés elé terjesztését határozta el.

E feladat elvégzésére az Elnökség a 35/1990. számú határozatával alkalmi bizottságot kért fel, amelynek társelnökei Király Tibor és Pungor Ernő rendes tagok. A megbízást mindketten vállalták, és a munkát megkezdték.

Időközben azonban a Kormány Pungor Ernőt nevezte ki az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökének, aki ezért kérte az akadémiai bizott-

sági társelnöki tiszte alóli felmentését. Javasolta ezért az MTA elnöke, hogy az Elnökség a kérést fogadja el és kérje fel Berényi Dénes rendes tagot, alelnököt a társelnöki tisztségre.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 47/1990. számú határozata

Az Elnökség

1) Pungor Ernő rendes tagot — kérésére — az OMFB elnökévé történt kinevezésével járó kötelezettségek miatt felmenti az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztését kidolgozó — 35/1990. számú elnökségi határozattal létrehozott — alkalmi bizottság társelnöki tisztsége alól, s egyúttal köszönetet mond eddigi munkájáért;

2) felkéri Berényi Dénes rendes tagot, alelnököt az alkalmi bizottság társelnöki tisztségének ellátására.

Mosonyi Emil levelező tag tagsági jogait felfüggesztő elnökségi határozat hatályon kívül helyezése

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének 1965. jún. 25. napján kelt 28/1965. számú határozata kinyilvánította, hogy a továbbiakig határozatlan időre felfüggeszti annak a tagnak akadémiai tagságát és az ezzel járó jogait, aki hivatalos kiküldetése vagy magán jellegű külföldi útja előirányzott időtartamának lejártáig — felszólítás ellenére — önkényesen nem tér vissza. Egyszersmind felhatalmazta az Akadémia elnökét, hogy sürgős esetekben az előzőeknek megfelelően tegyen intézkedést és azt jóváhagyás végett utólagosan jelentse be az Elnökségnek.

Erre a határozatra hivatkozással az Elnökség az 1965. július 14-én kelt 30/1965. számú határozatával 1965. április 1-i hatállyal — önkényes külföldi tartózkodás miatt — határozatlan időre felfüggesztette Mosonyi Emil levelező tag akadémiai tagságát és azzal járó jogait.

Mosonyi Emil 1964. augusztus 1-től 1965. január 31-ig a Külügyminisztérium által kötött szerződés alapján — mint az ENSZ vízügyi szervezetének szakértője — Rómában tartózkodott. Megbízatásának lejárta után nem tért haza, hanem Karlsruheban telepedett le, ahol a Theodor Rehbock Laboratórium és Intézet vezetője lett. 1984-ben nyugdíjba ment. Elnyerte az NSZK-állampolgárságot, de — tájékoztatás szerint — magyar állampolgárságától nem fosztották meg.

Az MTA elnöke által aláírt előterjesztés szerint az utóbbi idők politikai, jogi változásai, valamint az, hogy egy hasonló ügyben a Közgyűlés rehabilitálta Fodor Gábort, méltányos és indokolt, hogy a Mosonyi Emilt sújtó határozatot az Elnökség hatályon kívül helyezze.

Az Elnökség a határozattal egyetértett.

Az Elnökség 48/1990. számú határozata

Az Elnökség hatálytalanítja az 1965. július 14. napján kelt 30/1965. számú határozatát. 1990. szeptember 25-én kezdődő hatállyal helyreállítja Mosonyi Emil levelező tagságát, és felhatalmazza őt az ezzel járó valamennyi jog gyakorlására.

A TMB tagjának felmentése, illetve kinevezése

A Tudományos Minősítő Bizottság elnöke által aláírt előterjesztés tájékoztatta az Elnökséget, hogy a Honvédelmi Minisztérium képviselője a TMB plénumában Mórocz Lajos volt, aki államtitkári tisztségéből való felmentését közvetlenül megelőzően bejelentette, hogy TMB-tagságáról lemond. A Honvédelmi Minisztérium új tárcaképviselőnek Bokor Imre ezredest, a hadtudomány doktorát javasolja.

A TMB elnöke kérte, hogy az Elnökség jogosítsa fel az MTA elnökét arra, hogy a Honvédelmi Minisztérium javaslatával egyezően előterjesztést nyújtson be a Minisztertanácshoz Mórocz Lajos TMB-tagsága alóli felmentésről és Bokor Imre TMB-taggá való kinevezéséről.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 49/1990. számú határozata

Az Elnökség tudomásul veszi, hogy a Honvédelmi Minisztérium Mórocz Lajos helyett Bokor Imre ezredest javasolja a TMB tagjának, és felhatalmazza elnökét, hogy ennek megfelelő előterjesztést nyújtson be a Minisztertanácshoz.

Néhai Nagy Imre akadémikus leánya, Nagy Erzsébet kártalanítása

A Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi rendes közgyűlése hatálytalanította azokat a korábbi intézkedéseket és határozatokat, amelyek politikai célokat szolgálva több tudósnak méltánytalanul okoztak anyagi és erkölcsi sérelmeket. A közgyűlés határozata alapján hozott 41/1989. sz. elnökségi határozat a rehabilitációban részesült akadémikusokat személyenként 500 000 Ft, illetőleg hozzátartozóikat 250 000 Ft kártalanításban részesítette.

Az említett közgyűlési felülvizsgálat értelemszerűen nem terjedhetett ki azokra a személyekre, akik nem közvetlenül akadémiai döntéssel kerültek sérelmezett helyzetbe (akadémiai tagságukat, tudományos fokozatukat nem törölték).

Néhai Nagy Imre, az MTA rendes tagja halálát követően özvegye — igénybejelentése ellenére — közel húsz éven át nem kapott özvegyi akadémikusi ellátást. Néhai Nagy Imréné 1978 áprilisában hunyt el.

Az elmaradt özvegyi ellátás miatt — amelynek összege 237×1323 Ft, összesen 313 551 Ft lett volna — felmerült az örökös Nagy Erzsébet kártalanítása indokoltságának kérdése.

Az MTA elnöke által aláírt előterjesztés javasolta, hogy az Elnökség Nagy Imre leányát az édesanyjának járó, elmaradt özvegyi ellátás címén részesítse a 41/1989. sz. elnökségi határozatban megjelölt összegű kártalanításban.

Az Elnökség 50/1990. számú határozata

Az Elnökség

1) néhai Nagy Imre akadémikus leányát, Nagy Erzsébetet — mint az elhunyt akadémikus özvegyének örökösét — elmaradt özvegyi ellátás címén

250 000 Ft, azaz Kettőszázötvenezer forint kártalanításban részesíti;

2) felkéri az Akadémia főtitkárát, hogy a megállapított kártalanítás összegének folyósítása érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket;

3) megállapítja, hogy a jelen határozat alapján kifizetésre kerülő kártalanítás a Polgári Törvénykönyv felelősségi szabályai szerint történik, és azt az Elnökség nem tekinti jövedelmet pótló kártérítésnek.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség tudomásul veszi

— az MTA elnökének tájékoztatását a választott elnökségi tagok személyében beállott változásokról. A közgyűlési határozatnak megfelelően az osztályelnökké választott Grasselly Gyula és Stefanovits Pál helyett Vámos Tibor és Vizy E. Szilveszter, s a hosszabb ideig külföldön tanító Berend T. Iván helyett Ormos Mária lett az Elnökség ragja;

— az 1990. június 26-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készült tájékoztatót.

Budapest, 1990. október 19.

Kosáry Domokos s. k.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 6/1990. (A. É. 9.) MTA

egyes akadémiai intézmények szervezetének módosításáról

utasítása

1. §

A Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Ellátási Szolgálata keretében működő MTA Sokszorosítóját 1990. október 31. napjával, valamint az MTA Külkereskedelmi Szolgálatot (AKADIMPEX) 1990. december 31. napjával mint költségvetési szerveket megszüntetem.*

2. §

(1) A Magyar Tudományos Akadémia üdülői és Gépkocsi Szolgálata 1991. január 1-től ezen utasítás mellékleteit képező alapító okiratok szerint maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működnek tovább.

(2) Az üdülők és a Gépkocsi Szolgálat vezetőjét a hivatalvezető nevezi ki, Szervezeti és Működési Szabályzatukat a Jóléti Csoport vezetője hagyja jóvá.

3. §

Ezen utasítás 1. §-ában megjelölt időpontokkal a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Ellátási Szolgálata átszervezéséről szóló 8/1985. (A. K. 14.) MTA-F. utasítással módosított 8/1984. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás 3. § a) és b) pontjai, 5. § (1), (2) és (3) bekezdései és a 6. §-a hatályukat vesztik.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 1. sz. melléklete

Alapító okirat

Balatonvilágosi Akadémiai Tudós Üdülő létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia tagjai, továbbá a tudományos fokozattal rendelkezők üdültetése céljára 1991. január 1-től Balatonvilágosi Akadémiai Üdülő elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 8171 Balatonvilágos, Rákóczi út 31.

Tevékenységi köre:

— akadémikusok, tudományos fokozattal rendelkezők *(nyári)* üdültetése, az ehhez kapcsolódó szolgáltatások ellátása;
— az Akadémia alkalmazottai, 14 éven aluli gyermekeinek nyári üdültetése;
— külső étkeztetés és vendéglátás;
— az épületek fenntartásának és üzemeltetésének biztosítása.

Működési rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és Működési Szabályzat" alapján látja el.

Az üdültetés igénybevétele térítés ellenében, beutalóval történik.

Az üdülő élén az üdülővezető áll.

Az üdülő a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt, önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 2. sz. melléklete

Alapító okirat

Mátraházai Akadémiai Tudós Üdülő létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia tagjai, továbbá a tudományos fokozattal rendelkezők üdültetése céljára 1991. január 1-től Mátraházai Akadémiai Tudós Üdülő elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 3233 Mátraháza

Tevékenységi köre:

— akadémikusok, tudományos fokozattal rendelkezők üdültetése, az ehhez kapcsolódó szolgáltatások ellátása;
— külső étkeztetés és vendéglátás;
— az épületek fenntartásának és üzemeltetésének biztosítása.

---

* Lásd a külön közleményt is.

Működésének rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és működési Szabályzat" alapján látja el.

Az üdültetés igénybevétele térítés ellenében, beutalóval történik.

Az üdülő élén az üdülővezető áll.

Az üdülő a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt, önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 3. sz. melléklete

Alapító okirat

Balatonalmádi Akadémiai Tudós Üdülő létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia tagjai, továbbá a tudományos fokozattal rendelkezők üdültetése céljára 1991. január 1-től a Balatonalmádi Akadémiai Tudós Üdülő elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 8220 Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. út 3.

Tevékenységi köre:

— akadémikusok, tudományos fokozattal rendelkezők *(nyári)* üdültetése, az ehhez kapcsolódó szolgáltatások ellátása;
— külső étkeztetés és vendéglátás;
— az épületek fenntartásának és üzemeltetésének biztosítása.

Működésének rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és Működési Szabályzat" alapján látja el.

Az üdültetés igénybevétele térítés ellenében, beutalóval történik.

Az üdülő élén az üdülővezető áll.

Az üdülő a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt, önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 4. sz. melléklete

Alapító okirat

Siófoki Akadémiai Üdülő létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia és intézményei alkalmazottai üdültetése céljára 1991. január 1-től Siófoki Akadémiai Üdülő elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 8600 Siófok, Kodály u. 3.

Tevékenységi köre:

— az Akadémia és intézményei alkalmazottainak üdültetése és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások;
— külső étkeztetés és vendéglátás;
— az épületek fenntartásának és üzemeltetésének biztosítása.

Működésének rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és Működési Szabályzat" alapján látja el.

Az üdültetés igénybevétele térítés ellenében, beutalóval történik

Az üdülő élén az üdülővezető áll.

Az üdülő a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt, önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 5. sz. melléklete

Alapító okirat

Visegrádi Akadémiai Üdülő létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia és intézményei alkalmazottai üdültetése céljára 1991. január 1-től Visegrádi Akadémiai Üdülő elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 2025 Visegrád, Fő u. 45.

Tevékenységi köre:

— az Akadémia és intézményei alkalmazottainak üdültetése és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások;
— külső étkeztetés és vendéglátás;
— az épületek fenntartásának és üzemeltetésének biztosítása.

Működésének rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és Működési Szabályzat" alapján látja el.

Az üdültetés igénybevétele térítés ellenében, beutalóval történik.

Az üdülő élén az üdülővezető áll.

Az üdülő a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt, önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 6. sz. melléklete

Alapító okirat

Mátrafüredi Akadémiai Üdülő létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia és intézményei alkalmazottai üdültetése céljára 1991. január

1-től Mátrafüredi Akadémiai Üdülő elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 3232 Mátrafüred, Akadémia u. 2.

Tevékenységi köre:

— az Akadémia és intézményei alkalmazottainak üdültetése és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások;
— külső étkeztetés és vendéglátás;
— az épületek fenntartásának és üzemeltetésének biztosítása.

Működésének rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és Működési Szabályzat" alapján látja el.

Az üdültetés igénybevétele térítés ellenében, beutalóval történik.

Az üdülő élén az üdülővezető áll.

Az üdülő a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt, önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

6/1990. (A. É. 9,) MTA utasítás 7. sz. melléklete

Alapító okirat

Akadémiai Gépkocsi Szolgálat létesítéséről

A Magyar Tudományos Akadémia tagjai és alkalmazottai, valamint az Akadémia vendégei szállítási igényeinek kielégítése céljára 1991. január 1-től Akadémiai Gépkocsi Szolgálat elnevezésű intézményt alapítok.

Székhelye: 1051 Budapest, V. Roosevelt tér 9.

Tevékenységi köre:

— az Akadémia tagjai és alkalmazottai szállítási igényeinek kielégítése;
— az Akadémia vendégeinek szállítása;
— sport és kulturális célú utazások lebonyolítása;
— a járművek karbantartása, javítása és javíttatása.

Működésének rendje:

Feladatait a hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a „Szervezeti és Működési Szabályzat" alapján látja el.

A gépkocsi szolgálat élén a szolgálat vezetője áll.

A gépkocsi szolgálat a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alatt önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodó önálló költségvetési intézményként működik.

Budapest, 1990. október 31.

Láng István s. k.
főtitkár

KÖZLEMÉNY

Az MTA főtitkárának 6/1990. (A. É. 9.) MTA utasítás 1. §-a alapján költségvetési szervként megszüntetett MTA Sokszorosító jogutódjaként MTA részvételi többséggel 1990. november 1-én AKAPRINT Kft. alakult, míg az MTA Külkereskedelmi Szolgálat jogutódjaként 1991. január 1-én AKADIMPEX Kft. néven gazdasági társaság alapítására kerül sor. Az új szervezetek a megszüntetett költségvetési szervekkel azonos feladatkörben működnek, az üzleti kapcsolatok folyamatosak, a címük továbbra is: 1014 Budapest, Országház u. 30.

Jogi és Igazgatási Főosztály

TÁJÉKOZTATÓ

a TMB által odaítélt doktori fokozatokról

Irodalomtudományi szakbizottság

ZÖLDHELYI ZSUZSA
(ELTE BTK)
„Új műfaj az orosz irodalom történetében (Turgenyev prózai költeményei a késői elbeszélések összefüggésében)" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

KABDEBÓ LÓRÁNT
(JPTE)
„A kései Nyugat-líra összegződése Szabó Lőrinc költészetében" c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Zene-, Néprajz-, Folklórtudományi szakbizottság

SÁROSI BÁLINT
(nyugdíjas)
„A hangszeres magyar népi dallam" c. értekezése alapján a zenetudomány doktora.

Filozófiai tudományi szakbizottság

BALOGH ISTVÁN
(Társtud. Int.)
„Szubjektum nélküli történelem? Formációelmélet és filozófia" c. értekezése alapján a filozófiatudomány doktora.

FEHÉR M. ISTVÁN
(ELTE BTK)
„Heidegger-tanulmányok" c. értekezése alapján a filozófiatudomány doktora.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

NYILAS ANDRÁS
(nyugdíjas)
„A nemzeti vagyon- és tőkefelhalmozás Magyarországon 1847—1945" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

BODNÁR PÁL
(Pü. és Számvit. Főisk.)
„Iparvállalatok informatikai modellezése" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

ZALAI ERNŐ
(Bp.-i Közgazd. tud. Egyetem)
„Többszektoros makrogazdasági modellek elmélete" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Történelemtudományi szakbizottság

LÁNG IMRE
(nyugdíjas)
„Az Egyesült Államok gazdaságpolitikája és külpolitikája 1933—1939. A New Deal és az »új semlegesség« évei" c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Matematika és Számítástudományi szakbizottság

CSIRIK JÁNOS
(JATE)
„Ládapakolási algoritmusok" c. értekezése alapján a matematikatudomány doktora.

Állattenyésztési és állatorvosi szakbizottság

SZAJKÓ LÁSZLÓ
(Agrártud. Egy. Keszthely)
„Szekunder értékmérő tulajdonságok szelekciós prioritásának hatása a tejtermelés eredményességére" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Kémiai tudományi szakbizottság I.

ZALOTAI LAJOS
(MTA KKKI)
„Különböző aktiválású unimolekulás reakciók és gázfázisú energiatranszfer" c. értekezése alapján a kémiatudomány doktora.

Kémiai tudományi szakbizottság II.

HOLLÓSI MIKLÓS
(ELTE Szerves Kémiai TSz.)
„Peptidek és peptidszármazékok kiroptikai tulajdonságai és térszerkezete" c. értekezése alapján a kémiatudomány doktora.

MOLNÁR ÁRPÁD
(JATE Szerves Kémiai TSz.)
„Szénvegyületek átalakulásai rézkatalizátorokban" c. értekezése alapján a kémiatudomány doktora.

BÉKÉS FERENC
(BME)
„A búzaliszt és sikér fehérje-lipid komplexei" c. értekezése alapján a kémiatudomány doktora.

Biológiai tudományi szakbizottság I.

HESZKY LÁSZLÓ
(GATE)
„Az aszexuális reprodukció biotechnológiája különböző növényfajokban" c. értekezése alapján a biológiatudomány doktora.

SEY OTTÓ
(JPTE)
„Az amfisztomuok filogenetikai mintázata" c. értekezése alapján a biológiatudomány doktora.

UHERKOVICH GÁBOR
(nyugdíjas)
„Algavegetáció-tanulmányok folyóvizekben és sajátos állóvízi élőterekben" c. értekezése alapján a biológiatudomány doktora.

Biológiai tudományi szakbizottság II.

FARKAS TIBOR
(MTA SzBK)
„Lipidek anyagcseréje a hőmérsékleti adaptáció során változó hőmérsékletű szervezetekben" c. értekezése alapján a biológiatudomány doktora.

Hadtudományi szakbizottság

DOMBRÁDY LORÁND
(Hadtört. Int. és Múzeum)
„Hadsereg és politika Magyarországon 1938—1944" c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.

Tudományos Minősítő Bizottság

Pályázati felhívások

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára pályázatot hirdet az MTA Regionális Kutatások Központja

főigazgatói

munkakörének betöltésére 1991. március 1-i hatállyal,

valamint az MTA Filozófiai Intézete

igazgatói

munkakörének betöltésére 1991. május 1-i hatállyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség, tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programja megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;

— a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
— a tudományos fokozatának, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

— az oklevelek hiteles másolatát;
— a részletes önéletrajzot 2 példányban;
— 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt mellékleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézeti igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH. számú rendelet, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatot az MTA Főtitkárának címezve (1361 Budapest, Pf. 6.), az Akadémiai Értesítő megjelenését követő 30 napon belül lehet benyújtani.

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala pályázatot hirdet

a társadalomtudományi kutatások szervezése és irányítása területén *főosztályvezetőhelyettesi* állás betöltésére.

A pályázatokat — részletes önéletrajzzal — a felhívás megjelenésétől számított 8 napon belül az MTA Központi Hivatala hivatalvezetőjéhez kell benyújtani.

A pályázat alapján a kinevezés 1991. január 1-i hatállyal az 5/1990. (A. K. 5.) MTA sz. utasítás szerint határozott időre — 10 éve akadémiai munkaviszonyban lévő pályázó esetén határozatlan időre — szól.

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala pályázatot hirdet a Jogi és Igazgatási Főosztály *főosztályvezetőhelyettesi* munkakörének betöltésére.

A pályázatokat — részletes önéletrajzzal — a felhívás megjelenésétől számított 8 napon belül az MTA Központi Hivatal hivatalvezetőjéhez kell benyújtani.

A pályázat alapján a kinevezés 1991. január 1-i hatállyal az 5/1990. (A. K. 5.) MTA sz. utasítás szerint határozott időre — 10 éve akadémiai munkaviszonyban lévő pályázó esetén határozatlan időre — szól.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8—10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

MTA Könyvtára

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik szükség szerint
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1990., Nyomdai táskaszám: 19755
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányszámonkénti ára: 8 Ft